

14.09.2020

Kokousaika 14.09.2020 16:00 - 17:26

Kokouspaikka Kaupungintalon terassikabinetti / sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Vapaavuori, Jan	pormestari
Sinnemäki, Anni (etänä)	apulaispormestari kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
Sevander, Tomi (etänä)	kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja
Honkasalo, Veronika (etänä)	
Koulumies, Terhi (etänä)	
Pakarinen, Pia	apulaispormestari
Raatikainen, Mika (etänä)	
Rantala, Marcus	
Razmyar, Nasima (etänä)	apulaispormestari esteellinen: § 549
Rydman, Wille (etänä)	
Sazonov, Daniel	
Vanhanen, Reetta (etänä)	esteellinen: § 541
Vesikansa, Sanna (etänä)	apulaispormestari
Vuorjoki, Anna (etänä)	esteellinen: § 541
Yanar, Ozan (etänä)	

Muut

Kivekäs, Otso (etänä)	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Bogomoloff, Harry (etänä)	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo (etänä)	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Aho, Mikko (etänä)	kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha (etänä)	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Laitio, Tommi (etänä)	poistui 17:02, poissa: 552 - 555 § kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Pohjolainen, Liisa (etänä)	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

14.09.2020

	Gros, Nina (etänä)	henkilöstöjohtaja saapui 16:10, poissa: 512 §
	Kivelä, Liisa (etänä)	viestintäjohtaja
	Kühn, Markus (etänä)	strategiajohtaja
	Rinkineva, Marja-Leena (etänä)	elinkeinojohtaja
	Rope, Jenni (etänä)	kaupunginlakimies esteellinen: § 541
	Saxholm, Tuula (etänä)	rahoitusjohtaja
	Summanen, Juha (etänä)	hallintojohtaja
	Snellman, Johanna	viestintäasiantuntija
	Vennelä, Asta	hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja		
	Jan Vapaavuori	pormestari 512 - 555 §
Esittelijät		
	Jan Vapaavuori	pormestari 512 §
	Juha Summanen	hallintojohtaja 513 §
	Sami Sarvilinna	kansliapäällikkö 514 - 555 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Asta Vennelä	hallintoasiantuntija 512 - 555 §

14.09.2020

---

§	Asia	
512	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
513	Asia/2	V 23.9.2020, Muutos kaupunginvaltuuston kokoonpanossa
514	Asia/3	V 23.9.2020 Haagan Tunnelitie 8:n asemakaavan muuttaminen (nro 12639)
515	Asia/4	V 23.9.2020 Oulunkylän tori 1:n asemakaavan muuttaminen (nro 12644)
516	Asia/5	V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen ravintolatoimintaa varten vuokratulle alueelle (Mustikkamaa, Mustikkamaankuja 1)
517	Asia/6	V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen kulttuuritoimintaa varten vuokratulle alueelle (Kaivopuisto, Puistokatu 4)
518	Asia/7	V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen maanalaiselle pysäköintilaitokselle (Katajanokka)
519	Asia/8	V 23.9.2020, Periaatepäätös lausunnoksi sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi
520	Asia/9	F 7.10.2020, Den av ledamoten Björn Månsson väckta motionen om anvisning av en plats för en minnesplakett för Claes Andersson
520	Asia/9	V 7.10.2020, Valtuutettu Björn Månssonin aloite paikan osoittamisesta Claes Anderssonin muistolaatalle
521	Asia/10	V 7.10.2020, Valtuutettu Veronika Honkasalon aloite Helsingin kaupungin ulkopuolisista asiantuntijapalveluostoista
522	Asia/11	V 7.10.2020, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden edistämisestä korttelipihapilotilla
523	Asia/12	V 7.10.2020, Valtuutettu Fatim Diarran aloite Sortti-asemien aukioloaikojen laajentamisesta
524	Asia/13	V 7.10.2020, Valtuutettu Petra Malinin aloite katutilan ottamisesta kasvatuksen ja koulutuksen pihakäyttöön
525	Asia/14	F 7.10.2020, Den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen om restaurering av Fredrikstorget
525	Asia/14	V 7.10.2020, Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite Fredrikintorin

14.09.2020

---

		kunnostamisesta
526	Asia/15	V 7.10.2020, Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite viherrakentamisen lisäämisestä katukuvassa
527	Asia/16	V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen Tennispalatsin tontille ja osto-oikeuden lisääminen maanvuokrasopimukseen (Kamp- pi, tontti 40101/1)
528	Asia/17	V 23.9.2020, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ilmastohätätilajulistuk- sen valmistelemiseksi
529	Asia/18	V 7.10.2020 Valtuutettu Kauko Koskisen aloite Malmin lentokentän säilyttämisestä lentokäytössä asemakaavan vahvistumiseen saakka
530	Asia/19	V 7.10.2020, Den av ledamoten Marcus Rantala väckta motionen om avstående från användning av glyfosatbaserade bekämpningsmedel
530	Asia/19	V 7.10.2020, Valtuutettu Marcus Rantalan aloite glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käytön lopettamisesta
531	Asia/20	V 7.10.2020, Valtuutettu Laura Rissasen aloite yhden vyöhykkeen ker- talippujen käyttöön otosta joukkoliikenteessä
532	Asia/21	V 7.10.2020, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite säännöistä sähköpot- kulautojen pysäköinnille ja pysäköinninvalvonnalle
533	Asia/22	Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 12.5.2020 § 38 kos- kien yksityisrittäjien toimintatukea
534	Asia/23	Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 14.5.2020 § 43 kos- kien yksityisrittäjien toimintatukea
535	Asia/24	Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 1.6.2020 § 75 koskien yksityisrittäjien toimintatukea
536	Asia/25	Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 15.6.2020 § 97 kos- kien yksityisrittäjien toimintatukea
537	Asia/26	Oikaisuvaatimus maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikön pää- töksestä 18.5.2020 § 19 koskien yksityisrittäjien toimintatukea
538	Asia/27	Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 25.5.2020 § 56 kos- kien yksityisrittäjien toimintatukea
539	Asia/28	Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 22.5.2020 § 54 kos- kien yksityisrittäjien toimintatukea
540	Asia/29	Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 1.6.2020 § 73 koskien

14.09.2020

---

		yksinyrittäjien toimintatukea
541	Asia/30	Laakson yhteissairaalahankkeen tehtävien hoitamista koskeva sopimus
542	Asia/31	Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponsi Malmin niittyalueiden luontoarvojen säilyttämisestä
543	Asia/32	Valtuutettu Atte Kalevan toivomusponsi niittyverkoston ja niittyjen ylläpitämien monimuotoisten biotooppien suojelusta
544	Asia/33	Valtuutettu Jukka Järvisen toivomusponsi Kaljakellunta-tapahtuman haittojen ehkäisemisestä
545	Asia/34	Valtuutettu Jenni Pajusen toivomusponsi kevyen liikenteen sillan rakentamiseksi Nihdistä Tervasaareen
546	Asia/35	Valtuutettu Alviina Alametsän toivomusponsi pääkaupunkiseudun luontoalueiden saavutettavuudesta julkisella liikenteellä
547	Asia/36	Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite Retkeilijäntien liikenneturvallisuuden parantamisesta
548	Asia/37	Valtuutettu Mai Kivelän toivomusponsi päästövähennystavoitteiden seurannan raportoinnin parantamiseksi
549	Asia/38	Lausunto Helsingin Musiikkitalon säätiön sääntömuutoksesta
550	Asia/39	Valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponsi selvittää mahdollisuutta tarjota kasvijuomia maidon rinnalla kaikille halukkaille ruokavaliosta riippumatta
551	Asia/40	Valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponsi selvittää mahdollisuutta toteuttaa kattavammin tarkastuslautakunnan vaatimuksia omaishoitoa tukevien palveluiden kehittämiseksi
552	Asia/41	Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2021–2023
553	Asia/42	Citylogistiikan toimenpideohjelman päivittäminen
554	Asia/43	Kaupunginvaltuuston 9.9.2020 tekemien päätösten täytäntöönpano
555	Asia/44	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

14.09.2020

Asia/1

§ 512

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjan-tarkastajiksi Anni Sinnemäen ja Nasima Razmyarin sekä varatarkastajiksi Pia Pakarisen ja Daniel Sazonovin.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

pormestari
Jan Vapaavuori

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.09.2020

Asia/2

§ 513

V 23.9.2020, Muutos kaupunginvaltuuston kokoonpanossa

HEL 2020-009798 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Jussi Niinistölle eron kaupunginvaltuutetun luottamustoimesta
- toteaa, että kuntalain (410/2015) 17 §:n 2 momentin mukaisesti kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kutsuttua hänet uudeksi kaupunginvaltuutetuksi tulee Matias Turkkila vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi
- toteaa, että keskusvaalilautakunta nimeää Perussuomalaisten valtuustoryhmälle kuudennen (6.) varavaltuutetun vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakemus 27.8.2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Kaupunginhallitus toteaa, että Jussi Niinistö (Sin.) on 27.8.2020 pyytänyt eroa kaupunginvaltuutetun luottamustoimesta. Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan kutsuttua hänet uudeksi valtuutetuksi tulee sijaantulojärjestyksen mukaisesti Perussuomalaisten valtuustoryhmän ensimmäinen varavaltuutettu Matias Turkkila.

Vaalilain 93 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varavaltuutettuja, jos varavaltuutettujen määrä jää valtuuston toimikauden aikana vajaaksi. Kaupunginvaltuuston myönnettyä Jussi Niinistölle eron kaupunginvaltuutetun luottamustoimesta, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja pyytää keskusvaalilautakuntaa nimeämään Perussuomalaisten valtuustoryhmälle kuudennen (6.) varavaltuutetun.

Esittelijä

hallintojohtaja
Juha Summanen

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Hakemus 27.8.2020

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Taloushallintopalveluliikelaitos
Keskusvaalilautakunta

14.09.2020

Asia/3

§ 514

V 23.9.2020 Haagan Tunnelitie 8:n asemakaavan muuttaminen (nro 12639)

HEL 2019-008301 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) korttelin 29050 tontin 1 asemakaavan muutoksen 18.8.2020 päivätyn piirustuksen nro 12639 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12639 kartta, päivätty 18.8.2020
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12639 selostus, päivätty 18.8.2020, päivitetty Kylk:n 18.8.2020 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 4.5.2020, täydennetty 18.8.2020 ja asukastilaisuuden muistio 11.11.2019
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Havainnekuva

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Kaavamuutoksen haki-
ja

Helen Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

14.09.2020

Asia/3

Helen Sähköverkko Oy Esitysteksti
Helsingin seudun ym- Esitysteksti
päristöpalvelut -
kuntayhtymä

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Tunnelitie 8:n tonttia, joka sijaitsee Etelä-Haagassa Tunnelitien ja Artturi Kanniston tien lounaisnurkassa lähellä Huopalahden asemaa. Kaavaratkaisu mahdollistaa tontin täydennysrakentamisen. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen pohjalta yhteistyössä hakijan kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa uuden 4-kerroksisen asuinkerrostalon rakentaminen Artturi Kanniston tien varteen ja säilyttää tontilla sijaitseva 1950-luvun asuinrakennus sekä hieno avokallio. Uudisrakennus voidaan toteuttaa myös puurakenteisena. Uutta asuntokerrosalaa on 830 k-m². Tontin tehokkuusluku on noin $e=1,0$. Asukasmäärän lisäys on noin 20.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumisista siten, että edistetään asuntotuotantoa täydennysrakentamalla valmiiseen kaupunkirakenteeseen ja olemassa olevan infrastruktuurin piiriin. Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on asuntovaltaista aluetta (A3). Maanalaisessa yleiskaavassa nro 11830 alue kuuluu esikaupunkien pintakallioalueeseen. Kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Kaavamuutos koskee tonttia 29050/1, joka sijaitsee Tunnelitien ja Artturi Kanniston tien lounaiskulmauksessa ja rajautuu länsipuolella Artturi Kanniston puistoon. Tontin lounaisnurkassa nouseva avokallio yhdistää tontin luontevasti metsäiseen ja kallioiseen puistoon. Vehreällä tontilla sijaitsee vuonna 1955 rakennettu kolmikerroksinen, kellertäväksi rapattu pienkerrostalo, jossa on osittain maanpäällinen kellari.

Tunnelitien ympäristö on perusilmeeltään melko vehreää. Rakennukset ovat pääosin 3–4 -kerroksisia punatiilisiä tai vaaleaksi rapattuja kerrostaloja ja pääosin peräisin 1960-luvulta. Kaavamuutostonttia vastapäätä Artturi Kanniston tien pohjoispuolella on matala yksikerroksinen liiketila, jossa toimii päivittäistavarakauppa.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1952.

Tontti on yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia. Kaavaratkaisusta ei myöskään koidu maanomistajalle niin merkittävää hyötyä, että kaupunginhallituksen päätöksen 9.6.2014 mukainen maankäytösopimusmenettely olisi ollut tarpeen.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa: Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) vesihuolto sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kaupunginmuseo.

Viranomaisten kannantotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat rakennetun ympäristön arvojen säilyttämiseen ja uudisrakennuksen sovittamiseen Etelä-Haagan rakennettuun ympäristöön. Kaupunginmuseo esitti lausunnossaan, että uudisrakennuksen mittakaava, ominaisluonne ja sijoittuminen ympäristöön määritellään riittävin asemakaavamerkinnöin ja -määräyksin. Lisäksi kaupunginmuseo ehdotti tontilla sijaitsevalle asuinrakennukselle suojelumerkintää, jolla varmistettaisiin sen arvojen ja kaupunkikuvallisen aseman säilyminen osana Etelä-Haagan 1950-luvun kokonaisuutta.

HSY totesi kannanotossaan, ettei asemakaavan muutos edellytä vesihuollon lisärakentamista.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että sekä olemassa olevalle rakennukselle että uudisrakennukselle on määritetty kaavassa rakennusta vastaava, tarkkarajainen rakennusala ja kerrosluku sekä rakennusoikeus. Lisäksi uudisrakennuksen ulkonäköä ja ulkoalueiden käsittelyä ohjataan kaavamääräyksin.

Mielipiteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat uudisrakennuksen ulkonäköön ja kokoon sekä parvekkeiden sijoitteluun, tontin luontoarvoihin, puustoon ja avokallioon, pysäköintiin, pelastautumiseen, liikenteen sujuvuuteen ja pysäköintiin sekä rakennusaikaiseen meluun ja muuhun mahdolliseen työmaan aiheuttamaan haittaan. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että osallisten melko onnistuneeksi kokeman viitesuunnitelman ominaisuuksia on viety kaavaehdotukseen. Kaavassa on useita rakennuksen ulkonäköön, viherympäristöön sekä säilytettävään avokallioon kohdistuvia kaavamääräyksiä. Kirjallisia mielipiteitä saapui 5 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 4.5.– 2.6.2020, mistä ilmoitettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 2 muistutusta. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat rakennusten lasipintoihin, joihin kaupunkilinnut saattavat törmätä, sekä tontin järjestelyihin, kuten pysäköintipaikkojen riittävyyteen ja liikenneturvallisuuteen sekä uudisrakennuksen ja sen jätekatoksen kokoon ja sijoittamiseen.

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaislausunnot seuraavilta tahoilta: Helen Sähköverkko Oy, HSY ja kaupunginmuseo. Lausunnoissa todettiin, että OAS-vaiheessa esitetyt huomiot on otettu kaavaehdotuksessa riittävällä tavalla huomioon eikä viranomaisilla ole ehdotusvaiheessa huomautettavaa kaavamutoksesta.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen, kaavaehdotusta ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa julkisen nähtävilläolon yhteydessä esitettyjen huomautusten johdosta.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Tarkemmat perustelut

Kaavaratkaisun vaikutukset ja tarkemmat perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

14.09.2020

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12639 kartta, päivätty 18.8.2020
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12639 selostus, päivätty 18.8.2020, päivitetty Kylk:n 18.8.2020 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 4.5.2020, täydennetty 18.8.2020 ja asukastilaisuuden muistio 11.11.2019
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Havainnekuva

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Muistutukset
- 4 Tehdyt muutokset
- 5 Kaavamuutoshakemus 5.8.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kaavamuutoksen hakija

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Esitysteksti

Esitysteksti

Tiedoksi

14.09.2020

Asia/3

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunginmuseo
Asemakaavoitus
Asemakaavoitus/Koski

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 18.08.2020 § 425

HEL 2019-008301 T 10 03 03

Hankenumero 0740_61

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 18.8.2020 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12639 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) korttelia 29050 tonttia 1.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloajana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijoilta kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:
  - Asunto Oy Tunnelitie 8: 6 000 euroa

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja

14.09.2020

Asia/3

Mikko Aho

Lisätiedot

Leena Paavilainen, arkkitehti, puhelin: 310 64424
leena.paavilainen(a)hel.fi
Tiina Falck, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 20764
tiina.uusitalo(a)hel.fi
Taina Toivanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37433
taina.toivanen(a)hel.fi
Jarkko Nyman, insinööri, puhelin: 310 37094
jarkko.nyman(a)hel.fi
Sakari Mentu, arkkitehti, puhelin: 310 37217
sakari.mentu(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 31.03.2020 § 19

HEL 2019-008301 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12639 pohjakartan kaupunginosassa 29 Haaga. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12639
Kaupunginosa: 29 Haaga
Kartoituksen työnumero: 54/2019
Pohjakartta valmistunut: 28.11.2019
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

14.09.2020

Asia/3

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Asia/4

§ 515

V 23.9.2020 Oulunkylän tori 1:n asemakaavan muuttaminen (nro 12644)

HEL 2017-011938 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 28. kaupunginosan (Oulunkylä, Patola) korttelin 28054 tontin 3 asemakaavan muutoksen 19.5.2020 päivätyn piirustuksen nro 12644 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12644 kartta, päivätty 19.5.2020
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12644 selostus, päivätty 19.5.2020, päivitetty Kylk:n 19.5.2020 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 3.3.2020, täydennetty 19.5.2020 ja asukastilaisuuden 14.12.2017 muistio
- 4 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökes-
kus

Asemakaavamuutoksen
hakija

Helsingin seudun liikenne -

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaa-
van, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaa-
van, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäris-
töpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Oulunkylän tori 1:n tonttia Oulunkylän keskustassa.

Oulunkylän keskustaa kehitetään nykyistä tiiviimmäksi ja vetovoimaisemmaksi kaupunginosakeskukseksi. Kyseessä on ensimmäinen Oulunkylän keskustan kehittämiseen liittyvä kaavamuutos Oulunkylän torin ympäristössä. Tavoitteena on mahdollistaa tontille nykyistä kaupunkimaisempi suunnitteluratkaisu, joka sopii kaupunkikuvallisesti viereisen vanhan aseman läheisyyteen. Tontille suunnitellaan asuinrakennusta, jonka maantasokerroksessa on liiketilaa. Joustava käyttötarkoituserkintä mahdollistaa tontille myös toimistorakennuksen.

Yhteensä tontilla on kerrosalaa 3350 k-m², josta uutta kerrosalaa on 1 888 k-m². Tonttitehokkuus on $e = 2.65$ ja asukasmäärän lisäys noin 80.

Kaavaratkaisun toteuttaminen muuttaa Oulunkylän torin laidan kaupunkimaisemmaksi kivijalkaliiketiloinen.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista mahdollistamalla kaupunkikehittämistä ja uutta rakentamista liikenteen solmukohtaan, Oulunkylän aseman ja Raide-Jokerin pysäkin viereen.

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on liike- ja palvelukeskuksen aluetta. Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 11830 mukaan alue on esikaupungin pintakallio-alueita. Nyt laadittu kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Tontti sijaitsee Oulunkylän torin laidalla. Toria rajaavat pääosin nelikerroksiset kerrostalot ja Oulunkylän vanha asema. Torilla on Tapio Rautavaaran puisto sekä katu- ja puistoalueita liityntäpysäköinnin käytössä. Torilta on ramppi junaradan alittavaan alikulkuun ja junalaitureille. Ou-

14.09.2020

lunkylän tori 1:n tontilla on kolmikerroksinen tyhjillään oleva toimistorakennus vuodelta 1976. Rakennuksessa ei ole liiketiloja. Alueella on voimassa asemakaava nro 3313 (vahvistettu 5.10.1953).

Tontti on yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille mahdollisesti vähäisiä kustannuksia, jos suojatie rakennetaan uudelleen.

Asemakaavamuutos nostaa alueen arvoa. Kaupunki saa yksityisessä omistuksessa olevien tonttien osalta maankäyttökorvauksia, joista sovi-
taan maanomistajan kanssa käytävissä maapoliittisissa neuvotteluissa. Kaavaratkaisuun liittyvä maankäyttösopimus on allekirjoitettu 18.8.2020.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta: Helen Oy, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto, Museovirasto ja kaupunginmuseo.

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Oulunkylän tori 1:n rakennukseen sekä uuden rakennuksen sopivuuteen vanhan aseman läheisyyteen. Kaavaratkaisu on laadittu niin, ettei se muuta oleellisesti vanhan asemarakennuksen kaupunkikuvallista asemaa.

Mielipiteet

Osallisten mielipiteet kohdistuivat mm. liikenteeseen, pysäköintiin, kävely- ja pyöräily-yhteyksiin sekä asuntokokoon. Pienen osan suunnittelua erillään koko keskusta-alueen suunnittelusta pidettiin huonona ratkaisuna. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että kaavamuutos tehdään nyt vain Oulunkylän tori 1:n tontille, jolloin vaikutuksia mm. liikenteeseen ja yhteyksiin voidaan myöhemmin tarkastella osana laajempaa kokonaisuutta. Kirjallisia mielipiteitä saapui 4 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 3.3.–1.4.2020, mistä ilmoitettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädettyllä tavalla. Nähtävälle asettamisesta lähetettiin kirje ulkokuntalaiselle maan haltijalle.

Kaavaehdotuksesta tehtiin yksi muistutus. Muistutuksessa pidettiin hyvänä alueen kehittymistä tiiviimmäksi ja vetovoimaisemmaksi ja liiketilojen määrän kasvua, mutta oltiin huolissaan rakennuksen sopivuudesta alueelle ja mahdollisen kadunvarsipysäköinnin lisääntymisestä.

Lausunnot kaavaehdotuksesta saatiin seuraavilta tahoilta: Helen Sähköverkko Oy, HSL, HSY vesihuolto ja kaupunginmuseo.

Kaupunginmuseo pitää erityisen tärkeänä torialueen luonteen vahvistumista alueen sydämenä ja Oulunkylän vanhan asemarakennuksen ja asemapuiston asemaa torin vehreänä päätteenä. HSL:n huomautus kohdistui kaavamuutosalueen ulkopuolelle. Muut tahot ilmoittivat, ettei heillä ole huomautettavaa.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot muistutuksesta ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin. Kaavan tavoitteet huomioon ottaen, kaavaehdotusta ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa esitettyjen huomautusten johdosta.

Kaavakartan määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Tarkemmat perustelut

Kaavaratkaisun vaikutukset ja tarkemmat perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12644 kartta, päivätty 19.5.2020
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12644 selostus, päivätty 19.5.2020, päivitetty Kylk:n 19.5.2020 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 3.3.2020, täydennetty 19.5.2020 ja asukastilaisuuden 14.12.2017 muistio

14.09.2020

Asia/4

4 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Muistutus
- 4 Tehdyt muutokset
- 5 Asunto Oy Helsingin Oulunkylän tori 1, asemakaavan muutoshakemus, Oulunkyläntori 1
- 6 Maankäyttösopimus Oulunkylän tori 1 (12644)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökes-
kus

Asemakaavamuutoksen
hakija

Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäris-
töpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaa-
van, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaa-
van, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kulttuuriperintöyksikkö
Asemakaavoitus
Asemakaavoitus/Koski

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 19.05.2020 § 287

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Asia/4

HEL 2017-011938 T 10 03 03

Hankenumero 2241_5

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 19.5.2020 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12644 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 28. kaupunginosan (Oulunkylä, Patola) korttelin 28054 tonttia 3.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutukseen. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Sörnäistenkatu 1 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päättöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijoilta kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti
  - o Asunto Oy Helsingin Oulunkylän tori 1: 13 000 euroa

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Sari Ruotsalainen, arkkitehti, puhelin: 310 37373
sari.ruotsalainen(a)hel.fi
Eetu Saloranta, liikenneinsinööri, puhelin: 310 20498
eetu.saloranta(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 31.01.2020 § 6

HEL 2017-011938 T 10 03 03

Päätös

14.09.2020

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12644 pohjakartan kaupunginosassa 28 Oulunkylä. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12644
Kaupunginosa: 28 Oulunkylä
Kartoituksen työnumero: 52/2017
Pohjakartta valmistunut: 9.9.2019
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Antti Soljanto, paikkatietosuunnittelija, puhelin: 310 22065
antti.soljanto(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

14.09.2020

Asia/5

§ 516

V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen ravintolatoiminta varten vuokratulle alueelle (Mustikkamaa, Mustikkamaankuja 1)

HEL 2020-005405 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto vahvistaa karttaliitteen 1 mukaiselle, tontista 19001/1 ja kiinteistöstä 91-432-5-2 muodostuvalle alueelle vuokrausperiaatteet seuraavasti:

*****

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuokra-aluekartta
- 2 Maanvuokrasopimus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Vuokralainen

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto
Liite 1
Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Maanvuokrasopimus ja vuokra-aika

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Alue on ollut vuokrattuna Taikakaulin Oy:lle (y-tunnus1988063-4) ravintolatoimintaa varten ajalla 1.1.1990–31.12.2019. Vuokrausta on jatkettu päivitetyn ehdoin ajalle 1.1.2020–31.12.2049 kaupunkiympäristön toimialan yritystontit-tiimin tiimipäällikön päätöksellä 20.12.2019 § 137.

Voimassa olevan maanvuokrasopimuksen mukaan vuokra-aikaa jatketaan 31.12.2079 saakka, mikäli kaupunginvaltuusto vahvistaa vuokra-alueelle vuokrausperiaatteet vuoden 2079 loppuun saakka. Maanvuokrasopimuksen mukaan vuokralainen on velvollinen pitämään vuokra-alueen ja vuokra-alueella olevat rakennukset ja muut rakenteet hyvässä kunnossa. Riittävän pitkä vuokra-aika on tarpeen vuokra-alueella sijaitsevan suojellun rakennuksen vuokralaiselle huomattavia kustannuksia aiheuttavan kunnostuksen takia.

Asemakaava ja alueella sijaitseva rakennus

Vuokra-alue sijaitsee pääasiassa tontilla 19001/1, joka on 3.3.1997 voimaan tulleen asemakaavan nro 10230 mukaan huvi- ja viihdetarkoituksia palvelevien rakennusten korttelialue (YV). Alueelle saa rakentaa kahiloita, ravintoloita ja tanssilavoja tai -paviljonkeja.

Vuokra-alueen pinta-ala on noin 2 900 m². Vuokra-alueella sijaitsee suojeltu rakennus (sr-1), jossa on toteutettua rakennusoikeutta yhteensä 806 k-m².

Vuokrausperiaatteet

Vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 20 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa ravintolan alakerran (279,5 k-m²) osalta ja 10 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa ravintolan yläkerran (279,5 k-m²) sekä terassin (247 k-m²) osalta. Hintatasossa marraskuu 2019 (ind. 1973) ovat edellä mainitut kerrosneliömetrihinnat alakerran osalta noin 395 euroa/k-m² ja yläkerran sekä terassin osalta noin 197 euroa/k-m². Hinnat on määritetty ulkopuolisen arvioitsijan antaman arviolausunnon avulla. Alueen vuosivuokra on tällä hetkellä noin 10 713 euroa. Lausunto on oheismateriaalissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 8 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto vahvistaa yli 30 vuoden pituisten maanvuokrasopimusten yleiset vuokrausperiaatteet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

14.09.2020

Asia/5

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuokra-aluekartta
- 2 Maanvuokrasopimus

Oheismateriaali

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Vuokralainen

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto
Liite 1
Liite 2

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.08.2020 § 407

HEL 2020-005405 T 10 01 01 02

Mustikkamaankuja 1

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle vuokrausperiaatteiden vahvistamista karttaliitteen 1 mukaiselle, noin 2 900 m² suuriselle alueelle Helsingin kaupungin 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) korttelin 19001 tontista 1 ja kiinteistöstä 91-432-5-2 seuraavin ehdoin:

- alueen vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 20 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa ravintolan alakerran (279,5 k-m²)

14.09.2020

osalta ja 10 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa ravintolan yläkerran (279,5 k-m²) sekä terassin (247 k-m²) osalta.

- vuokra-aika on 31.12.2079 saakka

- muutoin noudatetaan voimassa olevan maanvuokrasopimuksen (liite 2) ehtoja.

B

Kaupunkiympäristölautakunta päätti:

- oikeuttaa sopimukset ja toiminnanohjaus -tiimin päällikön tai hänen valtuuttamansa henkilön allekirjoittamaan Helsingin kaupungin puolesta edellä mainitun sopimuksen ja tarvittaessa tekemään siihen vähäisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Elina Kuikanmäki, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 34008
elina.kuikanmaki(a)hel.fi

14.09.2020

Asia/6

§ 517

V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen kulttuuritoimintaa varten vuokratulle alueelle (Kaivopuisto, Puistokatu 4)

HEL 2020-005409 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto vahvistaa vuokrausperiaatteet karttaliitteen 1 mukaiselle puistoalueesta 91-9-9903-100 muodostuvalle määrälalle seuraavasti:

- Vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 31 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa, joka vastaa marraskuun 2019 indeksin (1973) mukaista 612 euroa/k-m².
- Vuokra-aika on 31.12.2079 saakka.
- Muutoin noudatetaan voimassa olevan liitteen 2 mukaisen maanvuokrasopimuksen ehtoja.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kartta vuokra-alueesta
- 2 Maanvuokrasopimus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Vuokralainen

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto
Liite 1
Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Maanvuokrasopimus ja vuokra-aika

Tiina ja Antti Herlinin säätiö sr:lle on vuokrattu kaupunkiympäristön toimialan yritystontit-tiimin tiimipäällikön päätöksellä 20.12.2019 § 139 perustettavan kiinteistöyhtiön lukuun ajalle 1.1.2020–31.12.2049 noin 1 000 m²:n suuruinen määräala Kaivopuistosta kulttuuritoimintaa varten.

Vuokralaisen tarkoituksena on kunnostaa Suomen Rakennustaiteen Museosäätiöltä ostamansa vuokra-alueella sijaitseva rakennus kulttuuritoimintaa varten. Suunnitelmassa on sijoittaa rakennuksen yläkertaan yleishyödyllisten säätiöiden työtiloja, yhteisöllistä työtilaa tutkijoille ja taiteilijoille sekä erilaisille yhteiseen hyvään tähtääville projekteille ja yhteiskunnallisille yrityksille. Rakennuksen alakertaan on suunniteltu viihtymiseen, yhdessäoloon ja oppimiseen tarkoitettuja, kaikille avoimia tiloja. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi kahvila-galleria, opetusluokka tai työpajatila sekä joustavat yhteiskäyttötilat erilaisten tapahtumien ja kokousten järjestämiseen.

Voimassa olevan maanvuokrasopimuksen mukaan vuokra-aikaa jatketaan 31.12.2079 saakka, mikäli kaupunginvaltuusto vahvistaa vuokra-alueelle vuokrausperiaatteet vuoden 2079 loppuun saakka. Maanvuokrasopimuksen mukaan vuokralainen on velvollinen pitämään vuokra-alueen ja sillä olevan suojellun ja vuokrasuhteen alussa kunnostettavan rakennuksen ja muut rakenteet sekä vuokra-alueen rakentamattoman osan viranomais määräysten edellyttämässä kunnossa. Riittävän pitkä vuokra-aika on tarpeen vuokra-alueella sijaitsevan suojellun rakennuksen vuokralaiselle huomattavia kustannuksia aiheuttavan kunnostuksen takia.

Asemakaava ja määrälalla sijaitseva rakennus

Vuokra-alue on noin 1 000 m²:n suuruinen määräala. Alueella on voimassa asemakaava nro 10440 (hyväksytty 25.9.1998), jossa alue on merkitty puistoalueeksi ja sille on osoitettu kulttuuritoimintaa palvelevan rakennuksen rakennusala (YY). Vuokra-alueella sijaitsee noin 921 k-m² kokoinen suojeltu rakennus (sr).

Vuokrausperiaatteet

Vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa kerrosneliömetrihintaa 31 euroa. Hintatasossa 11/2019 (ind. 1973) määrälän kerrosneliömetrihintaa on noin 621 euroa. Hinta on määritetty ulkopuolisen ar-

14.09.2020

vioitsijan antaman arviolausunnon avulla. Määräalan vuosivuokra on tällä hetkellä noin 28 166 euroa. Lausunto on oheismateriaalissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 8 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto vahvistaa yli 30 vuoden pituisten maanvuokrasopimusten yleiset vuokrausperiaatteet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kartta vuokra-alueesta
- 2 Maanvuokrasopimus

Oheismateriaali

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Vuokralainen

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto
Liite 1
Liite 2

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.08.2020 § 406

HEL 2020-005409 T 10 01 01 02

Puistokatu 4

14.09.2020

Asia/6

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle vuokrausperiaatteiden vahvistamista karttaliitteen 1 mukaiselle, noin 1000 m²:n suuruiselle määräalalle Helsingin kaupungin 9. kaupunginosan (Kaivopuisto) puistoalueesta 91-9-9903-100 seuraavin ehdoin:

- määräalan vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 31 euron suuruista kerrosneliömetrihintaa, joka vastaa marraskuun 2019 indeksiin (1973) mukaista 612 euroa/k-m².

- vuokra-aika on 31.12.2079 saakka

- muutoin noudatetaan voimassa olevan maanvuokrasopimuksen (liite 2) ehtoja.

B

Kaupunkiympäristölautakunta päätti:

- oikeuttaa sopimukset ja toiminnanohjaus -tiimin päällikön tai hänen valtuuttamansa henkilön allekirjoittamaan Helsingin kaupungin puolesta edellä mainitun sopimuksen ja tarvittaessa tekemään siihen vähäisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Elina Kuikanmäki, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 34008
elina.kuikanmaki(a)hel.fi

14.09.2020

Asia/7

§ 518

V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen maanalaiselle pysäköintilaitokselle (Katajanokka)

HEL 2020-007706 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto vahvistaa Katajanokalla sijaitsevan asemakaavan nro 12333 mukaisen maanalaisen pysäköintilaitoksen vuokrausperiaatteet liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Katajanokan pysäköintilaitoksen vuokrausperiaatteet
- 2 Asemakaava 12333
- 3 vuokra-aluekartta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hankkeen kuvaus

Katajanokalle on suunniteltu voimassa olevan asemakaavan nro 12333 mukainen maanalainen noin 500 autopaikkaa käsittävä pysäköintilaitos. Pysäköintilaitos tulee sijaitsemaan Kruunuvuorenkadun, Katajanokanlaiturin, Satamakadun ja Mastokadun alueella. Hanketta varten on tarkoitus vuokrata asemakaavan osoittamissa korkeustasoissa sijaitsevaa asemakaavan mukaista maanalaista pysäköintilaitosta varten noin 15 000 m² suuruinen maanalainen tila. Pysäköintilaitos tulee palvelemaan alueen yrityksiä, asukkaita ja satamaa. Sisäänajo pysäköintilaitokseen sijoittuu Kanavakatu 14 sijaitsevalta toimitilatontilta.

Alue on ollut varattuna YIT Rakennus Oy:lle (YIT) vuodesta 2002 lähtien. YIT on vuokrannut alueen perustettavan yhtiön lukuun. Asemakaavan ote on liitteenä 2. Kartta vuokra-alueesta on liitteenä 3.

Rakennusluvan hakeminen

Maanalainen alue oli vuokrattuna kaupunkiympäristön toimialan yritystontit-tiimin tiimipäällikön 12.2.2020 § 16 päätöksellä YIT:lle rakennusluvan hakemista varten ajalle 1.2.–31.7.2020.

Vuokrauspäätös 30 vuodeksi

Kaupunkiympäristölautakunta on 11.8.2020 § 405 päättänyt vuokrata tontin toimivaltansa mukaisesti 30 vuodeksi, jotta hankkeen rakennustöiden aloittaminen on mahdollista ennen kaupunginvaltuuston päätöstä vuokrausperiaatteiden vahvistamisesta.

Vuokrasopimus ja vuokra-aika

Maanalaisen pysäköintialueen vuosivuokran perusteena pidetään elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 5,50 euron neliömetrihintaa (nykyarvo noin 108 €/m²). Pysäköintilaitosta palvelevien ajoyhteyksien ja teknisten tilojen maanalaisten alueiden vuosivuokran perusteena pidetään elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa 1,50 euron neliömetrihintaa (nykyarvo noin 29 €/m²). Hinnat on määritetty ulkopuolisen arvioitsijan antaman arviolausunnon avulla. Vuosivuokra olisi tällä hetkellä noin 76 000 euroa. Lausunto on oheismateriaalissa.

Maanalaisissa pysäköintihankkeissa peritään vakiintuneen käytännön mukaan vuokrasta 20 % rakennustöiden aikana, kuitenkin enintään kolmen vuoden ajan.

Vuokrasopimus on tarkoitus tehdä noin 60 vuodeksi siten, että vuokra-aika päättyy 31.12.2080.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 8 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto vahvistaa yli 30 vuoden pituisten maanvuokrasopimusten yleiset vuokrausperiaatteet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liitteet

- 1 Katajanokan pysäköintilaitoksen vuokrausperiaatteet
- 2 Asemakaava 12333
- 3 vuokra-aluekartta

Oheismateriaali

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.08.2020 § 405

HEL 2020-007706 T 10 01 01 02

Kanavakatu 14

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että

- Katajanokalla sijaitsevan asemakaavan nro 12333 mukaisen maanalaisen pysäköintilaitoksen vuokrausperiaatteet vahvistetaan liitteen nro 1 mukaisesti.

B

Kaupunkiympäristölautakunta päätti

- oikeuttaa maankäyttö ja kaupunkirakenne –palvelukokonaisuuden maaomaisuuden kehittäminen ja tontit –palvelun tontit-yksikön yritystontit-tiimin päällikön vuokraamaan edellä esitysehdotuksessa A tarkoitetun alueen kohdan A liitteessä nro 1 esitetyn periaattein YIT Rakennus Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun enintään 30 vuodeksi riippumatta tonteille asemakaavan muutoksessa osoitetuista kerrosalamääristä.

Selvyyden vuoksi todetaan, että näin mahdollisesti päätettyä vuokrausta jatketaan, mikäli kaupunginvaltuusto päättää vahvistaa esitysehdoituksessa A tarkoitetut vuokrauseriaatteet.

C

Kaupunkiympäristölautakunta päätti

oikeuttaa maankäyttö ja kaupunkirakenne –palvelukokonaisuuden maaomaisuuden kehittäminen ja tontit –palvelun maaomaisuuden hallinnan tuki –yksikön sopimukset ja toiminnan ohjaus -tiimin päällikön tai hänen valtuuttamansa henkilön allekirjoittamaan Helsingin kaupungin puolesta edellä mainitun sopimuksen sekä tarvittaessa tekemään siihen vähäisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(S0108-114)

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Ilkka Aaltonen, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

Käsiteltävä tässä kokouksessa

§ 519

V 23.9.2020, Periaatepäätös lausunnoksi sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskeväksi lainsäädännöksi

HEL 2020-007924 T 03 00 00

VN/8871/2019

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto tekee seuraavan periaatepäätöksen sosiaali- ja terveysministeriölle annettavasta lausunnosta hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskeväksi lainsäädännöksi:

Yleistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on Suomen historian suurin hallinnonuudistus, joka toteutuessaan muuttaisi koko suomalaista hallintojärjestelmää merkittävällä tavalla. Se vaikuttaa erittäin keskeisesti erityisesti kuntiin sekä kunnalliseen itsehallintoon. Lausunnoilla nyt oleva hallituksen esitysluonnos poikkeaa jossain määrin aiempien hallituskausien esityksistä. Lähtökohtana on kuitenkin edelleen uuden hallinnontason eli sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisestä vastaavan itsehallinnollisen tason (sote-maakunnat) muodostaminen. Maakuntien perustamisessa on kyse kokonaisvaltaisesta järjestelmämuutoksesta, jolla on monen tyyppisiä, mittavia ja vaikeasti ennakoitavia seurauksia ja vaikutuksia. On epätodennäköistä, että uudistukselle asetetut tavoitteet esimerkiksi kustannusten kasvun hillinnästä tulevat toteutumaan.

Uudistusta on valmisteltu hyvin monivaiheisena prosessina ja siitä on ollut hankalaa muodostaa kokonaiskuvaa. Erityisesti uudistuksen rahoitusmallista sekä taloudellisista vaikutuksista kokonaiskuvan muodostaminen on edelleen käytännössä mahdotonta. Kokonaiskuvan muodostaminen myös pelastustointia koskevista muutoksista on erittäin vaikeaa, sillä pelastuslakiin ehdotettavat muutokset eivät sisälly lausuttavana olevaan esitysluonnokseen. Pelastustoimen järjestämistä koske-

vat muutokset pelastuslakiin tulisikin käsitellä samanaikaisesti muiden sote-maakuntia koskevien lakiehdotusten kanssa.

Uudistuksen merkitys ja suuruusluokka huomioon ottaen olisi ollut ensiarvoisen tärkeää, että valtioneuvosto olisi tarjonnut kunnille ja muille keskeisille sidosryhmille tosiasiallisen mahdollisuuden osallistua uudistusta koskevaan valmisteluun. Tällaista mahdollisuutta ei kuitenkaan ole ollut, lukuun ottamatta syksyllä 2019 valmisteltua selvitystä Uudenmaan erillisratkaisuksi.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan siirrettäväksi itsehallintoalueille vähemmän tehtäviä kuin viime hallituskaudella, mikä samoin kuin Uudenmaan erillisratkaisu, pienentää uudistuksen toteutumisen riskejä. Erillisratkaisun sisällyttäminen ehdotukseen merkitsee myös, että uudistuksen vaikutukset järjestämisen osalta ovat Helsingin kaupungille aivan erilaiset kuin muille kunnille. Erillisratkaisussa Helsinki vastaa sote-palvelujen järjestämisestä jatkossakin, mitä on pidettävä myönteisenä. Samoin sote-maakuntien toimialan rajaamista on pidettävä myönteisenä.

Helsingin kaupungin näkökulmasta sote-uudistuksen merkittävin muutos ja samalla suurin ongelma liittyy peruskunnan rahoitusmalliin esitettyihin muutoksiin. Helsingille lakiesityksen mukaan tuleva sote-rahoitus on kohtuuttoman niukka eikä se ota metropolialueen keskuskaupungin sosiaalisten ja terveydellisten erityisongelmien moninaisuutta ja laajuutta huomioon. Tältä osin kaupunki pitää välttämättömänä, että sote-maakunnan rahoituksen määräytymiskriteerejä ja niiden painotusta tarkastellaan ja muutetaan jatkovalmistelun yhteydessä. Lisäksi ehdotettua kuntien tasausvähennysrajaa tulee madaltaa ehdotetusta tasosta ja kiinteistöveropohja tulee irrottaa veropohjan tasausjärjestelmästä. Sote-uudistuksen vuoksi toteutettavat kuntien talouden tasausmekanismit tulee toteuttaa muutoin kuin osana kuntien peruspalvelutuotantoon tarkoitettua valtionosuusjärjestelmää. Samoin kuntien yhteisöveropohjasta leikattava taso tulee määrittää euromääräisenä ja selvästi lakiesityksessä ehdotettua noin 0,6 miljardia euroa matalammaksi. Pelastustoimen rahoituksen määräytymisen osalta ehdotetut asukasmäärään ja -tiheyteen perustuvat tekijät ovat sinänsä perusteltuja, mutta painoarvoltaan liian alhaisia. Esityksessä tulee tältä osin ottaa paremmin huomioon Helsingin pelastustoimen alueen muusta maasta poikkeavat erityispiirteet.

Lisäksi kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että talouden muuttunut toimintaympäristö on tuonut uusia, huomattavia riskejä uudistuksen toteuttamisen näkökulmasta. Jo yksin sote-uudistus aiheuttaa Helsingin kaupungin sekä muiden kuntien tulevien vuosien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Tätä epävarmuutta lisää huomattavasti koronavi-

ruspandemia, joka on jo aiheuttanut kunnille suuria taloudellisia haasteita ja johtanut kuntien ja sairaanhoitopiirien palvelu- ja hallintojärjestelmien merkittävään kuormitukseen. On ilmeistä, että pandemiatilanne tulee kuormittamaan kuntia ja kuntayhtymiä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa, vielä pitkään, jolloin voimavarat sote-uudistuksen toimenpanoon ovat kunnissa varsin rajalliset. Kaupunki pitääkin valitettavana, että historiallisen suurta hallinnonuudistusta ollaan viemässä päätöksentekoon ennen kokemattoman taloudellisen, sosiaalisen ja terveydenhuollon kriisin aiheuttaneen koronaviruspandemian edelleen vallitessa. Sote-sektoria poikkeuksellisesti työllistävässä pandemiatilanteessa uudistuksen aikataulu on kohtuuttoman kunnianhimoisen. On epätodennäköistä, että hyvän lainsäädäntötavan edellyttämä huolellinen valmistelu ja vaikutusten arviointi sekä toimeenpano olisivat toteutettavissa esitetyssä aikataulussa.

Uusimaa on maakuntana erityislaatuinen. Se poikkeaa muista maakunnista olennaisesti erityisesti suuren väestömäärän, kantokyvyn sekä uudistuksen piirissä olevien organisaatioiden koon suhteen. Kaupunki pitää esityksessä ehdotettua Uudenmaan erillisratkaisua perusteltuna tilanteessa, jossa valtakunnallinen ratkaisu pohjautuu sotejärjestämisvastuun siirtoon kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille. Esitetty ratkaisu huomioi Uudenmaan maakunnan sekä kuntien ja kaupunkien erityispiirteet paremmin kuin vaihtoehto, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallinnollisen sote-maakunnan.

Kaupunki kiinnittää lisäksi huomioita seuraaviin keskeisiin esitysluonnoksen kysymyksiin:

Valtakunnallinen sote-uudistuskokonaisuus

Yleisiä huomioita

Esitysluonnoksessa ehdotetaan siirrettäväksi sote-maakuntien järjestämisvastuulle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Tätä perustellaan erityisesti järjestäjäkentän pirstaleisuudella ja tarpeella vahvistaa valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä. Uudistuksen tavoitteena on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden lisääminen ja kustannusten kasvun hillintä.

Väestön ikääntymisen, palvelukysynnän kasvun ja julkisen talouden paineiden vuoksi sote-uudistuksen tarve on olemassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun kokoaminen kuntaa suuremmille toimijoille on pääosin perusteltua etenkin metropolialueen ja suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella. Nyt esitettyä uudistusta parempi ratkai-

su olisi kuitenkin ollut jatkaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuun kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin hallitusti ja korjaamalla ongelmia kuntapohjaista nykyjärjestelmää kehittämällä. Myös pelastustoimen uudistamista olisi ollut mahdollista toteuttaa nykyisellä pelastustoimen järjestämismallilla vapaaehtoisen yhteistyön kautta. Monet kipeästi kaivatut, pelastustointia koskevat uudistukset ovat kuitenkin kaatuneet valtion ja sisäministeriön haluttomuuteen investoida esimerkiksi kansallisen tason tieto-ohjauksen järjestelmiin sekä käydä avointa keskustelua pelastustoimen alueiden kanssa kansallisen kehittämisen toimenpiteistä ja niiden rahoittamisesta.

Helsingin kaupunki on aiempia sote-uudistuksia koskeneissa lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että uudistukset eivät ole riittäväällä tavalla ottaneet huomioon kaupungistumista, suurten kaupunkiseutujen erityispiirteitä tai kaupunkiseutujen kasvavaa merkitystä. Niin kansainvälisten kuin kansallisten tutkimustenkin mukaan kaupungistumisen kehitys kiihtyy edelleen sekä maailmalla että kotimaassa, mikä entisestään lisää kaupunkien painoarvoa koko maan hyvinvoinnin turvaajina ja elinvoiman luojina. Nämä näkökulmat puuttuvat myös nyt lausunnoilla olevasta esitysluonnoksesta eikä uudistus siksi parhaalla mahdollisella tavalla edistä Helsingin, metropolialueen eikä suomalaisten kaupunkien kilpailukykyä tai tue niiden mahdollisuuksia vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, väestönkasvuun tai kaupungistumisen lieveilmiöihin. Uudistukseen, erityisesti sen rahoitusjärjestelmään, sisältyy päinvastoin suuri riski siitä, että kaupunkien tulopohja ja kannusteet esimerkiksi oman elinkeinopolitiikan toteuttamiseen sekä globaalisti kilpailukykyisen kaupungin rakentamiseen heikkenevät oleellisesti.

Uudistus vaikuttaa kuntien toimivaltaan ja tehtäviin merkittävästi. Tällä hetkellä kunnilla on mahdollisuus laajojen monitoimialaisten kokonaisuusien johtamiseen ja monipuolisen keinovalikoiman tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen, kun sosiaali- ja terveystoimet on integroitu muihin hyvinvointipalveluihin sekä laaja-alaisesti terveyttä edistäviin palveluihin ja koulutukseen. Nykyinen järjestelmä, jossa kunnilla on laaja toimivalta ja tehtävät, on laajasti ymmärrettynä osa maamme hyvinvoinnin perustaa sekä kansainvälisesti korkeatasoisen suomalaisen hyvinvoinnin merkittävä selittäjä. Uudistus ei tuo tästä näkökulmasta lisäarvoa, kun sen myötä tehtävät ja vastuu pirstoutuvat useamman hallinnontason hoidettavaksi. Monimutkaistuvassa ja kaupungistuvassa maailmassa tarve laajojen kokonaisuusien hallintaan korostuu, kaupunkien ja kasvukeskusten merkitys kasvaa ja samoin kasvaa tarve vahvistaa niiden edellytyksiä menestyä. Nyt esitetyn uudistuksen riskinä on, että se päinvastoin vaikeuttaa etenkin suurissa kaupungeissa väestönkasvun ja maahanmuuton haasteisiin vastaamista, väestön terveyden ja hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä sekä eriytymiskehi-

tyksen torjumista. Uudistus onkin edelleen ennen kaikkea pienten kuntien tarpeista lähtevä.

Ajankohtaisen esimerkin kaupungin monitoimialaisen kokonaisuuden johtamisen merkityksestä tarjoaa Helsingin kaupungin hyvä selviytyminen koronaviruspandemian hallinnassa alkuvuodesta 2020. Pandemian onnistunutta hoitamista edesauttoi Helsingissä ratkaisevasti kaupungin keskitetty kriisijohtaminen ja toimiva yhteistyö kaikkien kaupungin toimijoiden ja toimialojen kesken. Esimerkiksi henkilöstöresursseja siirrettiin väliaikaisesti muilta toimialoilta tukemaan sosiaali- ja terveystoimen työskentelyä. Näin tarvittavat palvelut pystyttiin järjestämään ja tuottamaan vaativissa ja nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Myös poikkeusoloissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja kunnan muiden palvelujen välinen saumaton yhteistyö sekä integraatio on erityisen tärkeää. Uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä tuleekin huolehtia siitä, että tätä ei vaaranneta.

Nyt esitetyn uuden hallinnon tason perustaminen ja palvelujen kokoaminen suuremman järjestäjän alle ei kaupungin näkemyksen mukaan automaattisesti paranna palvelua tai yhteistyötä. Kuntapohjainen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmämme on kansainvälisestikin vertaillen toimiva ja kustannustehokas. Helsingin sekä muiden suurten kaupunkien ohella nyt esitetyn sote-uudistuksen tavoitteita toteuttavia ja toimivia sosiaali- ja terveystoimien uudistamishankkeita on jo omaehtoisesti kehitetty useilla alueilla kokoamalla järjestämisvastuuta suurempiin yksiköihin kuten kuntayhtymiin. Myös pelastustoimessa omaehtoinen yhteistyö esimerkiksi Uudellamaalla on jo nykyisellään toimivaa. Tämä on osoitus siitä, että palvelujen järjestämisvastuussa olevien toimijoiden vahvistaminen sekä esitetyn uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista toteuttaa myös ilman uuden hallinnon tason ja sote-maakuntien perustamista. Näin sosiaali- ja terveystoimien järjestämistyö sekä pelastustoimen uudistaminen voisi jatkua välittömästi nykyinsäädännön puitteissa ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Myös integraatiota, jota korostetaan keskeisenä keinona uudistuksen tavoitteisiin pääsyssä, voidaan edistää ilman maakuntahallintoa ja siihen liittyvää rahoitusmallin muutosta valtion rahoitukseen. Samoin perusterveydenhuollon vahvistamiseksi ajatellut laaja-alaiset sote-keskukset ovat toteutettavissa nykyrakenteessa ilman uutta hallinnon tasoa.

Uudistuksen aikataulua ja toimeenpanoa koskevat ehdotukset

Suunnitellun aikataulun mukaan esitysluonnokseen liittyvät lait on tar-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

koitettu tulemaan voimaan pääosin vuoden 2023 alusta lukien ja voimaanpanolaki 1.7.2021. Ensimmäiset maakuntavaalit järjestettäisiin tammikuussa 2022 ja vaaleissa valittavan maakuntavaltuuston toimikausi alkaisi 1.3.2022. Väliaikaiset sote-maakuntien valmistelutoimielimet vastaisivat sote-maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta kunnes sote-maakuntavaltuusto on valittu ja sote-maakuntahallitus on aloittanut toimintansa. Uudellamaalla asetettaisiin lisäksi väliaikainen HUS-valmisteluryhmä, jonka tehtävänä olisi valmistella ehdotus HUS-maakuntayhtymän perussopimukseksi huhtikuuhun 2022 mennessä.

Maakuntien perustaminen ja niiden toiminnan käynnistäminen on erittäin mittava muutosprosessi, joka edellyttää kunnilta, myös Helsingiltä, huolellista valmistelua. Uudistuksen vaikutukset ovat moniulotteiset ja sen toteuttamiseen liittyy edelleen paljon epävarmuuksia ja riskejä. Edellä mainittu huomioon ottaen on uudistuksen toimeenpano suunniteltu liian nopeaksi. Näin on huolimatta siitä, että uudistuksen riskien voidaan katsoa olevan aiempien hallituskausien sote-uudistussuunnitelmia jossain määrin pienempiä. Riskejä vähentävät niin Uudenmaan erilliskäyttö kuin se, että esitysluonnoksessa ehdotetaan siirrettäväksi maakuntien vastuulle rajatumpi määrä tehtäviä kuin edellisellä hallituskaudella.

Kaupunki kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että uudistusta suunnitellaan toimeenpantavaksi keskellä koronaviruspandemiaa, jolla on ollut ja tulee olemaan vielä pitkään merkittäviä vaikutuksia niin kuntien talouteen kuin käytössä oleviin resursseihin. Pandemia on lisännyt kuntatalouden epävarmuutta merkittävästi ja lisäksi on otettava huomioon, että kuntatalouden tilanne oli jo ennen pandemiaa varsin heikko. Kuntatalouden kestävyys näkökulmasta uudistuksen toteuttamisajankohdasta onkin erityisen haastava. Koronaviruspandemia on johtanut taloudellisen kriisin ohella erittäin suureen sosiaaliseen ja terveydenhuollon kriisiin. Tämän johdosta kuntien ja sairaanhoitopiirien palvelu- ja hallintojärjestelmät ovat kuormittuneet merkittävästi. Pandemia tulee mitä ilmeisimmin jatkumaan ja vaikuttamaan sekä kansallisesti että paikallisesti monin tavoin vielä pitkään. Tilanne tulee jatkossakin kuormittamaan kuntia ja kuntayhtymiä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ja kuntien voimavarat sote-uudistukseen valmistautumiseen sekä sen toimeenpanoon tulevat olemaan hyvin rajalliset.

Edellä mainituista syistä kaupunki pitää esitettyä aikataulua kireänä sekä eduskuntakäsittelyn että toimeenpanon osalta ja pitää kyseenalaisena, että hyvän lainsäädäntötavan edellyttämä huolellinen valmistelu, vaikutusten arviointi ja huolellinen toimeenpano olisivat toteutettavissa esitettyssä aikataulussa.

Uudistuskokonaisuuteen liittyvät, valmisteilla olevat selvitykset

Uudistuskokonaisuuteen liittyen ovat parlamentaarisen komitean valmisteltavana vuoden 2020 loppuun mennessä maakuntien verotusoikeus ja monikanavarahoituksen purkaminen. Lisäksi parlamentaarisesti valmistellaan aluehallinnon ja monialaisten maakuntien selvitystyö 31.12.2020 mennessä.

Kaupunki toteaa, että näistä valmistelussa olevista esityksistä on erityisesti maakuntien verotusoikeuteen liittyvän selvityksen merkitys keskeinen ja sen puuttuminen nyt lausunnoilla olevasta esitysluonnoksesta vaikeuttaa merkittävästi sekä uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointia että esitetyn rahoitusjärjestelmän ja sen vaikutusten arviointia.

Mikäli sote-uudistus toteutetaan, ei kaupungin näkemyksen mukaan sote-maakuntien järjestämistä vastuulle ole perusteltua myöhemmässäkään vaiheessa siirtää muita kuin nyt lausunnoilla olevassa esitysluonnoksessa ehdotettuja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtäviä. Lisäksi perusteltua on, että ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei sisällytetä sote-maakunnan tehtäviin.

Palvelujen tuottamista, hankintaa ja ostopalveluita koskevat ehdotukset

Lisäksi kaupunki kiinnittää huomiota sosiaali- ja terveystalouden tuottamista, hankintaa ja ostopalveluita koskeviin säädösehdotuksiin ja kysymyksiin. Ehdotuksessa säädettäisiin täsmällisemmin sote-maakunnan järjestämistä vastuusta sekä tarkkarajaisemmin palvelujen hankkimisesta yksityisiltä palvelutuottajilta sekä vuokratyövoiman käytöstä. Kuntalain peruslähtökohta on järjestämistä vastuu, jossa kunnalla ei ole varsinaista tuottamista vastuuta, vaan se voi päättää tuottamista tavoista. Jatkossa järjestämistä vastuun rinnalle nostetaan aiempaa selkeämmin myös vastuu tuottaa palvelut itse. Oman palvelutuotannon tulisi muodostaa toiminnan ydin siten, että eri toiminnoissa tarvittava oman henkilöstön palvelutuotantoon liittyvä osaaminen sekä toiminnan vakaus olisi turvattu eikä palvelutuotanto vaarantuisi häiriötilanteissa.

Esityksessä ei riittävästi huomioida sitä, että monituottajuuteen perustuva tuottaminen on jo vuosikymmeniä ollut erityisesti sosiaalipalveluissa vallitseva tuottamismalli. Esimerkiksi Helsingissä myös yhdistykset ja yleishyödylliset säätiöt tuottavat merkittävän määrän sosiaalipalveluja. Lisäksi jää epäselväksi, mikä olisi käytännössä "liian laajamittaista" ostopalvelujen hyödyntämistä sekä, tuleeko esitys edellyttämään sellaisten palvelujen niin sanottua kotiuttamista takaisin julkisen järjestäjän (maakunta/Helsingin kaupunki) tuottamista vastuulle, jotka tällä hetkellä

14.09.2020

hankitaan ostopalveluna, mutta joiden arvioidaan olevan liian laajamittaista ostopalvelujen hyödyntämistä. Vaikuttaa myös siltä, että jatkossa palvelujen hankinta ylipäänsä tulkitaan ulkoistamiseksi, mikä olisi merkittävä muutos, kun nykyään ulkoistuksella viitataan itse tuotetun toiminnan siirtämiseen ulkoiselle tuottajalle. Tämä sekä esitysluonnokseen sisältyvät epäselvyydet hankintalain ja sopimusoikeuden osalta tulisi täsmentää.

Rahoitus ja vaikutukset kuntatalouteen

Yleisiä huomioita

Helsingin kaupungin näkökulmasta sote-uudistuksen merkittävin muutos liittyy peruskunnan rahoitusmallissa tapahtuviin muutoksiin. Uudistus muuttaa kaikkien kuntien rahoitusmallia ratkaisevasti ja kuntien rahoituksessa tapahtuvia muutoksia voidaan pitää kuntien kannalta vähintään yhtä merkittävänä kuin järjestämisvastuun siirtoa itsehallintoalueille. Lisäksi ne tuovat poikkeuksellista epävarmuutta niin Helsingin kuin muiden kuntien tulevien vuosien talouteen tilanteessa, jossa epävarmuus on erityisesti koronaviruspandemian johdosta muutenkin merkittävästi lisääntynyt.

Helsingin kaupungin talouteen vaikutukset ovat merkittävät. Uudistus heikentää kaupungin verotulokertymän kasvua ja investointikykyä sekä lisää kaupungin riippuvaisuutta valtionrahoituksesta. Kaupunki toistaa tältä osin aiempiin sote-uudistusta koskeviin lausuntoihin sisältyvän näkemyksen siitä, että uudistus tulee heikentämään niin Helsingin kuin muiden suurten kaupunkien kilpailukykyä suhteessa kansainvälisiin kilpailijoihin ja vaikuttaa tätä kautta koko maan kehitykseen. Uudistus vaikuttaa kasvavan kaupungin kykyyn rahoittaa kasvuun tarvittavia investointeja ja lisää rahoituksen epävarmuutta. Erityisesti pidemmällä aikavälillä muutos kaupungin talouteen on suuri, koska kunnallisveron ja yhteisöveron leikkausten jälkeen verotulojen vuosittainen euromääräinen kasvu on nykytilannetta pienempää. Uudistuksen suurimmat riskit ovat niissä tekijöissä, jotka vaikuttavat kaupungin tulevaisuuden investointikykyyn. Uudistuksessa olisikin välttämätöntä turvata kaupungeille kannusteet toteuttaa vaikuttavaa elinkeinopolitiikkaa. Tämä voidaan varmistaa lopulta vain takaamalla kaupungeille riittävä osuus kaupunkiseuduilla muodostuvasta verotulokasvusta. Lisäksi on huomioitava, että jo ennen ehdotettua uudistusta kaupunkiseutujen on ollut välttämätöntä kasvattaa lainakantaansa asuntotuotantoa ja vetovoimaa lisäävien rakennushankkeiden ja sitä kautta kasvun varmistamiseksi. Tämä kasvava lainakanta jouduttaisiin ehdotetun uudistuksen jälkeen ylläpitämään merkittävästi pienemmällä veropohjalla.

Esityksen mukaan sote-maakuntien rahoitus perustuisi valtion rahoitukseen. Sote-maakunnille ei ainakaan toistaiseksi ehdoteta verotusoi-keutta. Niihin kohdistuisi myös varsin tiukkaa valtionohjausta. Niiden kanssa vuosittain käytävissä neuvotteluissa ohjattaisiin sote-maakuntaa sosiaali- ja terveystalouden järjestämistehtävissä. Neuvotteluissa olisi mahdollisuus antaa toimenpide-ehdotuksia koskien esimerkiksi tuotantorakennetta, vähäistä suurempia palveluhankintoja, vuokratyövoimaa sekä investointeja, jotka esitysluonnoksen mukaan olisivat luvanvaraisia ja tiukasti säänneltyjä. Valtio tulisi ohjaamaan tiiviisti myös Helsingin sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä ja investointeja. Valtionohjaus olisi varsin voimakasta, myös maakunnan operatiivista toimintaa koskevissa kysymyksissä, mikä ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua. Vahva valtionohjaus on ris- tiriidassa maakunnan vahvaa järjestämistä vastuuta korostavan tavoitteen kanssa. Se ei sovi hyvin yhteen myöskään sote-maakuntien päätök- senteön kansanvaltaisuuden kanssa. Lausunnolla olevan aineiston pe- rusteella ei vielä selviä, miten valtion investointien ja pitkiin sitoumuk- siin/vuokrasopimukseen liittyvä ohjaus tulee koskemaan Helsinkiä ja vai- kuttamaan mahdollisuuteen kehittää sote-toimintoja palvelevaa tila- verkkoa ja omistajana ylläpitää sote-kiinteistöjä.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestäjän rahoitusta koskevat ehdotuk- set

Kaupungin näkemyksen mukaan esitetyt sote-maakunnan rahoituksen määräytymiskriteerit ovat kestävämmät. Suurin osa eli noin 80 pro- senttia yleiskatteisesta rahoituksesta määräytyisi sairastavuuteen ja sosioekonomisiin tekijöihin perustuvan sote-palvelukertoimen perus- teella. Asukasmäärän perusteella (euroa/asukas) määräytyisi vain va- jaa 15 prosenttia rahoituksesta. Hyvin pieni osa (alle 4 prosenttia) ra- hoituksesta määräytyisi vieraskielisyyden ja asukastiheyden perusteel- la.

Esitetyt tarvetekijät ottavat heikosti huomioon niin Helsingin kuin laa- jemmän metropolialueen erityispiirteet kuten väestön voimakkaan kas- vun, muuta maata suuremman maahanmuuton sekä eriarvoistumiseen liittyvät haasteet kuten segregaaation, syrjäytymisen ja päihteiden ai- heuttaman ylikuolleisuuden. Tarveperusteisuus ei huomioi erikoissai- raanhoitoa, pääkaupunkiseudun korkeampaa yleistä kustannustasoa eikä terveystalouden saatavuus- ja laatu-olotilaa. Sairausryh- missä painotetaan perusterveydenhuollossa hoidettavia kroonisia sai- rauksia ja terveydenhuollon tarvekerroin ei riittävällä tasolla selitä ter- veydenhuollon kustannuksia. Tekijöissä ei myöskään huomioida vie- raskielisten kieliryhmien palvelutarpeita eikä niiden kasvua, jotka ai- heuttavat kustannuspaineita erityisesti pääkaupunkiseudulla. Lisäksi ne

johtavat siihen, että maakuntiin, joilla on tällä hetkellä ikärakenteeseen nähden korkeat sote-kustannukset (kuten Uusimaa) kohdistuu merkittäviä säästöpaineita. Määräytymiskriteerit poikkeavat myös merkittävästi nykyisistä valtion sosiaali- ja terveystalouden rahoituskriteereistä sekä edellisellä vaalikaudella ehdotetun sote- ja maakuntaudistuksen määräytymiskriteereistä. Tällä hetkellä sairastavuuden perusteella määräytyy noin 23 prosenttia rahoituksesta ja asukas- ja ikärakennepuolesta noin 68 prosenttia rahoituksesta.

Kaupungin näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveystalouden järjestäjän rahoituksen määräytymiskriteereissä tulee painottaa nykyistä enemmän asukasmäärää ja ikärakennetta. Lisäksi kriteereissä tulisi huomioida paremmin suurille kaupungeille ja kaupunkiseuduille tyypilliset sosiaali- ja terveystalouden kustannukset, kuten esimerkiksi paljon palvelua tarvitsevien määrä (muun muassa pienituloisten perheiden lasten osuus, alhaisen koulutustaustan omaavien osuus, työttömyysaste, yksinhuoltajakotilouksien osuus, maahanmuuttajataustaisten osuus), asunnottomuus ja segregaaation torjunta.

Esityksen mukaan sote-maakuntien rahoituksessa huomioidaan vuosittain etukäteen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu 80-prosenttisesti, kustannustason nousu sekä sote-maakuntien mahdolliset uudet tehtävät. Rahoitus tarkistetaan koko maan tasolla jälkikäteen vastaamaan toteutuneita sote-kustannuksia, jotta sote-maakunnilla on edellytykset hoitaa niille osoitetut tehtävät. Sote-maakunnille rahoitus kuitenkin kohdistuisi rahoituslain määräytymiskriteerien mukaisesti laskennallisena rahoituksena, eikä tarkistuksessa arvioitaisi laskennallisen rahoituksen riittävyyttä yksittäisen sote-maakunnan tehtävien hoitamiseen. Kaupungin näkemyksen mukaan toteutuneet kustannukset tulisi huomioida maakuntakohtaisesti, jotta turvataan sote-palvelujen riittävä rahoitus toteutuneisiin kustannuksiin perustuen.

Esityksen mukaan valtio ohjaa voimakkaasti maakuntien investointeja. Sote-maakuntien ja HUS-maakuntayhtymän mahdollisuus rahoittaa taseessaan olevien kiinteistöjen peruskorjausta sekä uudisrakentamista on valtion kanssa käytävien neuvottelujen varassa, koska valtiolta tarvitaan hyväksyntä pitkäaikaiseen lainanottoon. Tämä hankaloittaa erittäin merkittävästi sote-maakuntien ja HUS-maakuntayhtymän mahdollisuuksia pitkän tähtäimen investointisuunnitteluun. Lisäksi tämä saattaa toimia kannustimena toteuttaa peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita muutoin kuin omaan taseeseen. Rahoituksen osalta Helsingin kaupunki on huolissaan myös tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksesta sekä yliopistosairaaloitten asemasta ja näiden resurssien turvaamisesta uudistuksessa. Tähän mennessä kunnat ovat merkittävässä määrin rahoittaneet tutkimusta ja koulutusta ja näiden turvaaminen on välttä-

mätöntä myös jatkossa. Esitetyssä maakuntien rahoitusmallissa tätä rahoitusta ei ole riittävästi huomioitu.

Peruskunnan rahoitusmallia koskevat ehdotukset ja muutokset

Uudistuksella olisi valtava vaikutus kuntien talouteen: Talouden volyyymi puolittuu ja puolet veropohjasta leikataan valtion veropohjaksi. Helsingin kaupungin verotulot ovat tällä hetkellä noin 5300 euroa/asukas, kun ne uudistuksen jälkeen olisivat alle 2200 euroa/asukas. Kaupunki pitää esitystä tältä osin huolestuttavana, sillä niin Helsingin kuin muiden kasvavien kaupunkien veropohjan merkittävä pienentyminen tulee vaikeutamaan oleellisesti kaupunkiseutujen kasvun ja elinvoiman takaavien investointien rahoitusta.

Esitysluonnoksessa kuntien investointitarpeita ei ole juuri lainkaan tarkasteltu kasvukaupunkien näkökulmasta, mitä voidaan pitää merkittävänä puutteena. On erittäin oleellista huomioida, että sote-uudistus ei aiheuta kasvavien kaupunkien investointitarpeeseen käytännössä lainkaan muutoksia. Tästä huolimatta niiden verotulopohja uudistuksen johdosta puolittuu, jolloin suureksi haasteeksi kaupungeissa muodostuu vuosikatteen pitäminen pidemmällä aikavälillä tasolla, jolla investoinnit kyetään rahoittamaan nykyjärjestelmää vastaavalla tasolla. Ilman tämän merkittävän ongelman korjaamista uudistuksen riskinä on, että se heikentää koko kansantalouden näkökulmasta keskeisen metropolialueen, pääkaupunkiseudun sekä Helsingin kilpailukykyä ja vaikuttaa tätä kautta koko maan kehitykseen ja hyvinvointiin.

Kaupungin näkemyksen mukaan kuntien tasausvähennysrajaa tulee madaltaa. Esitysluonnoksessa ehdotettu verotuloihin pohjautuvan valtionosuuksien kuntien välisen tasauksen tasausvähennysraja 10 prosenttia on liian kireä esityksessä ehdotettuun kuntien puolittuvaan veropohjaan nähden sekä kasvavien kaupunkien investointitarpeiden kasvu huomioiden. Lisäksi kiinteistöveropohja tulee irrottaa veropohjan tasausjärjestelmästä. Tältä osin verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasausjärjestelmässä tulee tasauksen piirissä olla vain nykytilanteen mukaiset veromuodot/-pohja.

Uudistuksessa kuntien veropohjaa heikennettäisiin lisäksi leikkaamalla kuntien saamaa osuutta yhteisöveron tuotosta nykytasosta kolmanneksella. Kaupunki pitää tärkeänä, että kuntien yhteisöveropohjasta leikatava taso määritetään euromääräisenä ja selvästi lakiesityksessä ehdotettua noin 0,6 miljardia euroa matalammaksi.

Uudistus muuttaa merkittävästi kuntien valtionosuusrahoituksen määrätymisperusteita. Esitysluonnoksen mukaan pääosa valtionosuusrahoituksesta voi jatkossa perustua erilaisiin sote-uudistuksen muutos-

vaikutuksia tasaaviin mekanismeihin. Tämä heikentäisi merkittävästi kuntien rahoitusjärjestelmän läpinäkyvyyttä. Sote-uudistuksen vuoksi toteutettavat kuntien talouden tasausmekanismit tulee toteuttaa muutoin kuin osana kuntien peruspalvelutuotantoon tarkoitettua valtionosuusjärjestelmää.

Kaupunki katsoo lisäksi, että ehdotetussa uudistuksessa tehtävien valtionosuusjärjestelmän muutosten myötä peruskuntaan jäävän kunnan peruspalvelujen valtionosuuden vähentäminen kuntaan maksetun perustoimeentulotuen määrällä tulee lakkauttaa. Jatkossa keskeisin rooli perustoimeentulotuen ennaltaehkäisyssä ja kustannusten minimoimisessa on sote-järjestäjällä ja siten myös perustoimeentulotuen kustannusten rahoitusvastuun tulee olla samalla taholla.

Kaupunki kiinnittää lisäksi huomiota kunnilta valtiolle siirtyvän tulopohjan perusteena oleviin tilastoituihin kuntakohtaisiin sote-kustannuksiin. Esityksen mukaan kustannukset laskettaisiin vuoden 2021 tilinpäätöstiетоjen ja vuoden 2022 talousarviotietojen perusteella. Keskiarvotiedon käyttöä perustellaan satunnaisvaihtelun tasaamisella. Koronapandemian taloudelliset vaikutukset eivät ulotu vain kuluvaan vuoteen, vaan sillä tulee olemaan lähivuosina merkittävä vaikutus kuntien talouteen, erityisesti kuntien sosiaali- ja terveystalouden kustannuksiin. Vuoden 2021 ja 2022 tietojen käyttäminen ehdotetun rahoitusmallin pohjana merkitsee koronaepidemian eli satunnaistekijän mukana olemista kuntakohtaisissa sote-kustannuksissa. Sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa koronasta johtuvien hoitojonojen purun kustannuksia siirtyy ainakin vuodelle 2021. Lisäksi sairaanhoitopiirien kuntayhtymät ovat tekemässä merkittävää alijäämää, jotka kuntien tulisi esitysluonnoksen mukaan kattaa ennen uudistuksen voimaantuloa 1.1.2023. Lisäksi Helsingissä otetaan vuonna 2021 käyttöön Apotti-tietojärjestelmä, minkä vuoksi sosiaali- ja terveystalouden kustannukset ovat lähivuosina korkeammat. Kaupungin näkemyksen mukaan sote-maakuntakohtaisissa kustannuksissa tulee olemaan runsaasti satunnaisvaihtelua ja lakiesitystä tulee tältä osin muuttua.

Uudistuksen kokonaistaloudelliset vaikutukset

Uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi on erittäin haasteellista eikä vaikutuksia ole esityksessä tarkasteltu juuri laajemmin kuin aiemmissa, sote-uudistusta koskeneissa hallituksen esityksissä. Kokonaistaloudellisten vaikutusten osalta haaste on myös se, että talouden näkökulmasta keskeinen osa uudistuskokonaisuutta, maakuntaveron käyttöön ottoa koskeva parlamentaarinen selvitys, valmistuu vasta vuoden 2020 lopussa.

Vaikutuksia ei ole myöskään arvioitu kovinkaan kattavasti kasvavien kaupunkien ja alueiden tai niiden investointikyvyn näkökulmasta. Tästä huolimatta on selvää, että esitetyn uudistuksen taloudelliset vaikutukset kunnille ja myös Helsingille tulevat olemaan merkittäviä. Uudistus sisältää lisäksi riskejä, jotka toteutuessaan vaikuttavat negatiivisesti kaupungin talouteen, turvallisuuteen, pääkaupungin kilpailukyvyyn ja kansainvälisen vetovoiman kehittämiseen sekä helsinkiläisten palveluihin ja niiden toimivuuteen. Uudistuksen jälkeen valtionrahoituksen suhteellinen merkitys kaupungin tulorahoituksessa tulisi olemaan nykyistä suurempi, mikä lisäisi osaltaan rahoituksellista epävarmuutta sekä heikentäisi kunnallista itsehallintoa.

Myöskään uudistuksen kustannussäästövaikutuksia tai vaikutuksia tuottavuuteen tai talouteen ylipäätään ei ole esitysluonnoksessa pystytty osoittamaan. Päinvastoin toivottujen vaikutusten, kuten säästöjen, saavuttaminen on esitysluonnoksenkin mukaan epävarmaa etenkin lyhyellä aikavälillä. Lisäksi uudistuksen toteuttamisesta syntyisi merkittäviä muutuskustannuksia. Jo yksin maakuntien käynnistämisestä syntyvät välttämättömät ICT-kustannukset olisivat 600 miljoonaa euroa ja asiakas- ja potilastietojärjestelmistä arvioidaan seuraavien kymmenen vuoden aikana aiheutuvan noin 2-3 miljardin euron kustannukset. Näiden kattaminen haastavassa kuntataloustilanteessa tulee olemaan vaikeaa. On tarkoituksenmukaista, että valtakunnallisen uudistuksen toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset rahoittaa valtio. Valtion tähän varaama rahoitus vaikuttaa kuitenkin täysin alimitoitettulta.

Esitysluonnoksen mukaan uudistus ja erityisesti sen myötä vahvistuva valtionohjaus kasvattaa tarvetta asiantuntijaresurssien lisäämiseen sote-maakuntia ohjaaviin ministeriöihin, kuten sisäministeriöön, ja aiheuttaisi mm. tutkimus- ja kehittämistehtävien ja hallinnollisten tehtävien ja niistä aiheutuvien kustannusten kasvua. Kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ei ole lainkaan huomioitu sitä, että tarve asiantuntemuksen ja resurssien kasvattamiseen koskee osin myös paikallista ja alueellista tasoa, kuten sote-maakuntia, eikä tästä aiheutuvia kustannuksia ole esityksessä huomioitu. Helsingin arvion mukaan esimerkiksi sote-maakuntien pelastustoimessa ja aluehallintovirastoissa uudistus tulee lisäämään asiantuntijatarvetta 30-50 henkilötyövuotta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (nk. Uusimaa-laki)

Laissa säädettäisiin Uudenmaan erillisratkaisuu perustuvasta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuusta ja sen jakautumisesta Uudenmaan sote-maakuntien, Helsingin kaupungin ja HUS-maakuntayhtymän välillä. Uudenmaan sote-maakunnilla ja Helsingin

kaupungilla olisi ensisijainen järjestämisvastuu ja HUSilla järjestämisvastuu lailla tai järjestämissopimuksella sille siirretyistä tehtävistä.

Helsingin kaupungin aiemmissa lausunnoissaan esittämän näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaisin vaihtoehto sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseksi Uudellamaalla olisi kuntapohjainen ratkaisu. Tilanteessa, jossa valtakunnallinen ratkaisu kuitenkin pohjautuisi sote-järjestämisvastuun siirtoon kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille, esitetty erilliskäyttö on sellainen, että se ottaa riittävässä määrin huomioon Uudenmaan maakunnan sekä kuntien ja kaupunkien erityispiirteet.

Malli, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä olisi vastannut yksi Uudenmaan maakunta, ei olisi tuonut helsinkiläisille lisäarvoa sosiaali- ja terveystieteiden eikä pelastustoimen näkökulmasta. Helsinki on asukasluvultaan yli kymmenesosa Suomesta. Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala sekä pelastustoimi ovat maan johtavia toimijoita ja uudistajia, ja ne ovat kyenneet ja kykenevät itse vastaamaan sosiaali- ja terveystieteiden sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Yhteen järjestäjään perustuvan mallin toimeenpano olisi sisältänyt huomattavasti suurempia taloudellisia ja toiminnallisia riskejä muun muassa palvelujen saatavuuden ja laadun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmista. Riskejä voidaan hallita paremmin jakamalla Uusimaa useampaan itsehallinnolliseen alueeseen. Uudenmaan jakaminen turvaa lisäksi asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet itsehallinnollisen alueen toimintaan paremmin kuin tilanteessa, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallintoalueen ja päätöksenteko etäännyisi osasta alueen asukkaista liian kauas. Viiteen alueeseen pohjautuvaa mallia voidaan pitää parempana ratkaisuna myös kansanvaltaisuuden näkökulmasta. Kansanvaltaisuutta vahvistaisi lisäksi itsehallinnollisten alueiden järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon osalta.

Kaupungin näkemyksen mukaan sote-järjestäjien koon kasvaminen ja määrän väheneminen sekä esitetty erikoissairaanhoidon järjestämiskäyttö parantaisivat edellytyksiä perustason ja erityistason palvelujen integraatiolle. Itsehallinnollisten alueiden mahdollisuus järjestää niitä erikoissairaanhoidon palveluja, joita ei ole lainsäädännöllä määrätty tai järjestämissopimuksella sovittu HUSin järjestämisvastuulle, lisäisi edellytyksiä palvelujen saatavuuden parantamiselle.

Perustason sosiaali- ja terveydenhuolto on jo nykyisinkin Helsingissä integroitu, mikä mahdollistaa paitsi asiakaskohtaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuuksien, myös kunnan muiden palvelujen integroimisen asiakaslähtöisesti. Yhden suuren, koko Uudenmaan kokoisen maantieteellisesti laajan alueellisen järjestäjän mallissa tämä

olisi vaikeampaa ja muut sosiaali- ja terveystyöpalvelut myös etäännyisivät muista kunnan palveluista.

Esitetty erikoissairaanhoidon järjestämismalli mahdollistaa myös HUSin ja itsehallinnollisten alueiden työnjaon ja yhteistyön kehittymisen entistä asiakaslähtöisempään ja sujuvampien integroitujen palveluketjujen suuntaan. Uudenmaan sote-maakuntien, Helsingin kaupungin ja HUSin välisen työnjaon ei välttämättä tarvitse olla kaikkialla samanlainen, mutta kokonaisuudessa kyetään huolehtimaan asukkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta ja perus- ja erityistason palvelujen toiminnallisesta kokonaisuudesta. Samaan aikaan esitetty malli mahdollistaa Uudenmaan kokonaisuudessa yhden alueellisen järjestäjän mallia paremmin eri alueiden erityispiirteiden huomioon ottamisen.

Esitettyssä mallissa yleinen ja ensisijainen sote-järjestämismalli olisi itsehallinnollisilla alueilla myös erikoissairaanhoidon osalta. Tämä vahvistaa perustasoa ja luo edellytyksiä perus- ja erityistason integraatiolle. Toisaalta HUSin järjestämismallille kuuluvat keskeiset erikoissairaanhoidon tehtävät määriteltäisiin lainsäädännössä, mikä turvaisi erikoissairaanhoidon kokonaisuuden. Lisäksi itsehallinnolliset alueet ja HUS voisivat sopia järjestämismalliin siirrosta HUSille myös muiden tehtävien osalta järjestämissopimuksella, jonka kriteereistä säädettäisiin lailla. Järjestämissopimus on lainsäädäntöä joustavampi tapa sopia tarkemmasta työnjaosta ja rakenteista.

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta Uudenmaan erilliskäytössä arvioinnin kohteeksi nousee erityisesti integraatio, jota ei hallinnollisesti toteuttaisi sote-järjestämisen osalta Uudellamaalla samalla tavoin kuin muualla Suomessa. Tarkastelukulmana arvioinnissa on kuitenkin asukkaiden palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuus, ei hallinnollisten ratkaisujen yhdenvertaisuus. Erikoissairaanhoidon palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuus toteutuu ehdotetussa mallissa niin, että esimerkiksi aluekohtaisia hoitojonoja ei ole, vaan erikoissairaanhoidon palvelut tarjotaan yhdenvertaisesti alueesta riippumatta. Esitetty ratkaisu mahdollistaa edellä todetusti asukkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta ja perus- ja erityistason palvelujen toiminnallisesta kokonaisuudesta huolehtimisen.

Esitettyllä ratkaisulla voidaan edelleen olettaa olevan tosiasiallisia ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta ja laatua parantavia vaikutuksia, koska valtaosaan Uuttamaata muodostuisi hyvä väestöpohja ruotsinkielisten palvelujen turvaamisen kannalta. Ruotsinkielisten palvelujen rakennetta ja järjestäjien yhteistyötä on muutenkin vahvistettava ruotsinkielisten palvelujen varmistamiseksi niin palvelujen järjestämisen, rekrytoinnin kuin resurssienkin kannalta. Sote-järjestäjien suurempi osuus mahdollistaisi erityispalvelujen järjestämisen nykyistä paremmin.

Uusimaa-lakia koskevan ehdotuksen mukaan HUS vastaisi Uudella- maalla ensihoidon järjestämisestä ja se voisi myös itse tuottaa ensihoi- topalvelun. Pelastustoimen järjestämislain 1 §:n perustelujen mukaan lain tarkoituksena olisi synergiaetujen turvaamiseksi säilyttää pelastus- toimen mahdollisuudet tuottaa nykyisenkaltaisella tavalla ensihoito- ja ensivastepalveluja sen mukaan kuin sote-maakunta päättää. On kui- tenkin tärkeää, että ehdotus selkeästi antaa pelastuslaitokselle mahdol- lisuuden toimia ensihoitopalvelun tuottajana. Kaupungin näkemyksen mukaan ensihoitopalvelun ja pelastustoimen välisen synergian hyödyn- tämiseksi sekä kustannustehokkaan ja tuottavan toiminnan järjestämi- seksi onkin olennaisen tärkeää, että pelastuslaitos voi Helsingissä tuot- ta kiireelliset ensihoitopalvelut kuten nykyisinkin. Tämä järjestelmä on toiminut hyvin eikä siihen ole uudistuksen johdosta tarkoituksenmukai- ta tehdä muutoksia.

Esitetty erilliskäyttö vie Uudenmaan sote- ja pelastustoimen järjes- telmää sisällöllisesti samaan suuntaan kuin muualla maassa ja luo edellytykset sote-uudistuksen toteuttamiselle myös Uudellamaalla. To- teutuessaan uudistus mahdollistaa nykyistä paremmin myös pelastus- toimen kehittämisen yhdenmukaisempaan suuntaan kansallisella tasol- la sekä valtakunnallisen ja alueellisen yhteistyön pelastustoiminnan eri osa-alueilla ja luo edellytyksiä kehittää kansallisella tasolla yhteisiä tie- tojohtamisen malleja ja niihin liittyviä tietojärjestelmiä. Nyt esitetty muu- tos on helpommin hallittavissa ja riskittömämmin toteutettavissa kuin yksi Uudenmaan itsehallintoalue.

Esitysluonnoksessa ehdotettu Uudenmaan erilliskäyttö onkin kau- pungin näkemyksen mukaan toteuttamiskelpoisin erilliskäyttövaiht- oehto tilanteessa, jossa hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on it- sehallintoalueisiin pohjautuva valtakunnallinen ratkaisu.

Uuttamaata koskeva sääntely on ehdotusluonnoksessa pääosin erillis- ratkaisun loppuraportin mukainen. Kuitenkin lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentin 5 kohdassa mainitaan, että HUS vastaa sosiaali- ja tervey- denhuollon valmiuskeskuksen tehtävistä. Tämä muotoilu on tullut esi- tykseen yhdessä valmistellun erilliskäytöselvityksen valmistumisen jälkeen. Jää epäselväksi, onko tässä tarkoitus keskittää uusia valmius- tehtäviä HUSiin vai onko kyseessä vain nykytilaa tarkentava kirjaus. Viimeisimmässä esityksessä tartuntatautilain muuttamiseksi HUSille ol- taisiin säätämässä koordinaatio- ja tilannekuvavastuuta, mutta ei vas- tuuta poikkeustilanteen resurssien johtamisesta. Lisäksi lakiehdotuksen 17 § ja kyseisen pykälän perusteluteksti ovat keskenään ristiriidassa. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitut lakiviittaukset eivät kaikilta osin vastaa säännöksen sisältöä ja ne ovat omiaan aiheut- tamaan tulkintaepäselvyyksiä.

Pelastustoimen järjestäminen ja rahoitus

Helsinki poikkeaa muista pelastustoimen alueista toimintaympäristönä kooltaan, asukastiheydeltään, demografialtaan ja infrastruktuuriltaan ja on valtakunnan tasolla kriittisten yhteiskunnallisten toimintojen kotipaikka, mikä asettaa pelastustoimelle erityisiä vaatimuksia. Helsingin pelastustoimen alueen tunnusluvut pelastustoimen osalta ovat turvallisuuden, onnettomuusvahinkojen toiminnan ja laadun osalta kansallista huippuluokkaa. Helsingin pelastustoimen alueen erityispiirteitä ja toiminnan tuloksia ei ole riittävästi huomioitu uudistuksen ja lakiehdotuksen valmistelussa.

Pelastustoimen järjestämlaki, palvelujen järjestäminen ja valtion ohjaus

Uudistuksen myötä niin valtion taloudellinen ohjausvalta kuin substanssiin liittyvä ohjausvalta kasvasi myös pelastustoimessa olennaisesti nykyiseen verrattuna. Ohjausvälineitä olisivat niin edellä todetut neuvottelut kuin pelastustoimen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelu sekä pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja rahoituksen riittävyyden arviointi. Myös aluehallintovirastot arvioisivat sote-maakuntien pelastustoimen palvelutason riittävyyttä.

Valtion ohjausvaltaa pelastustoimen palvelujen järjestämisessä ja pelastustoimen palvelutason määrittämisessä lisäksi merkittävästi erityisesti ehdotettu pelastustoimen järjestämlain sääntely.

Lakiehdotuksen 6 §:n mukaan pelastustoimen palvelutasopäätöstä tehtäessä on määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös lain 8 §:ssä tarkoitettujen valtioneuvoston vahvistamat pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Lain 8 §:n ja sen perustelujen mukaan valtio määrittäisi tavoitteet vaikuttavalle ja kustannustehokkaalle pelastustoimelle ja voisi asettaa esimerkiksi pelastustoiminnan toimintavalmiuteen, päivystys- ja varallaolojärjestelyihin, työajan hallintaan ja riskiperustaisiin työvuorovahvuuksiin liittyviä tavoitteita.

Ehdotuksen 8 §:ssä esitetty sääntely on kaupungin näkemyksen mukaan liian yksityiskohtaista. Valtion ohjauksella ei voida esitetyllä tavalla puuttua työnantajan toimivaltaan päättää palvelussuhteisiin liittyvistä kysymyksistä eikä työ- ja virkaehtosopimuksilla sovittaviin kysymyksiin. Lisäksi on syytä ottaa huomioon, että pelastusalalla työaikamallit, palkkaus ja henkilöstön saatavuus ovat kytköksissä toisiinsa ja esimerkiksi

työaikamalleja koskeva ja esitetyn kaltainen yksityiskohtainen ohjaus voi johtaa vakaviin henkilöstön saatavuusongelmiin.

Lain 3 §:n osalta kaupunki toteaa, että pykälä on sisällöltään yhdenmukainen nykyisen pelastuslain 28 §:n kanssa, jota koskeva valtionohjaus on tähän saakka käytännössä merkinnyt pitkälti sisäministeriön asettamaa sitovaa tavoitetta pelastustoiminnan toimintavalmiusajalle. Ongelmana on ollut se, että toimintavalmiusaikaa koskeva sitova tavoite ja tätä koskeva ohjaus ei tunnista esimerkiksi erilaisia onnettomuustyyppisiä tai niiden vahinkomekanismeja, vaan yksinkertaistaa tapaa mitata pelastustoiminnan vaikuttavuutta. Suuressa osassa pelastustoiminnan tehtävistä toimintavalmiusajalla ei tosiasiallisesti olekaan olennaista merkitystä pelastustoiminnan kokonaisvaikuttavuuteen. Lisäksi toimintavalmiudelle nykyisin asetettu sitova tavoite on ristiriidassa pelastustoimen tuottavuuden kehittämisen kanssa. Ehdotettu 3 § sekä pelastuslain 28 §:n voimassa oleva tulkinta pelastustoiminnan valmiudesta merkitsevät käytännössä pelastustoimen palveluverkon merkittäviä laajennuksia niin Helsingissä kuin useissa muissa sote-maakunnissa. Nämä laajennukset puolestaan tulevat kasvattamaan pelastustoimen kustannuksia ja heikentämään toiminnan tuottavuutta, mikä puolestaan on ristiriidassa järjestämislain 8 §:ssä mainittuun ja koko uudistukselle asetettuun tuottavuustavoitteeseen nähden.

Kaupunki toteaa myös, että vaikka uudistus ja ehdotettu sääntely valtion ohjauksen osalta yhtäältä lisäävät mahdollisuuksia kehittää pelastustointia kansallisella tasolla yhtenäiseen suuntaan, ne toisaalta heikentävät merkittävällä tavalla Helsingin pelastustoimen toimivaltaa pelastustoimen järjestämisessä ja tuotannossa sekä kaventavat mahdollisuuksia päättää pelastustoimen palvelutasosta paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Uudistus myös heikentää kaupungin mahdollisuuksia järjestää ja kehittää palveluja todelliset onnettomuus- ja vahinkotodennäköisyydet huomioivalla tavalla sekä kokonaisuutena katsoen paikallisesti tarkoituksenmukaisimmalla, vaikuttavalla ja veroeurojen kannalta tuottavalla tavalla. Ehdotettu sääntely ei jätä tilaa strategisille maakuntatason valinnoille eikä riittävää liikkumatilaa itsehallinnollisille sote-maakunnille pelastustoimen palvelujen järjestämisessä. On oleellista, että kullekin sote-maakunnalle sekä Helsingille jää riittävästi myös tosiasiallista toimivaltaa pelastustoimen palvelujen järjestämiseen.

Edellä mainitun ohella kaupunki toteaa, että esitystä on syytä tarkentaa 5 §:ssä tarkoitettujen keskitettyjen tehtävien hoidosta aiheutuvien kustannusten osalta. Ehdotuksen perustelujen mukaan kukin sote-maakunta vastaisi keskitettyjen tehtäviensä rahoituksesta. Epäselväksi kuitenkin jää, miten rahoitusmekanismi sote-maakuntien välillä tältä osin toimii. Riskinä on, että yksittäinen pelastustoimen alue joutuu kantamaan keskitetyistä palveluista paikallista riskiarviota korkeamman va-

rautumiskustannuksen, mikä heikentäisi sote-maakunnan mahdollisuuksia muun pelastustoimen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Lisäksi on tärkeää, että toimintojen keskittämällä ei rajoiteta Helsingin pelastustoimen edellytyksiä varautua poikkeusoloihin ja normaaliolojen mittaviin häiriötilanteisiin.

Kaupungin näkemyksen mukaan kansallisen pelastustoiminnan tilannekuvan ja johtamisen keskus olisi tarkoituksenmukaista keskittää Helsinkiin, koska Helsingin pelastuslaitoksella on siihen soveltuvat tilat muokattavissa johtokeskuskäyttöön. Sijoitusta puoltaa erityisesti lisäksi se, että pääkaupungissa sijaitsevat keskeiset valtion viranomaiset, joiden kanssa yhteistyö kriisitilanteissa on oleellista. Myös kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (mm. tulvien torjunta, metsäpalot, CBRNE, mahdollisesti merellinen öljyntorjunta) on tarkoituksenmukaista koota yhden tai useamman sote-maakunnan hoidettavaksi. Logistisesti toiminnot on tarkoituksenmukaista sijoittaa alueille, joissa voidaan tehokkaasti tukeutua satamiin ja lentokenttiin. Käytännössä tämä tarkoittaa Helsingin lisäksi Länsi-Uuttamaata, Varsinais-Suomea, lentokenttien osalta mahdollisesti Vantaa-Kerava sote-maakuntaa ja Pirkanmaata.

Pelastustoimen rahoitus

Pelastustoimen rahoitus pohjautuisi asukasmäärään (65 %), asukastiheyteen (5 %) ja riskitekijöihin (30 %) perustuviin laskennallisiin kustannuksiin. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan ehdotetut asukasmäärään ja -tiheyteen perustuvat tekijät ovat perusteltuja, mutta painoarvoltaan liian alhaisia. Määräytymiskriteereissä tulisi painottaa nykyistä enemmän asukasmäärää ja asukastiheyttä ja riskikertoimessa on nykyistä paremmin huomioitava Helsingin erityispiirteet, kuten väestön voimakas kasvu, tiheän kaupunkirakenteen aiheuttamat liikenteelliset haasteet, pendelöinti sekä muuta maata suuremman maahanmuuton, segregaaation, syrjäytymisen ja päihteiden aiheuttama kuormitus pelastustoimelle. Lisäksi on otettava huomioon Helsingin muut erityispiirteet ja alueen poikkeukselliset riskit. Maan pääkaupunkiin on sijoitunut suomalaisen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kannalta elintärkeitä toimintoja sekä kriittistä infrastruktuuria, palveluja ja toimintoja. Nyt pelastustoimen riskikerroin on Helsingin osalta arvioitu Suomen alhaisimmaksi, mikä johtaa pelastustoimen osalta 0,86 miljoonan euron laskennalliseen vähennykseen. Vähennys ei ole kaupungin erityispiirteet huomioon ottaen perusteltu.

Tarkistettaessa sote-maakuntien rahoituksen tasoa seuraavalle varainhoitovuodelle palvelutarpeen kasvua ei pelastustoimen tehtävien osalta otettaisi etukäteen huomioon toisin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon

osalta. Esitys ei tältä osin huomioi pelastustoimen palvelutarpeen merkittäviä kasvupaineita Helsingissä eikä muualla Suomessa tulevina vuosina eikä siinä ole myöskään otettu huomioon muusta kehittämisestä tai esityksen johdosta aiheutuvia lisäkustannuksia. Vaikka valtion rahoitus pelastustoimelle antaa sinänsä mahdollisuuden kansallisten uudistusten tehokkaampaan toteutukseen, pelastustoimen rahoituspohja on kansallisella tasolla riittämätön. Helsingin pelastustoimen alueen osalta ehdotettu rahoitusmalli vaarantaa pelastustoimen palvelujen tuottavan järjestämisen.

Koska sote-maakunnan pelastustoimen rahoitusta ei arvioida etukäteen maakuntakohtaisesti, vaan valtakunnallisella tasolla, ei myöskään esityksessä ehdotettu neuvottelu- ja rahoitusmekanismi ota riittävällä tavalla huomioon yksittäisen sote-maakunnan tarpeita. Kaupungin näkemyksen mukaan tämä on olennainen heikennys vallitsevaan tilaan.

Lisäksi kaupunki toteaa, että esitykseen sisältyvä nk. lisärahoitusmekanismi eli mahdollisuus hakea lisärahoitusta perustuslaissa tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämiseen jättää avoimeksi, mihin tarkoitukseen lisärahoitusta on tosiasiasa mahdollista saada. Esityksen perusteluja tulisikin tältä osin tarkentaa. Lisärahoitusmekanismi ei kaupungin näkemyksen mukaan mahdollista esimerkiksi nopeaa avunsaantia tai sen edellytyksiä, kun otetaan huomioon mm. pelastushenkilöstön saatavuuteen ja perehdytykseen sekä lisärahoituksen hakemiseen kuluva aika.

Esityksessä myös rajoitetaan merkittävästi sote-maakunnan mahdollisuuksia taloutensa hallintaan, kun sisäministeriö voi esimerkiksi hylätä sote-maakunnan pelastustointia koskevan investointisuunnitelman osan.

Koulukuraattorien ja -psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveystoimeen

Kaupunki suhtautuu kielteisesti esitykseen opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologitehtävien siirtymisestä sote-maakunnille, Helsingissä sote-toimialalle.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) määrittelee oppilaitoksen hyvinvointityön perustaksi yhteisöllisen, jokaista osallistavan ja ennaltaehkäisevän työn. Opiskeluhuollon keskeisten ammattihenkilöiden eli psykologien ja kuraattoreiden työssä olennaista on yhteisöllinen työ koko oppilaitoksen tasolla yhteistyössä henkilökunnan, lasten ja nuorten sekä sidosryhmien kanssa. Keskeistä psykologien ja kuraattoreiden työssä on koko oppilaitosyhteisöä tukeva, ennalta ehkäisevä hyvinvointityö, jossa lähtökohtina ovat oppimisen ja kasvun tukeminen, turvallisuuden lisääminen ja moniammatillinen yhteistyö osana koko yhteisöä.

Psykologin ja kuraattorin kuuluminen samaan työyhteisöön opettajien kanssa vahvistaa oppilaitoksen sisäistä asiantuntijuutta ja parantaa opiskeluhuollon henkilöstön tuntemusta oppilaitosyhteisöstä. Lisäksi opetushenkilöstön opiskeluhuollollinen asiantuntemus lisääntyy konsultaatioiden kautta, mikä vahvistaa opiskeluhuollon vaikuttavuutta. Opiskeluhoitohenkilökunnan kuuluminen oppilaitosyhteisöön madaltaa oppijoiden kynnystä hakeutua palvelujen piiriin, koska työntekijät ovat oppijoille tutumpia. Vaikeimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten saaminen oppilaitoksen ulkopuolisiin palveluihin on välillä hyvin haastavaa, mutta oppilaitoksen omien työntekijöiden luona käyminen koetaan luontevana osana koulutyötä ja opiskelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa painottuu asiakkaiden kanssa tehtävä yksilötyö, ja psykologien ja kuraattorien sijoittuminen sosiaali- ja terveystoimeen voi hankaloittaa kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen työ mahdollistaa varhaisen puuttumisen oppijoiden vaikeuksiin, ennen kuin ne kehittyvät vaikeammiksi.

Hallituksen esityksessä esitetään kuraattorien ja psykologien työnkuvien muuttamista. Työaikaa käytettäisiin enemmän yksilöhoitoihin ja kuraattorien osalta tarvittaessa myös palvelutarpeen arviointiin. Esitetty muutos toisi psykologien ja kuraattorien tehtäviin muita kuin koulussa tapahtuvia tehtäviä. Tämä vähentää psykologien ja kuraattorien tekemää työtä kouluissa ja oppilaitoksissa.

Helsingin näkökulmasta keskeistä on ottaa huomioon myös ruotsinkielisen opiskeluhuollon järjestäminen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on eriytetty ruotsinkieliset palvelut omaksi toiminnakseen, toisin kuin sosiaali- ja terveystoimialalla. Tämä on mahdollistanut aidosti kaksikielisten opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen Helsingin kaupungin alueella. Hallituksen esityksen mukainen muutos sisältää merkittävän riskin siitä, että näiden palveluiden tarjoaminen ruotsiksi ei jatkossa toteutuisi suomenkielisiin palveluihin nähden yhdenvertaisella tavalla.

Helsingissä on tällä hetkellä vahvat ja toimivat rakenteet oppilashuolto-työn johtamiseksi kokonaisuutena siten, että toisaalta koulupsykologien ja -kuraattorien, toisaalta rehtorien esimiehet työskentelevät työpareina ja ohjaavat koulujen oppilashuoltoryhmien toimintaa. Koulupsykologien ja -kuraattorien siirto eri organisaatioon koulujen kanssa johtaisi tämän rakenteen purkautumiseen.

Tiedolla johtaminen ja tiedon integraatio

Kaupunki pitää uudistuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta kriittise-

nä sitä, että uudistuksessa mahdollistetaan tiedon integraatio ja tiedolla johtaminen. Merkittävä osa nykyisistä esteistä on ei-hallinnollisia ja ne olisivat ratkaistavissa verrattain yksinkertaisilla ja nopeasti toteutettavilla lainsäädännön muutoksilla, jotka toisivat merkittäviä integraatiohyötyjä sekä kustannustehokkuutta. Yksi tärkeimmistä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksista Uudellamaalla on asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti, joka on maailman ensimmäinen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistävä tietojärjestelmä. Oy Apotti Ab:n omistavat HUS, Helsinki, Vantaa, Kirkkonummi, Kauniainen, Kerava, Tuusula, Loviisa, Inko ja Siuntio. Nämä toimijat ovat sitoutuneet ottamaan järjestelmän käyttöön, eikä uudistus saa millään tavoin vaarantaa sitä. Uudistuksessa pitäisi päinvastoin mahdollistaa Apotin käyttöönotto kattavasti kaikilla viidellä alueella Uudellamaalla. Mikäli sote-uudistuksen yhteydessä ei voida lainsäädännöllä varmistaa koko Uudenmaan alueen yhtenäistä asiakas- ja potilastietojärjestelmäratkaisua, alueella tulisi muodostaa erikoissairaanhoidosta vastaavan HUSin tietojärjestelmäratkaisujen kanssa saumattomasti yhteensopiva järjestelmäkokonaisuus tarvittaessa Uudenmaan alueen yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintamenettelyn kautta. Apotti yhtenäistää asiakas- ja potilastyön toimintatapoja ja kirjaamista sekä sisältää yhteiset menetelmät asiakkaan tilanteen arviointiin, päätöksentekoon, palvelujen toteutumisen seurantaan ja vaikutusten mittaamiseen. Apotti tuo myös kansalaisille nykyaikaisen ja helppokäyttöisen Maisa-asiakasportaalin, jossa kansalainen voi hoitaa kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon asiansa. Lisäksi olisi perusteltua, että tietojärjestelmien yhtenäistämiseksi luotaisiin sote-uudistuksessa selkeä kansallinen etenemispolku.

Kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Vastaehdotus:

Pia Pakarinen: Korvataan kappale ”Koulukuraattorien ja -psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveystoimeen” seuraavasti:

”Kaupunki suhtautuu kielteisesti esitykseen opiskeluhuollon kuraattorija psykologitehtävien siirtymisestä sote-maakunnille, Helsingissä sotetomialalle.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) määrittelee oppilaitoksen hyvinvointityön perustaksi yhteisöllisen, jokaista osallistavan ja ennaltaehkäisevän työn. Opiskeluhuollon keskeisten ammattihenkilöiden eli psykologien ja kuraattoreiden työssä olennaista on yhteisöllinen työ koko

oppilaitoksen tasolla yhteistyössä henkilökunnan, lasten ja nuorten sekä sidosryhmien kanssa. Keskeistä psykologien ja kuraattoreiden työ-

sä on koko oppilaitosyhteisöä tukeva, ennalta ehkäisevä hyvinvointityö, jossa lähtökohtina ovat oppimisen ja kasvun tukeminen, turvallisuuden lisääminen ja moniammatillinen yhteistyö osana koko yhteisöä.

Psykologin ja kuraattorin kuuluminen samaan työyhteisöön opettajien kanssa vahvistaa oppilaitoksen sisäistä asiantuntijuutta ja parantaa opiskeluhuollon henkilöstön tuntemusta oppilaitosyhteisöstä. Lisäksi opetushenkilöstön opiskeluhuollollinen asiantuntemus lisääntyy konsultaatioiden kautta, mikä vahvistaa opiskeluhuollon vaikuttavuutta. Opiskeluhoitohenkilökunnan kuuluminen oppilaitosyhteisöön madaltaa oppijoiden kynnystä hakeutua palvelujen piiriin, koska työntekijät ovat oppijoille tutumpia. Vaikeimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten saaminen oppilaitoksen ulkopuolisiin palveluihin on välillä hyvin haastavaa, mutta oppilaitoksen omien työntekijöiden luona käyminen koetaan luontevana osana koulutyötä ja opiskelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa painottuu asiakkaiden kanssa tehtävä yksilötyö, ja psykologien ja kuraattorien sijoittuminen sosiaali- ja terveystoimeen voi hankaloittaa kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen työ mahdollistaa varhaisen puuttumisen oppijoiden vaikeuksiin, ennen kuin ne kehittyvät vaikeammiksi.

Hallituksen esityksessä esitetään kuraattorien ja psykologien työnkuvien muuttamista. Työaika käytettäisiin enemmän yksilöhoitoihin ja kuraattorien osalta tarvittaessa myös palvelutarpeen arviointiin. Esitetty muutos toisi psykologien ja kuraattorien tehtäviin muita kuin koulussa tapahtuvia tehtäviä. Tämä vähentää psykologien ja kuraattorien tekemää työtä kouluissa ja oppilaitoksissa.

Helsingin näkökulmasta keskeistä on ottaa huomioon myös ruotsinkielisen opiskeluhuollon järjestäminen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on eriytetty ruotsinkieliset palvelut omaksi toiminnakseen, toisin kuin sosiaali- ja terveystoimialalla. Tämä on mahdollistanut aidosti kaksikielisten opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen Helsingin kaupungin alueella. Hallituksen esityksen mukainen muutos sisältää merkittävän riskin siitä, että näiden palveluiden tarjoaminen ruotsiksi ei jatkossa toteutuisi suomenkielisiin palveluihin nähden yhdenvertaisella tavalla.

Helsingissä on tällä hetkellä vahvat ja toimivat rakenteet oppilashuolto-työn johtamiseksi kokonaisuutena siten, että toisaalta koulupsykologien ja -kuraattorien, toisaalta rehtorien esimiehet työskentelevät työpareina ja ohjaavat koulujen oppilashuoltoryhmien toimintaa. Koulupsykologien ja -kuraattorien siirto eri organisaatioon koulujen kanssa johtaisi tämän rakenteen purkautumiseen.”

Kannattaja: Marcus Rantala

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Pia Pakarisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 7

Veronika Honkasalo, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 8

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori, Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi Pia Pakarisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 7 - 8.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 310 23337
inga.nyholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 15.6.2020
- 2 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, asian tausta ja valmistelu
- 3 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, esityksen pääasiallinen sisältö
- 4 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, keskeiset ehdotukset
- 5 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, asetusluonnokset
- 6 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, digitalisaatio ja tiedonhallinta sote-uudistuksessa
- 7 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, kuntien rahoitus
- 8 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, lakiehdotukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto tekee seuraavan periaatepäätöksen sosiaali- ja terveysministeriölle annettavasta lausunnosta hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi:

Yleistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on Suomen historian suurin hallinno uudistus, joka toteutuessaan muuttaisi koko suomalaista hallintojärjestelmää merkittäväällä tavalla. Se vaikuttaa erittäin keskeisesti erityisesti kuntiin sekä kunnalliseen itsehallintoon. Lausunnoilla nyt oleva hallituksen esitysluonnos poikkeaa jossain määrin aiempien hallituskautien esityksistä. Lähtökohtana on kuitenkin edelleen uuden hallinnontason eli sosiaali- ja terveystalvakujujen sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisestä vastaavan itsehallinnollisen tason (sote-maakunnat) muodostaminen. Maakuntien perustamisessa on kyse kokonaisvaltaisesta järjestelmämuutoksesta, jolla on monen tyyppisiä, mittavia ja vaikeasti ennakoitavia seurauksia ja vaikutuksia. On epätodennäköistä, että uudistukselle asetetut tavoitteet esimerkiksi kustannusten kasvun hillinnästä tulevat toteutumaan.

Uudistusta on valmisteltu hyvin monivaiheisena prosessina ja siitä on ollut hankalaa muodostaa kokonaiskuvaa. Erityisesti uudistuksen rahoitusmallista sekä taloudellisista vaikutuksista kokonaiskuvan muodostaminen on edelleen käytännössä mahdotonta. Kokonaiskuvan muodostaminen myös pelastustointia koskevista muutoksista on erittäin vaikeaa, sillä pelastuslakiin ehdotettavat muutokset eivät sisälly lausuttavana olevaan esitysluonnokseen. Pelastustoimen järjestämistä koskevat muutokset pelastuslakiin tulisikin käsitellä samanaikaisesti muiden sote-maakuntia koskevien lakiehdotusten kanssa.

Uudistuksen merkitys ja suuruusluokka huomioon ottaen olisi ollut ensiarvoisen tärkeää, että valtioneuvosto olisi tarjonnut kunnille ja muille keskeisille sidosryhmille tosiasiallisen mahdollisuuden osallistua uudistusta koskevaan valmisteluun. Tällaista mahdollisuutta ei kuitenkaan ole ollut, lukuun ottamatta syksyllä 2019 valmisteltua selvitystä Uudenmaan erillisratkaisuksi.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan siirrettäväksi itsehallintoalueille vähemmän tehtäviä kuin viime hallituskaudella, mikä samoin kuin Uudenmaan erillisratkaisu, pienentää uudistuksen toteutumisen riskejä. Erillisratkaisun sisällyttäminen ehdotukseen merkitsee myös, että uudistuksen vaikutukset järjestämisen osalta ovat Helsingin kaupungille aivan erilaiset kuin muille kunnille. Erillisratkaisussa Helsinki vastaa so-

te-palvelujen järjestämisestä jatkossakin, mitä on pidettävä myönteisenä. Samoin sote-maakuntien toimialan rajaamista on pidettävä myönteisenä.

Helsingin kaupungin näkökulmasta sote-uudistuksen merkittävin muutos ja samalla suurin ongelma liittyy peruskunnan rahoitusmalliin esitettyihin muutoksiin. Helsingille lakiesityksen mukaan tuleva sote-rahoitus on kohtuuttoman niukka eikä se ota metropolialueen keskuskaupungin sosiaalisten ja terveydellisten erityisongelmien moninaisuutta ja laajuutta huomioon. Tältä osin kaupunki pitää välttämättömänä, että sote-maakunnan rahoituksen määräytymiskriteerejä ja niiden painotusta tarkastellaan ja muutetaan jatkovalmistelun yhteydessä. Lisäksi ehdotettua kuntien tasausvähennysrajaa tulee madaltaa ehdotetusta tasosta ja kiinteistöveropohja tulee irrottaa veropohjan tasausjärjestelmästä. Sote-uudistuksen vuoksi toteutettavat kuntien talouden tasausmekanismit tulee toteuttaa muutoin kuin osana kuntien peruspalvelutuotantoon tarkoitettua valtionosuusjärjestelmää. Samoin kuntien yhteisöveropohjasta leikattava taso tulee määrittää euromääräisenä ja selvästi lakiesityksessä ehdotettua noin 0,6 miljardia euroa matalammaksi. Pelastustoimen rahoituksen määräytymisen osalta ehdotetut asukasmäärään ja -tiheyteen perustuvat tekijät ovat sinänsä perusteltuja, mutta painoarvoltaan liian alhaisia. Esityksessä tulee tältä osin ottaa paremmin huomioon Helsingin pelastustoimen alueen muusta maasta poikkeavat erityispiirteet.

Lisäksi kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että talouden muuttunut toimintaympäristö on tuonut uusia, huomattavia riskejä uudistuksen toteuttamisen näkökulmasta. Jo yksin sote-uudistus aiheuttaa Helsingin kaupungin sekä muiden kuntien tulevien vuosien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Tätä epävarmuutta lisää huomattavasti koronaviruspandemia, joka on jo aiheuttanut kunnille suuria taloudellisia haasteita ja johtanut kuntien ja sairaanhoitopiirien palvelu- ja hallintojärjestelmien merkittävään kuormitukseen. On ilmeistä, että pandemiatilanne tulee kuormittamaan kuntia ja kuntayhtymiä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa, vielä pitkään, jolloin voimavarat sote-uudistuksen toimeenpanoon ovat kunnissa varsin rajalliset. Kaupunki pitääkin valitettavana, että historiallisen suurta hallinnonuudistusta ollaan viemässä päätöksentekoon ennen kokemattoman taloudellisen, sosiaalisen ja terveydenhuollon kriisin aiheuttaneen koronaviruspandemian edelleen vallitessa. Sote-sektoria poikkeuksellisesti työllistävässä pandemiatilanteessa uudistuksen aikataulu on kohtuuttoman kunnianhimoisen. On epätodennäköistä, että hyvän lainsäädäntötavan edellyttämä huolellinen valmistelu ja vaikutusten arviointi sekä toimeenpano olisivat toteutettavissa esitettyssä aikataulussa.

Uusimaa on maakuntana erityislaatuinen. Se poikkeaa muista maakunnista olennaisesti erityisesti suuren väestömäärän, kantokyvyn sekä uudistuksen piirissä olevien organisaatioiden koon suhteen. Kaupunki pitää esityksessä ehdotettua Uudenmaan erillisratkaisua perusteltuna tilanteessa, jossa valtakunnallinen ratkaisu pohjautuu sote-järjestämisvastuun siirtoon kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille. Esitetty ratkaisu huomioi Uudenmaan maakunnan sekä kuntien ja kaupunkien erityispiirteet paremmin kuin vaihtoehto, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallinnollisen sote-maakunnan.

Kaupunki kiinnittää lisäksi huomioita seuraaviin keskeisiin esitysluonnoksen kysymyksiin:

Valtakunnallinen sote-uudistuskokonaisuus

Yleisiä huomioita

Esitysluonnoksessa ehdotetaan siirrettäväksi sote-maakuntien järjestämisvastuulle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Tätä perustellaan erityisesti järjestäjäkentän pirstaleisuudella ja tarpeella vahvistaa valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä. Uudistuksen tavoitteena on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden lisääminen ja kustannusten kasvun hillintä.

Väestön ikääntymisen, palvelukysynnän kasvun ja julkisen talouden paineiden vuoksi sote-uudistuksen tarve on olemassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun kokoaminen kuntaa suuremmille toimijoille on pääosin perusteltua etenkin metropolialueen ja suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella. Nyt esitettyä uudistusta parempi ratkaisu olisi kuitenkin ollut jatkaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin hallitusti ja korjaamalla ongelmia kuntapohjaista nykyjärjestelmää kehittämällä. Myös pelastustoimen uudistamista olisi ollut mahdollista toteuttaa nykyisellä pelastustoimen järjestämismallilla vapaaehtoisen yhteistyön kautta. Monet kipeästi kaivatut, pelastustointia koskevat uudistukset ovat kuitenkin kaatuneet valtion ja sisäministeriön haluttomuuteen investoida esimerkiksi kansallisen tason tieto-ohjauksen järjestelmiin sekä käydä avointa keskustelua pelastustoimen alueiden kanssa kansallisen kehittämisen toimenpiteistä ja niiden rahoittamisesta.

Helsingin kaupunki on aiempia sote-uudistuksia koskeneissa lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että uudistukset eivät ole riittävässä tavalla ottaneet huomioon kaupungistumista, suurten kaupunkiseutujen erityispiirteitä tai kaupunkiseutujen kasvavaa merkitystä. Niin kansainvälisten kuin kansallisten tutkimustenkin mukaan kaupungistumisen kehitys kiihtyy edelleen sekä maailmalla että kotimaassa, mikä entises-

tään lisää kaupunkien painoarvoa koko maan hyvinvoinnin turvaajina ja elinvoiman luojina. Nämä näkökulmat puuttuvat myös nyt lausunnoilla olevasta esitysluonnoksesta eikä uudistus siksi parhaalla mahdollisella tavalla edistä Helsingin, metropolialueen eikä suomalaisten kaupunkien kilpailukykyä tai tue niiden mahdollisuuksia vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, väestönkasvuun tai kaupungistumisen lieveilmiöihin. Uudistukseen, erityisesti sen rahoitusjärjestelmään, sisältyy päinvastoin suuri riski siitä, että kaupunkien tulopohja ja kannusteet esimerkiksi oman elinkeinopolitiikan toteuttamiseen sekä globaalisti kilpailukykyisen kaupungin rakentamiseen heikkenevät oleellisesti.

Uudistus vaikuttaa kuntien toimivaltaan ja tehtäviin merkittävästi. Tällä hetkellä kunnilla on mahdollisuus laajojen monitoimialaisten kokonaisuuksien johtamiseen ja monipuolisen keinovalikoiman tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen, kun sosiaali- ja terveystalvet on integroitu muihin hyvinvointipalveluihin sekä laaja-alaisesti terveyttä edistäviin palveluihin ja koulutukseen. Nykyinen järjestelmä, jossa kunnilla on laaja toimivalta ja tehtävät, on laajasti ymmärrettyä osa maamme hyvinvoinnin perustaa sekä kansainvälisesti korkeatasoisen suomalaisen hyvinvoinnin merkittävä selittäjä. Uudistus ei tuo tästä näkökulmasta lisää arvoa, kun sen myötä tehtävät ja vastuu pirstoutuvat useamman hallinnontason hoidettavaksi. Monimutkaistuvassa ja kaupungistuvassa maailmassa tarve laajojen kokonaisuuksien hallintaan korostuu, kaupunkien ja kasvukeskusten merkitys kasvaa ja samoin kasvaa tarve vahvistaa niiden edellytyksiä menestyä. Nyt esitetyn uudistuksen riskinä on, että se päinvastoin vaikeuttaa etenkin suurissa kaupungeissa väestönkasvun ja maahanmuuton haasteisiin vastaamista, väestön terveyden ja hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä sekä eriytymiskehityksen torjumista. Uudistus onkin edelleen ennen kaikkea pienten kuntien tarpeista lähtevä.

Ajankohtaisen esimerkin kaupungin monitoimialaisen kokonaisuuden johtamisen merkityksestä tarjoaa Helsingin kaupungin hyvä selviytyminen koronaviruspandemian hallinnassa alkuvuodesta 2020. Pandemian onnistunutta hoitamista edesauttoi Helsingissä ratkaisevasti kaupungin keskitetty kriisijohtaminen ja toimiva yhteistyö kaikkien kaupungin toimijoiden ja toimialojen kesken. Esimerkiksi henkilöstöresursseja siirrettiin väliaikaisesti muilta toimialoilta tukemaan sosiaali- ja terveystoimen työskentelyä. Näin tarvittavat palvelut pystyttiin järjestämään ja tuottamaan vaativissa ja nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Myös poikkeusoloissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja kunnan muiden palvelujen välinen saumaton yhteistyö sekä integraatio on erityisen tärkeää. Uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä tuleekin huolehtia siitä, että tätä ei vaaranneta.

Nyt esitetyn uuden hallinnon tason perustaminen ja palvelujen kokoaaminen suuremman järjestäjän alle ei kaupungin näkemyksen mukaan automaattisesti paranna palvelua tai yhteistyötä. Kuntapohjainen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmämme on kansainvälisestikin vertaillen toimiva ja kustannustehokas. Helsingin sekä muiden suurten kaupunkien ohella nyt esitetyn sote-uudistuksen tavoitteita toteuttavia ja toimivia sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamishankkeita on jo omaehtoisesti kehitetty useilla alueilla kokoamalla järjestämistä vastaava suurempiin yksiköihin kuten kuntayhtymiin. Myös pelastustoimessa omaehtoinen yhteistyö esimerkiksi Uudellamaalla on jo nykyisellään toimivaa. Tämä on osoitus siitä, että palvelujen järjestämistä vastaavissa olevien toimijoiden vahvistaminen sekä esitetyn uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista toteuttaa myös ilman uuden hallinnon tason ja sote-maakuntien perustamista. Näin sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen sekä pelastustoimen uudistaminen voisi jatkua välittömästi nykytilanteiden puitteissa ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Myös integraatiota, jota korostetaan keskeisenä keinona uudistuksen tavoitteisiin pääsyssä, voidaan edistää ilman maakuntahallintoa ja siihen liittyvää rahoitusmallin muutosta valtion rahoitukseen. Samoin perusterveydenhuollon vahvistamiseksi ajatellut laaja-alaiset sote-keskukset ovat toteutettavissa nykytilanteessa ilman uutta hallinnon tasoa.

Uudistuksen aikataulua ja toimeenpanoa koskevat ehdotukset

Suunnitellun aikataulun mukaan esitysluonnokseen liittyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin vuoden 2023 alusta lukien ja voimaanpanolaki 1.7.2021. Ensimmäiset maakuntavaalit järjestettäisiin tammikuussa 2022 ja vaaleissa valittavan maakuntavaltuuston toimikausi alkaisi 1.3.2022. Väliaikaiset sote-maakuntien valmistelutoimielimet vastaisivat sote-maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta kunnes sote-maakuntavaltuusto on valittu ja sote-maakuntahallitus on aloittanut toimintansa. Uudellamaalla asetettaisiin lisäksi väliaikainen HUS-valmisteluryhmä, jonka tehtävänä olisi valmistella ehdotus HUS-maakuntayhtymän perussopimukseksi huhtikuuhun 2022 mennessä.

Maakuntien perustaminen ja niiden toiminnan käynnistäminen on erittäin mittava muutosprosessi, joka edellyttää kunnilta, myös Helsingiltä, huolellista valmistelua. Uudistuksen vaikutukset ovat moniulotteiset ja sen toteuttamiseen liittyy edelleen paljon epävarmuuksia ja riskejä. Edellä mainittu huomioon ottaen on uudistuksen toimeenpano suunniteltu liian nopeaksi. Näin on huolimatta siitä, että uudistuksen riskien voidaan katsoa olevan aiempien hallituskausien sote-

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

uudistussuunnitelmia jossain määrin pienempiä. Riskejä vähentävät niin Uudenmaan erilliskorjaus kuin se, että esitysluonnoksessa ehdotetaan siirrettäväksi maakuntien vastuulle rajatumpi määrä tehtäviä kuin edellisellä hallituskaudella.

Kaupunki kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että uudistusta suunnitellaan toimeenpantavaksi keskellä koronaviruspandemiaa, jolla on ollut ja tulee olemaan vielä pitkään merkittäviä vaikutuksia niin kuntien talouteen kuin käytössä oleviin resursseihin. Pandemia on lisännyt kuntatalouden epävarmuutta merkittävästi ja lisäksi on otettava huomioon, että kuntatalouden tilanne oli jo ennen pandemiaa varsin heikko. Kuntatalouden kestävyysnäkökulmasta uudistuksen toteuttamisajankohdasta onkin erityisen haastava. Koronaviruspandemia on johtanut taloudellisen kriisin ohella erittäin suureen sosiaaliseen ja terveydenhuollon kriisiin. Tämän johdosta kuntien ja sairaanhoitopiirien palvelu- ja hallintojärjestelmät ovat kuormittuneet merkittävästi. Pandemia tulee mitä ilmeisimmän jatkumaan ja vaikuttamaan sekä kansallisesti että paikallisesti monin tavoin vielä pitkään. Tilanne tulee jatkossakin kuormittamaan kuntia ja kuntayhtymiä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ja kuntien voimavarat sote-uudistukseen valmistautumiseen sekä sen toimeenpanoon tulevat olemaan hyvin rajalliset.

Edellä mainituista syistä kaupunki pitää esitettyä aikataulua kireänä sekä eduskuntakäsittelyn että toimeenpanon osalta ja pitää kyseenalaisena, että hyvän lainsäädäntötavan edellyttämä huolellinen valmistelu, vaikutusten arviointi ja huolellinen toimeenpano olisivat toteutettavissa esitetyssä aikataulussa.

Uudistuskokonaisuuteen liittyvät, valmisteilla olevat selvitykset

Uudistuskokonaisuuteen liittyen ovat parlamentaarisen komitean valmisteltavana vuoden 2020 loppuun mennessä maakuntien verotusoikeus ja monikanavarahoituksen purkaminen. Lisäksi parlamentaarisesti valmistellaan aluehallinnon ja monialaisten maakuntien selvitystyö 31.12.2020 mennessä.

Kaupunki toteaa, että näistä valmistelussa olevista esityksistä on erityisesti maakuntien verotusoikeuteen liittyvän selvityksen merkitys keskeinen ja sen puuttuminen nyt lausunnoilla olevasta esitysluonnoksesta vaikeuttaa merkittävästi sekä uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointia että esitetyn rahoitusjärjestelmän ja sen vaikutusten arviointia.

Mikäli sote-uudistus toteutetaan, ei kaupungin näkemyksen mukaan sote-maakuntien järjestämistä vastuulle ole perusteltua myöhemmässäkin vaiheessa siirtää muita kuin nyt lausunnoilla olevassa esitysluonnoksessa ehdotettuja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen

tehtäviä. Lisäksi perusteltua on, että ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei sisällytetä sote-maakunnan tehtäviin.

Palvelujen tuottamista, hankintaa ja ostopalveluita koskevat ehdotukset

Lisäksi kaupunki kiinnittää huomiota sosiaali- ja terveystalouden tuottamista, hankintaa ja ostopalveluita koskeviin säädösehdotuksiin ja kysymyksiin. Ehdotuksessa säädettäisiin täsmällisemmin sote-maakunnan järjestämisvastuusta sekä tarkkarajaisemmin palvelujen hankkimisesta yksityisiltä palvelutuottajilta sekä vuokratyövoiman käytöstä. Kuntalain peruslähtökohta on järjestämisvastuu, jossa kunnalla ei ole varsinaista tuottamisvastuuta, vaan se voi päättää tuottamistavoista. Jatkossa järjestämisvastuun rinnalle nostetaan aiempaa selkeämmin myös vastuu tuottaa palvelut itse. Oman palvelutuotannon tulisi muodostaa toiminnan ydin siten, että eri toiminnoissa tarvittava oman henkilöstön palvelutuotantoon liittyvä osaaminen sekä toiminnan vakaus olisi turvattu eikä palvelutuotanto vaarantuisi häiriötilanteissa.

Esityksessä ei riittävästi huomioida sitä, että monituottajuuteen perustuva tuottaminen on jo vuosikymmeniä ollut erityisesti sosiaalipalveluissa vallitseva tuottamismalli. Esimerkiksi Helsingissä myös yhdistykset ja yleishyödylliset säätiöt tuottavat merkittävän määrän sosiaalipalveluja. Lisäksi jää epäselväksi, mikä olisi käytännössä "liian laajamittaista" ostopalvelujen hyödyntämistä sekä, tuleeko esitys edellyttämään sellaisten palvelujen niin sanottua kotiuttamista takaisin julkisen järjestäjän (maakunta/Helsingin kaupunki) tuottamisvastuulle, jotka tällä hetkellä hankitaan ostopalveluna, mutta joiden arvioidaan olevan liian laajamittaista ostopalvelujen hyödyntämistä. Vaikuttaa myös siltä, että jatkossa palvelujen hankinta ylipäänsä tulkitaan ulkoistamiseksi, mikä olisi merkittävä muutos, kun nykyään ulkoistuksella viitataan itse tuotetun toiminnan siirtämiseen ulkoiselle tuottajalle. Tämä sekä esitysluonnokseen sisältyvät epäselvyydet hankintalain ja sopimusoikeuden osalta tulisi täsmentää.

Rahoitus ja vaikutukset kuntatalouteen

Yleisiä huomioita

Helsingin kaupungin näkökulmasta sote-uudistuksen merkittävin muutos liittyy peruskunnan rahoitusmallissa tapahtuviin muutoksiin. Uudistus muuttaa kaikkien kuntien rahoitusmallia ratkaisevasti ja kuntien rahoituksessa tapahtuvia muutoksia voidaan pitää kuntien kannalta vähintään yhtä merkittävänä kuin järjestämisvastuun siirtoa itsehallintoalueille. Lisäksi ne tuovat poikkeuksellista epävarmuutta niin Helsingin kuin muiden kuntien tulevien vuosien talouteen tilanteessa, jossa epävarmuus on erityisesti koronaviruspandemian johdosta muutenkin merkittävästi lisääntynyt.

Helsingin kaupungin talouteen vaikutukset ovat merkittävät. Uudistus heikentää kaupungin verotulokertymän kasvua ja investointikykyä sekä lisää kaupungin riippuvaisuutta valtionrahoituksesta. Kaupunki toistaa tältä osin aiempiin sote-uudistusta koskeviin lausuntoihin sisältyvän näkemyksen siitä, että uudistus tulee heikentämään niin Helsingin kuin muiden suurten kaupunkien kilpailukykyä suhteessa kansainvälisiin kilpailijoihin ja vaikuttaa tätä kautta koko maan kehitykseen. Uudistus vaikuttaa kasvavan kaupungin kykyyn rahoittaa kasvuun tarvittavia investointeja ja lisää rahoituksen epävarmuutta. Erityisesti pidemmällä aikavälillä muutos kaupungin talouteen on suuri, koska kunnallisveron ja yhteisöveron leikkausten jälkeen verotulojen vuosittainen euromääräinen kasvu on nykytilannetta pienempää. Uudistuksen suurimmat riskit ovat niissä tekijöissä, jotka vaikuttavat kaupungin tulevaisuuden investointikykyyn. Uudistuksessa olisikin välttämätöntä turvata kaupungeille kannusteet toteuttaa vaikuttavaa elinkeinopolitiikkaa. Tämä voidaan varmistaa lopulta vain takaamalla kaupungeille riittävä osuus kaupunkiseuduilla muodostuvasta verotulokasvusta. Lisäksi on huomioitava, että jo ennen ehdotettua uudistusta kaupunkiseutujen on ollut välttämätöntä kasvattaa lainakantaansa asuntotuotantoa ja vetovoimaa lisäävien rakennushankkeiden ja sitä kautta kasvun varmistamiseksi. Tämä kasvava lainakanta jouduttaisiin ehdotetun uudistuksen jälkeen ylläpitämään merkittävästi pienemmällä veropohjalla.

Esityksen mukaan sote-maakuntien rahoitus perustuisi valtion rahoitukseen. Sote-maakunnille ei ainakaan toistaiseksi ehdoteta verotusoi-keutta. Niihin kohdistuisi myös varsin tiukkaa valtionohjausta. Niiden kanssa vuosittain käytävissä neuvotteluissa ohjattaisiin sote-maakuntaa sosiaali- ja terveystalouden järjestämistehtävissä. Neuvotteluissa olisi mahdollisuus antaa toimenpide-ehdotuksia koskien esimerkiksi tuotantorakennetta, vähäistä suurempia palveluhankintoja, vuokratyövoimaa sekä investointeja, jotka esitysluonnoksen mukaan olisivat luvanvaraisia ja tiukasti säänneltyjä. Valtio tulisi ohjaamaan tiiviisti myös Helsingin sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä ja investointeja. Valtionohjaus olisi varsin voimakasta, myös maakunnan operatiivista toimintaa koskevissa kysymyksissä, mikä ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua. Vahva valtionohjaus on riskitiedossa maakunnan vahvaa järjestämistä vastuuta korostavan tavoitteen kanssa. Se ei sovi hyvin yhteen myöskään sote-maakuntien päätöksenteon kansanvaltaisuuden kanssa. Lausunnolla olevan aineiston perusteella ei vielä selviä, miten valtion investointien ja pitkiin sitoumuksiin/vuokrasopimuksiin liittyvä ohjaus tulee koskemaan Helsinkiä ja vaikuttamaan mahdollisuuteen kehittää sote-toimintoja palvelevaa tilaverkkoa ja omistajana ylläpitää sote-kiinteistöjä.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestäjän rahoitusta koskevat ehdotukset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

14.09.2020

Kaupungin näkemyksen mukaan esitetyt sote-maakunnan rahoituksen määräytymiskriteerit ovat kestävämmät. Suurin osa eli noin 80 prosenttia yleiskatteisesta rahoituksesta määräytyisi sairastavuuteen ja sosioekonomisiin tekijöihin perustuvan sote-palvelukertoimen perusteella. Asukasmäärän perusteella (euroa/asukas) määräytyisi vain vajaa 15 prosenttia rahoituksesta. Hyvin pieni osa (alle 4 prosenttia) rahoituksesta määräytyisi vieraskielisyyden ja asukastiheyden perusteella.

Esitetyt tarvetekijät ottavat heikosti huomioon niin Helsingin kuin laajemman metropolialueen erityispiirteet kuten väestön voimakkaan kasvun, muuta maata suuremman maahanmuuton sekä eriarvoistumiseen liittyvät haasteet kuten segregaaion, syrjäytymisen ja päihteiden aiheuttaman ylikuolleisuuden. Tarveperusteisuus ei huomioi erikoissairaanhoidon, pääkaupunkiseudun korkeampaa yleistä kustannustasoa eikä terveystarveluonnetta saatavuus- ja laatu-olotiluuksia. Sairausryhmissä painotetaan perusterveydenhuollossa hoidettavia kroonisia sairauksia ja terveydenhuollon tarvekerroin ei riittävällä tasolla selitä terveydenhuollon kustannuksia. Tekijöissä ei myöskään huomioida vieraskielisten kieliryhmien palvelutarpeita eikä niiden kasvua, jotka aiheuttavat kustannuspaineita erityisesti pääkaupunkiseudulla. Lisäksi ne johtavat siihen, että maakuntiin, joilla on tällä hetkellä ikärakenteeseen nähden korkeat sote-kustannukset (kuten Uusimaa) kohdistuu merkittäviä säästöpainetta. Määräytymiskriteerit poikkeavat myös merkittävästi nykyisistä valtion sosiaali- ja terveystarveluonnetta rahoituskriteereistä sekä edellisellä vaalikaudella ehdotetun sote- ja maakuntauudistuksen määräytymiskriteereistä. Tällä hetkellä sairastavuuden perusteella määräytyy noin 23 prosenttia rahoituksesta ja asukas- ja ikärakennepuusteisesti noin 68 prosenttia rahoituksesta.

Kaupungin näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveystarveluonnetta järjestäjän rahoituksen määräytymiskriteereissä tulee painottaa nykyistä enemmän asukasmäärää ja ikärakennetta. Lisäksi kriteereissä tulisi huomioida paremmin suurille kaupungeille ja kaupunkiseuduille tyypilliset sosiaali- ja terveystarveluonnetta kustannukset, kuten esimerkiksi paljon palvelua tarvitsevien määrä (muun muassa pienituloisten perheiden lasten osuus, alhaisen koulutustaustan omaavien osuus, työttömyysaste, yksinhuoltajakotitalouksien osuus, maahanmuuttajataustaisten osuus), asunnottomuus ja segregaaion torjunta.

Esityksen mukaan sote-maakuntien rahoituksessa huomioidaan vuosittain etukäteen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu 80-prosenttisesti, kustannustason nousu sekä sote-maakuntien mahdolliset uudet tehtävät. Rahoitus tarkistetaan koko maan tasolla jälkikäteen vastaamaan toteutuneita sote-kustannuksia, jotta sote-maakunnilla on edellytykset hoitaa niille osoitetut tehtävät. Sote-maakunnille rahoitus

14.09.2020

kuitenkin kohdistuisi rahoituslain määräytymistekijöiden mukaisesti laskennallisena rahoituksena, eikä tarkistuksessa arvioitaisi laskennallisen rahoituksen riittävyttä yksittäisen sote-maakunnan tehtävien hoitamiseen. Kaupungin näkemyksen mukaan toteutuneet kustannukset tulisi huomioida maakuntakohtaisesti, jotta turvataan sote-palvelujen riittävä rahoitus toteutuneisiin kustannuksiin perustuen.

Esityksen mukaan valtio ohjaa voimakkaasti maakuntien investointeja. Sote-maakuntien ja HUS-maakuntayhtymän mahdollisuus rahoittaa taseessaan olevien kiinteistöjen peruskorjausta sekä uudisrakentamista on valtion kanssa käytävien neuvottelujen varassa, koska valtiolta tarvitaan hyväksyntä pitkäaikaiseen lainanottoon. Tämä hankaloittaa erittäin merkittävästi sote-maakuntien ja HUS-maakuntayhtymän mahdollisuuksia pitkän tähtäimen investointisuunnitteluun. Lisäksi tämä saattaa toimia kannustimena toteuttaa peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita muutoin kuin omaan taseeseen. Rahoituksen osalta Helsingin kaupunki on huolissaan myös tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksesta sekä yliopistosairaaloiden asemasta ja näiden resurssien turvaamisesta uudistuksessa. Tähän mennessä kunnat ovat merkittävässä määrin rahoittaneet tutkimusta ja koulutusta ja näiden turvaaminen on välttämätöntä myös jatkossa. Esitetyssä maakuntien rahoitusmallissa tätä rahoitusta ei ole riittävästi huomioitu.

Peruskunnan rahoitusmallia koskevat ehdotukset ja muutokset

Uudistuksella olisi valtava vaikutus kuntien talouteen: Talouden volyyymi puolittuu ja puolet veropohjasta leikataan valtion veropohjaksi. Helsingin kaupungin verotulot ovat tällä hetkellä noin 5 300 euroa/asukas, kun ne uudistuksen jälkeen olisivat alle 2 200 euroa/asukas. Kaupunki pitää esitystä tältä osin huolestuttavana, sillä niin Helsingin kuin muiden kasvavien kaupunkien veropohjan merkittävä pienentyminen tulee vaikeuttamaan oleellisesti kaupunkiseutujen kasvun ja elinvoiman takavien investointien rahoitusta.

Esitysluonnoksessa kuntien investointitarpeita ei ole juuri lainkaan tarkasteltu kasvukaupunkien näkökulmasta, mitä voidaan pitää merkittävänä puutteena. On erittäin oleellista huomioida, että sote-uudistus ei aiheuta kasvavien kaupunkien investointitarpeeseen käytännössä lainkaan muutoksia. Tästä huolimatta niiden verotulopohja uudistuksen johdosta puolittuu, jolloin suureksi haasteeksi kaupungeissa muodostuu vuosikatteen pitäminen pidemmällä aikavälillä tasolla, jolla investoinnit kyetään rahoittamaan nykyjärjestelmää vastaavalla tasolla. Ilman tämän merkittävän ongelman korjaamista uudistuksen riskinä on, että se heikentää koko kansantalouden näkökulmasta keskeisen metropolialueen, pääkaupunkiseudun sekä Helsingin kilpailukykyä ja vaikuttaa tätä kautta koko maan kehitykseen ja hyvinvointiin.

Kaupungin näkemyksen mukaan kuntien tasausvähennysrajaa tulee madaltaa. Esitysluonnoksessa ehdotettu verotuloihin pohjautuvan valtionosuuksien kuntien välisen tasauksen tasausvähennysraja 10 prosenttia on liian kireä esityksessä ehdotettuun kuntien puolittuvaan veropohjaan nähden sekä kasvavien kaupunkien investointitarpeiden kasvu huomioiden. Lisäksi kiinteistöveropohja tulee irrottaa veropohjan tasausjärjestelmästä. Tältä osin verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasausjärjestelmässä tulee tasauksen piirissä olla vain nykytilanteen mukaiset veromuodot/-pohja.

Uudistuksessa kuntien veropohjaa heikennettäisiin lisäksi leikkaamalla kuntien saamaa osuutta yhteisöveron tuotosta nykytasosta kolmanneksella. Kaupunki pitää tärkeänä, että kuntien yhteisöveropohjasta leikatava taso määritetään euromääräisenä ja selvästi lakiesityksessä ehdotettua noin 0,6 miljardia euroa matalammaksi.

Uudistus muuttaa merkittävästi kuntien valtionosuusrahoituksen määrätymisperusteita. Esitysluonnoksen mukaan pääosa valtionosuusrahoituksesta voi jatkossa perustua erilaisiin sote-uudistuksen muutosvaikutuksia tasaaviin mekanismeihin. Tämä heikentäisi merkittävästi kuntien rahoitusjärjestelmän läpinäkyvyyttä. Sote-uudistuksen vuoksi toteutettavat kuntien talouden tasausmekanismit tulee toteuttaa muutoin kuin osana kuntien peruspalvelutuotantoon tarkoitettua valtionosuusjärjestelmää.

Kaupunki katsoo lisäksi, että ehdotetussa uudistuksessa tehtävien valtionosuusjärjestelmän muutosten myötä peruskuntaan jäävän kunnan peruspalvelujen valtionosuuden vähentäminen kuntaan maksetun perustoimeentulotuen määrällä tulee lakkauttaa. Jatkossa keskeisin rooli perustoimeentulotuen ennaltaehkäisyssä ja kustannusten minimoimisessa on sote-järjestäjällä ja siten myös perustoimeentulotuen kustannusten rahoitusvastuun tulee olla samalla taholla.

Kaupunki kiinnittää lisäksi huomiota kunnilta valtiolle siirtyvän tulopohjan perusteena oleviin tilastoituihin kuntakohtaisiin sote-kustannuksiin. Esityksen mukaan kustannukset laskettaisiin vuoden 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarvotietojen perusteella. Keskiarvotiedon käyttöä perustellaan satunnaisvaihtelun tasaamisella. Koronapandemian taloudelliset vaikutukset eivät ulotu vain kuluvaan vuoteen, vaan sillä tulee olemaan lähivuosina merkittävä vaikutus kuntien talouteen, erityisesti kuntien sosiaali- ja terveystalouden kustannuksiin. Vuoden 2021 ja 2022 tietojen käyttäminen ehdotetun rahoitusmallin pohjana merkitsee koronaepidemian eli satunnaistekijän mukana olemista kuntakohtaisissa sote-kustannuksissa. Sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa koronasta johtuvien hoitojonojen purun kustannuksia siirtyy ainakin vuodelle 2021. Lisäksi sairaanhoitopiirien kun-

tayhtymät ovat tekemässä merkittävää alijäämää, jotka kuntien tulisi esitysluonnoksen mukaan kattaa ennen uudistuksen voimaantuloa 1.1.2023. Lisäksi Helsingissä otetaan vuonna 2021 käyttöön Apotti-tietojärjestelmä, minkä vuoksi sosiaali- ja terveystalouden kustannukset ovat lähivuosina korkeammat. Kaupungin näkemyksen mukaan so-te-maakuntakohtaisissa kustannuksissa tulee olemaan runsaasti sa-tunnaisvaihtelua ja lakiesitystä tulee tältä osin muuttua.

Uudistuksen kokonaistaloudelliset vaikutukset

Uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi on erittäin haasteellista eikä vaikutuksia ole esityksessä tarkasteltu juuri laajemmin kuin aiemmissa, so-te-uudistusta koskeneissa hallituksen esityksissä. Kokonaistaloudellisten vaikutusten osalta haaste on myös se, että talouden näkökulmasta keskeinen osa uudistuskokonaisuutta, maakuntaveron käyttöön ottoa koskeva parlamentaarinen selvitys, valmistuu vasta vuoden 2020 lopussa.

Vaikutuksia ei ole myöskään arvioitu kovinkaan kattavasti kasvavien kaupunkien ja alueiden tai niiden investointikyvyn näkökulmasta. Tästä huolimatta on selvää, että esitetyn uudistuksen taloudelliset vaikutukset kunnille ja myös Helsingille tulevat olemaan merkittäviä. Uudistus sisältää lisäksi riskejä, jotka toteutuessaan vaikuttavat negatiivisesti kaupungin talouteen, turvallisuuteen, pääkaupungin kilpailukykyyn ja kansainvälisen vetovoiman kehittämiseen sekä helsinkiläisten palveluihin ja niiden toimivuuteen. Uudistuksen jälkeen valtionrahoituksen suhteellinen merkitys kaupungin tulorahoituksessa tulisi olemaan nykyistä suurempi, mikä lisäisi osaltaan rahoituksellista epävarmuutta sekä heikentäisi kunnallista itsehallintoa.

Myöskään uudistuksen kustannussäästövaikutuksia tai vaikutuksia tuottavuuteen tai talouteen ylipäätään ei ole esitysluonnoksessa pystytty osoittamaan. Päinvastoin toivottujen vaikutusten, kuten säästöjen, saavuttaminen on esitysluonnoksenkin mukaan epävarmaa etenkin lyhyellä aikavälillä. Lisäksi uudistuksen toteuttamisesta syntyisi merkittäviä muutuskustannuksia. Jo yksin maakuntien käynnistämisestä syntyvät välttämättömät ICT-kustannukset olisivat 600 miljoonaa euroa ja asiakas- ja potilastietojärjestelmistä arvioidaan seuraavien kymmenen vuoden aikana aiheutuvan noin 2-3 miljardin euron kustannukset. Näiden kattaminen haastavassa kuntataloustilanteessa tulee olemaan vaikeaa. On tarkoituksenmukaista, että valtakunnallisen uudistuksen toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset rahoittaa valtio. Valtion tähän varaama rahoitus vaikuttaa kuitenkin täysin alimitoitettulta.

Esitysluonnoksen mukaan uudistus ja erityisesti sen myötä vahvistuva valtionohjaus kasvattaa tarvetta asiantuntijaresurssien lisäämiseen so-

te-maakuntia ohjaaviin ministeriöihin, kuten sisäministeriöön, ja aiheuttaisi mm. tutkimus- ja kehittämistehtävien ja hallinnollisten tehtävien ja niistä aiheutuvien kustannusten kasvua. Kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ei ole lainkaan huomioitu sitä, että tarve asiantuntemuksen ja resurssien kasvattamiseen koskee osin myös paikallista ja alueellista tasoa, kuten sote-maakuntia, eikä tästä aiheutuvia kustannuksia ole esityksessä huomioitu. Helsingin arvion mukaan esimerkiksi sote-maakuntien pelastustoimessa ja aluehallintovirastoissa uudistus tulee lisäämään asiantuntijatarvetta 30-50 henkilötyövuotta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (nk. Uusimaa-laki)

Laissa säädettäisiin Uudenmaan erillisratkaisuun perustuvasta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuusta ja sen jakautumisesta Uudenmaan sote-maakuntien, Helsingin kaupungin ja HUS-maakuntayhtymän välillä. Uudenmaan sote-maakunnilla ja Helsingin kaupungilla olisi ensisijainen järjestämisvastuu ja HUSilla järjestämisvastuu lailla tai järjestämissopimuksella sille siirretyistä tehtävistä.

Helsingin kaupungin aiemmissa lausunnoissaan esittämän näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaisin vaihtoehto sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseksi Uudellamaalla olisi kuntapohjainen ratkaisu. Tilanteessa, jossa valtakunnallinen ratkaisu kuitenkin pohjautuisi sotejärjestämisvastuun siirtoon kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille, esitetty erillisratkaisu on sellainen, että se ottaa riittävässä määrin huomioon Uudenmaan maakunnan sekä kuntien ja kaupunkien erityispiirteet.

Malli, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä olisi vastannut yksi Uudenmaan maakunta, ei olisi tuonut helsinkiläisille lisäarvoa sosiaali- ja terveystoimien näkökulmasta. Helsinki on asukasluvultaan yli kymmenesosa Suomesta. Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala sekä pelastustoimi ovat maan johtavia toimijoita ja uudistajia, ja ne ovat kyenneet ja kykenevät itse vastaamaan sosiaali- ja terveystoimien sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Yhteen järjestäjään perustuvan mallin toimeenpano olisi sisältänyt huomattavasti suurempia taloudellisia ja toiminnallisia riskejä muun muassa palvelujen saatavuuden ja laadun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmista. Riskejä voidaan hallita paremmin jakamalla Uusimaa useampaan itsehallinnolliseen alueeseen. Uudenmaan jakaminen turvaa lisäksi asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet itsehallinnollisen alueen toimintaan paremmin kuin tilanteessa, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallintoalueen ja päätöksenteko etääntyisi osasta alueen asukkaista liian kauas. Viiteen alueeseen pohjautuvaa mallia voidaan pitää parempana ratkai-

sunna myös kansanvaltaisuuden näkökulmasta. Kansanvaltaisuutta vahvistaisi lisäksi itsehallinnollisten alueiden järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon osalta.

Kaupungin näkemyksen mukaan sote-järjestäjien koon kasvaminen ja määrän väheneminen sekä esitetty erikoissairaanhoidon järjestämiskäytäntö parantaisivat edellytyksiä perustason ja erityistason palvelujen integraatiolle. Itsehallinnollisten alueiden mahdollisuus järjestää niitä erikoissairaanhoidon palveluja, joita ei ole lainsäädännöllä määrätty tai järjestämissopimuksella sovittu HUSin järjestämisvastuulle, lisäisi edellytyksiä palvelujen saatavuuden parantamiselle.

Perustason sosiaali- ja terveydenhuolto on jo nykyisinkin Helsingissä integroitu, mikä mahdollistaa paitsi asiakaskohtaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuuksien, myös kunnan muiden palvelujen integroimisen asiakaslähtöisesti. Yhden suuren, koko Uudenmaan kokoisena maantieteellisesti laajan alueellisen järjestäjän mallissa tämä olisi vaikeampaa ja muut sosiaali- ja terveyspalvelut myös etäännyisivät muista kunnan palveluista.

Esitetty erikoissairaanhoidon järjestämismalli mahdollistaa myös HUSin ja itsehallinnollisten alueiden työnjaon ja yhteistyön kehittymisen entistä asiakaslähtöisempään ja sujuvampien integroitujen palveluketjujen suuntaan. Uudenmaan sote-maakuntien, Helsingin kaupungin ja HUSin välisen työnjaon ei välttämättä tarvitse olla kaikkialla samanlainen, mutta kokonaisuudessa kyetään huolehtimaan asukkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta ja perus- ja erityistason palvelujen toiminnallisesta kokonaisuudesta. Samaan aikaan esitetty malli mahdollistaa Uudenmaan kokonaisuudessa yhden alueellisen järjestäjän mallia paremmin eri alueiden erityispiirteiden huomioon ottamisen.

Esitettyssä mallissa yleinen ja ensisijainen sote-järjestämisvastuu olisi itsehallinnollisilla alueilla myös erikoissairaanhoidon osalta. Tämä vahvistaa perustasoa ja luo edellytyksiä perus- ja erityistason integraatiolle. Toisaalta HUSin järjestämisvastuulle kuuluvat keskeiset erikoissairaanhoidon tehtävät määriteltäisiin lainsäädännössä, mikä turvaisi erikoissairaanhoidon kokonaisuuden. Lisäksi itsehallinnolliset alueet ja HUS voisivat sopia järjestämisvastuun siirrosta HUSille myös muiden tehtävien osalta järjestämissopimuksella, jonka kriteereistä säädettäisiin lailla. Järjestämissopimus on lainsäädäntöä joustavampi tapa sopia tarkemmasta työnjaosta ja rakenteista.

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta Uudenmaan erillisratkaisussa arvioinnin kohteeksi nousee erityisesti integraatio, jota ei hallinnollisesti toteuttaisi sote-järjestämisen osalta Uudellamaalla samalla tavoin kuin muualla Suomessa. Tarkastelukulmana arvioinnissa on kuitenkin asuk-

kaiden palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuus, ei hallinnollisten ratkaisujen yhdenvertaisuus. Erikoissairaanhoidon palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuus toteutuu ehdotetussa mallissa niin, että esimerkiksi aluekohtaisia hoitojonoja ei ole, vaan erikoissairaanhoidopalvelut tarjotaan yhdenvertaisesti alueesta riippumatta. Esitetty ratkaisu mahdollistaa edellä todetusti asukkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta ja perus- ja erityistason palvelujen toiminnallisesta kokonaisuudesta huolehtimisen.

Esitetyllä ratkaisulla voidaan edelleen olettaa olevan tosiasiallisia ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta ja laatua parantavia vaikutuksia, koska valtaosaan Uuttamaata muodostuisi hyvä väestöpohja ruotsinkielisten palvelujen turvaamisen kannalta. Ruotsinkielisten palvelujen rakennetta ja järjestäjien yhteistyötä on muutenkin vahvistettava ruotsinkielisten palvelujen varmistamiseksi niin palvelujen järjestämisen, rekrytoinnin kuin resurssienkin kannalta. Sote-järjestäjien suurempi koko mahdollistaisi erityispalvelujen järjestämisen nykyistä paremmin.

Uusimaa-lakia koskevan ehdotuksen mukaan HUS vastaisi Uudellamaalla ensihoidon järjestämisestä ja se voisi myös itse tuottaa ensihoidopalvelun. Pelastustoimen järjestämislain 1 §:n perustelujen mukaan lain tarkoituksena olisi synergiaetujen turvaamiseksi säilyttää pelastustoimen mahdollisuudet tuottaa nykyisenkaltaisella tavalla ensihoito- ja ensivastepalveluja sen mukaan kuin sote-maakunta päättää. On kuitenkin tärkeää, että ehdotus selkeästi antaa pelastuslaitokselle mahdollisuuden toimia ensihoidopalvelun tuottajana. Kaupungin näkemyksen mukaan ensihoidopalvelun ja pelastustoimen välisen synergian hyödyntämiseksi sekä kustannustehokkaan ja tuottavan toiminnan järjestämiseksi onkin olennaisen tärkeää, että pelastuslaitos voi Helsingissä tuottaa kiireelliset ensihoidopalvelut kuten nykyisinkin. Tämä järjestelmä on toiminut hyvin eikä siihen ole uudistuksen johdosta tarkoituksenmukaista tehdä muutoksia.

Esitetty erilliskeskitys vie Uudenmaan sote- ja pelastustoimen järjestelmää sisällöllisesti samaan suuntaan kuin muualla maassa ja luo edellytykset sote-uudistuksen toteuttamiselle myös Uudellamaalla. Toteutuessaan uudistus mahdollistaa nykyistä paremmin myös pelastustoimen kehittämisen yhdenmukaisempaan suuntaan kansallisella tasolla sekä valtakunnallisen ja alueellisen yhteistyön pelastustoiminnan eri osa-alueilla ja luo edellytyksiä kehittää kansallisella tasolla yhteisiä tietojohdantamalleja ja niihin liittyviä tietojärjestelmiä. Nyt esitetty muutos on helpommin hallittavissa ja riskittömämmin toteutettavissa kuin yksi Uudenmaan itsehallintoalue.

Esitysluonnoksessa ehdotettu Uudenmaan erilliskeskitys onkin kaupungin näkemyksen mukaan toteuttamiskelpoisin erilliskeskitysvaiht

toehto tilanteessa, jossa hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on itsehallintoalueisiin pohjautuva valtakunnallinen ratkaisu.

Uuttamaata koskeva sääntely on ehdotusluonnoksessa pääosin erillisratkaisun loppuraportin mukainen. Kuitenkin lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentin 5 kohdassa mainitaan, että HUS vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävistä. Tämä muotoilu on tullut esitykseen yhdessä valmistellun erillisratkaisuselvityksen valmistumisen jälkeen. Jää epäselväksi, onko tässä tarkoitus keskittää uusia valmiustehtäviä HUSiin vai onko kyseessä vain nykytilaa tarkentava kirjaus. Viimeisimmässä esityksessä tartuntatautilain muuttamiseksi HUSille oltaisiin säätämässä koordinaatio- ja tilannekuvavastuuta, mutta ei vastuuta poikkeustilanteen resurssien johtamisesta. Lisäksi lakiehdotuksen 17 § ja kyseisen pykälän perusteluteksti ovat keskenään ristiriidassa. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitut lakiviittaukset eivät kaikilta osin vastaa säännöksen sisältöä ja ne ovat omiaan aiheuttamaan tulkintaepäselvyyksiä.

Pelastustoimen järjestäminen ja rahoitus

Helsinki poikkeaa muista pelastustoimen alueista toimintaympäristönä kooltaan, asukastiheydeltään, demografialtaan ja infrastruktuuriltaan ja on valtakunnan tasolla kriittisten yhteiskunnallisten toimintojen kotipaikka, mikä asettaa pelastustoimelle erityisiä vaatimuksia. Helsingin pelastustoimen alueen tunnusluvut pelastustoimen osalta ovat turvallisuuden, onnettomuusvahinkojen toiminnan ja laadun osalta kansallista huippuluokkaa. Helsingin pelastustoimen alueen erityispiirteitä ja toiminnan tuloksia ei ole riittävästi huomioitu uudistuksen ja lakiehdotuksen valmistelussa.

Pelastustoimen järjestämislaki, palvelujen järjestäminen ja valtion ohjaus

Uudistuksen myötä niin valtion taloudellinen ohjausvalta kuin substanssiin liittyvä ohjausvalta kasvaisi myös pelastustoimessa olennaisesti nykyiseen verrattuna. Ohjausvälineitä olisivat niin edellä todetut neuvottelut kuin pelastustoimen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelu sekä pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja rahoituksen riittävyyden arviointi. Myös aluehallintovirastot arvioisivat sote-maakuntien pelastustoimen palvelutason riittävyyttä.

Valtion ohjausvaltaa pelastustoimen palvelujen järjestämisessä ja pelastustoimen palvelutason määrittämisessä lisäisi merkittävästi erityisesti ehdotettu pelastustoimen järjestämislain sääntely.

Lakiehdotuksen 6 §:n mukaan pelastustoimen palvelutasopäätöstä tehtäessä on määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on

otettava huomioon myös lain 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Lain 8 §:n ja sen perustelujen mukaan valtio määrittäisi tavoitteet vaikuttavalle ja kustannustehokkaalle pelastustoimelle ja voisi asettaa esimerkiksi pelastustoiminnan toimintavalmiuteen, päivystys- ja varallaolojärjestelyihin, työajan hallintaan ja riskiperustaisiin työvuorovahvuuksiin liittyviä tavoitteita.

Ehdotuksen 8 §:ssä esitetty sääntely on kaupungin näkemyksen mukaan liian yksityiskohtaista. Valtion ohjauksella ei voida esitetyllä tavalla puuttua työnantajan toimivaltaan päättää palvelussuhteisiin liittyvistä kysymyksistä eikä työ- ja virkaehtosopimuksilla sovittaviin kysymyksiin. Lisäksi on syytä ottaa huomioon, että pelastusalalla työaikamallit, palkkaus ja henkilöstön saatavuus ovat kytköksissä toisiinsa ja esimerkiksi työaikamalleja koskeva ja esitetyn kaltainen yksityiskohtainen ohjaus voi johtaa vakaviin henkilöstön saatavuusongelmiin.

Lain 3 §:n osalta kaupunki toteaa, että pykälä on sisällöltään yhdenmukainen nykyisen pelastuslain 28 §:n kanssa, jota koskeva valtioneuvoston ohjaus on tähän saakka käytännössä merkinnyt pitkälti sisäministeriön asettamaa sitovaa tavoitetta pelastustoiminnan toimintavalmiudelle. Ongelmana on ollut se, että toimintavalmiuserä koskeva sitova tavoite ja tätä koskeva ohjaus ei tunnista esimerkiksi erilaisia onnettomuustyyppisiä tai niiden vahinkomekanismeja, vaan yksinkertaistaa tapaa mitata pelastustoiminnan vaikuttavuutta. Suuressa osassa pelastustoiminnan tehtävistä toimintavalmiudella ei tosiasiallisesti olekaan olennaista merkitystä pelastustoiminnan kokonaisvaikuttavuuteen. Lisäksi toimintavalmiudelle nykyisin asetettu sitova tavoite on ristiriidassa pelastustoimen tuottavuuden kehittämisen kanssa. Ehdotettu 3 § sekä pelastuslain 28 §:n voimassa oleva tulkinta pelastustoiminnan valmiudesta merkitsevät käytännössä pelastustoimen palveluverkon merkittäviä laajennuksia niin Helsingissä kuin useissa muissa sote-maakunnissa. Nämä laajennukset puolestaan tulevat kasvattamaan pelastustoimen kustannuksia ja heikentämään toiminnan tuottavuutta, mikä puolestaan on ristiriidassa järjestämislain 8 §:ssä mainittuun ja koko uudistukselle asetettuun tuottavuustavoitteeseen nähden.

Kaupunki toteaa myös, että vaikka uudistus ja ehdotettu sääntely valtion ohjauksen osalta yhtäältä lisäävät mahdollisuuksia kehittää pelastustointia kansallisella tasolla yhtenäiseen suuntaan, ne toisaalta heikentävät merkittävällä tavalla Helsingin pelastustoimen toimivaltaa pelastustoimen järjestämisessä ja tuotannossa sekä kaventavat mahdollisuuksia päättää pelastustoimen palvelutasosta paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Uudistus myös heikentää kaupungin mahdollisuuksia järjestää ja kehittää palveluja todelliset onnettomuus- ja vahinkotodennäköisyydet huomioivalla tavalla sekä kokonaisuutena katsoen paikalli-

14.09.2020

sesti tarkoituksenmukaisimmalla, vaikuttavalla ja veroeurojen kannalta tuottavalla tavalla. Ehdotettu sääntely ei jätä tilaa strategisille maakuntatason valinnoille eikä riittävää liikkumatilaa itsehallinnollisille sote-maakunnille pelastustoimen palvelujen järjestämisessä. On oleellista, että kullekin sote-maakunnalle sekä Helsingille jää riittävästi myös tosiasiallista toimivaltaa pelastustoimen palvelujen järjestämiseen.

Edellä mainitun ohella kaupunki toteaa, että esitystä on syytä tarkentaa 5 §:ssä tarkoitettujen keskitettyjen tehtävien hoidosta aiheutuvien kustannusten osalta. Ehdotuksen perustelujen mukaan kukin sote-maakunta vastaisi keskitettyjen tehtäviensä rahoituksesta. Epäselväksi kuitenkin jää, miten rahoitusmekanismi sote-maakuntien välillä tältä osin toimii. Riskinä on, että yksittäinen pelastustoimen alue joutuu kantamaan keskitetyistä palveluista paikallista riskiarviota korkeamman varautumiskustannuksen, mikä heikentäisi sote-maakunnan mahdollisuuksia muun pelastustoimen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Lisäksi on tärkeää, että toimintojen keskittämisellä ei rajoiteta Helsingin pelastustoimen edellytyksiä varautua poikkeusoloihin ja normaaliolojen mittaviin häiriötilanteisiin.

Kaupungin näkemyksen mukaan kansallisen pelastustoiminnan tilannekuvan ja johtamisen keskus olisi tarkoituksenmukaista keskittää Helsinkiin, koska Helsingin pelastuslaitoksella on siihen soveltuvat tilat muokattavissa johtokeskuskäyttöön. Sijoitusta puoltaa erityisesti lisäksi se, että pääkaupungissa sijaitsevat keskeiset valtion viranomaiset, joiden kanssa yhteistyö kriisitilanteissa on oleellista. Myös kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (mm. tulvien torjunta, metsäpalot, CBRNE, mahdollisesti merellinen öljyntorjunta) on tarkoituksenmukaista koota yhden tai useamman sote-maakunnan hoidettavaksi. Logistisesti toiminnot on tarkoituksenmukaista sijoittaa alueille, joissa voidaan tehokkaasti tukeutua satamiin ja lentokenttiin. Käytännössä tämä tarkoittaa Helsingin lisäksi Länsi-Uuttamaata, Varsinais-Suomea, lentokenttien osalta mahdollisesti Vantaa-Kerava sote-maakuntaa ja Pirkanmaata.

Pelastustoimen rahoitus

Pelastustoimen rahoitus pohjautuisi asukasmäärään (65 %), asukastiheyteen (5 %) ja riskitekijöihin (30 %) perustuviin laskennallisiin kustannuksiin. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan ehdotetut asukasmäärään ja -tiheyteen perustuvat tekijät ovat perusteltuja, mutta painoarvoltaan liian alhaisia. Määräytymiskriteereissä tulisi painottaa nykyistä enemmän asukasmäärää ja asukastiheyttä ja riskikertoimessa on nykyistä paremmin huomioitava Helsingin erityispiirteet, kuten väestön voimakas kasvu, tiheän kaupunkirakenteen aiheuttamat liikenteelliset haasteet, pendelöinti sekä muuta maata suuremman maahanmuu-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

ton, segregaaion, syrjäytymisen ja päihteiden aiheuttama kuormitus pelastustoimelle. Lisäksi on otettava huomioon Helsingin muut erityispiirteet ja alueen poikkeukselliset riskit. Maan pääkaupunkiin on sijoitunut suomalaisen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kannalta elintärkeitä toimintoja sekä kriittistä infrastruktuuria, palveluja ja toimintoja. Nyt pelastustoimen riskikerroin on Helsingin osalta arvioitu Suomen alhaisimmaksi, mikä johtaa pelastustoimen osalta 0,86 miljoonan euron laskennalliseen vähennykseen. Vähennys ei ole kaupungin erityispiirteet huomioon ottaen perusteltu.

Tarkistettaessa sote-maakuntien rahoituksen tasoa seuraavalle varainhoitovuodelle palvelutarpeen kasvua ei pelastustoimen tehtävien osalta otettaisi etukäteen huomioon toisin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Esitys ei tältä osin huomioi pelastustoimen palvelutarpeen merkittäviä kasvupaineita Helsingissä eikä muualla Suomessa tulevana vuosina eikä siinä ole myöskään otettu huomioon muusta kehittämisestä tai esityksen johdosta aiheutuvia lisäkustannuksia. Vaikka valtion rahoitus pelastustoimelle antaa sinänsä mahdollisuuden kansallisten uudistusten tehokkaampaan toteutukseen, pelastustoimen rahoituspohja on kansallisella tasolla riittämätön. Helsingin pelastustoimen alueen osalta ehdotettu rahoitusmalli vaarantaa pelastustoimen palvelujen tuottavan järjestämisen.

Koska sote-maakunnan pelastustoimen rahoitusta ei arvioida etukäteen maakuntakohtaisesti, vaan valtakunnallisella tasolla, ei myöskään esityksessä ehdotettu neuvottelu- ja rahoitusmekanismi ota riittävällä tavalla huomioon yksittäisen sote-maakunnan tarpeita. Kaupungin näkemyksen mukaan tämä on olennainen heikennys vallitsevaan tilaan.

Lisäksi kaupunki toteaa, että esitykseen sisältyvä nk. lisärahoitusmekanismi eli mahdollisuus hakea lisärahoitusta perustuslaissa tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämiseen jättää avoimeksi, mihin tarkoitukseen lisärahoitusta on tosiasiallisesti mahdollista saada. Esityksen perusteluja tulisikin tältä osin tarkentaa. Lisärahoitusmekanismi ei kaupungin näkemyksen mukaan mahdollista esimerkiksi nopeaa avunsaantia tai sen edellytyksiä, kun otetaan huomioon mm. pelastushenkilöstön saatavuuteen ja perehdytykseen sekä lisärahoituksen hakemiseen kuluva aika.

Esityksessä myös rajoitetaan merkittävästi sote-maakunnan mahdollisuuksia taloutensa hallintaan, kun sisäministeriö voi esimerkiksi hylätä sote-maakunnan pelastustointia koskevan investointisuunnitelman osan.

Koulukuraattorien ja -psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveystoimeen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaupunki suhtautuu myönteisesti esitykseen opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologitehtävien siirtymisestä sote-maakunnille, Helsingissä sote-toimialalle. Siirto turvaisi nykyistä paremmin erityisesti tukea tarvitsevien ja mielenterveydeltään oireilevien lasten ja nuorten oikea-aikaisen palvelujen saamisen. Muutos edesauttaisi opiskeluhoillon palvelujen (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) johtamista yhtenä kokonaisuutena. Yhteisiä toimintamalleja ja menetelmiä voitaisiin ottaa käyttöön nykyistä sujuvammin ja parantaa tiedon siirtymistä eri ammattilaisten välillä. Esimerkiksi mielenterveyden hoito olisi mahdollista tuoda nykyistä joustavammin osaksi lasten ja nuorten arkiympäristöä. Muutos mahdollistaisi myös kuraattorien ja psykologien ammatillisen osaamisen ja osaamisen kehittämisen vahvistumisen, kun työtä tehtäisiin tiiviimmässä yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Opiskeluhoillon kuraattorien ja psykologien kytkeytyminen koulu- ja oppilaitosyhteisöihin sekä yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttaminen voidaan varmistaa huolimatta työntekijöiden hallinnollisesta sijoittumisesta sote-toimialalle. Opiskeluhoillon palvelujen sijoittuminen kokonaisuudessaan sote-maakuntiin mahdollistaa myös yhteisöllisen opiskeluhoillon vahvistamisen ja kehittämisen yhtenä kokonaisuutena.

Tiedolla johtaminen ja tiedon integraatio

Kaupunki pitää uudistuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta kriittisenä sitä, että uudistuksessa mahdollistetaan tiedon integraatio ja tiedolla johtaminen. Merkittävä osa nykyisistä esteistä on ei-hallinnollisia ja ne olisivat ratkaistavissa verrattain yksinkertaisilla ja nopeasti toteutettavilla lainsäädännön muutoksilla, jotka toisivat merkittäviä integraatiohyötyjä sekä kustannustehokkuutta. Yksi tärkeimmistä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksista Uudellamaalla on asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti, joka on maailman ensimmäinen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistävä tietojärjestelmä. Oy Apotti Ab:n omistavat HUS, Helsinki, Vantaa, Kirkkonummi, Kauniainen, Kerava, Tuusula, Loviisa, Inko ja Siuntio. Nämä toimijat ovat sitoutuneet ottamaan järjestelmän käyttöön, eikä uudistus saa millään tavoin vaarantaa sitä. Uudistuksessa pitäisi päinvastoin mahdollistaa Apotin käyttöönotto kattavasti kaikilla viidellä alueella Uudellamaalla. Mikäli sote-uudistuksen yhteydessä ei voida lainsäädännöllä varmistaa koko Uudenmaan alueen yhtenäistä asiakas- ja potilastietojärjestelmäratkaisua, alueella tulisi muodostaa erikoissairaanhoidosta vastaavan HUSin tietojärjestelmäratkaisujen kanssa saumattomasti yhteensopiva järjestelmäkokonaisuus tarvittaessa Uudenmaan alueen yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintamenettelyn kautta. Apotti yhtenäistää asiakas- ja potilastyön toimintatapoja ja kirjaamista sekä sisältää yhteiset menetelmät asiakkaan tilanteen arviointiin, päätöksentekoon, palvelujen toteutumisen

seurantaan ja vaikutusten mittaamiseen. Apotti tuo myös kansalaisille nykyaikaisen ja helppokäyttöisen Maisa-asiakasportaalin, jossa kansalainen voi hoitaa kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon asiansa. Lisäksi olisi perusteltua, että tietojärjestelmien yhtenäistämiseksi luotaisiin sote-uudistuksessa selkeä kansallinen etenemispolku.

Kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö ovat 15.6.2020 pyytäneet lausuntoa (VN/8871/2019) luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi (liitteet 1–8). Lausunto pyydetään toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriölle 25.9.2020 klo 16.00 mennessä.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Esitysluonnoksen mukaan Suomeen muodostetaan 21 sote-maakuntaa, joille siirrettäisiin kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Uudellamaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämismääräykset poikkeaisi muun maan ratkaisusta siten, että neljän Uudenmaan sote-maakunnan lisäksi Helsingin kaupungilla olisi tehtävien järjestämismääräysvastuu. Lisäksi HUS-maakuntayhtymällä olisi terveydenhuollossa järjestämismääräysvastuu laissa säädetyin ja HUS-järjestämismääräysvastuussa sovituin osin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäisi kuntien tehtäväksi, mutta edistämistyötä tehtäisiin yhteistyössä maakuntien kanssa. Ympäristö- ja terveydenhuolto jatkuisi kuntien tehtävänä. Opiskelu- ja psykologitehtävät siirtyisivät sote-maakunnille.

Maakuntien perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lakiesitykset ovat:

- laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä
- laki pelastustoimen järjestämisestä
- sote-maakuntalaki

14.09.2020

- sote-maakuntarakennelaki
- laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla
- uudistusta koskeva voimaanpanolaki
- sote-maakuntien rahoituslaki.

Lisäksi lakiesitys sisältää ehdotukset kuntien valtiosuutta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, sote-maakuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Yhteensä lakiesitys muodostuu 48 laista ja lainmuutoksesta.

Sote-järjestämislaissa koottaisiin yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä perustason ja erityistason palvelut sote-maakuntien vastuulle. Palvelujen järjestämis- ja rahoitusvastuun integroimista sote-maakunnille pidetään yhtenä keskeisistä keinoista uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sote-järjestämislaissa säädettäisiin myös viidestä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueesta, joihin kuuluvien sote-maakuntien tulisi sopia sosiaali- ja terveydenhuollon työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta laissa tarkemmin säädetyissä asioissa. Lisäksi säädettäisiin kaksikielisten sote-maakuntien velvoitteesta sopia yhteistyöstä ja työnjaosta ruotsinkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen toteuttamisessa.

Uudenmaan sote-maakunnilla ja Helsingin kaupungilla olisi sosiaali- ja terveydenhuollosta ensisijainen järjestämisvastuu, mutta HUS-maakuntayhtymällä olisi lakisääteinen järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan toimintaan liittyvissä tehtävissä.

Ehdotuksilla vahvistetaan sote-maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuuta sekä tarkennetaan ostopalvelujen ja vuokratyövoiman käyttöä. Ehdotuksessa säädettäisiin täsmällisemmin sote-maakunnan järjestämisvastuusta sekä tarkkarajaisemmin palvelujen hankkimisesta yksityisiltä palvelutuottajilta sekä vuokratyövoiman käytöstä.

Voimaanpanolaissa säädettäisiin sellaisten sote-maakunnalle siirtyvien ostopalvelusopimusten mitättömyydestä, joissa olisi sovittu ehdotettujen järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevien sote-järjestämislain säännösten vastaisesti, jos sopimusta ei voida muuttaa lainmukaiseksi. Mitättömyysriskin on arvioitu koskevan lähinnä laajoja kokonaisulkouksia.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Pelastustoimen uudistuksella tavoitellaan yhdenmukaisempia pelastustoimen palveluita ja valtakunnallista tehokkuutta. Esitysluonnoksen mukaan pelastustoimen järjestäisivät jatkossa sote-maakunnat ja Helsingin kaupunki, jotka vastaisivat myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan. Pelastustoimi olisi kuitenkin jatkossakin erillinen, sosiaali- ja terveystoimen kanssa rinnakkainen toimiala.

Uudistuksen myötä valtion ohjaus pelastustoimessa vahvistuisi. Vahvempi valtakunnallinen ohjaus parantaisi entistä yhdenmukaisempien ja siten yhdenvertaisempien pelastustoimen palvelujen tuottamista koko maassa. Tavoitteena on myös kehittää pelastustoimen toimintaa valtakunnallisena järjestelmänä.

Sote-maakuntalaki mahdollistaisi kuntalain tapaan sote-maakunnille mahdollisuuden organisoida hallintonsa paikallisten olosuhteiden mukaisesti. Lakisääteistä sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottamista ei ehdoteta.

Sote-maakunnan lakisääteisiä toimielimiä olisivat sote-maakuntavaltuusto ja -maakuntahallitus sekä tarkastuslautakunta. Kaksikielisissä sote-maakunnissa olisi oltava kansalliskielilautakunta.

Sote-maakunta järjestäisi sille lailla säädetyt tehtävät, joita olisivat sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi. Lisäksi sote-maakunta voi alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä, joten sillä olisi laissa säädetty rajattu yleinen toimiala. Sote-maakunta voi alueellaan harjoittaa myös vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista.

Sote-maakunnat voisivat sopimuksen nojalla hoitaa tehtäviään yhdessä. Sote-maakuntayhtymä on mahdollinen vain tukipalvelujen tuottamiseen liittyvissä tehtävissä eikä sille voida siirtää lakisääteisten tehtävien järjestämisvastuuta. Sote-maakunnan ja sen alueen kuntien on neuvoteltava valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.

Sote-maakuntien toiminta rahoitettaisiin pääosin valtion rahoituksella ja osaksi palvelujen käyttäjiltä perittävillä asiakasmaksuilla. Rahoituksesta säädettäisiin sote-maakuntien rahoituslailla.

Sote-maakuntien rahoituksen pohjan muodostavat kunnilta siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien kustannukset. Kuntien tuloja ja kustannuksia siirretään noin 19,1 miljardia euroa vuoden 2020 tasolla sote-maakuntien toiminnan rahoittamiseksi. Kuntien tuloja ja kustannuksia siirtyy koko maan tasolla yhtä paljon, sen sijaan kunnittain erot voivat olla lähtökohtaisesti suuret. Kuntien talouden kohdistuvia muutoksia kuitenkin kohtuullistetaan kuntien peruspal-

velujen valtionosuusjärjestelmässä, johon luodaan erilaisia tasauselementtejä.

Sote-maakuntien rahoituspohjaa korotetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla. Kustannustasossa huomioidaan mahdolliset tehtävämuutokset ja lisäksi rahoituksen taso tarkistetaan jälkikäteen niin, että laskennalliset kustannukset eivät erkane sote-maakunnan todellisista kustannuksista.

Sote-maakuntien rahoitus on yleiskatteista ja se jaetaan sote-maakunnille laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä kuvaavien tekijöiden perusteella. Tämän lisäksi osa rahoituksesta määräytyy asukasperusteisesti sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin kautta. Lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja lausumaan siitä, kuinka rahoitusratkaisun eri määräytymistekijät vastaavat sote-maakunnille niiden lakisäätteisten tehtävien rahoitustarvetta. Sote-maakuntien laskennallista rahoitusmallia tarkastellaan uudelleen lausuntopalautteen perusteella.

Kuntien verotuloja siirretään valtiolle maakuntien toiminnan rahoittamiseksi. Siirto toteutetaan pienentämällä kuntien valtionosuuksia, veromenetysten kompensatioita, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä kunnallisveroa. Verotuksen kautta siirretään noin 12,7 miljardia euroa (ansiotuloverotuksesta 12,1 miljardia euroa, yhteisöveroa 0,6 miljardia euroa).

Kunnallisveroa siirretään maakuntien rahoitukseen alentamalla kuntien tuloveroprosentteja tasasuuruisesti, valmistelun nykyhetken arvio on 12,63 prosenttiyksikköä. Kuntien tuloveroprosenttien tasasuuruisella alentamisella ja vastaavalla valtion verotuksen nostolla varmistetaan se, että kuntalaisten verotus pysyy lähes täysin ennallaan. Myös kuntien väliset veroprosenttien erot säilyvät ennallaan.

Valtion mahdollisuutta ohjata julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä ehdotetaan vahvistettavaksi. Valtioneuvosto vahvistaisi joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollolle ja pelastustoimelle. Valtakunnallisiin tavoitteisiin sisällytettäisiin valtioneuvoston julkiselle taloudelle asettamat tavoitteet. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurattaisiin vuosittain ja niitä muutettaisiin tarvittaessa.

Osana valtakunnallista ohjausta ministeriöt kävisivät vuosittain neuvottelut kunkin sote-maakunnan kanssa. Neuvotteluissa seurattaisiin, arvioitaisiin ja ohjattaisiin sote-maakunnan vastuulle kuuluvien tehtävien järjestämistä. Neuvotteluissa saataisiin myös tietoa valtion talousarvion ja julkisen talouden suunnitelman valmisteluun ja seurantaan. Vuosit-

taisten neuvotteluiden ja muun valtakunnallisen ohjauksen tavoitteena olisi vuorovaikutteinen ja jatkuvaluonteinen ohjausprosessi.

Osana sote-maakuntien toiminnan ja talouden ohjausta ministeriöt ohjaisivat myös sote-maakuntien investointeja. Valtioneuvosto päättäisi valtiovarainministeriön esityksestä sote-maakunnan tilikausittaisesta valtuudesta ottaa pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö päättäisivät sote-maakuntien investointien hyväksymisestä ottaen huomioon valtioneuvoston päätöksen sote-maakunnan lainanottovaltuudesta hyväksymällä kunkin sote-maakunnan investointisuunnitelman.

Ministeriöt kävisivät vuosittain neuvottelut myös kunkin sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen kanssa. Lisäksi valtioneuvostolla olisi sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä tietyissä laissa rajatuissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvissä väittämättömissä tilanteissa oikeus päättää sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen sekä kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyösopimuksen sisällöstä.

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluksessa oleva henkilöstö siirtyisi Helsingin kaupungin palveluksessa olevaa henkilöstöä lukuun ottamatta sote-maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi kuntien opetustoimesta sote-maakunnan palvelukseen siirtyisivät opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit. HUS-sairaanhoidopiirin henkilöstö siirtyisi HUS-maakuntayhtymälle.

Väestön ikääntyminen heikentää julkisen talouden tulopohjaa ja toisaalta kasvattaa sote-palvelujen tarvetta. Työikäisen väestön määrän väheneminen on kasvava haaste. Sote-uudistuksella tavoitellaan kustannusten kasvun hillintää.

Hallituksen esitysluonnoksessa otetaan huomioon perustuslakivaliokunnan aiemmin asettamat reunaehdot sote-maakuntien riittävälle rahoitukselle ihmisten perusoikeuksien turvaamiseksi. Sote-maakuntien rahoitus on laskennallista ja yleiskatteellista, mikä mahdollistaa sote-maakunnille mahdollisuudet kohdentaa rahoitusta palvelutarpeiden mukaisesti.

Rahoituksen etukäteistarkastuksessa otetaan huomioon asukkaiden palvelutarve lähes täysimääräisesti (80-prosenttisesti) ja kustannustason ennustettu kasvu. Jälkikäteen rahoitus tarkastetaan koko maan tasolla vastaamaan toteutuneita kustannuksia.

Uudistuksen keskeiset aikataulut:

- Lait eduskuntaan vuoden 2020 lopussa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- Esitykseen liittyvät lait pääosin voimaan vuoden 2023 alusta lukien.
- Voimaanpanolaki voimaan 1. päivänä heinäkuuta 2021. Sote-maakuntalakia sovellettaisiin osittain jo heti sote-maakuntien toimintaan.
- Sote-maakunnat perustettaisiin lailla ja ne aloittaisivat toimintansa heti lain vahvistamisen jälkeen vuonna 2021. HUS-maakuntayhtymä perustettaisiin Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin valtuustojen hyväksymällä perussopimuksella vuonna 2022. Niiden toiminnasta vastaisivat ennen sote-maakuntavaltuustojen ja -hallituksen valintaa väliaikaiset valmistelutoimielimet.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen sekä muiden erikseen säädettävien palvelujen ja tehtävien järjestämisvastuu siirtyisi sote-maakunnille vuoden 2023 alusta lukien.
- Ensimmäiset maakuntavaalit toimitettaisiin muualla paitsi Helsingissä 23.1.2022.

Maakuntahallinnon keskeisimmät muutokset edellisen kauden lakiehdotukseen verrattuna:

- Sote-maakunnalla on rajattu yleinen toimivalta ja sen tehtävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoiminen järjestäminen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjän ja tuottajan lakisääteistä erotelua ei ole
- Sote-maakuntayhtymä on mahdollinen eräissä tukipalveluissa.
- Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei sisällytetä sote-maakunnan tehtäviin.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) on edelleen sekä kunnan että maakunnan tehtävä; kuntien valtionosuuksiin 100 milj. euron hyte-lisäosa.
- Yksityinen palveluntuottaja voi tehdä palvelutarpeen arvion muttei viranomaispäätöksiä.
- Ostopalvelutuottajalla on oltava omaa tuotantoa.
- Subdelegointi mahdollista vain täydentävissä palveluissa.

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisessä lausuntopalvelussa. Lausuntopyynnössä esitetään kohdennettuja kysymyksiä, joita on mahdollisuus perustella. Lausuntopyyntö on laaja ja jaettu aihekokonaisuuksittain eri osioihin. Vaihtoehtoisesti vastaaja voi jättää avoimen lausun-

14.09.2020

non. Helsingin näkökulmasta avoin lausunto on kohdennettuihin kysymyksiin vastaamista tarkoituksenmukaisempi tapa lausunnon antamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistukseen ja maakuntien perustamiseen liittyvästä lainsäädännöstä annettavien lausuntojen linjaukset ovat periaatteellisia ja erityisen merkittäviä. Sen vuoksi on perusteltua, että kaupunginvaltuusto käsittelee asian periaatepäätöksenä. Ministeriöiden asettaman määräajan noudattaminen edellyttää, että valtuusto voi tehdä periaatepäätöksen kokouksessaan 23.9.2020. Tämän jälkeen kaupunginhallitus kokoontuu ylimääräiseen kokoukseen ja päättää kaupungin lausunnosta valtuuston periaatepäätöksen mukaisena. Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus antaa kaupungin lausunnot.

Päätösehdotus perustuu sosiaali- ja terveyslautakunnan 1.9.2020 ja pelastuslautakunnan 18.8.2020 antamiin lausuntoihin. Eräitä sanamuotomuutoksia on tehty ja tekstiä on tiivistetty sekä toistoa vältetty.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei ole 11.8.2020 antamassaan lausunnossa kannattanut esitystä opiskeluhoollon koulukuraattori- ja koulupsykologitehtävien siirtymisestä sote-maakunnille. Lautakunta on katsonut, että opiskeluhoollon säilyttäminen kunnan sivistystoimen peruspalveluna tukee yhteisöllisyyttä sekä kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää opiskeluhoollotyötä, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamista ja varhaista puuttumista mahdollisiin ongelmiin. Lautakunta on lisäksi katsonut, että näiden palvelujen tarjoaminen ruotsiksi ei jatkossa toteutuisi yhdenvertaisella tavalla suomenkielisiin palveluihin nähden.

Päätösehdotuksessa koulukuraattori- ja koulupsykologitehtävien siirtymiseen on otettu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnosta ilmenevä myönteinen kanta, koska on tärkeää, että opiskeluhoollon palvelujen sijoittuminen kokonaisuudessaan sote-maakuntiin valtakunnallisesti samalla tavalla mahdollistaa yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistamisen ja kehittämisen yhtenä kokonaisuutena. Muutos mahdollistaa yksilöllisesti erityistä tukea tarvitsevien ja mielenterveydeltään oireilevien lasten ja nuorten oikea-aikaisten palvelujen järjestämisen asiakkaan kielelliset oikeudet huomioon ottaen. Lisäksi kuraattorit ja psykologit sijoituvat muutoksessa ammatillisesti tiiviiseen yhteistyöhön muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Lautakuntien lausunnot sisältyvät kokonaisuudessaan päätöshistoriaan.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston sekä oikeuspalvelujen kesken.

14.09.2020

Asia/8

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanan(a)hel.fi
Inga Nyholm, yhteysjohtaja, puhelin: 310 23337
inga.nyholm(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 15.6.2020
- 2 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, asian tausta ja valmistelu
- 3 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, esityksen pääasiallinen sisältö
- 4 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, keskeiset ehdotukset
- 5 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, asetusluonnokset
- 6 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, digitalisaatio ja tiedonhallinta sote-uudistuksessa
- 7 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, kuntien rahoitus
- 8 Lausuntopyyntö 15.6.2020, liite, lakiehdotukset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveystieteiden
ministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Kasvatus- ja koulutuslautakunta
Pelastuslautakunta
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 01.09.2020 § 131

HEL 2020-007924 T 03 00 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

"Yleistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on Suomen historian suurin hallinnonuudistus, joka toteutuessaan muuttaisi koko suomalaista hallintojärjestelmää merkittäväällä tavalla. Se vaikuttaa erittäin keskeisesti erityisesti kuntiin sekä kunnalliseen itsehallintoon. Lausunnoilla nyt oleva hallituksen esitys poikkeaa jossain määrin aiempien hallituskausien esityksistä. Lähtökohtana on kuitenkin edelleen uuden hallinnontason eli sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä vastaavan itsehallinnollisen tason (sote-maakunnat) muodostaminen. Maakuntien perustamisessa on kyse kokonaisvaltaisesta järjestelmämuutoksesta, jolla on monen tyyppisiä, mittavia ja vaikeasti ennakoitavia seurauksia ja vaikutuksia. On epätodennäköistä, että uudistukselle asetetut tavoitteet esimerkiksi kustannusten kasvun hillinnästä tulevat toteutumaan.

Uudistusta on valmisteltu hyvin monivaiheisena prosessina ja siitä on ollut hankalaa muodostaa kokonaiskuvaa. Erityisesti uudistuksen rahoitusmallista sekä taloudellisista vaikutuksista kokonaiskuvan muodostaminen on edelleen käytännössä mahdotonta.

Helsingin näkökulmasta keskeisin ongelma on tässä sote-uudistuksessa esitetty rahoitusmalli. Helsingin sote-maakunnalle lakiesityksen mukaan tuleva rahoitus on kohtuuttoman niukka. Se ei ota metropolialueen keskuskaupungin sosiaalisten ja terveydellisten erityisongelmien moninaisuutta ja laajuutta huomioon. Helsingin kannalta on yhtä kohtalokasta se, että sote-maakuntien rahoittamiseksi esitetään noin 0,6 miljardin leikkausta kuntien yhteisöverotuloihin.

Uudistuksen merkitys ja suuruusluokka huomioon ottaen olisi ollut ensiarvoisen tärkeää, että valtioneuvosto olisi tarjonnut kunnille ja muille keskeisille sidosryhmille tosiasiallisen mahdollisuuden osallistua uudistusta koskevaan valmisteluun. Helsingin sosiaali- ja terveystaloutta katsoo, että sote-sektoria poikkeuksellisesti työllistävässä pandemiatilanteessa sote-uudistuksen aikataulu on kohtuuttoman kunnianhimoisen.

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi itsehallintoalueille vähemmän tehtäviä kuin viime hallituskaudella, mikä samoin kuin Uudenmaan erilliskäytäntö, pienentää uudistuksen toteutumisen riskejä. Erilliskäytännön sisällyttäminen ehdotukseen myös merkitsee, että uudistuksen vaikutukset järjestämisen osalta ovat Helsingin kaupungille aivan erilaiset kuin muille kunnille. Sosiaali- ja terveystaloutta on tyytyväinen siihen, että Uudenmaan erilliskäytännössä Helsinki vastaa sote-palveluiden järjestämisestä jatkossakin. Helsingin kannalta on hyvä asia, ettei sote-maakuntien toimiala ole liian laaja.

Helsingin kaupungin näkökulmasta sote-uudistuksen merkittävin muutos liittyy peruskunnan rahoitusmallissa tapahtuviin muutoksiin. Tältä osin sosiaali- ja terveyslautakunta pitää välttämättömänä, että sote-maakunnan rahoituksen määräytymiskriteerejä ja niiden painotusta tarkastellaan ja muutetaan jatkovalmistelun yhteydessä. Lisäksi ehdotettua kuntien tasausvähennysrajaa tulisi madaltaa ehdotetusta tasosta. Sote-uudistuksen vuoksi toteutettavat kuntien talouden tasausmekanismit tulee toteuttaa muutoin kuin osana kuntien peruspalvelutuotantoon tarkoitettua valtionosuusjärjestelmää. Samoin kuntien yhteisöveropohjasta leikattava taso tulisi määrittää euromääräisenä ja selvästi lakiesityksessä ehdotettua noin 0,6 miljardia euroa matalammaksi.

Lisäksi lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että talouden muuttunut toimintaympäristö on tuonut uusia, huomattavia riskejä uudistuksen toteuttamisen näkökulmasta. Jo yksin sote-uudistus aiheuttaa Helsingin kaupungin sekä muiden kuntien tulevien vuosien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Tätä epävarmuutta lisää huomattavasti vallitseva koronaviruspandemia, joka on jo aiheuttanut kunnille suuria taloudellisia haasteita ja johtanut kuntien ja sairaanhoitopiirien palvelu- ja hallintojärjestelmien merkittävään kuormitukseen. On ilmeistä, että pandemiatilanne tulee kuormittamaan kuntia ja kuntayhtymiä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa vielä pitkään, jolloin voimavarat sote-uudistuksen toimeenpanoon ovat kunnissa varsin rajalliset. Lautakunta pitääkin valitettavana, että historiallisen suurta hallinnonuudistusta ollaan viemässä päätöksentekoon ennen kokemattoman taloudellisen, sosiaalisen ja terveydenhuollon kriisin aiheuttaneen koronaviruspandemian edelleen vallitessa. On epätodennäköistä, että hyvän lainsäädäntötavan edellyttämä huolellinen valmistelu ja vaikutusten arviointi sekä toimeenpano olisivat toteutettavissa esitettyssä aikataulussa.

Uusimaa on maakuntana erityislaatuinen. Se poikkeaa muista maakunnista olennaisesti erityisesti suuren väestömäärän, kantokyvyn sekä uudistuksen piirissä olevien organisaatioiden koon suhteen. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää esityksessä ehdotettua Uudenmaan erillisratkaisua perusteltuna tilanteessa, jossa valtakunnallinen ratkaisu pohjautuu sote-järjestämistä vastuun siirtoon kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille. Esitetty ratkaisu huomioi Uudenmaan maakunnan sekä kuntien ja kaupunkien erityispiirteet paremmin kuin vaihtoehto, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallinnollisen sote-maakunnan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kiinnittää lisäksi huomioita seuraaviin, kaupungin näkökulmasta keskeisiin esitysluonnoksen kysymyksiin.

Valtakunnallinen sote-uudistuskokonaisuus

Yleisiä huomioita

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi sote-maakuntien järjestämisvastuulle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Tätä perustellaan erityisesti järjestäjäkentän pirstaleisuudella ja tarpeella vahvistaa valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä. Uudistuksen tavoitteena on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden lisääminen ja kustannusten kasvun hillintä.

Väestön ikääntymisen, palvelukysynnän kasvun ja julkisen talouden paineiden vuoksi sote-uudistuksen tarve on olemassa. Järjestämisvastuun kokoaminen kuntaa suuremmille toimijoille on pääosin perusteltua etenkin metropolialueen ja suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella. Nyt esitettyä uudistusta parempi ratkaisu olisi kuitenkin ollut jatkaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin hallitusti ja korjaamalla ongelmia kuntapohjaista nykyjärjestelmää kehittämällä.

Helsingin kaupunki on aiempia sote-uudistuksia koskeneissa lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että uudistukset eivät ole riittäväällä tavalla ottaneet huomioon kaupungistumista, suurten kaupunkiseutujen erityispiirteitä tai kaupunkiseutujen kasvavaa merkitystä. Niin kansainvälisten kuin kansallisten tutkimustenkin mukaan kaupungistumisen kehitys kiihtyy edelleen sekä maailmalla että kotimaassa, mikä entisestään lisää kaupunkien painoarvoa koko maan hyvinvoinnin turvaajina ja elinvoiman luojina. Nämä näkökulmat puuttuvat myös nyt lausunnoilla olevasta uudistuksesta sekä sitä koskevasta lainsäädäntöesityksestä, eikä uudistus siksi parhaalla mahdollisella tavalla edistä Helsingin, metropolialueen eikä suomalaisten kaupunkien kilpailukykyä tai tue niiden mahdollisuuksia vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, väestönkasvuun tai kaupungistumisen lieveilmiöihin. Uudistukseen, erityisesti sen rahoitusjärjestelmään sisältyy päinvastoin suuri riski siitä, että kaupunkien tulopohja ja kannusteet esimerkiksi oman elinkeinopolitiikan toteuttamiselle sekä globaalisti kilpailukykyisen kaupungin rakentamiseen heikkenevät oleellisesti.

Uudistus vaikuttaa kuntien toimivaltaan ja tehtäviin merkittävästi. Tällä hetkellä kunnilla on mahdollisuus laajojen monitoimialaisten kokonaisuuksien johtamiseen ja monipuolisen keinovalikoiman tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen, kun sosiaali- ja terveystaloudet on integroitu muihin hyvinvointipalveluihin sekä laaja-alaisesti terveyttä edistäviin palveluihin ja koulutukseen. Sosiaali- ja terveystaloudet kiinnittääkin kaupungin aiempien sote-uudistuksesta annettujen lausuntojen mukaisesti huomiota siihen, että nykyinen järjestelmä, jossa kunnilla on laaja toimivalta ja tehtävät, on laajasti ymmärrettynä osa maamme hyvinvoinnin perustaa sekä kansainvälisesti korkeatasoisen suomalaisen hyvinvoinnin merkittävä selittäjä. Uudistus ei tuo tästä näkökulmasta li-

säarvoa, kun sen myötä tehtävät ja vastuu pirstoutuvat useamman hallinnontason hoidettavaksi. Monimutkaistuvassa ja kaupungistuvassa maailmassa tarve laajojen kokonaisuuksien hallintaan korostuu, kaupunkien ja kasvukeskusten merkitys kasvaa ja samoin kasvaa tarve vahvistaa niiden edellytyksiä menestyä. Nyt esitetyn uudistuksen riskinä on, että se päinvastoin vaikeuttaa etenkin suurissa kaupungeissa väestönkasvun ja maahanmuuton haasteisiin vastaamista, väestön terveyden ja hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä sekä eriytymiskehityksen torjumista. Uudistus onkin edelleen ennen kaikkea pienten kuntien tarpeista lähtevä.

Ajankohtaisen esimerkin kaupungin monitoimialaisen kokonaisuuden johtamisen merkityksestä tarjoaa Helsingin kaupungin hyvä selviytyminen koronaviruspandemian hallinnassa alkuvuodesta 2020. Pandemian onnistunutta hoitamista edesauttoi Helsingissä ratkaisevasti kaupungin keskitetty kriisijohtaminen ja toimiva yhteistyö kaikkien kaupungin toimijoiden ja toimialojen kesken. Esimerkiksi henkilöstöresursseja siirrettiin väliaikaisesti muilta toimialoilta tukemaan sosiaali- ja terveystoimen työskentelyä. Näin tarvittavat palvelut pystyttiin järjestämään ja tuottamaan vaativissa ja nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Myös poikkeusoloissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja kunnan muiden palvelujen välinen saumaton yhteistyö sekä integraatio on erityisen tärkeää. Uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä tuleekin huolehtia siitä, että tätä ei vaaranneta.

Nyt esitetyn uuden hallinnon tason perustaminen ja palvelujen kokoaminen suuremman järjestäjän alle ei sosiaali- ja terveystoimialueiden mukaan automaattisesti paranna palvelua tai yhteistyötä. Kuntapohjainen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmämme on kansainvälisestikin vertaillen toimiva ja kustannustehokas. Helsingin sekä muiden suurten kaupunkien ohella nyt esitetyn sote-uudistuksen tavoitteita toteuttavia ja toimivia sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamishankkeita on jo omaehtoisesti kehitetty useilla alueilla kokoamalla järjestämisvastuuta suurempiin yksiköihin, kuten kuntayhtymiin. Tämä on osoitus siitä, että palvelujen järjestämisvastuussa olevien toimijoiden vahvistaminen sekä esitetyn uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista toteuttaa myös ilman uuden hallinnon tason ja sote-maakuntien perustamista. Näin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistyö voisi jatkua välittömästi nykyinsäädännön puitteissa ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Myös integraatiota, jota korostetaan keskeisenä keinona uudistuksen tavoitteisiin pääsyssä, voidaan edistää ilman maakuntahallintoa ja valtion rahoitusta. Samoin perusterveydenhuollon vahvistamiseksi ajatellut laaja-alaiset sote-keskukset ovat toteutettavissa ilman uutta hallinnontasoa ja nykyrakenteessa.

Uudistuksen aikataulua ja toimeenpanoa koskevat ehdotukset

Suunnitellun aikataulun mukaan esitykseen liittyvät lait on tarkoitettu tulevan voimaan pääosin vuoden 2023 alusta lukien, voimaantulolaki 1.7.2021. Ensimmäiset maakuntavaalit järjestettäisiin tammikuussa 2022 ja vaaleissa valittavan maakuntavaltuuston toimikausi alkaisi 1.3.2022. Väliaikaiset sote-maakuntien valmistelutoimielimet vastaisivat sote-maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta, kunnes sote-maakuntavaltuusto on valittu ja sote-maakuntahallitus on aloittanut toimintansa. Uudellamaalla asetettaisiin lisäksi väliaikainen HUS-valmisteluryhmä, jonka tehtävänä olisi valmistella ehdotus HUS-maakuntayhtymän perussopimukseksi huhtikuuhun 2022 mennessä.

Maakuntien perustaminen ja niiden toiminnan käynnistäminen on erittäin mittava muutosprosessi, joka edellyttää kunnilta, myös Helsingiltä, huolellista valmistelua. Uudistuksen vaikutukset ovat moniulotteiset ja sen toteuttamiseen liittyy edelleen sekä paljon epävarmuuksia että riskejä. Edellä mainittu huomioon ottaen on uudistuksen toimeenpano suunniteltu liian nopeaksi. Näin on huolimatta siitä, että uudistuksen riskien voidaan katsoa olevan aiempien hallituskausien sote-uudistuksia jossain määrin pienempiä. Riskejä vähentävät niin Uudenmaan erillisratkaisu kuin se, että esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi maakuntien vastuulle rajatumpi määrä tehtäviä kuin edellisellä hallituskaudella.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että uudistusta suunnitellaan toimeenpantavaksi keskellä koronaviruspandemiaa, jolla on ollut ja tulee olemaan vielä pitkään merkittäviä vaikutuksia niin kuntien talouteen kuin käytössä oleviin resursseihin. Vallitseva pandemia on lisännyt kuntatalouden epävarmuutta merkittävästi ja lisäksi on otettava huomioon, että kuntatalouden tilanne oli jo ennen pandemiaa varsin heikko. Kuntatalouden kestävyys näkökulmasta uudistuksen toteuttamisajankohta onkin erityisen haastava. Koronaviruspandemia on johtanut taloudellisen kriisin ohella erittäin suureen sosiaaliseen ja terveydenhuollon kriisiin. Tämän johdosta kuntien ja sairaanhoitopiirien palvelu- ja hallintojärjestelmät ovat kuormittuneet merkittävästi. Pandemia tulee mitä ilmeisimmin jatkumaan ja vaikuttamaan sekä kansallisesti että paikallisesti monin tavoin vielä pitkään. Tilanne tulee jatkossakin kuormittamaan kuntia ja kuntayhtymiä, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ja kuntien voimavarat sote-uudistukseen valmistautumiseen sekä sen toimeenpanoon tulevat olemaan hyvin rajalliset.

Edellä mainituista syistä sosiaali- ja terveyslautakunta pitää esitettyä aikataulua kireänä sekä toimeenpanon että eduskuntakäsittelyn osalta ja pitää kyseenalaisena, että hyvän lainsäädäntötavan edellyttämä huo-

Uudistusvalmistelu, vaikutusten arviointi ja huolellinen toimeenpano olivat toteutettavissa esitetystä aikataulusta.

Uudistuskokonaisuuteen liittyvät, valmisteilla olevat selvitykset

Uudistuskokonaisuuteen liittyen ovat parlamentaarisen komitean valmisteltavana vuoden 2020 loppuun mennessä maakuntien verotusoikeus ja monikanavarahoituksen purkaminen. Lisäksi parlamentaarisesti valmistellaan aluehallinnon ja monialaisten maakuntien selvitystyö 31.12.2020 mennessä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että näistä valmistelussa olevista esityksistä on erityisesti maakuntien verotusoikeuteen liittyvän selvityksen merkitys keskeinen ja sen puuttuminen nyt lausunnoilla olevasta esityksestä vaikeuttaa merkittävästi sekä uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointia että esitetyn rahoitusjärjestelmän arviointia vaikutuksineen.

Mikäli sote-uudistus toteutetaan, ei sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan sote-maakuntien järjestämisvastuulle ole perusteltua myöhemmässäkin vaiheessa siirtää muita kuin nyt lausunnolla olevassa esityksessä ehdotettuja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtäviä. Lisäksi perusteltua on, että ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei sisällytetä sote-maakunnan tehtäviin.

Palvelujen tuottamista, hankintaa ja ostopalveluita koskevat ehdotukset

Lisäksi lautakunta kiinnittää huomiota sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamista, hankintaa ja ostopalveluita koskeviin säädösehdotuksiin ja kysymyksiin. Ehdotuksessa säädettäisiin täsmällisemmin sote-maakunnan järjestämisvastuusta sekä tarkkarajaisemmin palvelujen hankkimisesta yksityisiltä palvelutuottajilta sekä vuokratyövoiman käytöstä. Kuntalaki lähtee järjestämisvastuusta, jossa kunnalla ei ole varsinaista tuottamisvastuuta, vaan se voi päättää tuottamistavasta. Jatkossa järjestämisvastuun rinnalle nostetaan aiempaa selkeämmin myös vastuu tuottaa palvelut itse. Oman palvelutuotannon tulisi muodostaa toiminnan ydin siten, että eri toiminnoissa tarvittava oman henkilöstön palvelutuotantoon liittyvä osaaminen sekä toiminnan vakuus olisi turvattu, eikä palvelutuotanto vaarantuisi häiriötilanteissa.

Esityksessä ei riittävästi huomioida sitä, että monituottajuuteen perustuva tuottaminen on jo vuosikymmeniä ollut erityisesti sosiaalipalveluissa vallitseva tuottamismalli. Helsingissä myös erilaiset yhdistykset ja yleishyödylliset säätiöt tuottavat merkittävän määrän monipuolisia sosiaalipalveluita. Näin ollen lakiehdotuksessa jää epäselväksi, mikä olisi käytännössä ”liian laajamittaista” ostopalvelujen hyödyntämistä sekä se, tuleeko esitys edellyttämään sellaisten palvelujen niin sanottua ko-

tiuttamista takaisin julkisen järjestäjän (maakunta/Helsingin kaupunki) tuottamisvastuulle, jotka tällä hetkellä hankitaan ostopalveluna, mutta joiden lakiesityksen mukaan arvioidaan olevan liian laajamittaista ostopalvelujen hyödyntämistä. Vaikuttaa myös siltä, että jatkossa palvelujen hankinta ylipäänsä tulkitaan ulkoistamiseksi, mikä olisi merkittävä muutos, kun nykyään ulkoistuksella viitataan itse tuotetun toiminnan siirtämiseen ulkoiselle tuottajalle. Tämä sekä esitysluonnokseen sisältyvät epäselvyydet hankintalain ja sopimusoikeuden osalta tulisi täsmentää.

Rahoitus ja vaikutukset kuntatalouteen

Yleisiä huomioita

Helsingin kaupungin näkökulmasta sote-uudistuksen merkittävin muutos liittyy peruskunnan rahoitusmallissa tapahtuviin muutoksiin. Uudistus muuttaa kaikkien kuntien rahoitusmallia ratkaisevasti ja kuntien rahoituksessa tapahtuvia muutoksia voidaan pitää kuntien kannalta vähintään yhtä merkittävänä kuin järjestämismuutosten siirtoa itsehallintoalueille. Lisäksi ne tuovat poikkeuksellista epävarmuutta niin Helsingin kuin muiden kuntien tulevien vuosien talouteen tilanteessa, jossa epävarmuus on jo erityisesti koronaviruspandemian johdosta merkittävästi lisääntynyt.

Helsingin kaupungin talouteen vaikutukset ovat merkittävät. Uudistus heikentää kaupungin verotulokertymän kasvua ja investointikykyä sekä lisää kaupungin riippuvaisuutta valtionrahoituksesta. Sosiaali- ja terveystaloutta toistaa tältä osin kaupungin aiempiin sote-uudistusta koskeviin lausuntoihin sisältyvän näkemyksen siitä, että uudistus tulee heikentämään niin Helsingin kuin muiden suurten kaupunkien kilpailukykyä suhteessa kansainvälisiin kilpailijoihin ja vaikuttaa tätä kautta koko maan kehitykseen. Uudistus vaikuttaa kasvavan kaupungin kykyyn rahoittaa kasvuun tarvittavia investointeja ja lisää rahoituksen epävarmuutta. Erityisesti pidemmällä aikavälillä muutos kaupungin talouteen on suuri, koska kunnallisveron ja yhteisöveron leikkausten jälkeen verotulojen vuosittainen euromääräinen kasvu on nykytilannetta pienempää. Uudistuksen suurimmat riskit ovat niissä tekijöissä, jotka vaikuttavat kaupungin tulevaisuuden investointikykyyn. Uudistuksessa olisikin välttämätöntä turvata kaupungeille kannusteet toteuttavaa elinkeinopolitiikkaa. Tämä voidaan varmistaa lopulta vain takaamalla kaupungeille riittävä osuus kaupunkiseuduilla muodostuvasta verotulokasvusta. Lisäksi on huomioitava, että jo ennen ehdotettua uudistusta kaupunkiseutujen on ollut välttämätöntä kasvattaa lainakantaansa asuntotuotantoa ja vetovoimaa lisäävien rakennushankkeiden ja sitä kautta kasvun varmistamiseksi. Tämä kasvava lainakanta jouduttaisiin ehdotetun uudistuksen jälkeen ylläpitämään merkittävästi pienemmällä veropohjalla.

Esityksen mukaan sote-maakuntien rahoitus perustuisi valtion rahoitukseen. Sote-maakunnille ei ainakaan toistaiseksi ehdoteta verotusoi-keutta. Maakuntiin kohdistuisi myös varsin tiukkaa valtion-ohjausta. Niiden kanssa vuosittain käytävissä neuvotteluissa ohjattaisiin sote-maakuntaa sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistehtävässä. Neu-votteluissa olisi mahdollisuus antaa toimenpide-ehdotuksia koskien esimerkiksi tuotantorakennetta, vähäistä suurempia palveluhankintoja, vuokratyövoimaa sekä investointeja, jotka esitysluonnoksen mukaan olisivat luvanvaraisia ja tiukasti säänneltyjä. Valtio tulisi ohjaamaan tii-viisti myös Helsingin sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä ja in-vestointeja. Valtionohjaus olisi varsin voimakasta, myös maakunnan operatiivista toimintaa koskevissa kysymyksissä, mikä ei ole uudistuk-sen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua. Vahva valtionohjaus on ris-tiriidassa maakunnan vahvaa järjestämistä vastuuta korostavan tavoitteen kanssa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjän rahoitusta koskevat ehdotukset

Sosiaali- ja terveystalvalakunnan näkemyksen mukaan esitetyt sote-maakunnan rahoituksen määräytymiskriteerit ovat kestäättömät. Suu-rin osa eli noin 80 prosenttia yleiskatteisesta rahoituksesta määräytyisi sairastavuuteen ja sosioekonomisiin tekijöihin perustuvan sote-palvelukertoimen perusteella. Asukasmäärän perusteella (eu-roa/asukas) määräytyisi vain vajaa 15 prosenttia rahoituksesta. Hyvin pieni osa (alle 4 prosenttia) rahoituksesta määräytyisi vieraskielisyyden ja asukastiheyden perusteella.

Esitetyt tarvetekijät ottavat heikosti huomioon niin Helsingin kuin laa-jemman metropolialueen erityispiirteet kuten väestön voimakkaan kas-vun, muuta maata suuremman maahanmuuton sekä eriarvoistumiseen liittyvät haasteet kuten segregaaion, syrjäytymisen ja päihtei-den ai-heuttaman ylikuolleisuuden. Lisäksi ne johtavat siihen, että maakuntiin, joilla on tällä hetkellä ikärakenteeseen nähden korkeat sote-kustannukset (kuten Uusimaa) kohdistuu merkittäviä säästöpainetta. Määräytymiskriteerit poikkeavat myös merkittävästi nykyisistä valtion sosiaali- ja terveystalvelujen rahoituskriteereistä sekä edellisellä vaali-kaudella ehdotetun sote- ja maakuntauudistuksen määräytymiskritee-reistä. Tällä hetkellä sairastavuuden perusteella määräytyy noin 23 prosenttia rahoituksesta ja asukas- ja ikärakennepuusteisesti noin 68 prosenttia rahoituksesta.

Lautakunnan näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveystalvelujen järjes-täjän rahoituksen määräytymiskriteereissä tulee painottaa nykyistä enemmän asukasmäärää ja ikärakennetta. Lisäksi kriteereissä tulisi huomioida paremmin suurille kaupungeille ja kaupunkiseuduille tyypilli-set sosiaali- ja terveystalvelujen kustannukset, kuten esimerkiksi pal-

jon palvelua tarvitsevien määrä (muun muassa pienituloisten perheiden lasten osuus, alhaisen koulutustaustan omaavien osuus, työttömyysaste, yksinhuoltajakotitalouksien osuus, maahanmuuttajataustaisten osuus), asunnottomuus ja segregaaion torjunta.

Esityksen mukaan sote-maakuntien rahoituksessa huomioidaan vuosittain etukäteen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu 80 prosenttisesti, kustannustason nousu sekä sote-maakuntien mahdolliset uudet tehtävät. Rahoitus tarkistetaan koko maan tasolla jälkikäteen vastaamaan toteutuneita sote-kustannuksia, jotta sote-maakunnilla on edellytykset hoitaa niille osoitetut tehtävät. Sote-maakunnille rahoitus kuitenkin kohdistuisi rahoituslain määräytymistekijöiden mukaisesti laskennallisena rahoituksena, eikä tarkistuksessa arvioitaisi laskennallisen rahoituksen riittävyyttä yksittäisen sote-maakunnan tehtävien hoitamiseen. Lautakunnan näkemyksen mukaan toteutuneet kustannukset tulisi huomioida maakuntakohtaisesti, jotta turvataan sote-palvelujen riittävä rahoitus toteutuneisiin kustannuksiin perustuen.

Esityksen mukaan valtio ohjaa voimakkaasti maakuntien investointeja. Maakuntien ja HUS-maakuntayhtymän mahdollisuus rahoittaa taseessaan olevien kiinteistöjen peruskorjausta sekä uudisrakentamista on valtion kanssa käytävien neuvottelujen varassa, koska valtiolta tarvitaan hyväksyntä pitkäaikaiseen lainanottoon. Tämä hankaloittaa erittäin merkittävästi maakuntien ja HUS-maakuntayhtymän mahdollisuuksia pitkän tähtäimen investointisuunnitteluun. Lisäksi tämä saattaa toimia kannusteena toteuttaa peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita muutoin kuin omaan taseeseen. Rahoituksen osalta Helsingin kaupunki on myös huolissaan tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksesta sekä yliopistosairaaloiden asemasta ja näiden resurssien turvaamisesta tulevassa sote- ja maakuntauudistuksessa. Tähän mennessä kunnat ovat merkittävässä määrin rahoittaneet tutkimusta ja koulutusta. Tämän tutkimuksen ja koulutuksen resurssien turvaaminen on välttämätöntä myös maakuntauudistuksen yhteydessä. Esillä olevassa lakiesityksessä esitetyssä maakuntien rahoitusmallissa ei tätä rahoitusta ole riittävästi huomioitu.

Peruskunnan rahoitusmallia koskevat ehdotukset ja muutokset

Uudistuksella olisi valtava vaikutus kuntien talouteen: talouden volyyymi puolittuu ja puolet veropohjasta leikataan valtion veropohjaksi. Helsingin kaupungin verotulot ovat tällä hetkellä noin 5 300 euroa/asukas, kun ne uudistuksen jälkeen olisivat alle 2 200 euroa/asukas. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää esitystä tältä osin huolestuttavana, sillä niin Helsingin kuin muiden kasvavien kaupunkien veropohjan merkittävä pienentyminen tulee vaikeuttamaan oleellisesti kaupunkiseutujen kasvun ja elinvoiman takaavien investointien rahoitusta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Esitysluonnoksessa kuntien investointitarpeita ei ole juuri lainkaan tarkasteltu kasvukaupunkien näkökulmasta, mitä voidaan pitää merkittävänä puutteena. Uudistuksen ja sen vaikutusten näkökulmasta on erittäin oleellista huomioida, että sote-uudistus ei aiheuta kasvavien kaupunkien investointitarpeeseen käytännössä lainkaan muutoksia. Tästä huolimatta niiden verotulopohja uudistuksen johdosta kuitenkin puolittuu, jolloin suureksi haasteeksi kaupungeissa muodostuu vuosikatteen pitäminen pidemmällä aikavälillä tasolla, jolla investoinnit kyetään rahoittamaan nykyjärjestelmää vastaavalla tasolla. Ilman tämän merkittävän haasteen korjaamista uudistuksen riskinä on, että se heikentää koko kansantalouden näkökulmasta keskeisen metropolialueen, pääkaupunkiseudun sekä Helsingin kilpailukykyä ja vaikuttaa tätä kautta koko maan kehitykseen ja hyvinvointiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan kuntien tasausvähennysraja tulisi madaltaa. Esityksessä ehdotettu verotuloihin pohjautuvan valtionosuuksien kuntien välisen tasauksen tasausvähennysraja 10 prosenttia on liian kireä esityksessä ehdotettuun kuntien puolittuvaan veropohjaan nähden sekä kasvavien kaupunkien investointitarpeiden kasvu huomioiden.

Uudistuksessa kuntien veropohjaa heikennettäisiin lisäksi leikkaamalla kuntien saamaa osuutta yhteisöveron tuotosta nykytasosta kolmanneksella. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kuntien yhteisöveropohjasta leikattava taso määritetään euromääräisenä ja selvästi lakiesityksessä ehdotettua noin 0,6 miljardia euroa matalammaksi.

Uudistus muuttaa merkittävästi kuntien valtionosuusrahoituksen määrätymisperusteita. Esitysluonnoksen mukaan pääosa valtionosuusrahoituksesta voi jatkossa perustua erilaisiin sote-uudistuksen muutosvaikutuksia tasaaviin mekanismeihin. Tämä heikentäisi merkittävästi kuntien rahoitusjärjestelmän läpinäkyvyyttä. Lautakunta painottaa, että sote-uudistuksen vuoksi toteutettavat kuntien talouden tasausmekanismit tulee toteuttaa muutoin kuin osana kuntien peruspalvelutuotantoon tarkoitettua valtionosuusjärjestelmää.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kiinnittää lisäksi huomiota kunnilta valtiolle siirtyvän tulopohjan perusteena oleviin tilastoituihin kuntakohtaisiin sote-kustannuksiin. Esityksen mukaan kustannukset laskettaisiin vuoden 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarvioletietojen perusteella. Keskiarvo-tiedon käyttöä perusteellaan satunnaisvaihtelun tasaisella. Koronapandemian taloudelliset vaikutukset eivät ulotu vain kuluvaan vuoteen, vaan sillä tulee olemaan lähivuosina merkittävä vaikutus kuntien talouteen, erityisesti kuntien sosiaali- ja terveystalouden kustannuksiin. Vuoden 2021 ja 2022 tietojen käyttäminen ehdotetun rahoitusmallin pohjana merkitsee koronaepidemian eli satunnaistekijän

mukana olemista kuntakohtaisissa sote-kustannuksissa. Sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa koronasta johtuvien hoitojonojen purun kustannuksia siirtyy ainakin vuodelle 2021. Lisäksi erikoissairaanhoidon kuntayhtymät ovat tekemässä merkittävää alijäämää, jotka kuntien tulisi esitysluonnoksen mukaan kattaa ennen uudistuksen voimaantuloa 1.1.2023. Lisäksi Helsingissä otetaan vuonna 2021 käyttöön Apotti-tietojärjestelmä, jonka vuoksi sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset ovat lähivuosina korkeammat. Lautakunnan näkemyksen mukaan sote-maakuntakohtaisissa kustannuksissa tulee olemaan runsaasti satunnaisvaihtelua ja lakiesitystä tulee tältä osin muuttaa.

Uudistuksen kokonaistaloudelliset vaikutukset

Uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi on erittäin haasteellista, eikä vaikutuksia ole esityksessä tarkasteltu juuri laajemmin kuin aiemmissa, sote-uudistusta koskeneissa hallituksen esityksissä. Kokonaistaloudellisten vaikutusten osalta haaste on myös se, että talouden näkökulmasta keskeinen osa uudistuskokonaisuutta, maakuntaveron käyttöön ottoa koskeva parlamentaarinen selvitys, valmistuu vasta vuoden 2020 lopussa.

Vaikutuksia ei ole myöskään arvioitu kovinkaan kattavasti kasvavien kaupunkien ja alueiden tai niiden investointikyvyn näkökulmasta. Tästä huolimatta on selvää, että esitetyn uudistuksen taloudelliset vaikutukset kunnille ja myös Helsingille tulevat olemaan merkittäviä. Uudistus sisältää lisäksi riskejä, jotka toteutuessaan vaikuttavat negatiivisesti kaupungin talouteen, turvallisuuteen, pääkaupungin kilpailukyvyn ja kansainvälisen vetovoiman kehittämiseen sekä helsinkiläisten palveluihin ja niiden toimivuuteen. Uudistuksen jälkeen valtionrahoituksen suhteellinen merkitys kaupungin tulo- ja rahoituksessa tulisi olemaan nykyistä suurempi, mikä lisäisi osaltaan rahoituksellista epävarmuutta sekä heikentäisi kunnallista itsehallintoa.

Myöskään uudistuksen kustannussäästövaikutuksia tai vaikutuksia tuottavuuteen tai talouteen ylipäätään ei ole esityksessä pystytty osoittamaan. Päinvastoin toivottujen vaikutusten, kuten säästöjen, saavuttaminen on esitysluonnoksenkin mukaan epävarmaa, etenkin lyhyellä aikavälillä. Lisäksi uudistuksen toteuttamisesta syntyisi merkittäviä muutuskustannuksia, joiden kattaminen haastavassa kuntataloustilanteessa tulee olemaan vaikeaa. On tarkoituksenmukaista, että valtakunnallisen uudistuksen toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset rahoittaa valtio. Valtion varaama rahoitus tähän vaikuttaa kuitenkin täysin alimitoitulta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (nk. Uusimaa-laki)

Laissa säädettäisiin Uudenmaan erillisratkaisuun perustuvasta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuusta ja sen jakautumisesta Uudenmaan sote-maakuntien, Helsingin kaupungin ja HUS-maakuntayhtymän välillä. Uudenmaan sote-maakunnilla ja Helsingin kaupungilla olisi ensisijainen järjestämisvastuu ja HUSilla järjestämisvastuu lailla tai järjestämissopimuksella sille siirretyistä tehtävistä.

Helsingin kaupungin aiemmissa lausunnoissaan esittämän näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaisin vaihtoehto sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseksi Uudellamaalla olisi kuntapohjainen ratkaisu. Tilanteessa, jossa valtakunnallinen ratkaisu kuitenkin pohjautuisi sote-järjestämisvastuun siirtoon kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille, on esitetty erillisratkaisu sellainen, että se ottaa riittävässä määrin huomioon Uudenmaan maakunnan sekä kuntien ja kaupunkien erityispiirteet.

Malli, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä olisi vastannut yksi Uudenmaan maakunta, ei olisi tuonut helsinkiläisille lisäarvoa sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta. Helsinki on asukasluvultaan yli kymmenesosa Suomesta. Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala on maan johtava sosiaali- ja terveydenhuollon toimija ja uudistaja, joka on kyennyt ja kykenee itse vastaamaan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä ja tuottamisesta. Yhteen järjestäjään perustuvan mallin toimeenpano olisi sisältänyt huomattavasti suurempia taloudellisia ja toiminnallisia riskejä muun muassa palvelujen saatavuuden ja laadun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmista. Riskejä voidaan hallita paremmin jakamalla Uusimaa useampaan itsehallinnolliseen alueeseen. Uudenmaan jakaminen turvaa lisäksi asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet itsehallinnollisen alueen toimintaan paremmin kuin tilanteessa, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallintoalueen ja päätöksenteko etäännyisi osasta alueen asukkaista liian kauas. Viiteen alueeseen pohjautuvaa mallia voidaan pitää parempana ratkaisuna myös kansanvaltaisuuden näkökulmasta. Kansanvaltaisuutta vahvistaisi lisäksi itsehallinnollisten alueiden järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon osalta.

Sosiaali- ja terveystalouden näkemyksen mukaan sote-järjestäjien koon kasvaminen ja määrän väheneminen sekä esitetty erikoissairaanhoidon järjestämisratkaisu parantaisivat edellytyksiä perustason ja erityistason palvelujen integraatiolle. Itsehallinnollisten alueiden mahdollisuus järjestää niitä erikoissairaanhoidon palveluita, joita ei ole lainsäädännöllä määrätty tai järjestämissopimuksella sovittu HUSin järjestä-

misvastuulle, lisäksi edellytyksiä palvelujen saatavuuden parantamiselle.

Perustason sosiaali- ja terveydenhuolto on jo nykyisinkin Helsingissä integroitu, mikä mahdollistaa paitsi asiakaskohtaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuuksien, myös kunnan muiden palvelujen integroimisen asiakaslähtöisesti. Yhden suuren, koko Uudenmaan kokoisen maantieteellisesti laajan alueellisen järjestäjän mallissa tämä olisi vaikeampaa, ja muut sosiaali- ja terveystalvet myös etäännyisivät muista kunnan palveluista.

Esitetty erikoissairaanhoidon järjestämismalli mahdollistaa myös HUSin ja itsehallinnollisten alueiden työnjaon ja yhteistyön kehittymisen entistä asiakaslähtöisempään ja sujuvampien integroitujen palveluketjujen suuntaan. Uudenmaan sote-maakuntien, Helsingin kaupungin ja HUSin välisen työnjaon ei välttämättä tarvitse olla kaikkialla samanlainen, mutta kokonaisuudessa kyetään huolehtimaan asukkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta ja perus- ja erityistason palvelujen toiminnallisesta kokonaisuudesta. Samaan aikaan esitetty malli mahdollistaa Uudenmaan kokonaisuudessa yhden alueellisen järjestäjän mallia paremmin eri alueiden erityispiirteiden huomioon ottamisen.

Esitettyssä mallissa yleinen ja ensisijainen sote-järjestämismvastuu olisi itsehallinnollisilla alueilla myös erikoissairaanhoidon osalta. Tämä vahvistaa perustasoa ja luo edellytyksiä perus- ja erityistason integraatiolle. Toisaalta HUSin järjestämismvastuulle kuuluvat keskeiset erikoissairaanhoidon tehtävät määriteltäisiin lainsäädännössä, mikä turvaisi erikoissairaanhoidon kokonaisuuden. Lisäksi itsehallinnolliset alueet ja HUS voisivat sopia järjestämismvastuun siirrosta HUSille myös muiden tehtävien osalta järjestämismsopimuksella, jonka kriteereistä säädettäisiin lailla. Järjestämismsopimus on lainsäädäntöä joustavampi tapa sopia tarkemmasta työnjaosta ja rakenteista.

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta Uudenmaan erilliskratkaisussa arvioinnin kohteeksi nousee erityisesti integraatio, jota ei hallinnollisesti toteuttaisi sote-järjestämisen osalta Uudellamaalla samalla tavoin kuin muualla Suomessa. Tarkastelukulmana arvioinnissa on kuitenkin asukkaiden palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuus, ei hallinnollisten ratkaisujen yhdenvertaisuus. Erikoissairaanhoidon palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuus toteutuu ehdotetussa mallissa niin, että esimerkiksi aluekohtaisia hoitojonoja ei ole, vaan erikoissairaanhoidon palvelut tarjotaan yhdenvertaisesti alueesta riippumatta. Esitetty ratkaisu mahdollistaa edellä todetusti asukkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta ja perus- ja erityistason palvelujen toiminnallisesta kokonaisuudesta huolehtimisen.

Esitetyllä ratkaisulla voidaan edelleen olettaa olevan tosiasiallisia ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta ja laatua parantavia vaikutuksia, koska valtaosaan Uuttamaata muodostuisi hyvä väestöpohja ruotsinkielisten palvelujen turvaamisen kannalta. Sote-järjestäjien suurempi koko mahdollistaisi erityispalvelujen järjestämisen nykyistä paremmin. Palveluiden rakennetta ja järjestäjien yhteistyötä on vahvistettava ruotsinkielisten palveluiden varmistamiseksi. Erityisesti on keskityttävä toimenpiteisiin, jotka liittyvät hoidon järjestämiseen, rekrytointiin ja resursseihin.

Uusimaa-lakia koskevan ehdotuksen mukaan HUS vastaisi Uudella maalla ensihoidon järjestämisestä ja se voisi myös itse tuottaa ensihoitopalvelun. On kuitenkin tärkeää, että ehdotus selkeästi antaa pelastuslaitokselle mahdollisuuden toimia ensihoitopalvelun tuottajana. Sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan ensihoitopalvelun ja pelastustoimen välisen synergian hyödyntämiseksi sekä kustannustehokkaan ja tuottavan toiminnan järjestämiseksi onkin olennaisen tärkeää, että pelastuslaitos voi Helsingissä tuottaa kiireelliset ensihoitopalvelut kuten nykyisinkin.

Esitetty erilliskäyttö vie Uudenmaan sote- ja pelastustoimen järjestelmää sisällöllisesti samaan suuntaan kuin muualla maassa ja luo edellytykset sote-uudistuksen toteuttamiselle myös Uudellamaalla. Nyt esitetty muutos on helpommin hallittavissa ja riskittömämmin toteutettavissa kuin yksi Uudenmaan itsehallintoalue.

Esitysluonnoksessa ehdotettu Uudenmaan erilliskäyttö onkin sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemyksen mukaan toteuttamiskelpoisin erilliskäyttövaihtoehto tilanteessa, jossa hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on itsehallintoalueisiin pohjautuva valtakunnallinen ratkaisu.

Uuttamaata koskeva sääntely on ehdotusluonnoksessa pääosin erilliskäytön loppuraportin mukainen. Kuitenkin lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentin 5 kohdassa mainitaan, että HUS vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävistä. Tämä muotoilu on tullut esitykseen jälkikäteen. Jää epäselväksi, onko tässä tarkoitus keskittää uusia valmiustehtäviä HUSiin vai onko kyseessä vain nykytilaa vahvistava tarkentava kirjaus. Viimeisimmässä esityksessä tartuntatautilain muutokseksi HUSille oltaisiin säätämässä koordinaatio- ja tilannekuva-vastuuta, mutta ei vastuuta poikkeustilanteen resurssien johtamisesta. Lisäksi lakiehdotuksen 17 § ja kyseisen pykälän perusteluteksti ovat keskenään ristiriidassa. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitut lakiviittaukset eivät kaikilta osin vastaa säännöksen sisältöä ja ne ovat omiaan aiheuttamaan tulkintaepäselvyyksiä.

Kuraattorien ja psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveystoimeen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Sosiaali- ja terveyslautakunta suhtautuu myönteisesti esitykseen opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologitehtävien siirtymisestä sote-maakunnille. Siirto turvaisi nykyistä paremmin erityisesti tukea tarvitsevien ja mielenterveydeltään oireilevien lasten ja nuorten oikea-aikaisen palvelujen saamisen. Muutos edesauttaisi opiskeluhoillon palvelujen (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) johtamista yhtenä kokonaisuutena. Yhteisiä toimintamalleja ja menetelmiä voitaisiin ottaa käyttöön nykyistä sujuvammin ja parantaa tiedon siirtymistä eri ammattilaisten välillä. Esimerkiksi mielenterveyden hoito olisi mahdollista tuoda nykyistä joustavammin osaksi lasten ja nuorten arkiympäristöä. Muutos mahdollistaisi myös kuraattorien ja psykologien ammatillisen osaamisen ja osaamisen kehittämisen vahvistumisen, kun työtä tehtäisiin tiiviimmässä yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Opiskeluhoillon kuraattorien ja psykologien kytkeytyminen koulu- ja oppilaitosyhteisöihin sekä yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttaminen voidaan varmistaa työntekijöiden hallinnollisesta sijoittumisesta riippumatta. Opiskeluhoillon palvelujen sijoittuminen kokonaisuudessaan sote-maakuntiin mahdollistaa myös yhteisöllisen opiskeluhoillon vahvistamisen ja kehittämisen yhtenä kokonaisuutena.

Tiedolla johtaminen ja tiedon integraatio

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää uudistuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta kriittisenä, että uudistuksessa mahdollistetaan tiedon integraatio ja tiedolla johtaminen. Merkittävä osa nykyisistä esteistä on ei-hallinnollisia ja ne olisivat ratkaistavissa verrattain yksinkertaisilla ja nopeasti toteutettavilla lainsäädännön muutoksilla, jotka toisivat merkittäviä integraatiohyötyjä sekä kustannustehokkuutta. Yksi tärkeimmistä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksista Uudellamaalla on asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti, joka on maailman ensimmäinen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistävä tietojärjestelmä. Oy Apotti Ab:n omistavat HUS, Helsinki, Vantaa, Kirkkonummi, Kauniainen, Kerava, Tuusula, Loviisa, Inkoo ja Siuntio. Nämä toimijat ovat sitoutuneet ottamaan järjestelmän käyttöön, eikä uudistus saa millään tavoin vaarantaa sitä. Uudistuksessa pitäisi päinvastoin mahdollistaa Apotin käyttöönotto kattavasti kaikilla viidellä alueella Uudellamaalla. Apotti yhtenäistää asiakas- ja potilastyön toimintatapoja ja kirjaamista sekä sisältää yhteiset menetelmät asiakkaan tilanteen arviointiin, päätöksentekoon, palvelujen toteutumisen seurantaan ja vaikutusten mittaamiseen. Apotti tuo myös kansalaisille nykyaikaisen ja helppokäyttöisen Maisa-asiakasportaalin, jossa kansalainen voi hoitaa kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon asiansa.

Käsittely

14.09.2020

01.09.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Hallintoylilääkäri Jukka Pellinen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Lisätään kohdan "Sosiaali- ja terveystalouden järjestäjän rahoitusta koskevat ehdotukset" viimeisen kappaleen loppuun seuraavaa: "Rahoituksen osalta Helsingin kaupunki on myös huolissaan tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksesta sekä yliopistosairaaloitten asemasta ja näiden resurssien turvaamisesta tulevassa sote- ja maakuntauudistuksessa. Tähän mennessä kunnat ovat merkittävässä määrin rahoittaneet tutkimusta ja koulutusta. Tämän tutkimuksen ja koulutuksen resurssien turvaaminen on välttämätöntä myös maakuntauudistuksen yhteydessä. Esillä olevassa lakiesityksessä esitetyssä maakuntien rahoitusmallissa ei tätä rahoitusta ole riittävästi huomioitu."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveystaloutta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Kati Juva: Muutetaan kohdan "Palvelujen tuottamista, hankintaa ja ostopalveluita koskevat ehdotukset" jälkimmäisen kappaleen alku kuulumaan seuraavasti: "Esityksessä ei riittävästi huomioida sitä, että monituottajuuteen perustuva tuottaminen on jo vuosikymmeniä ollut erityisesti sosiaalipalveluissa vallitseva tuottamismalli. Helsingissä myös erilaiset yhdistykset ja yleishyödylliset säätiöt tuottavat merkittävän määrän monipuolisia sosiaalipalveluita. Näin ollen lakiehdotuksessa jää epäselväksi, mikä olisi käytännössä 'liian laajamittaista' ostopalvelujen hyödyntämistä sekä se, tuleeko esitys edellyttämään sellaisten palvelujen niin sanottua kotiuttamista takaisin julkisen järjestäjän (maakunta/Helsingin kaupunki) tuottamisvastuulle, jotka tällä hetkellä hankitaan ostopalveluna, mutta joiden lakiesityksen mukaan arvioidaan olevan liian laajamittaista ostopalvelujen hyödyntämistä."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Sosiaali- ja terveystaloutta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Aleks Niskanen: Lisätään kohdan "Yleisiä huomioita" alle seuraavaa:

"Lautakunta näkee riskinä sote-uudistuksessa liian suuren määrän sote-resurssien valumisen hallinnollisiin kuluihin. Vaarana ovat esim. Apotin tyyliset erittäin kalliit tietojärjestelmähankkeet myös tulevaisuudessa. Perusterveydenhuolto pystytään asiantuntijoiden mukaan hoitamaan hyvin tulevaisuuden Suomessa, mutta erikoissairaanhoidon pääsy voi monilla alueilla vaikeutua ja pitkittyä tulevaisuudessa. Lautakunta korostaa sitä, että mitkään mallit eivät hoida sairaita ihmisiä, vaan ammattitaitoiset sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ihmiset, joita on oltava tarpeeksi töissä eri alueilla, jotta sote-palvelut saadaan asianmukaisesti turvattua myös tulevaisuuden Suomessa. Suomen julkinen talous ei ole kestäväällä pohjalla ja resurssien riittävyys sote-palveluihin on ennen kaikkea poliittinen kysymys, joka ratkaistaan eduskunnan ja kuntien (ja tulevaisuudessa myös maakuntien) budjetoinneilla.

Lautakunta tuo esiin huolensa siitä, onko sote-alalla tulevaisuudessa riittävästi ammattitaitoisia henkilöitä töissä. Lautakunta varoittaa, että hoitoalalla on pahimmassa tapauksessa tulevaisuudessa lisääntyvässä määrin hyvin epäpätevää henkilökuntaa, mikä vaarantaa potilasturvallisuuden. Hoitoalan rekrytointiongelmat ovat vakava uhka, mutta uhkaan ei pidä vastata sillä, että hoitoalalle otetaan alalle sopimattomia henkilöitä. Lautakunta vaatii sote-toimijoiden valvonnan lisäämistä sote-uudistuksen myötä. Suomessa on nähty viime vuosina lukuisia potilaisiin kohdistuvia rikoksia ja väärinkäytöksiä, joista viime vuosien hoitokotikuolemat ovat järkyttävä ja varoittava esimerkki. Sosiaali- ja terveysalan väärinkäytökset ja potilaisiin kohdistuvat rikokset pitää pystyä ennaltaehkäisemään parhaalla mahdollisella tavalla mm. valvonnan lisäämisen kautta. Omavalvontaan ei missään tapauksessa voi luottaa potilasturvallisuuden ollessa kysymyksessä. Lautakunta korostaa sitä, että sote-alan valvonnan nykyinen lainsäädännöllinen toimintaympäristö ei kunnolla takaa potilasturvallisuutta, vaan valvontaa täytyy laajentaa niin, että poliisiviranomaisten toimivaltuuksia laajennetaan sote-alan rikosten tutkinnassa ja heille annetaan lakimuutosten kautta nykyistä enemmän työkaluja puuttua sote-alalla tapahtuvien rikosten tutkintaan."

Jäsen Aleks Niskasen vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus 4:

Jäsen Sandra Hagman: Poistetaan kohdan "Yleisiä huomioita" kaksi viimeistä kappaletta tarpeettomina.

Kannattaja: jäsen Karita Toijonen

Vastaehdotus 5:

Jäsen Karita Toijonen: Lisätään kohdan "Yleistä" toisen kappaleen jälkeen seuraavaa: "Helsingin näkökulmasta keskeisin ongelma on tässä

14.09.2020

sote-uudistuksessa esitetty rahoitusmalli. Helsingin sote-maakunnalle lakiesityksen mukaan tuleva rahoitus on kohtuuttoman niukka. Se ei ota metropolialueen keskuskaupungin sosiaalisten ja terveydellisten erityisongelmien moninaisuutta ja laajuutta huomioon. Helsingin kannalta on yhtä kohtalokasta se, että sote-maakuntien rahoittamiseksi esitetään noin 0,6 miljardin leikkausta kuntien yhteisöverotuloihin."

Kannattaja: jäsen Sanna-Mari Oranen

Vastaehdotus 6:

Jäsen Karita Toijonen: Poistetaan kohdan "Yleistä" kolmannen kappaleen viimeinen virke ja lisätään seuraavaa: "Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että sote-sektoria poikkeuksellisesti työllistävissä pandemiatilanteessa sote-uudistuksen aikataulu on kohtuuttoman kunnianhimoinen."

Kannattaja: jäsen Sanna-Mari Oranen

Vastaehdotus 7:

Jäsen Karita Toijonen: Lisätään kohdan "Yleistä" neljännen kappaleen jälkeen seuraavaa: "Sosiaali- ja terveyslautakunta on tyytyväinen siihen, että Uudenmaan erillisratkaisussa Helsinki vastaa sote-palveluiden järjestämisestä jatkossakin. Helsingin kannalta on hyvä asia, ettei sote-maakuntien toimiala ole liian laaja."

Kannattaja: jäsen Sanna-Mari Oranen

Vastaehdotus 8:

Jäsen Seija Muurinen: Muutetaan kohta "Kuraattorien ja psykologien siirtyminen sosiaali- ja terveystoimeen" kuulumaan seuraavasti:

"Hallituksen esitysluonnoksen mukaan opiskeluhuollon palvelut siirtyisivät sote-maakunnille. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu olisi myös Helsingin kaupungilla. Opiskeluhoito sijoittuisi Helsingissä sosiaali- ja terveystoimialalle nykyisen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sijaan.

Helsingin opiskeluhuollon volyyymi on merkittävä. Helsingissä hallituksen esityksessä opiskeluhuollon siirtämisestä on riskinä, että palvelun tarjoaminen suomenkielisissä, sopimuskouluissa ja ruotsinkielisissä kouluissa opiskeleville ei toteutuisi yhdenvertaisesti. Osassa yksityisiä ja sopimuskouluja työntekijät eivät ole kaupungin palveluksessa, mutta yhteistyö kaupungin ja yksityisten koulujen työntekijöiden välillä on sujuvaa. Nykyinen Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallinnoima opiskeluhuollon järjestämismalli on mahdollistanut myös aidosti kaksikielisten opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen Helsingin kaupungin alueella.

Sosiaali- ja terveyslautakunta esittää, että opiskeluhuoltoa ei esitetä siirrettäväksi sote-maakunnille, Helsingissä sosiaali- ja terveystoimialalle."

Kannattaja: jäsen Sami Heistaro

Vastaehdotus 9:

Jäsen Cecilia Ehrnrooth: Lisätään kohdan "Laki sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (nk. Uusimaa-laki)" yhdeksännen kappaleen loppuun seuraavaa: "Palveluiden rakennetta ja järjestäjien yhteistyötä on vahvistettava ruotsinkielisten palveluiden varmistamiseksi. Erityisesti on keskityttävä toimenpiteisiin, jotka liittyvät hoidon järjestämiseen, rekrytointiin ja resursseihin."

Kannattaja: jäsen Kati Juva

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 6

Leo Bergman, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen, Aleks Niskanen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Sandra Hagman, Kati Juva, Touko Niinimäki, Sanna-Mari Oranen, Karita Toijonen

Tyhjä: 2

Katju Aro, Cecilia Ehrnrooth

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (tyhjää 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 5 (jäsen Karita Toijonen)

Jaa-äännet: 4

Leo Bergman, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Kati Juva, Touko Niinimäki, Sanna-Mari Oranen, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Alexi Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Karita Toijosen vastaehdotuksen äänin 8 - 4 (tyhjää 1).

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 6 (jäsen Karita Toijonen)

Jaa-äännet: 4

Leo Bergman, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen

Ei-äännet: 5

Kati Juva, Touko Niinimäki, Sanna-Mari Oranen, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 4

Katju Aro, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Alexi Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Karita Toijosen vastaehdotuksen äänin 5 - 4 (tyhjää 4).

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 7 (jäsen Karita Toijonen)

Jaa-äännet: 3

Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen

Ei-äännet: 7

Katju Aro, Sandra Hagman, Kati Juva, Touko Niinimäki, Sanna-Mari Oranen, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 3

Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Alexi Niskanen

Poissa: 0

14.09.2020

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Karita Toijosen vastaehdotuksen äänin 7 - 3 (tyhjää 3).

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 9 (jäsen Cecilia Ehrnrooth)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 12

Katju Aro, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Kati Juva, Seija Muurinen, Touko Niinimäki, Sanna-Mari Oranen, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Alexi Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Cecilia Ehrnroothin vastaehdotuksen äänin 12 - 0 (tyhjää 1).

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 8 (jäsen Seija Muurinen)

Jaa-äännet: 7

Katju Aro, Sandra Hagman, Kati Juva, Touko Niinimäki, Sanna-Mari Oranen, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen

Tyhjä: 2

Leo Bergman, Alexi Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Jäsen Alexi Niskanen jätti eriävän mielipiteen sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnosta rauenneen vastaehdotuksensa osalta seuraavin perusteluin:

14.09.2020

"Helsingin sosiaali- ja terveyslautakunnan olisi pitänyt hyväksyä tärkeä vastaehdotukseni, jossa linjataan soten tilannekuvan haasteita kunnille ja sote-toimijoiden valvonnan tärkeyttä."

18.08.2020 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 18.08.2020 § 36

HEL 2020-007924 T 03 00 00

Päätettävä tässä kokouksessa

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Sote- ja maakuntauudistus on Suomen historian suurin hallinnonuudistus, joka toteutuessaan muuttaisi koko suomalaista hallintojärjestelmää merkittäväällä tavalla. Se vaikuttaa erittäin merkittävästi kuntiin sekä kunnalliseen itsehallintoon. Lausunnolla nyt oleva hallituksen esitys poikkeaa jossain määrin aiempien hallituskausien esityksistä. Lähtökohtana on kuitenkin edelleen uuden hallinnontason eli sosiaali- ja terveystoimien ja pelastustoimen järjestämisestä vastaavan itsehallinnollisen tason (sote-maakunnat) muodostaminen. Maakuntien perustamisessa on kyse kokonaisvaltaisesta järjestelmämuutoksesta, jolla on monen tyyppisiä, mittavia ja vaikeasti ennakoitavia seurauksia ja vaikutuksia. On epätodennäköistä, että uudistukselle asetetut tavoitteet esimerkiksi kustannusten kasvun hillinnästä tulevat toteutumaan.

Uudistusta on valmisteltu hyvin monivaiheisena prosessina ja siitä on ollut hankalaa muodostaa kokonaiskuvaa. Erityisesti uudistuksen rahoitusmallista sekä erityisesti taloudellisista vaikutuksista kokonaiskuvan muodostaminen on edelleen lähes mahdotonta.

Uusimaa on maakuntana erityislaatuinen. Se poikkeaa muista maakunnista olennaisesti erityisesti suuren väestömäärän, kantokyvyn sekä uudistuksen piirissä olevien organisaatioiden koon suhteen. Uttamaata koskevan erilliskäytännön mukaan Helsingin kaupunki vastaisi sote-

maakuntien tehtävistä Helsingin alueella. Helsingin kaupunki pitää esityksessä ehdotettua Uudenmaan erillisratkaisua perusteltuna tilanteessa, jossa valtakunnallinen ratkaisu pohjautuu pelastustoimen järjestämisvastuun siirtoon kuntia suuremmille itsehallinnollisille alueille. Esitetty ratkaisu huomioi Uudenmaan maakunnan sekä kuntien ja kaupunkien erityispiirteet paremmin kuin vaihtoehto, jossa Uusimaa muodostaisi yhden itsehallinnollisen sote-maakunnan.

Pelastuslautakunta kiinnittää lisäksi huomioita seuraaviin, kaupungin näkökulmasta keskeisiin esitysluonnoksen kysymyksiin.

Valtakunnallinen sote-uudistuskokonaisuus

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi sote-maakuntien järjestämisvastuulle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Tätä perustellaan erityisesti järjestäjäkentän pirstaleisuudella sekä tarpeella vahvistaa valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä. Uudistuksen tavoitteena on terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden lisääminen ja kustannusten kasvun hillintä.

Väestön ikääntymisen, palvelukysynnän kasvun ja julkisen talouden paineiden vuoksi sote-uudistuksen tarve on olemassa. Järjestämisvastuun kokoaminen kuntaa suuremmille toimijoille on pääosin perusteltua etenkin metropolialueen ja suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella. Nyt esitettyä uudistusta parempi ratkaisu olisi kuitenkin ollut jatkaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin hallitusti ja korjaamalla ongelmia kuntapohjaista nykyjärjestelmää kehittämällä.

Helsingin kaupunki on aiempia sote-uudistuksia koskeneissa lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että uudistukset eivät ole riittäväällä tavalla ottaneet huomioon kaupungistumista, suurten kaupunkiseutujen erityispiirteitä tai kaupunkiseutujen kasvavaa merkitystä. Nämä näkökulmat puuttuvat myös nyt lausunnoilla olevasta uudistuksesta sekä sitä koskevasta lainsäädäntöesityksestä. Niin kansainvälisten kuin kansallisten tutkimustenkin mukaan kaupungistumiskehitys kiihtyy edelleen sekä maailmalla että kotimaassa, mikä entisestään lisää kaupunkien painoarvoa myös koko maan hyvinvoinnin turvaajana ja elinvoiman luojina. Esitysluonnoksessa tätä kaupunkien jatkuvasti kasvavaa merkitystä globaalissa taloudessa ei kuitenkaan tunnisteta eikä uudistus siksi parhaalla mahdollisella tavalla edistä Helsingin, metropolialueen eikä suomalaisten kaupunkien kilpailukykyä eikä tue niiden mahdollisuuksia vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, väestönkasvuun tai kaupungistumisen lieveilmiöihin. Uudistukseen, erityisesti sen rahoitusjärjestelmään sisältyy päinvastoin suuri riski siitä, että kaupunkien tulopohja ja

kannusteet esimerkiksi oman elinkeinopolitiikan toteuttamiselle sekä näin globaalisti kilpailukykyisen kaupungin rakentamiseen heikkenevät merkittävästi. Monimutkaistuvassa ja kaupungistuvassa maailmassa tarve laajojen kokonaisuuksien hallintaan korostuu, kaupunkien ja kasvukeskusten merkitys kasvaa ja samoin kasvaa tarve vahvistaa niiden edellytyksiä menestyä. Nyt esitetty uudistus kuitenkin päinvastoin vaikeuttaa etenkin suurissa kaupungeissa väestönkasvun ja maahanmuuton haasteisiin vastaamista, väestön terveyden ja hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä sekä eriytymiskehityksen torjumista. Uudistus onkin edelleen ennen kaikkea pienten kuntien tarpeista lähtevä.

Ajankohtaisen esimerkin kaupungin monitoimialaisen kokonaisuuden johtamisen merkityksestä tarjoaa Helsingin kaupungin hyvä selviytyminen koronaviruspandemian hallinnassa alkuvuodesta 2020. Pandemian onnistunutta hoitamista keväällä 2020 edesauttoi Helsingissä ratkaisevasti kaupungin keskitetty kriisijohtaminen ja hyvä yhteistyö kaikkien kaupungin toimijoiden kesken. Esimerkiksi henkilöstöresursseja siirrettiin väliaikaisesti muilta toimialoilta tukemaan sosiaali- ja terveystoimen työskentelyä. Näin tarvittavat palvelut pystyttiin järjestämään ja tuottamaan vaativissa ja nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Myös poikkeusoloissa sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja kunnan muiden palvelujen välinen saumaton yhteistyö sekä integraatio on erityisen tärkeää. Erityisen kriittistä on varmistua siitä, että pelastuslaitos voi jatkossakin toimia kiireellisen ensihoitopalvelun tuottajana, millä varmistetaan tehokas ihmisten pelastaminen ja hengen turvaaminen poikkeusoloissa ja suuronnettomuuksissa. Uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä tuleekin huolehtia siitä, että näitä tavoitteita ei vaaranneta.

Suunnitellun aikataulun mukaan esitykseen liittyvät lait on tarkoitettu tulevan voimaan pääosin vuoden 2023 alusta lukien, voimaantulolaki 1.7.2021. Ensimmäiset maakuntavaalit järjestettäisiin tammikuussa 2022 ja vaaleissa valittavan maakuntavaltuuston toimikausi alkaisi 1.3.2022. Väliaikaiset sote-maakuntien valmistelutoimielimet vastaisivat sote-maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta, kunnes sote-maakuntavaltuusto on valittu ja sote-maakuntahallitus on aloittanut toimintansa. Uudellamaalla asetettaisiin lisäksi väliaikainen HUS-valmisteluryhmä, jonka tehtävänä olisi valmistella ehdotus HUS-maakuntayhtymän perussopimukseksi huhtikuuhun 2022 mennessä.

Maakuntien perustaminen ja niiden toiminnan käynnistäminen on erittäin mittava muutosprosessi, joka edellyttää kunnilta, myös Helsingiltä, huolellista valmistelua. Uudistuksella on myös moniulotteisia vaikutuksia ja sen toteuttamiseen liittyy edelleen paljon epävarmuuksia ja riskejä. Näin on huolimatta siitä, että uudistuksen riskien voidaan katsoa olevan aiempien hallituskausien sote-uudistuksia jossain määrin pie-

nempiä. Riskejä vähentävät niin Uudenmaan erillisratkaisu kuin se, että esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi maakuntien vastuulle rajatumpi määrä tehtäviä kuin edellisellä hallituskaudella. Nämä huomioon ottaen on uudistuksen toimeenpano suunniteltu liian nopeaksi.

Pelastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että uudistusta suunnitellaan toimeenpantavaksi keskellä koronaviruspandemiaa, jolla on ollut ja tulee olemaan vielä pitkään merkittäviä vaikutuksia niin kuntien talouteen kuin käytössä oleviin resursseihin. Vallitseva pandemia on lisännyt kuntatalouden epävarmuutta merkittävästi. Kuntatalouden kestävyysnäkökulmasta uudistuksen toteuttamisajankohta onkin erityisen haastava. Koronaviruspandemia on johtanut taloudellisen kriisin ohella erittäin suureen sosiaaliseen ja terveydenhuollon kriisiin. Tämän johdosta kuntien ja sairaanhoitopiirien palvelu- ja hallintojärjestelmät ovat kuormittuneet merkittävästi. Koronapandemia tulee mitä ilmeisimmin jatkumaan ja vaikuttamaan sekä kansallisesti että paikallisesti monin tavoin vielä pitkään. Tilanne tulee näin ollen jatkossakin kuormittamaan kuntia ja kuntayhtymiä ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ja voimavarat sote-uudistukseen valmistautumiseen ja sen toimeenpanoon tulevat olemaan hyvin rajalliset.

Pelastuslautakunta pitää esitettyä aikataulua kireänä sekä toimeenpanon että eduskuntakäsittelyn osalta ja pitää kyseenalaisena, että hyvän lainsäädäntötavan edellyttämä huolellinen valmistelu, vaikutusten arviointi ja huolellinen toimeenpano olisivat toteutettavissa esitetystä aikataulusta.

Uudistuksen vaikutukset Helsingin kaupungin talouteen ovat merkittävät. Uudistus heikentää kaupungin verotulokertymän kasvua ja investointikykyä sekä lisää kaupungin riippuvuutta valtionrahoituksesta. Pelastuslautakunta arvioi, että uudistus tulee heikentämään niin Helsingin kuin muiden suurten kaupunkien kilpailukykyä suhteessa kansainvälisiin kilpailijoihin ja vaikuttaa tätä kautta koko maan kehitykseen. Uudistus vaikuttaa kasvavan kaupungin kykyyn rahoittaa kasvuun tarvittavia investointeja ja lisää rahoituksen epävarmuutta erityisesti pitkällä aikavälillä. Uudistus merkitsee entistä voimakkaampaa rahoituksellista subventiota helsinkiläisiltä muualle maahan.

Pelastuslautakunta toteaa, että maakuntien verotusoikeuteen liittyvä selvitys on keskeinen koko sote-uudistuskokonaisuuden ja sen vaikutusten näkökulmasta. Sen puuttuminen nyt lausunnoilla olevasta esityksestä vaikeuttaa merkittävästi uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointia ja rahoitusjärjestelmän arviointia vaikutuksineen.

Pelastustoimen järjestämisen yleiset linjaukset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Sote-maakunta vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. Järjestämisvastuun sisällöstä säädetään sote-maakuntalain 7 §:ssä. Pelastuslautakunta huomauttaa, että pelastuslakiin ehdotettavat muutokset eivät sisälly nyt lausuttavana olevaan esitykseen, mikä tekee kokonaiskuvan muodostamisen pelastustoimea koskevista muutoksista erittäin vaikeaksi. Pelastuslautakunta toteaa, että pelastustoimen järjestämistä koskevat muutokset pelastuslakiin tulisi käsitellä samaan aikaan ja yhdessä muun sote-maakuntia koskevien ehdotusten kanssa.

Aikaisempi malli, jossa pelastustoimen järjestämisestä olisi vastannut yksi Uudenmaan maakunta, Uudenmaan maakuntaan kuulumisen ei olisi tuonut helsinkiläisille lisäarvoa. Helsinki on asukasluvultaan yli kymmenesosa Suomesta. Helsingin kaupungin pelastustoimi on maan johtava pelastustoimen toimija ja uudistaja, joka on kyennyt ja kykenee itse vastaamaan pelastustoimen palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Yhteen järjestäjään perustuvan mallin toimeenpano olisi sisältänyt huomattavasti suurempia taloudellisia ja toiminnallisia riskejä muun muassa palvelujen saatavuuden ja laadun näkökulmista. Riskejä voidaan hallinta paremmin jakamalla Uusimaa useampaan itsehallinnolliseen alueeseen. Uudenmaan jakaminen turvaa lisäksi asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet itsehallinnollisen alueen toimintaan paremmin kuin jos Uusimaa muodostaisi yhden itsehallintoalueen ja päätöksenteko etäännyisi osasta alueen asukkaista liian kauas. Viiteen alueeseen pohjautuvaa mallia voidaan Uudellamaalla pitää parempana ratkaisuna myös kansanvaltaisuuden näkökulmasta.

Pelastustoimen nykyisessä järjestämismallissa Helsingin pelastustoimen alue on kattanut Helsingin kaupungin alueen ja organisoitu osana Helsingin kaupungin organisaatiota. Helsinki poikkeaa muista pelastustoimen alueista toimintaympäristönä kooltaan, asukastiheydeltään, demografialtaan ja infrastruktuuriltaan. Helsinki on valtakunnan tasolla kriittisten yhteiskunnallisten toimintojen kotipaikka, mikä asettaa pelastustoimelle erityisiä vaatimuksia. Helsingin pelastustoimen alueen tunnusluvut pelastustoimen osalta ovat turvallisuuden, onnettomuusvahinkojen toiminnan ja laadun osalta kansallisesti huippuluokkaa.

Helsingin kaupungin mittakaava ja taloudellinen kantokyky on muuhun Suomeen verrattuna omassa luokassaan. Toiminta osana Helsingin kaupungin organisaatiota ja taloutta on mahdollistanut huippulaadukkaan, tehokkaan ja tuottavan pelastustoimen järjestämisen Helsingissä kustannuksilla, jotka ovat alhaisimpien joukossa asukasta kohden koko Suomessa. Pelastuslautakunta huomauttaa, että ehdotetun uudistuksen kokoluokka huomioiden Helsingin pelastustoimen alueen erityispiirteitä ja toiminnan tuloksia ei ole riittävästi huomioitu uudistuksen valmistelussa. Uudistuksen myötä valtion ohjausvalta pelastustoimessa

kasvaa olennaisesti nykyiseen verrattuna sekä rahoitusmekanismin että strategisen ohjauksen kautta. Uudistus vaarantaa mahdollisuudet järjestää pelastustoimen palvelut Helsingissä nykyisellä tuottavalla ja kaupunkilaisten kokonaisturvallisuuden kannalta paikallisesti katsoen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Pelastuslautakunta toteaa, että kansallisella tasolla pelastustoimen uudistuksen tavoitteet ovat kannatettavia. Pelastustoimen järjestämisessä on nykyisellään suuria alueellisia eroja sekä toiminnallisesti että tuottavuuden näkökulmasta. Toteutuessaan uudistukseen liittyvät ohjausmekanismit mahdollistavat pelastustoimen kehittämisen yhdenmukaisempaan ja kansallisella tasolla tuottavampaan suuntaan. Uudistus myös mahdollistaa nykyistä paremmin valtakunnallisen ja alueellisen yhteistyön pelastustoiminnan eri osa-alueilla sekä luo edellytyksiä kehittää kansallisella tasolla yhteisiä tietojohdantamisen malleja ja siihen liittyviä tietojärjestelmiä.

Pelastuslautakunta kuitenkin huomauttaa, että edellä mainittuja uudistuksia olisi ollut mahdollista toteuttaa myös nykyisellä pelastustoimen järjestämismallilla vapaaehtoisen yhteistyön kautta. Monet kipeästi kaivat uudistukset ovat kaatuneet valtion ja sisäministeriön haluttomuuteen investoida esimerkiksi kansallisen tason tieto-ohjauksen järjestelmiin sekä käydä avointa keskustelua pelastustoimen alueiden kanssa kansallisen kehittämisen toimenpiteistä ja niiden rahoittamisesta. Nyt esitetyn uuden hallinnontason perustaminen ja hallinnollisten organisaatioiden lisääminen eivät paranna palvelua tai yhteistyötä. Pelastustoimen kansallista kehittämistä olisi ollut mahdollista jatkaa korjaamalla sen ongelmia nykyjärjestelmää kehittämällä. Helsingin pelastustoimen järjestämismalli ja siihen integroitu ensihoidon tuotanto on sekä kansallisesti että kansainvälisesti vertaillen toimiva ja kustannustehokas. Uudenmaan alueella tehdään jo nyt toimivaa alueellista yhteistyötä Uudenmaan muiden pelastustoimen alueiden kanssa omaehtoisesti. Sosiaali- ja terveystieteiden puolella on toimivia ylikunnallisia toimintamalleja (muun muassa Eksote, Siun Sote), joita ei olisi perusteltua romuttaa, vaan niiden hyvien käytäntöjen toteutumista olisi voitu monistaa muualla Suomessa paikalliset olosuhteet huomioiden.

Sisäministeriön ohjauksvallan merkittävä kiristyminen pelastustoimessa ja toisaalta valtion rahoitus antavat mahdollisuuden kansallisten uudistusten tehokkaampaan toteutukseen. Samalla kuitenkin pelastustoimen ohjaukskustannukset tulevat huomattavasti kasvamaan nykyisestä. Pelastuslautakunta korostaa, että lakipaketin valmistelussa ei ole riittävästi huomioitu niitä kustannuksia, jotka aiheutuvat pelastustoimen palvelutason ja muun kehittämisen sekä päällekkäisten hallinnollisten ohjausmekanismien johdosta tulevina vuosina. Pelastustoimen rahoitus pohja on kansallisella tasolla riittämätön. Helsingin pelastustoimen alu-

een osalta ehdotettu rahoitusmalli vaarantaa pelastustoimen tuottavan järjestämisen.

Itsehallinnon kaventuminen

Esityksessä maakuntien pelastustoimen tehtävät siirtyvät sote-maakunnan järjestämisvastuulle. Vaikka Helsingissä järjestämisvastuu säilyy Helsingin kaupungilla, kiinnittää pelastuslautakunta huomiota siihen, uudistus merkittäväällä tavalla heikentää Helsingin pelastustoimen toimivaltaa pelastustoimen järjestämisessä ja tuotannossa ja siten heikentää Helsingin kaupungin mahdollisuuksia vastata kaupunkilaisten palvelut kokonaisuutena katsoen paikallisesti tarkoituksenmukaisimmalla, vaikuttavalla ja veroeurojen kannalta tuottavalla tavalla.

Pelastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että maakuntahallinto ei tule esitetyssä muodossa täyttämään kaikkia paikallisen itsehallinnon edellytyksiä. Maakuntien valtionohjaus olisi varsin voimakasta, myös maakunnan operatiivista toimintaa koskevissa kysymyksissä, mikä ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua. Vahva valtionohjaus on ristiriidassa maakunnan vahvaa järjestämisvastuuta korostavan tavoitteen kanssa.

Pelastustoimen järjestämislaki

Pelastustoimen palvelujen paikallisen saatavuuden ja vaikuttavuuden kehittäminen

Pelastustoimen järjestämislain ehdotetun 3 §:n mukaan pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Lakiesityksen 4 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan valtakunnallisen ohjaustarpeen tulee olla tasapainossa maakunnallisen itsehallinnon kanssa. Lakiehdotuksen voimakkaampi ja keskitetympi ohjaus on rajoitettu siihen osaan sote-maakuntien toimintaa, jolla nimenomaan turvataan kansalaisten perusoikeuksia kuten henkeä, terveyttä ja omaisuutta ja joka on tarpeen järjestää valtakunnallisesti yhdenmukaisesti.

Pelastustoimen järjestämislain 3 § on kopio nykyisen pelastuslain 28 §:stä. Pelastuslain 28 §:n mukainen ohjaus on nykyisellään kärjistynyt sisäministeriön asettamaan sitovaan tavoitteeseen koskien pelastustoiminnan toimintavalmiusaika, jolla nimenomaan pyritään turvaamaan kansalaisten perusoikeuksia. Ongelmana nykyisen pelastuslain 28 §:n tulkinnassa on, että sisäministeriön sitovaksi katsottu ohjeistus pelastustoiminnan toimintavalmiusajasta ei tunnista riittävällä tavalla toimintavalmiusajan yhteyttä pelastustoimen vaikuttavuuteen. Ohjausmekanismi ei tunnista erilaisia onnettomuustyyppisiä, niiden vahinko-

mekanismeja tai vahinkojen todennäköisyyksiä. Ohjausmekanismi yleistää ja yksinkertaistaa liiaksi tapaa mitata pelastustoiminnan vaikuttavuutta. Suuressa osassa pelastustoiminnan tehtävistä toimintavalmiuden nykyisellä tavoiteajalla ei ole olennaista merkitystä pelastustoiminnan vaikuttavuuden kokonaisarvion kannalta.

Toimintavalmiudelle nykyisin asetettu sitova tavoitearvo on ristiriidassa pelastustoimen tuottavuuden kehittämisen kanssa. Pelastuslautakunta toteaa, että suuressa osassa pelastustoimen alueita toimintavalmiuserien saattaminen sisäministeriön asettamalle tasolle edellyttää palveluverkon laajentamista ja tarkoittaa siten kustannusten kasvua.

Pelastuslautakunta toteaa, että pelastustoimen järjestämislain ehdotettu 4 § tulkittuna yhdessä pelastuslain 28 §:n kanssa ei jätä sote-maakunnalle todellisuudessa juurikaan liikkumavaraa pelastustoimen palveluiden järjestämiseen itsehallinnon puitteissa, vaan rajoittaa mahdollisuuksia palveluiden järjestämiseen paikalliset todelliset onnettomuus- ja vahinkotodennäköisyydet huomioiden. Lakiuudistuksessa sisäministeriölle annettu ohjausvalta kaventaa huomattavasti Helsingin pelastustoimen mahdollisuuksia todellisuudessa päättää pelastustoimen palvelutasosta paikallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Valtion ohjausvallan kasvattaminen

Hallituksen esityksessä pelastustoimen ohjausta valtion toimesta tiukennetaan huomattavasti nykyisestä sekä talousohjauksen että sisäministeriön substanssiohjauksen kautta. Lakiesityksen mukaan sisäministeriön asema pelastustoimen ohjaajana vahvistuisi, koska sen tehtäväksi tulisi sote-maakuntien järjestämisen pelastustoimen nykyistä tehokkaampi valtakunnallinen ohjaaminen. Ohjaamisen välineenä olisivat muun muassa pelastustoimen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelu, sote-maakuntien toiminnan ohjaaminen, vuotuiset neuvottelut sote-maakuntien kanssa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja rahoituksen riittävyyden arviointi. Lisäksi aluehallintovirastojen tehtävänä olisi arvioida sote-maakuntien pelastustoimen palvelutason riittävyyttä suhteessa riskeihin sekä tuottaa tietoa sote-maakuntien toiminnasta ja taloudesta pelastustoimessa.

Pelastuslautakunta toteaa, että valtion ohjausvallan vahvistuminen on merkittävä riski pelastustoimen paikallisen substanssiosaamisen huomioimiselle pelastustoimen paikallistasolla. Paikallinen tuntemus pelastustoimen alueilla on ylivertaista sisäministeriöön verrattuna, mikä on mahdollistanut ruohonjuuritason pelastustoimen substanssiosaamisen ja paikallisen taloussuunnittelun tehokkaan ja tuottavan yhdistämisen. Tätä ei ole varaa menettää ylimitoitetulla valtion ohjauksella.

Pelastuslautakunta toteaa uudistuksen lisäävän mahdollisuuksia kehittää pelastustoimea kansallisella tasolla yhtenäisin menettelyin ja järjestelmin. Pelastuslautakunta kuitenkin toteaa erittäin tärkeäksi sen, että paikallistasolle, toisin sanoen kullekin sote-maakunnalle ja Helsingille, jää riittävästi tosiasiallista toimivaltaa pelastustoimen palveluiden järjestämiseen ja että sitä toimivaltaa ei sitovasti tosiasiasa rajoiteta valtion lakiin kirjatulla strategisella ohjauksella ja rahoitusvallalla.

Pelastustoimen järjestämislain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Lain 8 §:n mukaan valtio määrittää käytännössä tavoitteet vaikuttavalle ja kustannustehokkaalle pelastustoimelle, vaikka näille ei ole nykyisinkään olemassa kansallisesti hyväksytyjä mittareita, saati tavoitearvoja.

Esityksen perustelujen mukaan vaikuttavuudella tarkoitetaan pelastustoimen ulkoista tehokkuutta. Pelastustoiminnan osalta valtio voisi asettaa esimerkiksi pelastustoiminnan toimintavalmiuteen, päivystys- ja varallaolojärjestelyihin, työajan hallintaan sekä riskiperustaisiin työvuorovahvuuksiin liittyviä tavoitteita.

Pelastuslautakunta toteaa, että perustelut ovat ristiriidassa sote-maakunnan itsehallinnon kanssa. Työaikaan ja henkilöstöresurssin käyttöön liittyvät järjestelyt liittyvät työnantajan ja työntekijöiden välisiin palvelussuhteisiin sekä virka- ja työehtosopimuksiin. Pelastusalalla työaikamallit, palkkaus ja henkilöstön saatavuus ovat symbioosissa keskenään ja esimerkiksi työaikamalleihin puuttuminen voi aiheuttaa vakavia henkilöstön saatavuusongelmia. Valtion ohjauksella ei voida puuttua työnantajan toimivaltaan päättää palvelussuhdeasioista tai työ- ja virkasuhteiden ehdoista.

Pelastustoimen palvelutason määrittäminen

Ehdotettu pelastustoimen järjestämislain 8 § korostaa entisestään sisäministeriön ohjausvaltaa myös palvelutason määrittämisen suhteen. Sisäministeriö on jo nykyisellään pelastuslain 28 §:ään liittyvällä ohjauksella merkittävästi rajoittanut nykyisten pelastustoimen alueiden mahdollisuuksia tosiasiasa itsehallintonsa puitteissa päättää alueensa palvelutasosta, vaikka päätösvalta nykyisinkin muodollisesti kuuluu pelastustoimen alueiden toimivaltaan.

Pelastustoimen järjestämislain 6 §:n mukaan pelastustoimen palvelutasopäätöstä tehtäessä on määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös lain 8 §:ssä tarkoitettut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Sote-

maakuntalain 7 §:ssä kuvattu järjestämisvastuu ja siihen liittyvä itsehallinto sekä pelastustoimen järjestämislain 6 §:ssä määritelty sote-maakunnan itsehallinnollinen toimivalta päättää alueensa pelastustoimen palvelutasosta menettävät pitkälti todellisen merkityksensä, koska sote-maakunnalle ei juurikaan jää liikkumavaraa palvelutason määrittelyyn huomioiden pelastuslain 28 §:n mukaiset oikeuskäytännössä pakottaviksi todetut toimintavalmiustavoitteet ja pelastustoimen järjestämislain 8 §:n mukaisen huomattavan laajan valtion ohjausvallan.

Pelastustoimen järjestämislain 8 §:n haasteet eivät ole siihen kirjatuisissa tavoitteissa sinänsä, vaan edellä mainituissa sote-maakunnan itsehallintoa todellisuudessa kaventavissa ohjausmekanismin ristiriidoissa. Esimerkiksi 8 §:n 2 momentin 6-kohdassa mainittu tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tavoite, valtion rahoitusvalta sekä pelastuslain 28 §:stä johdettu ehdoton palvelutasotavoite ovat voimakkaassa ristiriidassa keskenään. Pelastuslain 28 §:n voimassa oleva tulkinta pelastustoiminnan valmiudesta ja ehdotettu pelastustoimen järjestämislain 3 § käytännössä pakottavat pelastustoimen palveluverkon merkittäviin lisäyksiin Helsingissä ja useissa muissa sote-maakunnissa. Nämä muutokset tulevat kasvattamaan pelastustoimen kustannuksia ja erityisesti heikentämään toiminnan tuottavuutta.

Pelastuslautakunta toteaa, että uudistuksen tavoitteiden mukainen kustannustehokkuuden vaatimus yhdistettynä epämääräisesti määriteltyyn ja mitattuun pelastustoimen vaikuttavuuden vaatimukseen valtion laajaan ohjausvalttaan romuttavat käytännössä sote-maakunnan itsehallinnon mahdollisuudet päättää alueensa palvelutasosta. Strategisille maakuntatason valinnoille ei pelastustoimen osalta jää juurikaan tilaa.

Palveluiden keskittäminen

Pelastustoimen järjestämislain ehdotetussa 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämättömyyksiä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella.

Pelastuslautakunta toteaa, että ehdotus on tarkoituksenmukainen. Harvoin tarvittavat resurssit ja kyvykkyydet on kustannustehokasta ja laadunhallinnan kannalta mielekästä keskittää valtakunnallisesti yhdelle tai muutamalle toimijalle.

Ehdotuksen perustelujen mukaan kukin sote-maakunta vastaisi keskitettyjen tehtäviensä rahoituksesta. Pelastuslautakunta toteaa, että esityksestä ei lainkaan ilmene, miten rahoitusmekanismin on sote-maakuntien välillä tarkoitus tältä osin toimia. Riskinä on, että yksittäinen pelastustoimen alue joutuu kantamaan keskitetyistä palveluista

14.09.2020

paikallista riskiarviota korkeamman varautumiskustannuksen. Tämä voi heikentää sote-maakunnan mahdollisuuksia muun pelastustoimen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Pelastuslautakunnan mukaan sote-maakuntien välinen rahoitusmekanismi tulisi tarkentaa ja avata lakitasolla nyt esitettyä paremmin.

Ehdotetun lainkohdan 6-kohdan osalta pelastuslautakunta huomauttaa lisäksi, että vuoden kevään 2020 koronakriisin onnistunut hallinta Helsingissä on osoitus suuren kaupungin ja sen pelastustoimen kyvystä varautua poikkeusoloihin. Pelastuslautakunta katsoo tärkeäksi, että toimintojen mahdollisella keskittämisellä ei rajoiteta Helsingin pelastustoimen edellytyksiä ja rahoitusta varautua poikkeusoloihin ja normaaliolojen mittaviin häiriötilanteisiin Helsingin kaupungin paikalliset olosuhteet huomioiden parhaalla mahdollisella tavalla.

Pelastuslautakunta toteaa, että pelastustoiminnan kansallisen tilannekuvan ja johtamisen keskus olisi tarkoituksenmukaista keskittää Helsinkiin, koska Helsingin pelastuslaitoksella on siihen soveltuva poikkeusolojen vaatimukset täyttävä tila, jonka käyttöä olisi mahdollista muuttaa alueellisen ja valtakunnallisen pelastustoiminnan johtamisen tarpeisiin. Sijoitusta Helsinkiin puoltaa erityisesti lisäksi se, että pääkaupungissa sijaitsevat keskeiset valtion viranomaiset ja päätöksentekijät, joiden kanssa kriisitilanteissa tehdään yhteistyötä.

Pelastuslautakunta näkee, että kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja olisi tarkoituksenmukaista koota yhden tai useamman sote-maakunnan hoidettavaksi. Tällaisia resursseja vaativia toimintoja ovat muun muassa tulvien torjunta, metsäpalot, raunio-pelastus, CBRNE sekä mahdollisesti merellinen öljyntorjunta. Logistiikan osalta avun vastaanottotoiminnot olisi tarkoituksenmukaista sijoittaa alueille, joissa voidaan tehokkaasti tukeutua satamiin ja lentokenttiin. Se tarkoittaa Helsingin lisäksi Länsi-Uuttamaata ja Varsinais-Suomea sekä lentokenttien osalta lisäksi mahdollisesti Vantaata ja Pirkanmaata.

Ensihoidon synergian säilyttäminen

Uusimaa-lakia koskevan ehdotuksen mukaan HUS vastaa Uudella maalla ensihoidon järjestämisestä ja se voi itse tuottaa ensihoitopalvelun. Pelastustoimen järjestämiseläin 1 §:n perustelujen mukaan lain tarkoituksena olisi myös synergiaetujen turvaamiseksi säilyttää pelastustoimen mahdollisuudet tuottaa nykyisen kaltaisella tavalla ensihoito- ja ensivastepalveluita sen mukaan, kuin sote-maakunta päättää.

Pelastuslautakunta toteaa ehdotuksen mahdollistavan sen, että pelastuslaitos toimii ensihoitopalvelun tuottajana. Pelastuslautakunnan näkemyksen mukaan ensihoitopalvelun ja pelastustoimen välisen syner-

gian hyödyntämiseksi sekä kustannustehokkaan ja tuottavan toiminnan järjestämiseksi on olennaisen tärkeää, että pelastuslaitos voi Helsingissä tuottaa kiireelliset ensihoitopalvelut kuten nykyisinkin. Hyvin toimivaa järjestelmää ei pidä horjuttaa hallinnon uudistusten varjolla.

Rahoitusmekanismi ja rahoituksen riittävyys

Sote-maakuntien rahoituksesta annetun lakiehdotuksen mukaan valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle.

Pelastuslautakunta toteaa, että ratkaisu heikentää olennaisesti ohjata verotuloja paikallisella tasolla Helsingin kaupungin kannalta tuottavimmalla tavalla, koska kaupungin pelivara rahoituksen ohjaamiseen kaupunkikonsernin sisällä heikkenee merkittävästi.

Rahoituspohjan valmistelu

Pelastustoimen kannalta uudistuksen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi on erittäin haasteellista eikä vaikutuksia ole esityksessä tarkasteltu lainkaan riittävästi. On kuitenkin selvää, että esitetyn uudistuksen taloudelliset vaikutukset Helsingille tulevat olemaan merkittäviä. Uudistus sisältää riskejä, jotka toteutuessaan vaikuttavat negatiivisesti Helsingin pelastustoimen talouteen sekä sitä kautta helsinkiläisten palveluihin ja niiden toimivuuteen.

Pelastuslautakunta toteaa, että uudistuksessa tavoiteltua pelastustoimen kustannusten kasvun hillintää tai vaikutuksia tuottavuuteen tai pelastustoimen alueiden talouteen ei ole esityksessä analysoitu riittävästi eikä uudistuksen vaikutuksia osoitettu. Edesauttaako uudistuksen hillintää tosiasiallisesti, on erittäin epävarmaa.

Valtion talous- ja strategiaohjauksen merkittävä kasvu ehdotetun uudistuksen myötä tuo paineita lisätä kaikille hallinnon tasoille kyvykkyyttä tiedolla johtamisen, analytiikan ja raportoinnin tueksi. Tämä tulee edellyttämään asiantuntijaresurssien lisäyksiä sisäministeriöön, aluehallintovirastoon ja sote-maakunnan pelastustoimen johtamiseen. Esityksen mukaan valtion lisääntyvä ohjaus aiheuttaisi sisäministeriölle tutkimus- ja kehittämistehtävien sekä hallinnollisten tehtävien ja niistä johtuvien kustannusten kasvua. Perustelujen mukaan valtakunnallisen ohjauksen vahvistaminen edellyttäisi alustavasti arviolta 10 henkilötyövuoden lisäystä sisäministeriön pelastusosastolle.

Esityksessä ei ole lainkaan huomioitu, että alueellisten pelastuslaitosten resurssit tiedolla johtamiseen ja sitä tukeviin järjestelmiin ovat jo nykyisellään merkittävästi alimitoitettut. Valtion talous- ja strategiaoh-

jauksen merkittävä kasvu tulee aiheuttamaan tarpeen lisätä kyvykkyyksiä johtamiseen, analytiikkaan, omavalvontaan ja talouden suunnitteluun ja kontrollointiin myös paikalliselle tasolle. Yksinomaan Helsingin pelastustoimessa tarvitaan useita henkilötyövuosia lisää resurssia.

Pelastuslautakunta arvioi, että valtion ohjausmekanismin vahvistuminen ja tietojohtamisen tarpeet tulevat sote-maakuntien pelastustoimessa ja aluehallintovirastoissa lisäämään asiantuntijatarvetta 30-50 henkilötyövuotta ja huomauttaa, että siitä johtuvia kustannuksia ole lainkaan huomioitu uudistuksen rahoitus pohjan valmistelussa.

Rahoitusmekanismi

Sote-maakuntien ja Helsingin rahoitus on yleiskatteellista, eli Helsinki päättää saamansa valtion rahoituksen kohdentamisesta tehtäviensä hoitamiseen. Kullekin sote-maakunnalle myönnetään valtion rahoituksena euromäärä, joka saadaan laskettaessa yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset ja tarkoitetut pelastustoimen laskennalliset kustannukset.

Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun kustannustason muutosten, tehtävämuutosten sekä toteutuneiden kustannusten perusteella. Rahoituksen tarkistaminen tehtäisiin koko maan tasolla jälkikäteen. Sote-maakunnille rahoitus kuitenkin kohdistuisi rahoituslain määräytymistekijöiden mukaisesti laskennallisena rahoituksena eikä tarkistuksessa arvioitaisi laskennallisen rahoituksen riittävyttä yksittäisen sote-maakunnan tehtävien hoitamiseen. Pelastuslautakunnan näkemyksen mukaan toteutuneet kustannukset tulisi huomioida maakuntakohtaisesti, jotta turvataan pelastustoimen palvelujen riittävä rahoitus toteutuneisiin kustannuksiin perustuen.

Sote-maakuntien rahoituksesta annetun lakiehdotuksen 3 §:n perusteiden mukaan pelastustoimen tehtävissä rahoituksen tasoa tarkistettaessa seuraavalle varainhoitovuodelle palvelutarpeen kasvua ei otettaisi huomioon etukäteen toisin kuin sosiaali- ja terveydenhuollossa (lain 7 §). Pelastuslautakunta toteaa, että esitys ei tältä osin huomioi pelastustoimen palvelutarpeen merkittäviä kasvupaineita Helsingissä ja muualla Suomessa tulevina vuosina.

Pelastustoimen järjestämislain 10 §:ää koskevan esityksen mukaan sisäministeriö neuvottelee erikseen kunkin sote-maakunnan kanssa vuosittain sote-maakunnan järjestämisvastuuseen kuuluvien pelastustoimen tehtävien toteuttamisesta ja myös valtiovarainministeriö osallistuu neuvotteluihin. Pelastuslautakunta toteaa, että nämä neuvottelut on sote-maakunnan ainoa mahdollisuus tuoda esiin sote-maakunnan pelas-

tustoimen rahoitukseen liittyviä puutteita. Koska sote-maakuntien pelastustoimen rahoitusta ei kuitenkaan arvioida etukäteen maakuntakohtaisesti, vaan valtakunnallisesti, ei neuvottelu- ja rahoitusmekanismi riittävällä tavalla huomioi kunkin sote-maakunnan paikallisia tarpeita. Tämä on olennainen heikennys vallitsevaan tilaan.

Esityksen mukaan sote-maakunta voi saada lisärahoitusta perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämiseen. Jos olisi arvioitavissa, että esille tuodut ongelmat eivät johdu siitä, että sote-maakunnan rahoituksen taso lähtökohtaisesti olisi liian alhainen, sote-maakunta tulisi ohjata toteuttamaan valtion ja sote-maakuntien ohjaus- ja neuvotteluprosessissa todettuja sote-maakunnissa toteutettavissa olevia kustannusten hallinnan kannalta välttämättömiä toimenpiteitä. Pelastuslautakunta toteaa, että viittaus perustuslain ihmisten, omaisuuden ja ympäristön turvaamiseen liittyviin lainkohtiin jättää olennaisella tavalla epäselväksi, mihin tarkoitukseen lisärahoitusta tosiasiallisesti olisi saatavilla pois lukien ennalta arvaamattomat poikkeuksellisia kustannuksia aiheuttavat yksittäiset onnettomuudet. Lisärahoitusmekanismilla ei esimerkiksi voida edistää nopean avunsaannin edellytyksiä huomioiden pelastushenkilöstön koulutukseen, saatavuuteen ja perehdytykseen sekä lisärahoituksen hakemiseen kuluva aika. Pelastuslautakunnan mukaan lisärahoituksen käyttötarkoitusta tulisi lain perusteluissa tarkentaa nykyistä paremmin.

Ehdotuksen mukaan sisäministeriö voi hylätä sote-maakunnan pelastustoimea koskevan investointisuunnitelman osan mm. jos siinä ei ole osoitettu rahoitusta kaikille siihen sisältyville investoinneille; jos laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä investointi voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaammin sote-maakuntien välisenä yhteistyönä; tai jos tällainen investointi ei edistäisi pelastustoimen kustannusvaikuttavaa järjestämistä. Pelastuslautakunta huomauttaa, että esitys rajoittaa merkittävästi sote-maakunnan mahdollisuuksia taloutensa hallintaan erilaisia rahoitusmalleja ja toiminnan järjestämismalleja käyttäen.

Pelastustoimen rahoituksen laskentamalli

Rahoituslain 21 §:n mukaan sote-maakunnan pelastustoimen laskennalliset kustannukset muodostuvat kertomalla asukaskohtainen pelastustoimen perushinta sote-maakunnan asukasmäärällä ja lisäämällä tuohon pelastustoimen asukastiheyden ja riskitekijöiden perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset. Asukasmäärään, asukastiheyteen ja riskitekijöihin perustuvien laskennallisten kustannusten määrittelyssä käytettäisiin seuraavia painotuksia: Asukasmäärä 65 prosenttia, asukastiheys 5 prosenttia, riskitekijät 30 prosenttia.

Pelastuslautakunta toteaa, että asukasmäärään ja asukastiheyteen perustuvat tekijät ovat perusteltuja, mutta painoarvoiltaan liian alhaiset. Helsingissä käy töissä yli 150.000 henkilöä, joiden kotipaikka ei ole Helsingissä. Kaiken kaikkiaan Helsinkiin suuntautuva pendelöinti on henkilömäärältään 2,3 kertaa niin suurta kuin Helsingistä muualle pendelöinti. Työssä käyvistä noin 40 prosenttia asuu Helsingin rajojen ulkopuolella, mitä rahoitusperusteissa ei ole lainkaan huomioitu.

Pelastuslautakunta kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että riskitekijöillä määritetty laskentaperuste on erittäin epämääräinen eikä riittävässä määrin huomioi Helsingin kaupungin erityispiirteitä. Lakipaketin laskelmien mukaan kerroin on Helsingissä 11, kun manner-Suomen keskiarvo on 24 ja korkein kerroin 42 Keski-Pohjanmaalla.

Riskitekijöihin perustuvat laskennalliset kustannukset on lakiehdotuksessa suhteutettu pelastustoimen alueen väestömäärään. Korkea väestömäärä ja väentiheys korreloivat korkeaan onnettomuustiheyteen ja lisäksi tiiviissä kaupunkirakenteessa myös nopean toimintavalmiuden ylläpitäminen on haasteellisempaa. Pelastuslautakunnan mukaan on kestävämpää, että suuri korkeariskisten riskiruutujen määrä Helsingin pelastustoimen alueella menettää merkitystään laskennallisten kustannusten mitoittajana sen vuoksi, että näissä korkeariskisissä ruuduissa väentiheys on poikkeuksellisen korkea. Helsingin väestön ennustetaan myös jatkavan kasvuaan voimakkaana ja kaupungin yleiskaavassa on osoitettu runsaasti niin uudis- kuin täydennysrakentamista tulevana vuosikymmenenä.

Pelastuslautakunta huomauttaa, että Helsingin pelastustoimen alueella esiintyy paljon poikkeuksellisia riskejä, joita lakiehdotuksen riskitekijöihin perustuvat laskennalliset kustannukset eivät huomioi. Valtakunnan pääkaupunkina ja taloudellisena keskuksena Helsinkiin on sijoittunut runsaasti koko suomalaisen yhteiskunnan kannalta elintärkeitä toimintoja, kuten valtion johtaminen, kansainvälinen toiminta ja puolustuskyky sekä kriittistä infrastruktuuria eli perusrakenteita, palveluita ja toimintoja, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi. Helsingin alueella on myös useita valtakunnallisesti merkittäviä liikenteen, tietoliikenteen ja logistiikan rakenteita ja solmukohtia sekä elinkeinoelämän kannalta keskeisiä toimintoja ja palveluita.

Helsinki kasvaa ja kehittyy jatkuvasti, rakennuskanta on monimuotoista ja erityisesti kantakaupungin alueella joudutaan tiheään rakennuskannan vuoksi suosimaan korkeaa ja maanalaista rakentamista. Usein korkea ja maanalainen rakentaminen yhdistyvät monimuotoisissa rakennuskokonaisuuksissa, joissa yhdistyy asuinrakentamisen lisäksi myös julkisia tiloja, esimerkiksi kauppakeskuksia ja julkisen liikenteen asemia, joissa oleskelee päiväsaikaan runsaita määriä ihmisiä. Monimuotoinen raken-

taminen on pelastustoiminnan näkökulmasta haastavaa ja se on huomioitava toimintavalmiuden mitoittamisessa ja suunnittelussa. Helsingissä järjestetään jatkuvasti mittavat turvatoimet vaativia suurtaapahtumia ja valtiavierailuja.

Vieraskielisten määrä on kasvanut Helsingissä voimakkaasti 1990-luvun alusta saakka ja vuonna 2019 vieraskielisten osuus Helsingin väestöstä oli 15,7 %. Ennusteiden mukaan vieraskielisten osuus väestöstä tulee kasvamaan myös tulevaisuudessa ja arvioiden mukaan vuonna 2035 se olisi jopa neljännes Helsingin väestöstä. Suuri vieraskielisen väestön määrä vaatii pelastustoimen henkilöstöltä yhä enemmän kielitaitoa ja eri kulttuurien tuntemusta. Erityisesti onnettomuuksien ennaltaehkäisyn palvelut tulee suunnitella ja toteuttaa myös vieraskielinen väestö huomioiden. Tämä vaatii panostuksia palveluiden kehittämiseen tulevana vuosikymmenenä. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa tunnistetaan merkittäviä resursointitarpeita myös toiminnan digitalisoinnin ja sähköisen asiakaspalvelun kehittämiseksi.

Pelastuslautakunta toteaa, että pelastustoimen rahoituksen riskitekijä ja rahoituksen painotukset ottavat heikosti huomioon Helsingin erityispiirteet. Pelastustoimen järjestäjän rahoituksen määräytymiskriteereissä tulee painottaa nykyistä enemmän asukasmäärää ja asukastiheyttä ja riskikertoimessa on nykyistä paremmin huomioitava Helsingin erityispiirteet kuten väestön voimakas kasvu, tiheän kaupunkirakenteen aiheuttamat liikenteelliset haasteet, pendelöinti sekä muuta maata suuremman maahanmuuton, segregaaation, syrjäytymisen ja päihteiden aiheuttama kuormitus pelastustoimelle.

Rahoituksen riittävyys

Ehdotettuun lakipakettiin sisältyvien rahoituslaskelmien mukaan Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen rahoitus alentuisi 144 miljoonaa euroa eli 222 euroa asukasta kohden. Pelastustoimen osalta laskennallinen vähennys olisi 0,86 miljoonaa euroa eli 1 euro/asukas. Rahoituksen laskennallinen alentuminen johtuu pelastustoimen riskikertoimesta, joka Helsingissä on arvioitu Suomen alhaisimmaksi. Pelastuslautakunta toteaa, että riskikertoimen aiheuttama rahoituksen vähentyminen Helsingissä ei ole perusteltu Helsingin pelastustoimen taso ja paikalliset vaatimukset huomioiden.

Esityksen mukaan pelastustoimessa pyritään pitkällä aikavälillä kustannusten säästöön mm. palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseen osaamisen kokoamisella, palveluverkon tiivistämisellä ja täsmällisemmällä työnjaoilla (esimerkiksi päivystyksessä ja operatiivisissa toiminnoissa). Kustannusnousun taittaminen tulisi toteuttaa niin, että palvelutaso ei alene. Kustannusten nousun taittaminen

kohdentuisi muun ohella henkilöstö-, talous- ja tietohallintoon, hankintojen valmisteluun ja toteutukseen. Henkilöstörakennetta painotettaisiin nykyistä paremmin turvallisuuspalveluihin ja pelastustoimintaan sekä hallittaisiin luonnollisen poistuman aiheuttamaa henkilöstövoimavarojen muutosta esimerkiksi koulutusjärjestelmää sekä henkilökohtaisia urapolkuja kehittämällä. Valmiusjärjestelyjä optimoitaisiin niin, että otetaan huomioon vaihtelut riskeissä vuorokauden- ja vuodenajan mukaan. Sopimuspalokuntien nykyistä tarkoituksenmukaisempaa käyttöä edistettäisiin. Pelastustoimen operatiivinen johtaminen ja siihen liittyvät päivystys- ja varallaolojärjestelyt toteutettaisiin nykyistä kustannustehokkaammin.

Pelastuslautakunta toteaa, että perustelut ovat jyrkässä ristiriidassa sote-maakunnan itsehallinnon kanssa. Työaikaan ja henkilöstöresurssiin liittyvät järjestelyt liittyvät työnantajan ja työntekijöiden välisiin palvelusuhteisiin sekä virka- ja työehtosopimuksiin. Pelastusalalla työaikamallit, palkkaus ja henkilöstön saatavuus ovat symbioosissa keskenään ja esim. työaikamalleihin puuttuminen voi aiheuttaa vakavia henkilöstön saatavuusongelmia. Valtion ohjauksella ei voida puuttua työnantajan toimivaltaan päättää palvelussuhdeasioista. Myöskään taloushallinnossa ei ole saavutettavissa kustannussäästöjä. Päinvastoin valtion talousohjaukseen siirtyminen ja päällekkäiset talousohjauksen ja toiminnanohjauksen suunnittelu- ja kontrollimekanismit (pelastuslaitostasotaso, sote-maakuntataso, AVI, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö) tulevat huomattavasti kasvattamaan talous- ja ohjaustoimintojen kustannuksia.

Helsingin pelastustoimen käyttömenokustannuksien kasvu vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen oli 1,6 % johtuen yksinomaan palvelutarpeen kasvusta ja kasvun tarve vuoteen 2030 mennessä on minimissään 1,6-3,2 % vuodessa pelkästään pelastustoiminnan nopean avunsaannin näkökulmasta. Pelastuslautakunta toteaa, että esityksessä ei riittävästi huomioida pelastustoimen palveluverkon kasvattamisesta, tietojärjestelmäkehityksestä ja tiedonhallintaan ja asiantuntijatyön kasvuun liittyviä kustannuspaineita. Pelastustoimen yhteinen rahoituspohja ja Helsingin pelastustoimen osuus eivät riitä kattamaan pelastustoimen kustannuksia tulevaisuudessa.

Henkilöstövaikutukset

Pelastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä, että uudistuksessa turvataan Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen henkilöstön asema sekä palkkauksen yhdenvertaisuus Uudenmaan muiden sote-maakuntien pelastustoimen henkilöstöön nähden.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Jani Pitkänen

14.09.2020

Lisätiedot

Jani Pitkänen, pelastuskomentaja, puhelin: 31030000

jani.pitkanen(a)hel.fi

Henri Nordenswan, hallintopäällikkö, puhelin: 31030010

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 11.08.2020 § 175

HEL 2020-007924 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle opiskelu-
huollon osalta hallituksen esitysluonnoksesta sosiaali- ja terveyden-
huollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien
perustamista koskevaksi lainsäädännöksi seuraavan lausunnon:

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan opiskeluhuollon koulukuraattori-
ja koulupsykologitehtävät siirtyisivät sote-maakunnille. Uudellamaalla
sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu olisi Helsingin kaupun-
gilla. Uudistuksen toteutuessa hallituksen esityksen mukaisesti kuraat-
torit ja psykologit sijoittuisivat Helsingissä sosiaali- ja terveystoimialalle
nykyisen kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sijaan.

Helsingissä esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella opiskelee
noin 87 000 lasta ja nuorta. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripal-
veluja hoitaa lähes 200 opiskeluhuollon ammattihenkilöä. Perusopetuk-
sessa enemmistön työnantajana on Helsingin kaupunki, mutta osassa
yksityisiä ja sopimuskouluja työntekijät eivät ole kaupungin palveluk-
sessa. Yhteistyö kaupungin ja yksityisten koulujen omien työntekijöiden
välillä on sujuvaa. Toisella asteella kaupunki järjestää osittain myös yk-
sityisten lukioiden ja kokonaan yksityisten ammatillisten oppilaitosten
opiskeluhuollon.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut on eri kunnissa organi-
soitu eri tavoin joko osana opetustointia tai sosiaali- ja terveystointia.
Enemmistöissä kuntia nämä palvelut on Helsingin tavoin integroitu kun-
tien opetustoimeen.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) määrittelee oppilaitoksen
hyvinvointityön perustaksi yhteisöllisen, jokaista osallistavan ja ennal-
taehkäisevän työn. Opiskeluhuollon keskeisten ammattihenkilöiden eli
psykologien ja kuraattoreiden työssä olennaista on yhteisöllinen työ ko-
ko oppilaitoksen tasolla yhteistyössä henkilökunnan, lasten ja nuorten
sekä sidosryhmien kanssa. Keskeistä psykologien ja kuraattoreiden
työssä on koko oppilaitosyhteisöä tukeva, ennalta ehkäisevä hyvinvoin-
tityö, jossa lähtökohtina ovat oppimisen ja kasvun tukeminen, turvalli-
suuden lisääminen ja moniammatillinen yhteistyö osana koko yhteisöä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Työtä johdetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjän sekä oppilaitoksen tasolta ja sitä tehdään suunnitelmallisesti ja moniammatillisesti. Rehtori tai koulutuspäällikkö vastaa oppilaitoksen yhteisöllisestä opiskeluhollosta.

Koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa on oma osuus opiskeluhollosta. Tämä on kiinteä osa opetussuunnitelmaa, josta vastaa valtakunnallisella tasolla Opetushallitus. Ehdotuksessa esitetään, että yhteisöllistä opiskeluhoitoa valvoisi jatkossa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tämä on ristiriidassa kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuvan muun toiminnan ohjauksen ja valvonnan kanssa.

Psykologin ja kuraattorin kuuluminen samaan työyhteisöön opettajien kanssa vahvistaa oppilaitoksen sisäistä asiantuntijuutta ja parantaa opiskeluhollosta henkilöstön tuntemusta oppilaitosyhteisöstä. Lisäksi opetushenkilöstön opiskeluhollosta asiantuntemus lisääntyy konsultaatioiden kautta, mikä vahvistaa opiskeluhollosta vaikuttavuutta. Opiskeluhoitohenkilökunnan kuuluminen oppilaitosyhteisöön madaltaa oppijoiden kynnystä hakeutua palvelujen piiriin, koska työntekijät ovat oppijoille tutumpia. Vaikeimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten saaminen oppilaitoksen ulkopuolisiin palveluihin on välillä hyvin haastavaa, mutta oppilaitoksen omien työntekijöiden luona käyminen koetaan luontevana osana koulutyötä ja opiskelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa painottuu asiakkaiden kanssa tehtävä yksilötyö, ja psykologien ja kuraattorien sijoittuminen sosiaali- ja terveystoimeen voi hankaloittaa kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen työ mahdollistaa varhaisen puuttumisen oppijoiden vaikeuksiin, ennen kuin ne kehittyvät vaikeammiksi.

Hallituksen esityksessä esitetään kuraattorien ja psykologien työnkuvien muuttamista. Työaika käytettäisiin enemmän yksilöhoitoihin ja kuraattorien osalta tarvittaessa myös palvelutarpeen arviointiin. Esitetty muutos toisi psykologien ja kuraattorien tehtäviin muita kuin koulussa tapahtuvia tehtäviä. Tämä vähentää psykologien ja kuraattorien tekemää työtä kouluissa ja oppilaitoksissa.

Opiskeluhollosta palveluiden sijoittuminen sivistystoimeen edistää yhteistyötä oppijoiden hyvinvoinnin vahvistamisessa. Keväällä 2020 lähes kaikki Suomen suurimmat kunnat linjasivat, että ne haluavat säilyttää opiskeluhollosta osana sivistystoimen toimintaa. Myös hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että nykyisen kuntien järjestämisvastuulle kuuluvan opiskeluhollosta etuna voidaan pitää sujuvaa yhteistyötä opettajien ja kunnan muiden palvelujen kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toteutettiin toukokuussa 2020 peruskoulujen opiskeluhuollon itsearviointi. Sen yhteydessä kysyttiin kaikkien koulujen yhteisöllisten opiskeluhoitoryhmien edustajien näkemystä psykologi- ja kuraattoripalveluiden sijoittumisesta. Opiskeluhuollon sijoittuminen jatkossakin sivistystoimen osaksi koettiin tärkeäksi.

Helsingin näkökulmasta keskeistä on ottaa huomioon myös ruotsinkielisen opiskeluhuollon järjestäminen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on eriytetty ruotsinkieliset palvelut omaksi toiminnakseen, toisin kuin sosiaali- ja terveystoimialalla. Tämä on mahdollistanut aidosti kaksikielisten opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen Helsingin kaupungin alueella. Palvelukokonaisuus vastaa esi-, perus- ja lukio-opetuksen opiskeluhuollon lisäksi yksityisen ammattioppilaitos Practicumien opiskelijahuollosta. Rakenne mahdollistaa lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tuen kehittämisen ja toteuttamisen yhtenäisenä kokonaisuutena, ja perinteiset nivelvaiheet on tehokkaasti poistettu. Palvelut on viime vuosina voitu varmistaa kaikille yksiköille ruotsin kielellä, mikä ei ole aina itsestään selvää muissa lasten ja nuorten hyvinvoinnin palveluissa. Riskinä uudistuksessa on, että nyt hyvin toimivassa ruotsinkielisessä opiskeluhuollossa yhteiskehittäminen vaikeutuisi ja kadotettaisiin vahvan yhtenäisen johtamisen edut.

Helsingissä se, että opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut kuuluvat osaksi ruotsinkielistä kasvatuksen ja koulutuksen kokonaisuutta on mahdollistanut tosiasiallisen palvelutarjonnan toteutumisen ruotsiksi. Resursseja on voitu joustavasti kohdentaa uudelleen, lisätä tarvittaessa eri yksiköihin ja työnjakoa muokata. Erityistä tukea tarvitseville on voitu ennakoivasti suunnitella tulevaisuuden oppimispolut. Hallituksen esityksen mukainen muutos sisältää merkittävän riskin siitä, että näiden palveluiden tarjoaminen ruotsiksi ei jatkossa toteutuisi yhdenvertaisella tavalla suomenkielisiin palveluihin. Tämä aiheuttaa samalla mahdollisen riskin myös valtiosääntöoikeudellisista ongelmista.

Hallituksen esityksen mukaan opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut koottaisiin uudistuksessa nykyistä suurempiin hallinnollisiin yksiköihin. Esityksen perustelujen mukaan tämä vahvistaisi työntekijöiden ammatillista osaamista ja tukea sekä parantaisi työhyvinvointia. Suuremmista yksiköistä saadut hyödyt koskevat lähinnä pieniä kuntia, sillä Helsingissä opiskeluhuollon yksiköt ovat jo tällä hetkellä suurempia kuin monien sote-maakuntien yksiköt tulisivat olemaan. Myös opiskeluhuollon henkilöstön työhyvinvointi ja -viihtyvyyttä on Helsingissä korkea. Helsingin opiskeluhuollon saamat tulokset Kunta10- ja työterveyskyselyissä ovat kiitettävällä tasolla.

14.09.2020

Esityksen perusteluissa todetaan, että kuraattorien ja psykologien siirtyminen hallinnollisesti sosiaali- ja terveystieteisiin mahdollistaisi aiempaa sujuvampia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjut erityisesti tukea tarvitseville oppilaille ja opiskelijoille. Helsingissä kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyötä on kehitetty aktiivisesti muun muassa palveluohjauksessa. Esimerkiksi lasten ja nuorten mielenterveyden yksilötyön palveluketjujen kuvaukset ovat valmistumassa yhteistyön tuloksena.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata hallituksen esityksessä ehdotettua muutosta. Opiskeluhuollon säilyttäminen kunnan sivistystoimen peruspalveluna tukee kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää opiskeluohjauksella, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamista ja varhaista puuttamista mahdollisiin ongelmiin. Myös yksityiset koulutuksenjärjestäjät Helsingissä kannattavat opiskeluhuollon pitämistä sivistystoimessa.

Käsittely

11.08.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Ted Apter: Lisätään uusi kohta (13)

(kappaleen (12) jälkeen, jossa on käsitelty ruotsinkielistä opiskeluhoitoa):

"Helsingissä se, että opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut kuuluvat osaksi ruotsinkielistä kasvatuksen ja koulutuksen kokonaisuutta on mahdollistanut tosiasiallisen palvelutarjonnan toteutumisen ruotsiksi. Resursseja on voitu joustavasti kohdentaa uudelleen, lisätä tarvittaessa eri yksiköihin ja työnjakoa muokata. Erityistä tukea tarvitseville on voitu ennakoivasti suunnitella tulevaisuuden oppimispolut. Hallituksen esityksen mukainen muutos sisältää merkittävän riskin siitä, että näiden palveluiden tarjoaminen ruotsiksi ei jatkossa toteutuisi yhdenvertaisella tavalla suomenkielisiin palveluihin. Tämä aiheuttaa samalla mahdollisen riskin myös valtiosääntöoikeudellisista ongelmista."

Kannattaja: Martina Harms-Aalto

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään uusi kohta (13)

(kappaleen (12) jälkeen, jossa on käsitelty ruotsinkielistä opiskeluhoitoa): "Helsingissä se, että opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut kuuluvat osaksi ruotsinkielistä kasvatuksen ja koulutuksen kokonaisuutta on mahdollistanut tosiasiallisen palvelutarjonnan toteutumisen

14.09.2020

ruotsiksi. Resursseja on voitu joustavasti kohdentaa uudelleen, lisätä tarvittaessa eri yksiköihin ja työnjakoa muokata. Erityistä tukea tarvitseville on voitu ennakoivasti suunnitella tulevaisuuden oppimispolut. Hallituksen esityksen mukainen muutos sisältää merkittävän riskin siitä, että näiden palveluiden tarjoaminen ruotsiksi ei jatkossa toteutuisi yhdenvertaisella tavalla suomenkielisiin palveluihin. Tämä aiheuttaa samalla mahdollisen riskin myös valtiosääntöoikeudellisista ongelmista."

Jaa-äännet: 1

Pia Kopra

Ei-äännet: 5

Ted Apter, Martina Harms-Aalto, Dani Niskanen, Matias Pajula, Pia Pakarinen

Tyhjä: 6

Fatim Diarra, Ville Jalovaara, Emma Kari, Petra Malin, Hannu Oskala, Kirsi Pihlaja

Poissa: 1

Abdirahim Husu Hussein

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi äänestyksessä Ted Apterin vastaehdotus äänin 5–1. Tyhjää äänesti 6. Poissa 1.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Jaana Kariniemi, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 82745
jaana.kariniemi(a)hel.fi

§ 520

F 7.10.2020, Den av ledamoten Björn Månsson väckta motionen om anvisning av en plats för en minnesplakett för Claes Andersson

HEL 2020-001112 T 00 00 03

Beslut

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Motion 29.1.2020 Björn Månsson, Plats för minnesplakett för Claes Andersson
- 2 Utlåtande från stadsmiljösektorn till stadsstyrelsen om en motion

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Björn Månsson och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors anvisar en plats för en minnesplakett för Claes Andersson, psykiatern, politikern, författaren och jazzpianisten, som avled sommaren 2019. Plaketten kunde bekostas av Svenska kulturfonden och enligt den avlidnes familj kunde Anderssons minne hedras med en enkel plakett på en plats som bäst avspeglar hans minne och verksamhet. Alternativa platser är skvären mellan Riksdagshuset och Museigatan. Skvären ligger mitt emellan riksdagen och jazzklubben Storyville och symboliserar därmed två sidor av Anderssons mångsidiga livsgärning och arv. Vid platsen finns en bergvägg där man kunde fästa plaketten. En annan möjlig plats är Författarparken i Bortre Tölö. Vi undertecknade föreslår att staden anvisar en lämplig plats för en minnesplakett för Claes Andersson.

Stadsstyrelsen konstaterar, med hänvisning till stadsmiljösektorns utlåtande 21.4.2020, att en minnesplakett över Claes Andersson kan placeras på det ställe som föreslogs i första hand, dvs. Riksdagsparken. Sektorn är beredd att komma överens med Svenska Kulturfonden om detaljerna kring placeringsstället, att ingå de avtal som behövs för placeringen av minnesplaketten och att bevilja projektet ett eventuellt behövligt åtgärdstillstånd.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsfullmäktiges ordförande beslutade 15.4.2020, § 3, att stadsstyrelsen senast 7.10.2020 bör förelägga stadsfullmäktige de i 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan avsedda fullmäktigemotioner för vilka den utsatta tiden för detta är 1.4–7.10.2020. Enligt 30 kap. 20 § i förvaltningsstadgan kan stadsfullmäktiges ordförande av särskilda skäl bevilja stadsstyrelsen tillstånd att överskrida de utsatta tiderna i 30 kap.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Motion 29.1.2020 Björn Månsson, Plats för minnesplakett för Claes Andersson
- 2 Utlåtande från stadsmiljösektorn till stadsstyrelsen om en motion

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 21.4.2020

HEL 2020-001112 T 00 00 03

Utlåtande

Stadsmiljösektorn tackar för förslaget och meddelar att den anser att en minnesplakett över Claes Andersson kan placeras i Riksdagsparken, som i första hand föreslagits för en sådan. Sektorn är beredd att komma överens med Svenska kulturfonden om detaljerna kring place-

14.09.2020

---

ringsstället, att ingå de avtal som behövs för placeringen av minnesplaketten och att bevilja projektet ett eventuellt behövligt åtgärdsstillstånd.

Begäran om utlåtande

Stadskansliet har bett stadsmiljösektorn ge ett utlåtande eller skicka ett brev från sektorn till stadsstyrelsen senast 24.4.2020.

Upplysningar

Jouni Heinänen, teamchef, puhelin: 310 37257
jouni.heinanan(a)hel.fi

§ 520

V 7.10.2020, Valtuutettu Björn Månssonin aloite paikan osoittamisesta Claes Anderssonin muistolaatalle

HEL 2020-001112 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Motion 29.1.2020 Björn Månsson, Plats för minnesplakett för Claes Andersson
- 2 Utlåtande från stadsmiljösektorn till stadsstyrelsen om en motion

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Björn Månsson ja 24 muuta valtuutettua esittävät mm., että kesällä 2019 kuolleen psykiatri, poliitikko, kirjailija ja jazz-pianisti Claes Anderssonin muistaminen olisi paikallaan Helsingissä. Muistamisen rahoittaisi ruotsinkielinen kulttuurisäätiö Svenska Kulturfonden ja edesmenneen henkilön perheen mukaan muistaminen voisi tapahtua jonkin yksinkertaisen muistolaatan muodossa paikassa, joka parhaiten kuvastaisi hänen muistoaan ja toimintaansa. Vaihtoehtoisia paikkoja voisivat olla Eduskuntatalon ja Museokadun välinen aukio, koska se sijaitessaan eduskunnan ja jazz-klubi Storyvillen välissä symbolisoisi kahta puolta hänen monipuolisesta elämänsäkaarestaan ja perinnöstään. Aukioon liittyy kallioseinä, johon muistolaatta voitaisiin kiinnittää. Toinen mahdollinen paikka voisi olla Kirjailijapuisto Taka-Töölössä. Allekirjoittaneet esittävät, että kaupunki osoittaa sopivan paikan Claes Anderssonin muistolaatalle.

14.09.2020

Kaupunginhallitus toteaa kaupunkiympäristön toimialan lausuntoon 21.4.2020 viitaten, että Claes Anderssonin muistolaatta voidaan sijoittaa sille ensisijaisesti ehdotettuun paikkaan eli Eduskuntapuistoon. Toimiala on valmiina sopimaan sijaintipaikan yksityiskohdista yhdessä Svenska Kulturfondenin kanssa, tekemään muistolaatan sijoittamiseen tarvittavat sopimukset ja myöntämään hankkeelle mahdollisesti tarvittavan toimenpideluvan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Motion 29.1.2020 Björn Månsson, Plats för minnesplakett för Claes Andersson
- 2 Utlåtande från stadsmiljösektorn till stadsstyrelsen om en motion

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 21.4.2020

HEL 2020-001112 T 00 00 03

Utlåtande

Stadsmiljösektorn tackar för förslaget och meddelar att den anser att en minnesplakett över Claes Andersson kan placeras i Riksdagsparken, som i första hand föreslagits för en sådan. Sektorn är beredd att

14.09.2020

komma överens med Svenska kulturfonden om detaljerna kring placementsstället, att ingå de avtal som behövs för placeringen av minnesplaketten och att bevilja projektet ett eventuellt behövligt åtgärdstillstånd.

Begäran om utlåtande

Stadskansliet har bitt stadsmiljösektorn ge ett utlåtande eller skicka ett brev från sektorn till stadsstyrelsen senast 24.4.2020.

Uppllysningar

Jouni Heinänen, teamchef, puhelin: 310 37257
jouni.heinanen(a)hel.fi

§ 521

V 7.10.2020, Valtuutettu Veronika Honkasalon aloite Helsingin kaupungin ulkopuolisista asiantuntijapalveluostoista

HEL 2020-005564 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Noora Fils, hankintapäällikkö, puhelin: 310 31501
noora.fils(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 22042020 Honkasalo Veronika, Valtuustoaloite Helsingin kaupungin ulkopuolisista asiantuntijapalveluostoista
- 2 Asiantuntijapalvelut 2017_2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Veronika Honkasalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Veronika Honkasalo ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki laatii kaupunginhallitukselle selvityksen, josta ilmenevät muun muassa seuraavat asiat:

1. Asiantuntijapalveluostojen tilirakenteen selventäminen siten, että tilirakenteesta selkeästi käy ilmi, minkälaisesta ostosta on kyse,

14.09.2020

miksi on päädytty ulkopuoliseen ostoon ja onko ostoa kilpailutettu?

2. Mikä on syynä asiantuntijapalveluiden loppusumman merkittävään lisääntymiseen vuodesta 2012-2013?
3. Miksi asiantuntijapalveluita ei ole tehty kaupungin omana työnä?
4. Mikä taho kaupungissa koordinoi asiantuntijapalveluiden ostoja kaupungin kokonaisorganisaation näkökulmasta?
5. Mihin toimiin kaupunginkansliassa ryhdytään, jotta asiantuntijapalveluiden ostojen tarkoituksenmukaisuus voidaan taata?
6. Miltä ulkopuolisilta yhtiöiltä Helsingin kaupunki on pääosin tehnyt asiantuntijapalveluostoja?

Kaupunginhallitus toteaa kaupungin käyttämän tilirakenteen osalta, että kaupungin tilirakenne on julkishallinnon JHS 192 -suosituksen ja kuntien kirjanpitolautakunnan ohjeistuksen mukainen. Kuntien automaattista talouden raportoinnin sisältöä ja aikatauluja velvoittaa ja ohjaa lainsäädäntökokonaisuus, jota täydentää valtiovarainministeriön laatima ja ylläpitämä Aura-käsikirja.

Lainsäädäntökokonaisuuden lakiosuus annettiin eduskunnalle hallituksen esityksenä kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeksi lainsäädännöksi (HE 60/2019). Laintasoista sääntelyä täydennetään valtioneuvoston asetuksella, jonka asetuksenantovaltuudesta säädetään kuntalain 112 §:ssä. Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kunnan tilinpäätökseen kuuluvasta taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja niiden liitteenä olevista tiedoista sekä talousarvion toteutumisvertailusta ja toimintakertomuksesta, konsernitilinpäätöksestä ja sen liitetiedoista sekä osavuositarkastuksista. Tietosisällön osalta määritellään taloustietojen raportointia ohjaavat kuntien ja kuntayhtymien tililuettelot, palveluluokitukset ja sektoriluokitukset. Tietosisällön muodostamista ohjaavat lisäksi muun muassa kustannuslaskennan ohjeistus sekä kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston voimassa olevat yleisohjeet ja lausunnot.

1.1.2021 tulee voimaan uusi tiliryhmittely, jossa palveluiden ostoja, muun muassa asiantuntijapalveluiden ostoja, eritellään nykyistä ryhmittelemällä tarkemmin. Tilirakenne ei kuitenkaan mahdollista raportointia siitä, miksi on päädytty ulkopuoliseen ostoon ja onko ostoa kilpailutettu.

Kaupunki on tehnyt vuosina 2017-2019 ulkopuolisia asiantuntijapalveluiden ostoja noin 154 miljoonalla eurolla (alv 0 %). Valtuustoaloitteessa mainittu 470 miljoonaa euroa on koko tiliryhmän "toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalvelut" summa vuoden 2017-2019 ostoista. Vuosina 2017-2019 kaupungilla on ollut useita kehityshankkeita, kuten digitali-

saatio-ohjelma, joiden toteuttamisen tueksi on hankittu ulkopuolisia asiantuntijapalveluita.

Asiantuntijapalveluita hankitaan sellaisissa tilanteissa, joissa kaupungilla itsellään ei ole riittävää osaamista tai riittäviä resursseja eikä ole tarkoituksenmukaista rakentaa kyseistä osaamista kaupungille, esimerkiksi rekrytoimalla tietyn alueen asiantuntijoita kaupungin omaan palvelukseen.

Helsingin kaupungilla hankintayksikköinä toimivat hallintosäännön 20 luvun 7 §:n mukaisesti kaupunginkanslia, tarkastusvirasto, toimialat, liikelaitokset sekä pelastuslaitos. Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston hankinnat ja kilpailuttaminen -yksikkö vastaa kaupungin hankintatoimen ohjaamisesta ja kehittämisestä. Kaupunginkanslia on kilpailuttanut asiantuntijapalveluiden yhteishankintasopimuksia ja lisäksi hankintayksiköillä on omia erillishankintoina toteutettuja asiantuntijapalveluita koskevia hankintasopimuksia. Asiantuntijapalveluiden ostoja koordinoidaan osana kaupungin hankintatoimen ohjausta. Näitä palveluita tai niiden ostoja ei seurata erikseen kaupunkitasoisesti.

Helsingin kaupungin hankintoja koskevat määräykset sisältyvät hallintosääntöön ja talousarvion noudattamisohjeeseen. Lisäksi hankinnossa tulee noudattaa lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (hankintalaki 1397/2016) ja lakia vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (erityisalojen hankintalaki 1398/2016). Näiden erityislakien ohella ovat tavanomaisesti huomioon otettavia myös kuntalaki (410/2015), hallintolaki (434/2003), laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006; tilaajavastuulaki) ja laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999; julkisuuslaki). Kaupungin hankintakäsikirjassa annetaan käytännönläheisiä neuvoja ja ohjeita hankintojen toteuttamiseksi tarkoituksenmukaisella tavalla ja lainsäädäntöä noudattaen. Lisäksi kaupungilla on erilliset ohjeet puitejärjestelyihin perustuvien hankintojen ja tilausten sekä pienhankintojen toteuttamista varten. Asiantuntijapalveluiden ostojen tarkoituksenmukaisuudesta vastaa hankinnasta päättävä taho.

Liitteessä 2 on esitetty tiliryhmässä "toimisto- pankki- ja asiantuntijapalvelut" vuosina 2017-2019 tehdyt ostot sadan euromääräisesti suurimman yhtiön osalta.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa.

Esitys on valmisteltu talous- ja suunnitteluosastolla.

14.09.2020

Asia/10

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Noora Fils, hankintapäällikkö, puhelin: 310 31501
noora.fils(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutetun aloite 22042020 Honkasalo Veronika, Valtuustoaloite Helsingin kaupungin ulkopuolisista asiantuntijapalveluostoista
- 2 Asiantuntijapalvelut 2017_2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 522

V 7.10.2020, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden edistämisestä korttelipihapilotilla

HEL 2020-001118 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petrus Pennanen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki järjestää pilottihankkeen muun muassa viihtyisyyttä, yhteisöllisyyttä ja luonnon monimuotoisuutta edistävän korttelipihaan toteuttamisesta kantakaupunkiin, jonka perusteella laaditaan ohjeistus taloyhtiöille internetiin.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin mahdollisuudet korttelipihojen edistämiseen rajautuvat asemakaavoituksen ja neuvonnan keinoihin. Olemassa olevaa korttelipihaa ei voida muuttaa kaupungin toimesta pihoiltaan yhteispihalliseksi muulla tapaa kuin asemakaavan muutosmenettelyllä, joka mahdollistaa korttelipihaan toteuttamisen rakennushanke kerrallaan. Tällainen kaavamuutos vaatii sitä, että kaikki ajateltuun yhteispihaan rajautuvat asunto-osake- ja kiinteistöyhtiöt hakevat kaavamuutosta yhdessä. Tämä puolestaan edellyttää ennen kaikkea yhtiöiden keskinäistä sopimista piha-alueiden hallinnoinnista, vastuista, kus-

tannuksista ja niiden jakautumisesta yhtiökohtaisin päätöksiin. Viime aikoina yhteispihoja on toteutunut asemakaavaprosessin myötä esimerkiksi Jätkäsaareen, Arabianrantaan, Sörnäistenniemelle ja Sompasaareen.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että vuonna 2007 laadittua Helsingiläinen kerrostalopiha -julkaisua (<https://www.hel.fi/static/liitteet/kanslia/aluerakentaminen/kehittyvakerrostalo/Julkaisut/helsingilainen-kerrostalopiha.pdf>), jonka tarkoituksena on luoda pohjaa uusien yhteisten piha-alueiden asema kaavoitukselle, on mahdollista edelleenkin soveltaen noudattaa suunniteltaessa muutoksia myös oleville korttelipihoille. Sen sijaan kaupunki on aikoinaan luopunut tehtävävalikoimassa olleesta piha- ja puutarhaneuvonnasta, sillä apua kantakaupungin kortteleiden ja muiden pihojen suunnitteluun on hankittavissa yleisesti pihasuunnittelun ammattilaisilta.

Kaupunginhallitus katsoo, että aloitteessa mainitut korttelipihoista saatavat hyödyt ovat sinänsä edistämisen arvoisia. Kaupunginhallitus toteaa kuitenkin, että aloitteessa esitetty pilottihanke vaatisi olemassa olevalle korttelipihalle toteutuakseen hankkeesta kiinnostuneiden yhtiöiden päätöksiä edellä mainituista yhteisjärjestelyistä ja kustannusjaosta. Lisäksi edellytettäisiin asemakaavoitusprosessin käynnistämistä kaikkien osapuolten kesken. Jos jossakin korttelissa syntyy sopimus näistä seikoista ja hankkeen suunnittelu alkaa, kaupunkiympäristön toimiala tarjoaa sen toteutumiseksi tarvittaessa toimialan palvelukokonaisuuksien asiantuntemusta.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 5.5.2020. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen valtuutettujen aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313

14.09.2020

suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.05.2020 § 245

HEL 2020-001118 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta päätti todeta, että kaupungilla ei ole tällä hetkellä muita keinoja yhdistää yksittäisiä pihoja suuremmiksi yhteispihoiksi kuin aloitteessa esille nostettu valistuksen tie. Yhteispihan luominen vaatii pihaan rajautuvien asunto-osake- ja kiinteistöyhtiöiden keskinäistä sopimista yhteisjärjestelyistä ja kustannusten jakautumisesta. Tällaisten sopimusten laatiminen vaatii juridista erityisosaamista sekä taloyhtiöiden päätökset. Kaupunki on järjestelmällisesti luopunut aikoinaan tehtävävalikoimassa olleesta piha- ja puutarhaneuvonnasta, sillä apua kantakaupungin kortteleiden ja muiden pihojen suunnitteluun on hankittavissa yleisesti pihasuunnittelun ammattilaisilta, kuten maisema-arkkitehdeiltä ja -suunnittelijoilta.

Jo valmiiksi rakennettua aluetta pihoiltaan yhteispihalliseksi ei voida muuttaa kaupungin taholta muulla tapaa kuin tekemällä uusi asemakaava ja odottamalla, että sitä toteutettaisiin rakennushanke kerrallaan. Tällainen kaavamuutos vaatii sitä, että kaikki ajateltuun yhteispihaan rajautuvat tontit hakisivat yhtä aikaa mukaan kaavamuutokseen ja sopisivat yhteisistä tavoitteista, joista yksi olisi uuden yhteispihan luominen. Tämä edellyttää taloyhtiöiltä päätöksentekoa ja keskinäistä sopimista. Monen pihaan käyttötarkoitus muuttuisi asemakaavan muutoksen myötä. Useissa kantakaupungin kortteleissa asemakaava ei nykyisinkään salli autopaikkoja pihoilla, vaikka pihoja käytetään pysäköintiin.

Vuodelta 2007 olevaa Helsingiläinen kerrostalopiha -julkaisua, jonka tarkoituksena on luoda pohjaa uusien yhteisten piha-alueiden asemakaavoitukselle, on mahdollista edelleenkin soveltaen noudattaa suunni-

14.09.2020

teltaessa muutoksia myös oleville korttelipihoille. Julkaisussa todetaan suurkorttelin tarjoavan mahdollisuuden pihatointojen joustavaan yhdistämiseen ja pihan käytön muunteluun tarpeen mukaan.

Vähän aikaa sitten asemakaavoitettujen kortteleiden piha-alueet on usein merkitty asumista palveleviksi, yhteiskäyttöisiksi korttelialueiksi (AH-korttelialue). Tähän merkintään voi sisältyä yhteispihatontteja, yhteisiä vapaa-ajantiloja sekä varastoja jne. Käytännössä tällainen korttelipiha vaatii hallinnoijakseen alueellisen palveluyhtiön, johon AH-tonttia ympäröivät tontit liittyvät. AH-korttelialueita on erityisesti Arabianrannassa, Sörnäistenniemellä ja Sompassaareissa, joissa tonteilla ei ole omaa pihaa-aluetta yhtään tai ei juuri ollenkaan, koska yhteispiha sijaitsee AH-tontilla.

Toinen tapa on erilliset, pihalliset tontit. Tällöin asemakaavassa määrätään esimerkiksi, että korttelin piha-alueet tulee rakentaa yhteiskäyttöisiksi. Asemakaavamääräys edellyttää tälle alueelle yhtenäistä pihasuunnitelmaa. Tuolla yhdellä ja yhtenäisellä pihasuunnitelmalla on onnistuneen lopputuloksen kannalta aivan keskeinen merkitys. Esimerkiksi Jätkäsaareissa tämän asemakaavamääräyksen avulla on saatu yhteispihoja asukkaille.

Ensimmäinen askel yhteispihahankkeessa on tällaista pihaa haluavien ja siihen rajautuvien taloyhtiöiden sopiminen erillisten piha-alueidensa hallinnoinnista, vastuista, kustannuksista ja niiden jakautumisesta. Jos muun muassa näistä seikoista päästää sopuun, on tämän jälkeen oikea aika aloittaa pihan toimintojen ideoiminen ja suunnittelu. Mikäli tällainen sopimus syntyy ja suunnittelu alkaa, kaupunkiympäristön toimiala seuraa hanketta ja tarvittaessa tarjoaa siihen asiantuntemustaan. Tällä hetkellä ei ole olemassa yhteispihahankkeita edistäviä taloudellisia ohjaukeinoja kuin mahdolliset taloyhtiöiden toimintojen rationalisoinnista seuraavat säästöt. Tulevaisuudessa voisi olla mahdollista kehittää tällaiselle tonttien pihoja suuremmaksi korttelipihoja yhdistävälle hankkeelle myös taloudellisia kannustimia esimerkiksi ympäristövaikutusten perusteella.

28.04.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi

§ 523

V 7.10.2020, Valtuutettu Fatim Diarran aloite Sortti-asemien aukioloaikojen laajentamisesta

HEL 2020-000558 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite
- 2 Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) lausunto 14.2.2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Fatim Diarra ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuudet Sortti-asemien aukioloaikojen laajentamiselle viikonloppuihin kierrättämisen helpottamiseksi.

Sortti-asemien toiminnasta vastaava Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) on hakenut muutosta asemien toimintaa säänteleviin ympäristölupiin, tarkoituksenaan laajentaa Kivikon ja Konalan asemien aukioloaikoja viikonloppuihin. Hakemukset on jätetty Etelä-Suomen aluehallintovirastolle viime vuoden puolella, ja niistä odotetaan lupapäätöksiä viimeistään tämän vuoden loppuun mennessä.

Lausunnossaan kaupunginhallitukselle HSY on todennut, että mikäli ESAVI myöntää Sortti-asemille luvan aukioloaikojen laajentamiseen, tulee HSY käynnistämään Konalan Sortti-asemalla noin vuoden pitui-

14.09.2020

sen kokeilun viikonloppuaukioloajoista. Kokeilujakson perusteella tullaan arvioimaan viikonloppuaukiolojen laajentamista pysyvästi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen valtuutettujen aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Fatim Diarran aloite
- 2 Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) lausunto 14.2.2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 27.2.2020

HEL 2020-000558 T 00 00 03

Sorttiasemat ovat osa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) toimintakenttää. Helsinki yhdessä Espoon, Vantaan ja Kauniaisen kaupunkien kanssa vastaa kuntayhtymän päätöksenteosta ja yhtymän toiminnasta. Viidestä sorttiasemasta kaksi on Helsingissä, Kivikon ja Konalan sorttiasemat. Sorttiasemat ovat keväällä kolmena lauantaia auki.

14.09.2020

Kaupunkiympäristön toimiala kannattaa aloitteen ehdotusta laajentaa sorttiasemien aukioloaikaa viikonloppuun. Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on 23.10.2019 lausunnossaan puoltanut HSY:n ympäristölupaa Eteläsuomen aluehallintovirastolle. Lupahakemuksessa yhtenä osana on toiminnan laajentaminen viikonlopuille.

Sorttiasemien aukiolon laajentaminen viikonlopuille kasvattaa asukkaiden mahdollisuutta kierrättää paremmin ja saattaa materiaalit uusiokäytön piiriin. Usein esimerkiksi muutot ja remontit osuvat viikonlopuille, jolloin käytössä on vuokratut isommat kuljetusvälineet ja jätteiden kuljetus on helpompaa. Jos vastaanottoa ei ole, on houkutus laittaa muuten kiertokelpoinen jäte alemman kierrätystason jätteeksi, esim. sekajätteeseen tai jopa hylätä luvattomasti ympäristöön. Tämä aiheuttaa haasteita paitsi taloyhtiöissä myös luvattomien kaatopaikkojen siistimisessä, joka kuuluu kaupunkiympäristön toimialan piiriin.

Sorttiasemien aukiolon laajentaminen lisää myös puutarhajätteen asianmukaista käsittelyä. Vieraslajien on mahdollista levitä asuinalueella tehokkaammin ympäristöön, jos puutarhajäte viedään puutarhojen ulkopuolelle esim. läheiseen metsään. Tämä on yksi merkittävimmistä vieraslajien leviämisylistä luontoon.

Lisätiedot

Heidi Huvila, ympäristöasiantuntija, puhelin: 310 38202
heidi.huvila(a)hel.fi

§ 524

V 7.10.2020, Valtuutettu Petra Malinin aloite katutilan ottamisesta kasvatukseen ja koulutuksen pihakäyttöön

HEL 2020-000559 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petra Malin ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi Kööpenhaminan mallin soveltuvuutta Helsinkiin ja sitä, voisiko katutilaa ottaa Helsingissä kasvatukseen ja koulutuksen toimialan pihakäyttöön.

Kaupunginhallitus toteaa, että alueiden käytön tulee lähtökohtaisesti perustua asemakaavaan, jolla luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliseen ja viihtyisälle elinympäristölle, palveluiden alueelliselle saataavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Kaavoitusmenettelyllä varmistetaan osallisten vuorovaikutusmahdollisuudet ja arvioidaan kaavan vaikutukset riittävässä laajuudessa. Ympäristön kannalta laadukkaimpaan

lopputulokseen päästään asemakaavoitusmenettelyllä, joskin aloitteessa esitetyn pihakäytön toteuttamiseen kaavaprosessi voi olla tarpeettoman raskas menettelytapa.

Kaupunginhallitus suhtautuu myönteisesti aloitteessa esitetyn selvityksen tekemiseen katualueiden hyödyntämismahdollisuuksista kasvatuksen ja koulutuksen toimialan piha-alueina. Katualueiden käyttö kasvatuksen ja koulutuksen piha-alueina tarjoaisi uuden ratkaisun yhä tiiviimmässä kaupunkitilassa sijaitsevien koulujen toimintojen järjestämiselle. Selvityksessä tulee kiinnittää huomiota muun muassa katutilan toimivuuteen, turvallisuuteen ja terveellisuuteen. Katutilan käyttö piha-alueena edellyttää koululaisten turvallisuuteen liittyvien vastuiden selvittämistä. Ennen kaikkea on tarpeen pohtia, millaisella päätöksentekoprosessilla katualue voidaan osoittaa kasvatuksen ja koulutuksen piha-alueeksi, jos tätä ei ole osoitettu asemakaavassa.

Sekä kaupunkiympäristölautakunta että kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattavat lausunnoissaan selvityksen tekemistä katualueiden ottamisesta varhaiskasvatukseen ja koulujen käyttöön. Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo lausunnossaan, että kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan olisi perusteltua ottaa vastuu selvitystyöstä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta osallistuisi selvityksen tekemiseen toiminnollisuuden ja turvallisuuden takaamiseksi. Lisäksi lautakunta esitti, että mahdollisten katupihojen suunnitteluun osallistettaisiin käyttäjiä ja kaupunkilaisia.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 17.03.2020 § 163

HEL 2020-000559 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta kannattaa valtuustoaloitteessa esitetyn selvityksen tekemistä katualueiden hyödyntämismahdollisuuksista kasvatuksen ja koulutuksen piha-alueina.

Alueiden käytön tulee lähtökohtaisesti perustua asemakaavaan, jolla luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palveluiden alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Kaavoitusmenettelyllä varmistetaan osallisten vuorovaikutusmahdollisuudet ja arvioidaan kaavan vaikutukset riittävässä laajuudessa. Lopputuloksen kannalta laadukain ympäristö saavutetaan, kun kaikki maankäytön suunnitteluun vaikuttavat seikat ovat riittävän aikaisessa vaiheessa tiedossa.

Kaupunkirakenteen tiivistyessä koulujen koot ovat kasvaneet ja koulut täytyy sijoittaa yhä tiiviimpään kaupunkirakenteeseen. Tällöin tehokkaampaan kaupunkitilan käyttöön on etsittävä myös uusia ratkaisuja. Katualueella on jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden lisäksi väistämättä tarvetta autoliikenteelle. Tonttien toiminnot edellyttävät usein pysäköinti-, saatto-, jakelu- ja huoltoliikennettä. Tontin saavutettavuus myös pelastusajoneuvoilla on varmistettava kaikissa olosuhteissa. Selvityksessä tulee kiinnittää huomiota katutilan toimivuuteen, turvallisuuteen ja terveellisyyteen. Katutilan käyttö piha-alueena edellyttää koululaisten turvallisuuden liittyvien vastuiden selvittämistä. Tarpeen on myös pohtia, minkälaisella päätöksentekoprosessilla katualue voidaan osoittaa kasvatuksen ja koulutuksen piha-alueeksi, jos tätä ei ole osoitettu asema-kaavassa.

Käsittely

17.03.2020 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Lisätään kappaleen (2) loppuun:

"Samalla lautakunta toteaa, että katualueet eivät lähtökohtaisesti sovel-
lu kasvatukseen ja koulutuksen varsinaisiksi piha-alueiksi."

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Atte Kalevan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Antti Koskela, Jape Lovén, Tuo-
mas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sa-
meli Sivonen, Osmo Soininvaara, Heta Tuura

Ei-äännet: 2

Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11
- 2.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jouni Korhonen, tiimipäällikkö: 310 37080
jouni.korhonen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.03.2020 § 46

HEL 2020-000559 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Petra Ma-
linin valtuustoaloitteesta katutilan hyödyntämisestä kasvatukseen ja kou-
lutuksen piha-alueena:

Katualueiden mahdollisessa hyödyntämisessä tulee varmistaa piha-
alueiden toimivuus, turvallisuus, terveellisyys ja valvottavuus toiminta-
aikana. Lisäksi selvityksessä on huomioitava alueen saavutettavuus ja
rajautuvuus sekä varmistettava, että katupihat eivät aiheuta lisäkustan-
nuksia toimialalle. Selvityksen yhteydessä on myös tärkeää varmistaa
kevyen liikenteen sujuvuus sekä varmistaa lasten ja nuorten turvallinen
liikkuminen piha-alueella ja kouluteillä.

14.09.2020

Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että vastuu selvitystyöstä on kaupunginkanslialla tai kaupunkiympäristön toimialalla, jonka toimintaan katualueiden ja tonttien kehittäminen kuuluu. Lautakunta edellyttää, että kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu selvitystyöhön toiminnollisuuden ja turvallisuuden takaamiseksi. Lisäksi lautakunta esittää, että mahdollisten katupihojen suunnitteluun osallistetaan käyttäjiä ja kaupunkilaisia.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vera Schulman, yksikön päällikkö, puhelin: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 525

F 7.10.2020, Den av ledamoten Martina Harms-Aalto väckta motionen om restaurering av Fredrikstorget

HEL 2019-012409 T 00 00 03

Framställning

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Motion av fullmäktigeledamoten Martina Harms-Aalto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Framställningen stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Martina Harms-Aalto och 17 andra ledamöter föreslår i sin motion att Fredrikstorget ska restaureras.

Fredrikstorget är ett unikt torg i Helsingfors, som är slutet på ena kanten och gränsar till ett enhetligt byggnadsbestånd från 1900-talets första årtionden. Platsen är en väsentlig del av den värdefulla byggda miljön i Helsingfors innerstad. Torgets disposition har ändrats många gånger. Senast har torget förnyats enligt en plan från år 1986, då de diagonala körbanorna slogs ihop och lönnarna kring torget planterades. Pilen i norra kanten och lönnen i mitten av torget är av tidigare ursprung. Torgets belysningssätt har eventuellt förnyats samtidigt som torget iståndsattes.

Fredrikstorget är i behov av iståndsättning. Faktorer som försämrar torgets allmänna uttryck och försvårar disponeringen är bland annat elskåpens läge, parkering utan tillstånd och placeringen av reklamskyltar,

14.09.2020

reklampelare och reklamställ. Döda träd i trädraderna har inte ersatts med nya, eftersom det inte finns tillräckligt med utrymme för trädens rotsystem i nuläget. Stamskyddens modell och svaga skick försämrar även torgets allmänna uttryck.

Stadsstyrelsen konstaterar att en ombyggnad av torget har planerats till mitten av 2020-talet i tioårsprogrammet för investeringar i gatu-, park- och motions- och idrottsområden. Innan planeringen inleds är det nödvändigt att genomföra bland annat en miljöhistorisk utredning och en kartläggning av trädbeståndets skick.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande om motionen. Stadsstyrelsens svar stämmer överens med utlåtandet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsfullmäktiges ordförande beslutade 15.4.2020, § 3, att stadsstyrelsen senast 7.10.2020 bör förelägga stadsfullmäktige de i 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan avsedda fullmäktigemotioner för vilka den utsatta tiden för detta är 1.4–7.10.2020. Enligt 30 kap. 20 § i förvaltningsstadgan kan stadsfullmäktiges ordförande av särskilda skäl bevilja stadsstyrelsen tillstånd att överskrida de utsatta tiderna i 30 kap.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Motion av fullmäktigeledamoten Martina Harms-Aalto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 03.03.2020 § 127

HEL 2019-012409 T 00 00 03

Lausunto

14.09.2020

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Fredrikintori on helsinkiläisittäin ainutlaatuinen toiselta laidaltaan umpikulmainen tori, jota rajaa yhtenäinen rakennuskanta 1900-luvun alkupuolelta. Kohde liittyy olennaisena osana Helsingin kantakaupungin arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön. Itse torin jäsentely on muuttunut useaan kertaan. Viimeksi tori on uusittu vuoden 1986 suunnitelman mukaan, jolloin diagonaaliset ajoradat yhdistettiin ja toria kiertävät vaahterat istutettiin. Pohjoisreunan paju ja keskiosan vaahtera ovat vanhempaa perua. Torin valaistustapa on mahdollisesti uusittu samaan aikaan torin kunnostuksen yhteydessä.

Tori kaipaa kunnostusta. Ongelmia torin ympäristössä ja torin yleisilmettä heikentäviä tekijöitä ovat muun muassa sähkökaappien sijoittuminen, luvaton pysäköinti, mainoskylttien, mainospylvään ja -telineiden sijoittelu. Puurivien kuolleita puita ei ole korvattu uusilla, sillä nykytilassa puiden juuristolle ei ole riittävästi kasvutilaa. Runkosuojien malli ja heikko kunto heikentävät myös torin yleisilmettä.

Torin peruskorjaus on katu-, puisto- ja liikunta-alueinvestointien 10-vuotishjelmassa suunniteltu tehtäväksi 2020-luvun puolivälissä. Ennen suunnitteluun ryhtymistä kohteesta on tarpeellista tehdä muun muassa ympäristöhistoriallinen selvitys sekä puuston kuntokartoitus.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

§ 525

V 7.10.2020, Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite Fredrikintorin kunnostamisesta

HEL 2019-012409 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Martina Harms-Aalto ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan Fredrikintorin kunnostamista.

Fredrikintori on helsinkiläisittäin ainutlaatuinen toiselta laidaltaan umpikulmainen tori, jota rajaa yhtenäinen rakennuskanta 1900-luvun alkupuolelta. Kohde liittyy olennaisena osana Helsingin kantakaupungin arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön. Itse torin jäsentely on muuttunut useaan kertaan. Viimeksi tori on uusittu vuoden 1986 suunnitelman mukaan, jolloin diagonaaliset ajoradat yhdistettiin ja toria kiertävät vaahterat istutettiin. Pohjoisreunan paju ja keskiosan vaahtera ovat vanhempaa perua. Torin valaistustapa on mahdollisesti uusittu samaan aikaan torin kunnostuksen yhteydessä.

Fredrikintori kaipaa kunnostusta. Sen yleisilmettä heikentävät ja jäsentelyä hankaloittavat muun muassa sähkökaappien sijoittuminen, luvaton pysäköinti sekä mainoskylttien, mainospylväiden ja -telineiden si-

14.09.2020

joittelu. Puurivien kuolleita puita ei ole korvattu uusilla, sillä nykytilassa puiden juuristolle ei ole riittävästi kasvutilaa. Runkosuojien malli ja heikko kunto heikentävät myös torin yleisilmettä.

Kaupunginhallitus toteaa, että torin peruskorjaus on katu-, puisto- ja liikunta-alueinvestointien 10-vuotishjelmassa suunniteltu tehtäväksi 2020-luvun puolivälissä. Ennen suunnitteluun ryhtymistä kohteesta on tarpeellista tehdä muun muassa ympäristöhistoriallinen selvitys sekä puuston kuntokartoitus.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Martina Harms-Aallon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 03.03.2020 § 127

HEL 2019-012409 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Fredrikintori on helsinkiläisittäin ainutlaatuinen toiselta laidaltaan umpikulmainen tori, jota rajaa yhtenäinen rakennuskanta 1900-luvun alkupuolelta. Kohde liittyy olennaisena osana Helsingin kantakaupungin arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön. Itse torin jäsentely on muuttunut useaan kertaan. Viimeksi tori on uusittu vuoden 1986 suunnitelman mukaan, jolloin diagonaaliset ajoradat yhdistettiin ja toria kiertävät vaahterat istutettiin. Pohjoisreunan paju ja keskiosan vaahtera ovat vanhempaa perua. Torin valaistustapa on mahdollisesti uusittu samaan aikaan torin kunnostuksen yhteydessä.

Tori kaipaa kunnostusta. Ongelmia torin ympäristössä ja torin yleisilmettä heikentäviä tekijöitä ovat muun muassa sähkökaappien sijoittuminen, luvaton pysäköinti, mainoskylttien, mainospylvään ja –telineiden sijoittelu. Puurivien kuolleita puita ei ole korvattu uusilla, sillä nykytilassa puiden juuristolle ei ole riittävästi kasvutilaa. Runkosuojien malli ja heikko kunto heikentävät myös torin yleisilmettä.

Torin peruskorjaus on katu-, puisto- ja liikunta-alueinvestointien 10-vuotishjelmassa suunniteltu tehtäväksi 2020-luvun puolivälissä. Ennen suunnitteluun ryhtymistä kohteesta on tarpeellista tehdä muun muassa ympäristöhistoriallinen selvitys sekä puuston kuntokartoitus.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

§ 526

V 7.10.2020, Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite viherrakentamisen lisäämisestä katukuvassa

HEL 2019-012404 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan viherrakentamisen lisäämistä katukuvassa yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten yritysten ja järjestöjen, kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kausikasvi-istutusten yhteydessä on tehty jo pitkään yhteistyötä yritysten ja yhteisöjen kanssa. Muun muassa Helsingin ydinkeskustan kahdeksan liikekorttelin kausikasvi-istutukset on toteutettu edellä mainittujen tahojen tilauksella. Kaupungin organisoimassa Hyvä kasvaa Helsingissä -liikkeessä paikallisia yrityksiä kutsuttiin mukaan rahoittamaan istutusastioita muun muassa Malminkartanon asema-aukiolle. Samoin Kauppapuutarhaliitto ja Kansainvälinen kukkasipulikeskus ovat lahjoittaneet useina vuosina kaupungille suuren määrän kukkasipuleita.

Kaupunkiympäristön toimiala pyrkii kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa ensisijaisesti säilyttämään alueilla jo kasvavaa elinvoimaista

kasvillisuutta osana kaupunkimaisemaa. Istutusastioita ja kasviryhmiä sijoitetaan liikenteellisesti tai ihmisten liikkumisen kannalta keskeisille paikoille, kuten kokoojakaduille, aukioille, toreille, asemille, ostoskeskusten yhteyteen ja liikenteenjakajiin. Sijoituspaikkoja on eniten kantakaupungin alueella, vaikkakin jokaiseen suurpiiriin sijoitetaan tasapuolisesti näyttäviä kausi-istutusryhmiä. Vuosittain etsitään myös sponsorirahoituksella toteutettavia kohteita.

Viherrakentamista edistettäessä tulee ottaa huomioon muun muassa, että kaupunkiympäristössä kasvillisuus vaatii menestyäkseen riittävästi tilaa. Olemassa olevilla kaduilla pysyvän maanvaraisen kasvillisuuden lisääminen on haasteellista ilman muutoksia esimerkiksi eniten katutilasta tilaa vievälle ajoneuvoliikenteelle tai tienvarsipysäköinnille varattuun tilaan. Kasvillisuus vaatii myös säännöllistä ylläpitoa ja hoitoa. Esimerkiksi kausikasvi-istutusten lisääminen edellyttäisi erityisesti niiden hoitoresurssien kasvattamista. Ylläpidon kannalta laajemmat viherrakentamiskokonaisuudet ovat helppohoitoisempia ja sitä kautta kustannustehokkaampia kuin pienet erilliset kasvillisuusalueet.

Aloitteesta on saatu lausunto kaupunkiympäristölautakunnalta. Lausunnossaan kaupunkiympäristölautakunta piti tarpeellisena selvittää, miten uusia katupuiden istutuksia voidaan suunnitella ja toteuttaa ei vilkkaasti liikennöidyille kaduille kantakaupungissa osallistamalla suunnitteluun kadun asukkaita. Esimerkinä nostettiin esiin aloitteessakin mainittu Baker Street -alueen viherryttämisprojekti, jossa esimerkiksi pysäköinnille varattua tilaa on esitetty muutettavaksi viheralueiksi ja autoliikenteelle varattua katutilaa kävelyalueiksi, joille sijoitettaisiin myös katupuita. Kaupunginhallitus suhtautuu selvityksen tekemiseen myönteisesti.

Kaupunginhallitus katsoo, että viherrakentamisen edistäminen katukuvassa yhteistyössä yritysten ja yhteisöjen on tavoitteena hyvä ja kannatettava. Yritysten ja yhteisöjen ideoille ja ajatuksille katukuvan vihreyden lisäämisestä suhtaudutaan myönteisesti. Kaupunginhallitus katsoo kuitenkin, että viherrakentamista tulee edistää tähän osoitettujen määrärahojen puitteissa paikkoihin, missä kasvillisuudella on mahdollisuus menestyä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeis-

tään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.05.2020 § 244

HEL 2019-012404 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinkiin lisätään kasvillisuuden määrää katujen varrella yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten yritysten ja järjestöjen kanssa. Kasvillisuuden, kuten puiden, köynnösten ja kukkaistutusten, todetaan tuovan monia etuja liittyen ilmastomuutoksen torjuntaan, viihtyisyyteen, katupölyn määrän vähentämiseen sekä elinympäristöjen monipuolistamiseen muun muassa hyönteisten näkökulmasta.

Kaupunki suunnittelee ja toteuttaa kasvillisuutta katutiloihin

Kaupunkiympäristön toimiala suhtautuu myönteisesti puiden, pensaiden ja muun kasvillisuuden istuttamiseen katu ympäristöön ja pyrkii lisäämään niiden istuttamista silloin, kun niille on mahdollista varata tilaa kasvaa ja kehittyä. Kasvillisuus tuottaa monenlaisia hyötyjä, muun muassa luo viihtyisyyttä kaupunki ympäristöön ja sen lisääminen on monesti järkevää. Usein viherrakentamista on helpompi toteuttaa ja ylläpitää isompina viheralueina kuin pieninä erillisinä alueina katutilassa.

Useita katupuita ja muuta kaupunkikasvillisuutta koskevia linjauksia ja ohjeita on tehty viime vuosina.

Monilajiset kaupunkipuuistutukset ovat Helsingin erityispiirre. Helsingissä kasvaa tällä hetkellä noin 30 000 katupuuta. Kaupunkipuulinjauksen mukaisesti pyritään asemakaavoituksessa sekä liikenne- ja katusuunnitelmien yhteydessä löytämään paikkoja uusille katupuille, kun se on kaupunkikuvallisten tavoitteiden mukaista ja kadun mitoituksen suhteen mahdollista. Vuosittain uusia katu- ja puistopuita istutetaan yhteensä noin tuhat kappaletta, joista katupuiden osuus on noin 300-400 kappaletta. Vuoden 2019 aikana tehtiin näyttäviä katupuuihastutuksia muun muassa Tyynenmerenkadulle (40 puun monilajinen puuistus) ja Teollisuuskadulle (47 uutta puistolehmusta). Katupuut ovat myös osa metsä- ja puustoista verkostoa, jonka osalta on juuri valmistunut uusi verkostosuunnitelma maankäytön suunnittelun tueksi.

Pensasistuksia käytetään monesti katupuuihastutusten täydentäjinä. Muut kasvityypit, kuten köynnökset, niityt ja kukkaistutukset eivät pääsääntöisesti viihdy puiden varjostuksen vuoksi katupuiden alla, vaan ne tulee sijoittaa mieluummin vähäpuustoisille tai puuttomille katualueille. Köynnökset ovat nykyisin melko harvinaisia katutilassa, mutta niissä on paljon uutta potentiaalia. Hyviä esimerkkejä ovat Arabianrannan Rörstrandinkadun ja Jätkäsaaren Tyynenmerenkadun köynnösistutukset. Paahteisissa kiertoliittymissä ja liikenteenjakajissa voidaan toteuttaa monilajisia ja kukkivia, dynaamisen kasvillisuuden lainalaisuuden noudattavia, istutuksia. Tätä dynaamisen kasvillisuuden suunnittelumallia on pilotoitu Kannelmäen kiertoliittymässä.

Näyttävintä kukintaa saadaan kausikasvi-istutuksilla, joilla tarkoitetaan kukkaryhmien ja istutusastioiden kesäkukkaistutuksia. Helsingin kausikasvilinjauksen mukaisesti (Kausikasvit Helsingissä, 2006) katualueiden kausikasvi-istutukset ovat lähinnä istutusastioissa, mutta esimerkiksi liikenteenjakajissa ja toreilla on myös maapohjaisia kukkaryhmiä. Istutusastioita ja kasviryhmiä sijoitetaan liikenteellisesti tai ihmisten liikumisen kannalta keskeisille paikoille, kuten kokoojakaduille, aukioille, toreille, asemille, ostoskeskusten yhteyteen ja liikenteenjakajiin. Sijoituspaikkoja on eniten kantakaupungin alueella, vaikkakin jokaiseen suurpiiriin sijoitetaan tasapuolisesti näyttäviä kausi-istutusryhmiä. Vuosittain etsitään myös sponsorirahoituksella toteutettavia kohteita. Vuonna 2019 kaupungin toteuttamia kukka-astioita oli kesäaikaan yhteensä noin tuhat kappaletta eri puolilla kaupunkia.

Niittyjen osalta kaupunki on tänä vuonna aloittamassa niittyverkostosuunnitelmaa, jossa tarkastellaan niittyjen mahdollisuuksia osana kaupunkivihreää. Osallistuva budjetointi -hankkeessa Nurmikoista niityksi

tutkitaan myös mahdollisuuksia muuttaa vähäkäyttöisiä nurmikoita niityiksi.

Viherrakentaminen katutilassa vaatii tilaa

Kaupunkiympäristössä kasvillisuuden istuttamisen rajoittavin tekijä on tila. Istutukset kannattaa tehdä siten, että kasvillisuudella on riittävät kasvuedellytykset. Maahan istutettava kasvillisuus vaatii maanalaista tilaa juurien kasvualustaa varten. Kadun alla rajoittavina tekijöinä ovat rakennusten ja rakenteiden perustukset sekä kunnallistekniset johdot ja putket. Useinkaan ei saada sijoitettua puita tai muuta kasvillisuutta, kun kadun alainen alue on täynnä kunnallistekniikkaa tai alue sijaitsee kokonaan kannella.

Kaava-alueilla katupuiden ja muun pysyvän kasvillisuuden istuttaminen määritellään maankäytön ja rakentamisen eri suunnitteluvaiheissa, kuten asemakaavassa sekä liikenne- ja katusuunnitelmissa. Katujen osalta kasvillisuuden istuttamista voidaan lisätä kaavoituksen avulla varaamalla uusilla kaduilla tilaa istutuksia varten. Katupuut ja pensaat istutetaan minimissään kolmen metrin levyisiin istutuskaisioihin. Varsinaisen istutuskaisian tilavarauksen lisäksi on varmistettava, miten kasvillisuuden sijoitteluun vaikuttavat kadun muut toiminnot, kuten kunnallistekniikka, huollon ja lumitöiden vaatima tila, eri liikkumismuotojen vaatimukset, kansirakenteet, näkemäalueet, kasvuympäristövaatimukset, kaivuutilat, pysäkit ynnä muut kalusteet, kadunvarsipysäköinti, valaistusratkaisut, liikennemerkit, ilmajohdot sekä mainostaulut. Lisäksi puilla tulee olla riittävästi etäisyyttä rakennuksiin, jotta latvuksilla on tarpeeksi tilaa kehittyä. Edellä luetelluista tekijöistä johtuen olemassa olevilla kaduilla pysyvän maanvaraisen kasvillisuuden lisääminen on haasteellista ja useimmiten mahdotonta ilman muutoksia esimerkiksi eniten katutilasta tilaa vievälle ajoneuvoliikenteelle tai tienvarsipysäköinnille varattuun tilaan. Aloitteessa esiinnostetussa Baker Streetin alueen viherryttämisessä esimerkiksi pysäköinnille varattua tilaa on esitetty muutettavaksi viheralueiksi ja autoliikenteelle varattua katutilaa kävelyalueiksi, joille sijoitettaisiin myös katupuita. Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että tulee selvittää miten ei vilkkaasti liikennöidyille kaduille kantakaupungissa voidaan suunnitella ja toteuttaa uusien katupuiden istutuksia. Suunnittelussa osallistetaan kadun asukkaita.

Tonteilla kasvillisuuden määrää voidaan ohjata asemakaavoituksen yhteydessä kasvillisuutta säilyttävillä tai niitä istuttamaan ohjaavilla kaavamerkinnöillä tai viherkerroinmääräyksen avulla. Viherkerroinmääräyksessä määritellään tietty korttelialueen vihertehokkuuden tavoitetaso numeerisena. Tämä ohjaa rakennuttajan säilyttämään tai istuttamaan tietyn määrän viherrakennetta (esimerkiksi puita) tontin pihasuunnitteluvaiheessa.

Katuja reunustavissa puistoissa kasvillisuuden määrää on helpompi lisätä kuin kaduilla ja tonteilla. Puistoissa on yleensä enemmän tilaa toimintojen kuten leikki-, liikuntapaikkojen ja käytävien tilantarpeesta huolimatta. Kasvillisuuden istutuspaikat ja lajit määritellään puistosuunnitelmassa, joka ohjaa puiston käyttöä, toimintoja ja näkymiä.

Istutusasiat eivät vaadi maanalaista tilaa, joten niiden sijoittelu on helppompaa. Istutusastioiden sijoittelusta ei kaupungilla ole erillistä ohjeistusta. Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen 37 §:n mukaan julkiseen kaupunkitilaan sijoitettavien rakennelmien koko, rakenne ja ulkoasu on suunniteltava ja rakennettava kunkin alueen kaupunkikuvaan sopivaksi ja siten, etteivät ne muodosta estettä liikkumiselle tai toimimiselle. Lisäksi kaupungin terassiohjeessa on todettu, että välittömästi liiketilan edessä, julkisivussa kiinni olevaa 80 cm levystä aluetta saa käyttää ulkotarjoiluun korvauksetta. Terassi ei kuitenkaan saa haitata julkisen kaupunkitilan käyttöä, pääsyä kiinteistöön, esteettömyyttä tai liikenneturvallisuutta. Rakennusluvassa osoitetut ja hälytysajoneuvoja tai huoltoajoa varten tarkoitetut kulkuyhteydet tulee säilyttää ajokelpoisina. Kun nämä asiat on huomioitu, ei kiinteistökohtaisten istutusastioiden lisäämiselle ole estettä.

Katukasvillisuutta on ylläpidettävä

Katujen kasvillisuus vaatii jatkuvaa ja säännöllistä hoitoa. Liikenneturvallisuuden kannalta tärkeät näkemäalueet on pidettävä avonaisina kasvillisuuden kaikissa kasvuvaiheissa. Myös katujen tarvittavat lumitilat ja muu talvikunnossapito tulee huomioida. Ylläpidon kannalta laajemmat viherrakentamiskokonaisuudet ovat helppohoitoisempia ja sitä kautta kustannustehokkaampia kuin pienet erilliset kasvillisuusalueet.

Katupuuntaimien kasvaminen elinvoimaisiksi puiksi edellyttää vuosikymmenten ajan kasvutilaa, kasvurauhaa ja kaupunkiympäristössä myös onnistuneita hoitotoimenpiteitä. Istuttaminen on vain murto-osa puun pitkästä elinkaaresta. Mitä rakennetumpaan ympäristöön puut istutetaan, sitä pidempi aika tarvitaan myös hiilensidontaan, sillä katu- ja puistopuiden istuttamisella ja kasvattamisella on yllättävän suuri hiilijalanjälki. Kestää vuosikymmeniä ennen kuin nyt istutetut puuntaimet ovat kasvaneet merkittäviksi hiilen sitojiksi. Nykyiset metsä-, katu- ja puistopuut ovat arvokasta kaupunkiomaisuutta, joiden säilymiseen tulee kiinnittää kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa entistä enemmän huomiota, paitsi viihtyisyyden ja taloudellisuuden, myös hiilitavoitteiden näkökulmasta.

Köynnöksien lisääminen julkisivuissa edellyttää kiinteistön ylläpitoon liittyvien näkökohtien huomioon ottamista. Kadun puolella köynnökset edellyttävät julkisivun eteen viherkaistaa takatöölöläiseen tapaan.

Köynnösten käyttö osana tonttialueiden kasvillisuutta on kannatettavaa, kunhan ylläpitoonäkökulma on myös suunniteltu.

Kausikukkaistutusten hoito on kallista, koska niitä on jatkuvasti kasteltava, lannoitettava ja siistittävä. Kausikasvi-istutusten lisääminen edellyttäisi erityisesti niiden hoitoresurssien kasvattamista.

Yhteistyö yritysten ja yhteisöjen kanssa

Kausikasvi-istutusten yhteydessä on tehty jo pitkään yhteistyötä yritysten ja yhteisöjen kanssa. Helsingin ydinkeskustan kahdeksan liikekorttelin kausikasvi-istutukset on toteutettu edellä mainittujen tahojen tilauksella. Istutukset toteuttaa ja hoitaa yksityinen yritys, joka määrittelee myös niiden laadun ja tyylin. Kaupungin organisoimassa Hyvä kasvaa Helsingissä- liikkeessä paikallisia yrityksiä kutsuttiin rahoittamaan mukaan istutusastioita muun muassa Malminkartanon asema-aukiolle. Samoin Kauppapuutarhaliitto ja Kansainvälinen kukkasipulikeskus ovat lahjoittaneet useina vuosina kaupungille suuren määrän kukkasipuleita. Näitä on istutettu näkyville paikoille eri puolille kaupunkia.

Yksityisten ja yhteisötoimijoiden toiminta istutusastioiden lisäämiseksi on kannatettavaa. Lisäksi esimerkiksi Kiinteistöliitto, Isännöitsijäliitto ja Puutarhaliitto voisivat yhdessä innostaa kantakaupungin kiinteistöjä vihreiden keitaiden lisäämiseen kortteleiden sisäpihoilla tai pihoilla yleisesti.

Yhteenveto

Viherrakentamisen lisääminen katukuvassa on tavoitteena hyvä ja kannatettava. Kasvillisuuden istuttamista tullaan toteuttamaan sitä koskevien linjausten ja suunnitelmien mukaisesti vain sellaisiin paikkoihin, missä sillä on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä. Kaupunkiympäristön toimiala pyrkii kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa ensisijaisesti säilyttämään alueilla jo kasvavaa elinvoimaista kasvillisuutta osana kaupunkimaisemaa. Yhteistyötä yritysten ja yhteisöjen kanssa jatketaan ja se vahvistuu. Helsinki on avoin uusille yritysten ja yhteisöjen ideoille ja ajatuksille katukuvan vihreyden lisäämiseksi.

Käsittely

05.05.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Amanda Pasanen: Kappale 9 viimeisen virkkeen jatkoksi: "ilman muutoksia esimerkiksi eniten katutilasta tilaa vievälle ajoneuvoliikenteelle tai tienvarsipysäköinnille varattuun tilaan. Aloitteessa esiinnostetussa Baker Streetin alueen viherryttämisessä esimerkiksi pysäköinnille va-

14.09.2020

rattua tilaa on esitetty muutettavaksi viheralueiksi ja autoliikenteelle varattua katutilaa kävelyalueiksi, jolle sijoitettaisiin myös katupuita. Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että tulee selvittää miten ei vilkkaasti liikennöidyille kaduille kantakaupungissa voidaan suunnitella ja toteuttaa uusien katupuiden istutuksia. Suunnittelussa osallistetaan kadun asukkaita.

Kannattaja: Noora Laak

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen.

28.04.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Böhling, maisema-arkkitehti: 310 37211
anna.bohling(a)hel.fi
Satu Tegel, suunnitteluasiantuntija, puhelin: 310 38406
satu.tegel(a)hel.fi
Minna Terho, suunnitteluasiantuntija, puhelin: 310 39527
minna.terho(a)hel.fi

§ 527

V 23.9.2020, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen Tennispalatsin tontille ja osto-oikeuden lisääminen maanvuokrasopimukseen (Kamppi, tontti 40101/1)

HEL 2020-006329 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto vahvistaa Helsingin Kampissa sijaitsevan tontin 4040/1 vuokrausperiaatteet 30.12.2080 saakka sekä päättää osto-oikeuden lisäämisestä maanvuokrasopimukseen liitteen 1 mukaisesti.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan päätös muotoon:

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto vahvistaa Helsingin Kampissa sijaitsevan tontin 4040/1 vuokrausperiaatteet 30.12.2080 saakka liitteen 1 mukaisesti. Vuokralaisen oikeus ostaa tontti poistetaan vuokrausperiaatteista.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 13

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 2

Veronika Honkasalo, Anna Vuorjoki

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 13 - 2.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuokrausperiaatteet
- 2 Asemkaava_10667

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsi

Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsin toimialana on osana Helsingin kaupunkikonsernia hallita maanvuokrasopimuksen nojalla Helsingin kaupungin 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelissa tonttia 4010/1 sekä omistaa sillä oleva museo- ja liikerakennus (Tennispalatsi). Helsingin kaupunki omistaa keskinäisen Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsin osakekannan kokonaisuudessaan.

Helsingin kaupungin ja Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsin välinen maanvuokrasopimus on voimassa 31.12.2055 saakka. Vuosivuokra on noin 560 000 euroa.

Kiinteistöosakeyhtiön myynti

Helsingin kaupungin tarkoituksena on myydä Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsin osakkeet ja tätä koskeva myyntiprosessi on aloitettu. Myynti toteuttaa kaupunginhallituksen 24.6.2019, 485 § hyväksymää kiinteistöpoliittista ohjelmaa sekä kaupunginhallituksen 22.6.2020, § 400 hyväksymää Helsingin kaupungin toimitilastrategiaa. Päätösten mukaan kaupunki harjoittaa aktiivista omistajapolitiikkaa luopumalla niistä tiloista, joita kaupunki ei tarvitse omassa palvelutuotannossaan ja joiden omistamiseen ei liity muita strategisia syitä tai pitkän tähtäimen palvelutarpeita.

Osakkeiden myynnin kannalta on erittäin tärkeää, että voimassa olevilla vuokrasopimuksilla on tietty varmuus ja jatkuvuus. Tästä syystä sekä paremman neuvotteluaseman saavuttamiseksi maanvuokrasopimuksen muuttaminen noin 60 vuoden pituiseksi ja siihen lisättävä tontin osto-oikeus on tarkoituksenmukaista.

Asemakaava- ja tonttitiedot

Alueella on voimassa asemakaava nro 10667 vuodelta 1999. Tontti on asemakaavassa merkitty liikerakennusten korttelialueelle (K). Tennis-palatsin rakennus on suojeltu asemakaavassa sr-2 merkinnällä. Asemakaavan ote on liitteenä 2.

Vuokra-aika ja vuokran määrä

Vuokra-ajan esitetään olevan noin 60 vuotta siten, että se päättyy vuoden 2080 lopussa.

Vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavaa kerrosneliömetrihintaa 49 euroa. Hintatasossa 4/2020 (ind. 19,66) tontin kerrosneliömetrihintaa on noin 963 euroa.

Uuden pidemmän maanvuokrasopimuksen vuosivuokra on noin 865 000 euroa. Vuokrasta peritään 80% niin pitkään kuin rakennuksen tilat ovat pääosin elokuvakeskus- ja kulttuurikäytössä. Alennettu vuosivuokra on noin 690 000 euroa.

Vuosivuokraa ja mahdollista myyntiä varten on saatu kolmen ulkopuolisen asiantuntijan arviolausunto. Arviolausuntojen perusteella voidaan todeta, että vuosivuokra ja myyntihinta ovat, myönnettävä alennus huomioiden, arviolausuntojen mukaisten arviointitarkkuuksien +/- 15%– +/- 20% sallimissa rajoissa markkinahintaisia.

Arviolausunnot ovat oheismateriaalissa.

Maanvuokrasopimuksen uudistaminen

Maanvuokrasopimus tullaan päivittämään ja siihen sisällytetään tarvittavat rasiteluonteiset ehdot ja uudet maaperäehdot. Samalla vuokrasopimusalueen pinta-ala muutetaan voimassa olevan asemakaavan ja tonttijaon mukaiseksi.

Osto-oikeus

Vuokrasopimukseen on tarkoitus tehdä osto-oikeutta koskeva ehto kaupunginhallituksen 1.4.2019, 220 § päättämien Helsingin tontinluovutusta koskevien linjausten sekä niitä tarkentavien soveltamisohjeiden mukaisesti. Linjausten kohdan 3.3. mukaan kaupunki luovuttaa hankeen toteuttajan valinnan mukaan muun muassa toimisto- ja hotellitontit pääsääntöisesti myymällä tai vuokraamalla osto-oikeuksin. Kauppahinta olisi noin 17 miljoonaa euroa.

Toimivalta ja päätöksen täytäntöönpano

14.09.2020

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 8 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto vahvistaa yli 30 vuoden pituisten maanvuokrasopimusten yleiset vuokrausperiaatteet. Kaupunginvaltuusto päättää kiinteän omaisuuden luovuttamisesta, milloin luovutettavan omaisuuden kauppahinta ylittää 10 miljoonaa euroa (HS 7 luku 1 § 6 kohta).

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, valtuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä oikeuttaa tonttipäällikkö vuokraamaan ja mikäli vuokralainen päättää käyttää osto-oikeuttaan myymään tontti 4040/1.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuokrausperiaatteet
- 2 Asemkaava_10667

Oheismateriaali

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)
- 3 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 481

HEL 2020-006329 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

14.09.2020

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.06.2020 § 385

HEL 2020-006329 T 10 01 01 02

Salomonkatu 15, Fredrikinkatu 65

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunkiympäristölautakunta oikeutetaan vuokraamaan uudelleen Helsingin Kampissa sijaitsevan tontin 4040/1 (pinta-ala 6 618m², rakennusoikeus 17 900 k-m²) Kiinteistöosaakeyhtiö Helsingin Tennispalatsille (ytunnus 1090036-0) liitteen 1 mukaisin ehdoin.

Käsittely

16.06.2020 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Esitys muotoillaan seuraavasti: "Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunkiympäristölautakunta oikeutetaan vuokraamaan uudelleen Helsingin Kampissa sijaitsevan tontin 4040/1 (pinta-ala 6 618m², rakennusoikeus 17 900 k-m²) Kiinteistöosaakeyhtiö Helsingin Tennispalatsille (ytunnus 1090036-0) pääosin liitteen 1 mukaisin ehdoin. Vuokralaisen oikeus ostaa tontti poistetaan vuokrauseriaatteista."

Kannattaja: Noora Laak

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Jape Lovén, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Mikko Särelä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Ei-äännet: 2
Mia Haglund, Noora Laak

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11-2.

09.06.2020 Pöydälle

02.06.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

§ 528

V 23.9.2020, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ilmastohätätilajulistuksen valmistelemiseksi

HEL 2019-012944 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Reetta Vanhanen: Poisto viidennestä kappaleesta: "eikä kaupunginhallitus katso, että aloitteessa tarkoitettujen julistuksen antaminen olisi aiheellista."

Lisäys viidennen kappaleen edelle uusi kappale: "Kaupunginhallitus kehottaa valmistelemaan ilmastohätätilajulistuksen, jolla Helsinki liittyy niiden kaupunkien joukkoon, jotka korostavat ilmastotoimien välttämättömyyttä ja kiireellisyyttä."

Kannattaja: Jan Vapaavuori

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Reetta Vanhasen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 3

Terhi Koulumies, Mika Raatikainen, Wille Rydman

Ei-äännet: 12

Veronika Honkasalo, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Reetta Vanhasen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 3 - 12.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen valtuustoaloite 12.11.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 23 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että Helsinki ryhtyisi valmistelemaan ilmastohätätilajulistusta. Aloitteentekijöiden mukaan vastaavia julistuksia on tehty Euroopan parlamentin 27.11.2019 julistaman ilmastohätätilan jälkeen monissa maissa ja yli 1000 kunnassa ympäri maailmaa. Perusviestinä julistuksessa kerrotaan olevan, että ilmastotoimilla on kiire ja nyt on aika toimia.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua

Maailmanlaajuisesti ilmastohätätilajulistuksia on tehty runsaasti Länsi- ja Keski-Euroopassa, Japanissa, Australiassa ja Uudessa Seelannissa sekä Pohjois-Amerikassa. Suomessa ilmastohätätilajulistuksia ei climateemergencydeclaration.org –sivuston mukaan ole vielä tehty yhdessäkään kunnassa. Turussa on asiasta tehty valtuustoaloite ja Lahdessa on ollut käynnissä nimienkeräys kuntalaisaloitetta varten, jossa vaaditaan ilmastohätätilan julistamista. Suomessa julistusten antaminen kunnallisissa toimielimissä ei ole ollut käytäntönä asiakysymyksissä eikä kaupunginhallitus katso, että aloitteessa tarkoitetun julistuksen antaminen olisi aiheellista. Maassamme kunnalla on yleinen toimiala, joka antaa mahdollisuuden päättää myös konkreettisista toimista.

Euroopan parlamentin 28.11.2019 päättämällä ilmastohätätilajulistuksella pyrittiin vauhdittamaan vuoden 2019 lopussa Madridissa käytyjä korkean tason neuvotteluja keinoista ilmastomuutoksen torjumiseksi. Valtioiden välisissä neuvotteluissa yhteisymmärryksen saavuttaminen ilmastomuutoksen vastaisista käytännön toimista on kuitenkin osoittautunut vaikeaksi.

14.09.2020

Helsinki on useilla areenoilla nostanut esiin ja kiinnittänyt edunvalvonnassaan huomiota ilmastokysymyksen kiireelliseen ratkaisemiseen ja nimenomaan kaupunkien rooliin kohotettaessa kansalaisten tietoisuutta maailmanlaajuisista riskeistä ilmastonmuutokseen liittyen.

Kaupunkistrategian 2017-2021 mukaan Helsinki korostaa toiminnassaan ekologisia arvoja ja verkostoituu maailman johtavien kaupunkien kanssa C40 ilmastoverkostossa. Helsinki erottautuu globaalin vastuun paikallisen toteuttamisen kansainvälisesti verkottuneena edelläkävijänä. Kunnianhimoisen ilmastonmuutoksen torjunnan tavoitteeksi on asetettu 60 prosentin päästövähennystavoite vuodelle 2030, ja kaupungin hiilineutraalisuus on määrä saavuttaa vuonna 2035. Kaupunki käyttää monipuolista keinovalikoimaa torjuessaan ilmaston haitallista muutosta. Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen on kaupungin riskienhallinnassa otettu huomioon yhtenä koordinoituna riskikategoriana.

Kaupunginhallitus hyväksyi 10.12.2018 (809 §) Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelman, jolla on käynnistetty toimenpiteet kaupunkistrategiassa 2017-2021 asetettujen päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Helsinki ylläpitää verkkosivustoa helsinginilmastoteot.fi, jolla esitellään Hiilineutraali Helsinki -hankkeen tavoitteita ja toimia ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyen. Sivusto kannustaa myös kaupungin asukkaita ja muita tahoja tekemään käytännön ilmastotekoja.

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset vuosille 2019-2025 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 27.5.2019 (405 §). Linjaukset sisältävät pääasiassa sellaisia toimenpiteitä, joita ei sisälly kaupungin muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Näitä ovat muun muassa kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelma, Helsingin hulevesiohjelma, viherkattolinjaukset, luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelma sekä Itämerihaasteen Itämeri-toimenpideohjelma.

Kaupunginhallitus päätti 10.2.2020 myöntää rahoituksen Helsinki Energy Challenge –kilpailua varten, jossa haetaan energia-alan innovaatioita erityisesti kivihiilen korvaamiseksi Helsingin kaukolämmön tuotannossa kestäväällä tavalla. Kilpailun tulos vahvistuu keväällä 2021. Kaupunki aikoo jakaa kilpailusta saatavan tiedon ja ratkaisut vapaasti muiden kaupunkien kanssa ja näin hyödyttää ilmastonmuutoksen torjuntatyötä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupungin-

valtuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen valtuustoaloite 12.11.2019

Oheismateriaali

1 Helsingin ilmastoteot -sivusto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 491

HEL 2019-012944 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

24.08.2020 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

§ 529

V 7.10.2020 Valtuutettu Kauko Koskisen aloite Malmin lentokentän säilyttämisestä lentokäytössä asemakaavan vahvistumiseen saakka

HEL 2019-012940 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Kauko Koskisen ym. aloite Malmin lentotoiminnan jatkamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kauko Koskinen ja 16 muuta valtuutettua esittävät 11.12.2019 aloitteessaan, että lentotoiminnan Malmin lentokentällä tulisi voida jatkua ainakin siihen asti, kun ko. alueen asemakaava on vahvistettu. Aloitteen tekijät perustelevat esitystään mm. sillä, että sekä korkein hallinto-oikeus että eduskunta ja valtioneuvosto ovat päätöksissään viitanneet siihen ettei korvaavaa paikkaa ole toistaiseksi löytynyt ja että viranomaisten tulisi etsiä Malmin kentälle joko korvaava kenttä tai toimintojen siirtäminen muille olemassa oleville kentille tai tukikohtiin. Kaupunki on kuitenkin päättämässä alueen vuokrasopimuksen jo vuoden 2019 lopussa, mikä on alueen yrityksille ja muille toimijoille erittäin vaikea tilanne. Niillä on oltava liiketaloudellisen toiminnan mahdollistava toimipaikka siihen asti kunnes korvaava paikka on osoitettu.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 17.3.2020, jonka jälkeen tietoja on päivitetty. Kaupunginhallitus toteaa,

että kentän vuokrasopimus on päätynyt 31.12.2019. Malmin lentokenttäyhdistys r.y. ja kaksi muuta tahoa tekivät tonttipäällikön sopimuksen päättämistä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimukset, jotka kaupunkiympäristölautakunta kuitenkin hylkäsi. Tämän jälkeen Malmin lentoaseman ystävät r.y. valitti hylkäyspäätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen. Yhdistyksen päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämistä koskeneen pyynnön hallinto-oikeus hylkäsi. Lisäksi Malmin lentokenttäyhdistys r.y. on nostanut kaupunkia vastaan kanteen Helsingin käräjäoikeudessa ja vaatinut eräiden maanvuokrasopimuksen ehtojen kohtuullistamista. Päätöstä Malmin lentoaseman ystävät r.y:n valitukseen odotetaan syyskuussa 2020 ja Malmin lentokenttäyhdistys r.y:n kanteeseen vuoden 2020 loppuun mennessä. Tosiasiallisesti lentotoiminta kentällä on oikeudenvastaisesti jatkunut vuokrasopimuksen päättymisestä huolimatta.

Aloitteessa viitataan myös siihen, että maakuntakaavassa on aiemmin edellytetty, että lentotoiminta alueella voisi jatkua, kunnes uusi tai korvaava kenttä on lentotoiminnalle löytynyt. Tämä maakuntakaava on kumoutunut maakuntavaltuuston päätettyä Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan hyväksymisestä toukokuussa 2017 ja tämän uuden maakuntakaavan voimaan saattamisen johdosta elokuussa 2017. Lopullisesti kaavaa koskeneet valitukset on hylätty korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 15.5.2020, jossa KHO pysytti aiemman, valitukset hylänneen hallinto-oikeuden päätöksen. Kaavassa alue on merkitty taajamatoimintojen merkinnällä ja tiivistettävän alueen kehittämisalumerkinnällä, sisältäen lisäksi arvokkaan kulttuuriympäristön ominaisuusmerkinnän.

Korvaavien lentopaikkojen etsiminen kuitenkin jatkuu. Liikenne- ja viestintäministeriö on myöntänyt 16.6.2020 avustuksia lentoasemien- ja lentopaikkojen toiminta- ja investointimenoihin vuodelle 2020. Yleisilmailulentopaikkoja tuetaan yhteensä 2 miljoonalla eurolla. Tukea myönnettiin Nummelan, Hyvinkään, Pyhtään ja Lahti-Vesivehmaan lentokenttien investointeihin. Päätöksellä huomioitiin eduskunnan 4.4.2018 antama lausuma koskien toimenpiteitä Malmin lentokentän korvaavien lentopaikkatoimintojen turvaamiseksi.

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on lähikeskus merkinnällä C3 ja asuntovaltaista aluetta merkinnällä A2. Asemakaavatilanteesta kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristölautakunta on hyväksynyt 10.12.2019 Nallenrinteen tarkistetun kaavaehdotuksen (nro 12577). Kaavaehdotus etenee valtuuston päätettäväksi, kun kaava-alueeseen liittyvä yksityisen maanomistajan kanssa solmittava maankäyttösopimus on valmis, arviolta syksyn 2020 aikana. Kaupunkiympäristölautakunta on lisäksi päättänyt asettaa Lentoasemankortteleiden asema-

kaavaehdotuksen (nro 12623) nähtäville 7.4-6.5.2020 ja tarkistettu kaavaehdotus tulee lautakunnan käsittelyyn loppusyksystä 2020.

Toteutusaikataulusta voidaan todeta, että vuosien 2020-2021 aikana lentokentän alueella on suunniteltu aloitettavan mm. maakaasun runkoputken siirron valmistelut maaperätutkimuksineen ja muita alueen infrastruktuurin rakentamiseen liittyviä töitä. Kaavoituksen edetessä ja muun toteuttamisen sallimissa puitteissa aluetta voidaan käyttää tilapäisesti esimerkiksi tapahtuma- ja konserttikäyttöön, joskin vuoden 2020 osalta koronapandemia on rajoittanut kokoontumista ja siten estänyt suuret yleisötapahtumat alueella.

Kokoavasti kaupunginhallitus toteaa, että Malmin lentokentän alueen saaminen uuteen, pääosin asuntorakentamisen ja myös liikunta-, virkistys- ja muiden palvelujen käyttöön 25 000 uudelle asukkaalle, on tärkeä kaupunkistrateginen tavoite. Lentotoiminnan jatkuminen ei sen vuoksi ole enää mahdollista eikä tarkoituksenmukaista.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen valtuutettujen aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Kauko Koskisen ym. aloite Malmin lentotoiminnan jatkamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

14.09.2020

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 483

HEL 2019-012940 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 17.03.2020 § 157

HEL 2019-012940 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaavatilanne ja toteuttamisen aikataulu

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa Malmin lentokenttä on osoitettu taajamatoimintojen aluevarausmerkinnällä sekä tiivistettävän alueen kehittämisperiaatemerkinällä. Alueella on säilynyt kulttuuriympäristöön liittyvä ominaisuusmerkintä. Sen sijaan aikaisemmat maakuntakaavamerkinnot Malmin lentokentästä liikennealueena, jonka toissijainen käyttötarkoitus on ollut taajamatoimintojen alue, on kumottu kokonaan. Uudenmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan toukokuussa 2017. Maakuntahallitus on päättänyt elokuussa 2017, että kaava tulee voimaan ennen kuin se saa lainvoiman. Maakuntakaava on kuulutettu voimaan.

Helsingin yleiskaavassa (2016) Malmin lentokentän alueelle on osoitettu rakentamista lähikeskusta C3-merkinnällä ja asuntovaltainen alue A2-merkinnällä. Aluetta on yleiskaavan mukaisesti tarkoitettu kehittää pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä

lähipalveluiden käyttöön. Malmin lentokentän alue on Helsingin yleiskaavan (2016) tärkein uusi rakentamisalue, josta suunnitellaan ja rakennetaan 25 000 asukkaan uusi kaupunginosa. Yleiskaavan toteuttamishjelmassa (kaupunginhallitus 4.6.2018) Malmin lentokentän alue kuuluu yleiskaavan ensimmäiseen toteutusvaiheeseen.

Em. yleiskaavaa on käsitelty hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa ennen Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan voimaantuloa. Hallinto-oikeus on katsonut, että maakuntakaavamääräyksen tarkoittama lentokenttätöiminta on katsottava päättyneen ja sanotussa tilanteessa maakuntakaavan mukaiseksi ensisijaiseksi maankäyttömuodon määrittelemäksi aluevarausmerkinnäksi on näin ollen tullut taajamatoimintojen alue aiemman liikennealueen sijaan. KHO:n päätöksessä Helsingin yleiskaava 2016:sta todettiin, että yleiskaavaa hyväksyttäessä on mm. ollut varmuus siitä, että valtio toimintoiheen on vetäytymässä alueelta viimeistään 2020-luvun alussa. Valtion ratkaisun tarkoituksena on ollut mahdollistaa alueen osoittaminen asuinrakentamiseen. Kaavaa hyväksyttäessä on lisäksi ollut tieto siitä, että alue oli siirtymässä kaupungin hallintaan. Alueen käytön lentoliikennetoimintaan on siten voitu yleiskaavan hyväksymisestä päätettäessä katsoa päättyneen maakuntakaavan suunnittelumääräyksessä tarkoitettulla tavalla, ja edellytykset alueen osoittamiselle yleiskaavassa asuinkäyttöön olivat olleet olemassa. KHO katsoi, että hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ollut perusteita. Helsingin yleiskaava 2016 tuli voimaan joulukuussa 2018.

Kaupunkistrategiassa 2017-21 ja nykyisessä asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelma / Kotikaupunkina Helsinki –ohjelma) on asetettu tavoitteeksi rakentaa 7 000 asuntoa vuodessa. AM-ohjelmasta päättäessään kaupunginvaltuusto totesi (22.6.2016), että tulevan asuntotuotannon näkökulmasta suunnittelun etenemistä edistetään Malmin lentokentän alueella. Korkein hallinto-oikeus kumosi joitakin osia yleiskaavan hyväksymistä koskevasta Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksestä, mikä lisää Malmin lentokentän alueen merkitystä kaupungin asuntorakentamisessa.

Alueelle on laadittu kaavarunko, joka on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 13.12.2016. Tarkennettu kaavarunko on hyväksytty 11.12.2018 kaupunkiympäristölautakunnassa. Lautakunta on ohjeistanut kiinnittämään jatkosuunnittelussa erityistä huomiota alueen luontoarvojen selvittämiseen, säilyttämiseen ja vaalimiseen. Lentotoiminnan säilyttämistä ei ole edellytetty.

Asuntorakentamisen käynnistäminen edellyttää asemakaavoituksen lisäksi, esirakentamisen suunnittelun ja toteutuksen, katujen ja kunnallistekniikan suunnittelun ja rakentamisen sekä tontinluovutusprosessin

ajallista limittämistä. Kaupungin tavoitteena on käynnistää rakentaminen 2020-luvun alussa kaavarunkoalueen eteläosasta Nallenrinteen ja Lento-asemankortteleiden kaava-alueilta, missä olemassa oleva katuverkko, infrastruktuuri ja joukkoliikenne ovat tehokkaasti hyödynnettävissä ja johon uusi kaupunkirakenne on luontevasti liitettävissä. Kaupunkiympäristölautakunta on hyväksynyt 10.12.2019 Nallenrinteen tarkistetun kaavaehdotuksen, minkä jälkeen kaavaehdotus etenee vuoden 2020 alkupuolella valtuuston päätettäväksi. Lentoasemankortteleiden asemakaavaehdotus tulee kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn maaliskuussa 2020.

Suunnittelu- ja rakentamistavoitteiden hallittu limittäminen ja toteutus sekä eri rakentamisvaiheiden keskinäisten riippuvuuksien ennakointi ja koordinointi edellyttävät, että Malmin lentokentän alue otetaan kaupungin omaan hallintaan ja käyttöön suunnitellusti 1.1.2020 alkaen. Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden osalta asuntorakentamisen edellytyksenä ovat esirakentaminen, putki- ja johtosiirrot, väistöt, katu- ja infarakentaminen, tontinvaraukset sekä talosuunnittelu. Vaiheittain vuoden 2020 aikana lentokentän alueella on suunniteltu aloitettavan mm. maakaasun runkoputken siirron valmistelut maaperätutkimuksineen ja esirakentamistöineen, koestabilointikenttien rakentaminen, uusien ajo- ja kulkureittien rakentaminen, uusien kaava-alueiden maaperä-, luonto- ja kasvillisuus selvitykset, Roihupellon ammattiopiston logistiikkakoulutuksen väistötila-alueen suunnittelun ja toteutuksen valmistelut sekä pelastuslaitosta palvelevien uusien hälytysajoreittien käyttö entisen lentokenttäalueen poikki.

Ilmailutoiminnan jatkuminen aiheuttaisi aikatauluriskin, joka toteutessaan viivästyttäisi Malmin lentokentän alueen rakentamista ja siten vaarantaisi kaupungin kasvun kannalta tärkeän strategisen asuntotutkimustavoitteen saavuttamisen Malmin lentokentän alueella. Näin ollen kaupungin strategiset tavoitteet alueen käytöstä asuntorakentamisen tarpeisiin eivät mahdollista lentotoiminnan jatkamista alueella.

Sopimustilanne

Kiinteistölautakunta päätti 1.12.2016 vuokrata Malmin lentokenttäyhdistys ry:lle noin 39,3 ha alueen ilmailumääräyksen AGA M1-1 ja ilmailulain (864/2014) mukaista valvomattoman lentopaikan pitämistä sekä harraste- ja yleisilmailutoiminnan harjoittamista varten toistaiseksi 1.1.2017 alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin kuitenkin kauintaan 31.12.2019 saakka.

Allekirjoitetussa vuokrasopimuksessa ei ole mainittua määräaikaa, vaan sopimus on ollut sopimusehtojen mukaisesti irtisanottavissa 1 kk irtisanomisajoin. Yhdistyksellä olisi ollut mahdollisuus pyytää sopimusta

muutettavaksi määräaikaiseksi 1.1.2017-31.12.2019 sen jälkeen, kun Yhdistys olisi maksanut sopimuksen mukaisen vakuuden. Yhdistys maksoi vakuuden kesäkuussa 2017, mutta se ei pyytänyt määräaikaisen sopimuksen tekemistä, joten sopimus jäi voimaan toistaiseksi voimassaolevana, 1 kk irtisanomisajoin. Yhdistys on jo vuokrasopimusta tehdessään tiennyt, että sopimus tulee päätymään vuoden 2019 lopulla ja siten sillä on ollut runsaasti aikaa sopeutua muuttuvaan tilanteeseen.

Tontit-yksikön päällikkö on kiinteistölautakunnan päätöksen toteuttamiseksi päättänyt 5.12.2018 irtisanoa vuokrasopimuksen päätymään 31.12.2019. Yhdistyksellä on siten ollut irtisanomispäätöksen jälkeenkkin runsaasti aikaa toimintojensa alasajoon.

Irtisanomispäätöksestä tehtiin kolme oikaisuvaatimusta, jotka kaupunkiympäristölautakunta hylkäsi 20.8.2019 tekemällään päätöksellä. Samalla oikaisuvaatimusasian käsittelyn yhteydessä lautakunta päätti käsittelyn kuluessa tehdyn vastaehdotuksen johdosta, ettei kaupunki tee yhdistyksen kanssa uutta vuokrasopimusta supistetusta vuokra-alueesta.

Oikaisuvaatimusten hylkäämisestä koskevasta lautakunnan päätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen ja pyydetty täytäntöönpanon kieltämistä. Hallinto-oikeus on 31.12.2019 antamallaan välipäätöksellä todennut, ettei irtisanomispäätöksen täytäntöönpanolle ole estettä.

Yhdistys on nostanut kanteen kaupunkia vastaan Helsingin käräjäoikeudessa 23.12.2019. Yhdistys on samalla tehnyt turvaamistoimihakemuksen alueen hallinnan turvaamiseksi. Yhdistys vaatii kanteessaan sopimuksen kohtuullistamista ja vuokra-ajan jatkamista. Käräjäoikeus on 21.1.2020 hylännyt Yhdistyksen tekemän turvaamistoimihakemuksen kokonaisuudessaan mm. sillä perusteella, että turvaamistoimen myöntämiseen ei ole olemassa maanvuokralaissa säädettyä perustetta.

Alueen maanvuokrasopimus on kaupungin näkemyksen mukaan päätynyt 31.12.2019 ja yhdistys pitää aluetta tällä hetkellä oikeudettomasti hallinnassaan rikkoen osapuolten välillä sovittuja ehtoja. Vuokrasopimuksen jatkamiseen ei siten ole mitään edellytyksiä muun ohella, koska yhdistys on täten toiminnallaan osoittanut, ettei kaupunki voi luottaa yhdistyksen kanssa tehtävien sopimusten pitävyyteen. Ei ole myöskään mitään syytä olettaa, että yhdistys menettelisi toisin kuin nyt, vaikka vuokrasopimusta jatkettaisiin.

Väliaikaiskäyttö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kiinteistölautakunnan 1.12.2016 päätöksen ja allekirjoitetun maanvuokrasopimuksen perusteella kaupungilla on oikeus ottaa vuokrattu alue omaan käyttöön esim. laajoja yleisötapahtumia varten. Vuoden 2019 kesällä järjestetyt Ed Sheeran -konsertit osoittivat alueen soveltuvan erittäin hyvin vastaavien suur tapahtumien sijoituspaikaksi. Viime kesän onnistunut suur tapahtuma on jo kasvattanut alueen kysyntää vastaavien tapahtumien sijoituspaikkana. Alueen tämän hetkinen luvaton käyttö Lentokenttäyhdistyksen toimesta vaarantaa vastaavien tapahtumien järjestämisen alueella, sillä 31.12.2019 päättynyt sopimus oli laadittu siten, että kaupungin oikeudet tapahtumien järjestämiseen ovat koskeneet vuokra-aikaa, eli vuosia 2017, 2018 ja 2019. Päätyneessä vuokrasopimuksessa ei ole luonnollisestikaan sovittu kaupungille näitä oikeuksia vuodelle 2020 ja siitä eteenpäin. Käytännössä yhdistyksen sopimuksenvastainen menettely estää alueen käyttöä esimerkiksi edellä mainitun kaltaisiin suur tapahtumiin. Tämä on Helsingille merkittävä imagotappio, mutta myös menetys matkailuelinkeinolle.

Väliaikaiskäytön yleissuunnitelma (päiv. 16.12.2019) on laadittu seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Suunnitelmassa osoitetaan mm. alueet aluerakentamisen tarpeille, uudet reittiyhteydet kentälle ja sen poikki, latureitit, virkistykseen varattavat alueet sekä kaupunkikulttuurille ja –tapahtumille varattavat alueet. Lentotoiminnan päättymisen avaa myös kaupungille mahdollisuuden osoittaa aiemmin suljetulle alueelle uutta virkistyskäyttöä Helsingin asukkaille.

Edellä mainituin perustein voidaankin todeta, että ilmailutoiminnan jatkuminen vaarantaisi kaupungin kannalta merkittävien yleisötapahtumien järjestämisen. Lisäksi toiminnan jatkuminen sulkee pois suunnitellun muun väliaikaiskäytön, jolla alue avattaisiin kaikkien kaupunkilaisten käyttöön.

Korvaavat lentokentät

Harraste- ja yleisilmailun toimintaedellytysten turvaaminen on valtion vastuulle kuuluva asia. Liikenne- ja viestintäministeriö on selvittänyt Helsinki-Malmin käyttäjäryhmien toiminnan jatkumista ja sijoittumista (Malmin harrasteilmailun sijoittumismahdollisuudet Nummelan ja Hyvinkään lentokentille, LVM:n julkaisuja 26-2014). Selvityksessä oletetaan, että osa harrasteilmailusta siirtyisi Nummelaan, koulutuspainotteinen toiminta Hyvinkäälle ja osa toiminnasta loppuisi tai harrastajien lentotuntien määrä vähenisi. Liikenne ja viestintäministeriön selvityksen valmistumisen jälkeen uusi lentokenttä on rakenteilla Mäntsälään ja toinen lentokenttä aloittanut toimintansa Pyhtäällä. Nämä osaltaan helpottanevat harraste- ja yleisilmailun toimintamahdollisuuksia, vaikka kyseinen toiminta Malmin entisellä lentokentällä loppuu.

Käsittely

17.03.2020 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Korvataan kappale (9) seuraavasti:

"Ilmailutoiminnan jatkuminen kuluvan vuoden ajan ei kuitenkaan aiheutaisi alueen rakentamiselle kohtuutonta aikatauluriskiä, ottaen huomioon muun muassa tehdyt valitukset. Lentäminen ei häiritse mahdollisesti kentällä järjestettäviä suurtapahtumia, kuten vuonna 2019 pidetty onnistunut tapahtuma todistaa. Lentotoiminta voidaan myös rytmittää siten, ettei se estä kentän alue luontoarvojen kattavaa ja kokonaisvaltaista kartoittamista. Sopivaa korvaavaa kenttää ei ole näköpiirissä. Lentotoiminnan jatkuminen alueella on näin ollen toistaiseksi mahdollista."

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Poistetaan kappaleesta (16) seuraava teksti:

"Vuokrasopimuksen jatkamiseen ei siten ole mitään edellytyksiä muun ohella, koska yhdistys on täten toiminnallaan osoittanut, ettei kaupunki voi luottaa yhdistyksen kanssa tehtävien sopimusten pitävyyteen. Ei ole myöskään mitään syytä olettaa, että yhdistys menettelisi toisin kuin nyt, vaikka vuokrasopimusta jatkettaisiin."

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Korvataan kappale (19) seuraavasti:

"Vuoden 2019 kesällä Malmin lentokentän alueella järjestettiin onnistuneita suurtapahtumia, joiden ajaksi lentotoiminta keskeytettiin. Vastavien tapahtumien järjestäminen olisi jatkossakin täysin mahdollista, eivätkä edellä mainitut perusteet anna aiheutta olettaa, että lentotoiminnan jatkuminen vaarantaisi kaupungin kannalta merkittävien yleisötapahtumien järjestämistä."

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Atte Kaleva: Korvataan kappale (9) seuraavasti

Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Antti Koskela, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Risto

14.09.2020

Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Heta Tuura

Ei-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 3.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Atte Kaleva: Poistetaan kappaleesta (16) seuraava teksti

Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Antti Koskela, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Heta Tuura

Ei-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 3.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Atte Kaleva: Korvataan kappale (19) seuraavasti

Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Antti Koskela, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Heta Tuura

Ei-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 3.

Kolmen suoritettuna äänestyksen jälkeen kaupunkiympäristölautakunta päätti hylätä jäsen Atte Kalevan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna ehdotuksen.

10.03.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

14.09.2020

Asia/18

Lisätiedot

Tom Qvisén, projektipäällikkö: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 530

V 7.10.2020, Den av ledamoten Marcus Rantala väckta motionen om avstående från användning av glyfosatbaserade bekämpningsmedel

HEL 2020-000554 T 00 00 03

Framställning

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Framställningen stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Marcus Rantala och 18 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska sluta använda bekämpningsmedel som innehåller glyfosat, såsom Roundup.

Stadsstyrelsen konstaterar att målet redan nu är att sluta använda glyfosatbaserade ämnen vid skötseln av parker och andra anlagda områden som staden underhåller. Samtidigt försöker man hitta ersättande bekämpningsmetoder också för de ogräsväxter och främmande arter som är svårast att bekämpa. Att sluta använda glyfosatbaserade bekämpningsmedel ingår i det arbete som utförs i år för uppdatering av produktkortet för underhåll av växtligheten och av kvalitetskraven på skötseln av växtligheten. Då åtgärder vidtas för att avstå från användningen av glyfosat beaktas gällande lagar och förordningar.

Men än så länge är det tillåtet i Helsingfors att använda glyfosatbaserade medel för att bekämpa mångåriga ogräsväxter med kraftiga rötter

14.09.2020

och stark rotspridning. Trots att stadsmiljösektorn med eftertryck upp-
muntrar entreprenörerna att använda ersättande bekämpningsmetoder,
är det dock inte ett krav att de ska bekämpa ogräsväxter på något al-
ternativt sätt.

Det är beaktansvärt att användningen av kemiska medel för bekämp-
ning av ogräsväxter i Helsingfors är förbjuden i lekparker och på lek-
platser, på daghems- och skolgårdar, i hundinhägnader eller andra om-
råden för olika aktiviteter, i permanentbelagda eller stenbelagda områ-
den, i närheten av vattendrag och i grundvattenområden.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen fö-
relägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamö-
ter.

Stadsfullmäktiges ordförande beslutade 15.4.2020, § 3, att stadsstyrel-
sen senast 7.10.2020 bör förelägga stadsfullmäktige de i 30 kap. 11 § i
förvaltningsstadgan avsedda fullmäktigemotioner för vilka den utsatta
tiden för detta är 1.4–7.10.2020. Enligt 30 kap. 20 § i förvaltningsstad-
gan kan stadsfullmäktiges ordförande av särskilda skäl bevilja stadssty-
relsen tillstånd att överskrida de utsatta tiderna i 30 kap.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 31.08.2020 § 486

HEL 2020-000554 T 00 00 03

Framställning

Stadsstyrelsen beslutade bordlägga ärendet.

Behandling

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

31.08.2020 Bordlades

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt bordlägga ärendet på förslag av Marcus Rantala.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 14.05.2020
§ 62

HEL 2020-000554 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Glyfosaattipohjaiset torjunta-aineet ovat maailman eniten käytettyjä rikkakasvien torjunta-aineita. Niitä käytetään erityisesti sekä maataloudessa että kotipuutarhoissa. Toistaiseksi glyfosaattia tehoaineena sisältävät torjunta-aineet ovat tehokkain tapa torjua rikkakasveja.

EU:n jäsenmaissa on voimassa tehoaineena glyfosaattia, jonka yksi markkinanimi on Roundup, sisältävien aineiden EU komission myyntilupa 15.12.2022 asti. Glyfosaatin käyttö rikkakasvien torjunta-aineiden tehoaineena on viime vuosina aiheuttanut voimakasta keskustelua niin EU:n jäsenvaltioiden keskuudessa kuin Suomessakin. Tutkimustietoa aineen vaikutuksesta ihmisiin ja eläimiin on olemassa kuitenkin vielä kohtalaisen vähän moneen muuhun kemikaaliin verrattuna. Aiemmin luultiin, että aine ei olisi haitallista muille kuin vihreille kasveille, mutta tutkimustieto aineen vaikutuksista maaperään, eliöihin, ihmisiin ja ekosysteemissä kierto on lisääntynyt. Uusia tutkimuksia tehdään koko ajan.

Nykytilanne

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala vastaa suurimmasta osasta asemakaavan mukaisten viheralueiden sekä katuvihreän ja julkisten rakennusten tonttien ylläpidon järjestämisestä. Näiden lisäksi toimialan vastuulla myös virkistyskäyttöön tarkoitettujen saarien kasvillisuudesta huolehtiminen. Kaupunkiympäristön toimialan lisäksi kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluilla on vastuullaan liikunta-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

paikkoja ympäröivien viheralueiden ylläpidon järjestäminen ja osa virkistyskäyttöön tarkoitettujen saarien palveluiden huolehtimisesta.

Glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käyttö on sallittu Helsingissä vahvajuuristen, voimakkaasti juurillaan leviävien, monivuotisten rikkakasvien torjunnassa. Tehoainetta on käytetty lähinnä katuviheralueilla, puistojen ylläpidollisesti haasteellisilla kivituhkapinnoilla ja peltoviljelyssä rikkakasvien torjunnassa. Lisäksi tiettyjä haitallisia vieraslajeja, kuten jättiputkea, torjutaan kyseisellä torjunta-aineella. Kemiallisia rikkakasvin torjunta-aineita ei saa käyttää lainkaan leikkipuistoissa ja -paikoissa, päiväkotien ja koulujen piha-alueilla, koira-aitauksissa tai muilla toiminnallisilla alueilla, päällystetyillä tai kivetyillä alueilla eikä vesistöjen läheisyydessä tai pohjavesialueilla.

Tällä hetkellä kaupunkiympäristön toimialan ylläpidon vastuulla on noin 350 hehtaaria peltoja, noin 900 hehtaari puistoja ja noin 450 hehtaaria katuviheralueita. Alueiden hoito ja hoidon tavoitteet perustuvat toimialalla laadittuihin aluesuunnitelmiin, puistosuunnitelmiin ja niissä määritelyihin hoitoluokkiin sekä ylläpidon tuotekorttien laatuvaatimuksiin. Ylläpidon hoitomenetelmät ja muut vaatimukset perustuvat aina voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Myös kaupunkistrategian tavoitteet määrittävät ja ohjaavat ylläpidon toimenpiteitä ja menetelmiä. Esimerkiksi Itämerihaasteessa on kaupunkiympäristön toimialan ylläpidon ja Staran yhteisvastuulla oleva toimenpide ”Kemiallisten torjunta-aineiden käyttö rikkakasvien ja tuohyönteisten torjuntaan puisto- ja viheralueilla rajoitetaan välttämättömimpään, pyritään luonnonmukaiseen torjuntaan sekä etsitään ja otetaan käyttöön hyväksi havaittuja vaihtoehtoisia menetelmiä.”

Torjunta-aineiden käytön periaatteet

Torjunta-aineiden käyttö perustuu torjuttavan alueen haasteelliseen ylläpitoon. Näitä ovat vilkkaasti liikennöityjen katualueiden katuviherkasvat tai vaikeasti torjuttavat kasvilajit, joilla on haittaominaisuuksia, kuten jättiputken ihoa polttava vaikutus tai kurturuusun voimakas leviäminen juurilla. Vaikka glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käyttö on vielä toistaiseksi sallittua, Helsinki on yli kymmenen vuoden ajan vähentänyt asteittain torjunta-aineiden käyttöä puistoissa ja ottanut korvaavia aineita tai torjuntatapoja käyttöön. Mekaanisen torjunnan lisäksi käytetään esimerkiksi kiehuvaa vettä, pelargonihappoa ja tulikuumaa vesihöyryä. Glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden torjuntateholle ei ole suoranaisesti löytynyt korvaajaa, sillä ympäristöystävällisemmät menetelmät ovat käyttö- ja työvoimakustannuksiltaan paljon kalliimpia vaatien enemmän torjuntakertojen toistoja.

Helsingin pelloilla on muutaman vuoden ajan kokeiltu myös kerääjäkasvien kylvöä satokasvin yhteydessä. Kerääjäkasvin tarkoitus on sitoa varsinaiselta viljelykasvilta käyttämättä jääneitä ja maasta vapautuvia ravinteita sekä lisätä kasvipeitteisyyttä sadonkorjuun jälkeen. Kerääjäkasvi kilpailee hyvin rikkakasvien kanssa, ja erityisesti luomuviljelyssä aluskasvien käyttö on osa kasvinsuojelua.

Helsingin kaupungin yleisten alueiden ylläpito tilataan monivuotisiin sopimuksiin perustuen kaupungin liikelaitos Staralta ja yksityisiltä urakoitsijoilta. Viimeisen viiden vuoden aikana ylläpidossa on vähennetty hyvin aktiivisesti glyfosaatin käyttöä ja edistetty vaihtoehtoisia torjuntatapoja. Kilpailutetuissa ylläpidon urakoissa tarjoaja on saanut lisäpisteitä esittäessään vaihtoehtoisia torjuntamenetelmiä kemialliselle torjunnalle, torjunta-aineiden käytön vähentämisestä ja muiden keinojen käytöstä. Esimerkiksi Lauttasaaren ja Herttoniemen alueurakoissa ei käytetä lainkaan glyfosaattipohjaisia torjunta-aineita.

Toimenpiteet glyfosaatin käytöstä luopumiseksi

Kaupunkiympäristön toimiala huomioi toiminnassaan voimassa olevat lait ja asetukset ja toimii voimassa oleviin palvelu- ja urakkasopimuksiin kirjattujen laatuvaatimusten mukaisesti yleisten alueiden ylläpidossa kannustaen voimakkaasti urakoitsijoita käyttämään korvaavia torjuntamenetelmiä.

Tavoitteena on jo nyt luopua aineen käytöstä puistojen ja muiden rakennettujen alueiden hoidossa. Saman aikaisesti etsitään korvaavia torjuntamenetelmiä myös vaikeimmin torjuttaville, monivuotisille juurilevintäisille rikkakasveille ja vieraslajeille. Tämä huomioidaan uusien urakoiden valmistelussa.

Peltoviljelyssä glyfosaatista luopuminen alkaa osana vuoden 2021 viljelysuunnitelman valmistelua, ja viimeistään vuodesta 2023 alkaen kaupungin peltoalueilla siirrytään luonnonmukaiseen viljelyyn ilman virallista luomusertifikaattia.

Kaupunkiympäristön toimialalla on menossa lukuisia kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisia luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä ja edistäviä isoja ja pienempiä projekteja, joiden tavoitteena on tuottaa organisaatioon pysyviä toimintamalleja. Pölyttäjien huomioiminen kasvijaistoa monipuolistamalla niin niittykasvillisuutta kehitettäessä kuin rakennettujen puistojen kasvillisuutta valittaessa ja ylläpidettäessä on nostettu voimakkaasti esille. Useammassa puistorakentamiskohteessa on käytetty puhtaita kierrätysmaita. Kierrätysmaassa olevan siemenpankin hyödyntäminen puistorakentamisessa onkin yksi merkittävä osa ekologista rakentamista.

14.09.2020

Glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käytön lopettaminen on mukana ylläpitoon liittyvän kasvillisuuden tuotekortin ja kasvillisuuden hoidon laatuvaatimusten päivitystyössä, jota tehdään tänä vuonna. Kaupunkiympäristön toimiala on tietoisesti suunnannut glyfosaatin ja muiden kemiallisten torjunta-aineiden käytön lopettamiseen, mutta tämä edellyttää, että viher- ja katualueiden ylläpidon urakoitsijoille sallitaan kuitenkin jonkin mittainen siirtymäaika. Muutos lähtee hoitokulttuurista, totutuista toimintamalleista ja työmetodeista sekä ylläpidon määrärahojen uudelleen kohdentamisesta. Urakoitsijoilla on mahdollisuus jo nyt itsenäisesti valita käyttämänsä työmenetelmät asetettujen hoidon laatuvaatimusten saavuttamiseksi, mutta glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden täydellisellä käytön lopettamisella on kustannusvaikutuksia. Taloudellisesti mikään menetelmä ei toistaiseksi ole yhtä tehokas kuin kemiallinen rikkakasvien torjunta, mikä selittää niiden laajan käytön. Jatkossa Helsingin kaupungin viher- ja katualueiden hoidon laatuvaatimuksissa rikkakasvien torjunnan painopistealueet määritellään tarkemmin. Meidän on opittava hyväksymään näkyvä muutos kaupunkikuvassa. Torjunta keskitetään puistojen istutuksiin. Jatkossa esim. katuviheralueiden rikkaruohottomuutta ei tavoitella siinä määrin kuin tähän asti on tehty.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Katriina Arrakoski, tiimipäällikkö, puhelin: 310 64382
katriina.arrakoski(a)hel.fi

§ 530

V 7.10.2020, Valtuutettu Marcus Rantalan aloite glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käytön lopettamisesta

HEL 2020-000554 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Marcus Rantala ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että kaupunki luopuu glyfosaattia sisältävien torjunta-aineiden, kuten Roundupin, käytöstä.

Kaupunginhallitus toteaa, että tavoitteena on jo nyt luopua haitallisten glyfosaattipohjaisten aineiden käytöstä kaupungin ylläpitämien puistojen ja muiden rakennettujen alueiden hoidossa. Samanaikaisesti etsitään korvaavia torjuntamenetelmiä myös vaikeimmin torjuttaville rikkasveille ja vieraslajeille. Glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käytön lopettaminen on mukana ylläpitoon liittyvän kasvillisuuden tuotekortin ja kasvillisuuden hoidon laatuvaatimusten päivitystyössä, jota tehdään tänä vuonna. Toimenpiteissä glyfosaatin käytöstä luopumiseksi huomioidaan voimassaolevat lait ja asetukset.

Tällä hetkellä glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käyttö on kuitenkin toistaiseksi sallittu Helsingissä vahvajuuristen, voimakkaasti juurillaan

leviävien, monivuotisten rikkakasvien torjunnassa. Vaikka kaupunkiympäristön toimiala kannustaa urakoitsijoita voimakkaasti käyttämään korvaavia torjuntamenetelmiä, ei heiltä kuitenkaan edellytetä vaihtoehtoisia rikkakasvien torjuntatapoja.

Huomionarvoista on, että Helsingissä kemiallisten rikkakasvien torjunta-aineiden käyttö on kielletty leikkipuistoissa ja -paikoissa, päiväkotien ja koulujen piha-alueilla, koira-aitauksissa tai muilla toiminnallisilla alueilla, päällystetyillä tai kivetyillä alueilla eikä vesistöjen läheisyydessä tai pohjavesialueilla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Marcus Rantalan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 486

HEL 2020-000554 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

14.09.2020

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 14.05.2020 § 62

HEL 2020-000554 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Glyfosaattipohjaiset torjunta-aineet ovat maailman eniten käytettyjä rikkakasvien torjunta-aineita. Niitä käytetään erityisesti sekä maataloudessa että kotipuutarhoissa. Toistaiseksi glyfosaattia tehoaineena sisältävät torjunta-aineet ovat tehokkain tapa torjua rikkakasveja.

EU:n jäsenmaissa on voimassa tehoaineena glyfosaattia, jonka yksi markkinanimi on Roundup, sisältävien aineiden EU komission myyntilupa 15.12.2022 asti. Glyfosaatin käyttö rikkakasvien torjunta-aineiden tehoaineena on viime vuosina aiheuttanut voimakasta keskustelua niin EU:n jäsenvaltioiden keskuudessa kuin Suomessakin. Tutkimustietoa aineen vaikutuksesta ihmisiin ja eläimiin on olemassa kuitenkin vielä kohtalaisen vähän moneen muuhun kemikaaliin verrattuna. Aiemmin luultiin, että aine ei olisi haitallista muille kuin vihreille kasveille, mutta tutkimustieto aineen vaikutuksista maaperään, eliöihin, ihmisiin ja ekosysteemissä kiertoa lisääntyy. Uusia tutkimuksia tehdään koko ajan.

Nykytilanne

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala vastaa suurimmasta osasta asemakaavan mukaisten viheralueiden sekä katuvihreän ja julkisten rakennusten tonttien ylläpidon järjestämisestä. Näiden lisäksi toimialan vastuulla myös virkistyskäyttöön tarkoitettujen saarien kasvilisuudesta huolehtiminen. Kaupunkiympäristön toimialan lisäksi kult-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

tuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluilla on vastuullaan liikunta- paikkoja ympäröivien viheralueiden ylläpidon järjestäminen ja osa virkistyskäyttöön tarkoitettujen saarien palveluiden huolehtimisesta.

Glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käyttö on sallittu Helsingissä vahvajuuristen, voimakkaasti juurillaan leviävien, monivuotisten rikkakasvien torjunnassa. Tehoainetta on käytetty lähinnä katuviheralueilla, puistojen ylläpidollisesti haasteellisilla kivituhkapinnoilla ja peltoviljelyssä rikkakasvien torjunnassa. Lisäksi tiettyjä haitallisia vieraslajeja, kuten jättiputkea, torjutaan kyseisellä torjunta-aineella. Kemiallisia rikkakasvin torjunta-aineita ei saa käyttää lainkaan leikkipuistoissa ja -paikoissa, päiväkotien ja koulujen piha-alueilla, koira-aitauksissa tai muilla toiminnallisilla alueilla, päällystetyillä tai kivetyillä alueilla eikä vesistöjen läheisyydessä tai pohjavesialueilla.

Tällä hetkellä kaupunkiympäristön toimialan ylläpidon vastuulla on noin 350 hehtaaria peltoja, noin 900 hehtaari puistoja ja noin 450 hehtaaria katuviheralueita. Alueiden hoito ja hoidon tavoitteet perustuvat toimialalla laadittuihin aluesuunnitelmiin, puistosuunnitelmiin ja niissä määriteltäviin hoitoluokkiin sekä ylläpidon tuotekorttien laatuvaatimuksiin. Ylläpidon hoitomenetelmät ja muut vaatimukset perustuvat aina voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Myös kaupunkistrategian tavoitteet määrittävät ja ohjaavat ylläpidon toimenpiteitä ja menetelmiä. Esimerkiksi Itämerihaasteessa on kaupunkiympäristön toimialan ylläpidon ja Staran yhteisvastuulla oleva toimenpide ”Kemiallisten torjunta-aineiden käyttö rikkakasvien ja tuohyönteisten torjuntaan puisto- ja viheralueilla rajoitetaan välttämättömimpään, pyritään luonnonmukaiseen torjuntaan sekä etsitään ja otetaan käyttöön hyväksi havaittuja vaihtoehtoisia menetelmiä.”

Torjunta-aineiden käytön periaatteet

Torjunta-aineiden käyttö perustuu torjuttavan alueen haasteelliseen ylläpitoon. Näitä ovat vilkkaasti liikennöityjen katualueiden katuviherkkaita tai vaikeasti torjuttavat kasvilajit, joilla on haittaominaisuuksia, kuten jättiputken ihoa polttava vaikutus tai kurturuusun voimakas leviäminen juurilla. Vaikka glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käyttö on vielä toistaiseksi sallittua, Helsinki on yli kymmenen vuoden ajan vähentänyt asteittain torjunta-aineiden käyttöä puistoissa ja ottanut korvaavia aineita tai torjuntatapoja käyttöön. Mekaanisen torjunnan lisäksi käytetään esimerkiksi kiehuvaa vettä, pelargonihappoa ja tulikuumaa vesihöyryä. Glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden torjuntateholle ei ole suoranaisesti löytynyt korvaajaa, sillä ympäristöystävällisemmät menetelmät ovat käyttö- ja työvoimakustannuksiltaan paljon kalliimpia vaatien enemmän torjuntakertojen toistoja.

Helsingin pelloilla on muutaman vuoden ajan kokeiltu myös kerääjäkasvien kylvöä satokasvin yhteydessä. Kerääjäkasvin tarkoitus on sitoa varsinaiselta viljelykasvilta käyttämättä jääneitä ja maasta vapautuvia ravinteita sekä lisätä kasvipeitteisyyttä sadonkorjuun jälkeen. Kerääjäkasvi kilpailee hyvin rikkakasvien kanssa, ja erityisesti luomuviljelyssä aluskasvien käyttö on osa kasvinsuojelua.

Helsingin kaupungin yleisten alueiden ylläpito tilataan monivuotisiin sopimuksiin perustuen kaupungin liikelaitos Staralta ja yksityisiltä urakoitsijoilta. Viimeisen viiden vuoden aikana ylläpidossa on vähennetty hyvin aktiivisesti glyfosaatin käyttöä ja edistetty vaihtoehtoisia torjuntatapoja. Kilpailutetuissa ylläpidon urakoissa tarjoaja on saanut lisäpisteitä esittäessään vaihtoehtoisia torjuntamenetelmiä kemialliselle torjunnalle, torjunta-aineiden käytön vähentämisestä ja muiden keinojen käytöstä. Esimerkiksi Lauttasaaren ja Herttoniemen alueurakoissa ei käytetä lainkaan glyfosaattipohjaisia torjunta-aineita.

Toimenpiteet glyfosaatin käytöstä luopumiseksi

Kaupunkiympäristön toimiala huomioi toiminnassaan voimassa olevat lait ja asetukset ja toimii voimassa oleviin palvelu- ja urakkasopimuksiin kirjattujen laatuvaatimusten mukaisesti yleisten alueiden ylläpidossa kannustaen voimakkaasti urakoitsijoita käyttämään korvaavia torjuntamenetelmiä.

Tavoitteena on jo nyt luopua aineen käytöstä puistojen ja muiden rakennettujen alueiden hoidossa. Saman aikaisesti etsitään korvaavia torjuntamenetelmiä myös vaikeimmin torjuttaville, monivuotisille juurilevintäisille rikkakasveille ja vieraslajeille. Tämä huomioidaan uusien urakoiden valmistelussa.

Peltoviljelyssä glyfosaatista luopuminen alkaa osana vuoden 2021 viljelysuunnitelman valmistelua, ja viimeistään vuodesta 2023 alkaen kaupungin peltoalueilla siirrytään luonnonmukaiseen viljelyyn ilman virallista luomusertifikaattia.

Kaupunkiympäristön toimialalla on menossa lukuisia kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisia luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä ja edistäviä isoja ja pienempiä projekteja, joiden tavoitteena on tuottaa organisaatioon pysyviä toimintamalleja. Pölyttäjien huomioiminen kasviviljelyä monipuolistamalla niin niittykasvillisuutta kehitettäessä kuin rakennettujen puistojen kasvillisuutta valittaessa ja ylläpidettäessä on nostettu voimakkaasti esille. Useammassa puistorakentamiskohteessa on käytetty puhtaita kierrätysmaita. Kierrätysmaassa olevan siemenpankin hyödyntäminen puistorakentamisessa onkin yksi merkittävä osa ekologista rakentamista.

14.09.2020

Glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden käytön lopettaminen on mukana ylläpitoon liittyvän kasvillisuuden tuotekortin ja kasvillisuuden hoidon laatuvaatimusten päivitystyössä, jota tehdään tänä vuonna. Kaupunkiympäristön toimiala on tietoisesti suunnannut glyfosaatin ja muiden kemiallisten torjunta-aineiden käytön lopettamiseen, mutta tämä edellyttää, että viher- ja katualueiden ylläpidon urakoitsijoille sallitaan kuitenkin jonkin mittainen siirtymäaika. Muutos lähtee hoitokulttuurista, totutuista toimintamalleista ja työmetodeista sekä ylläpidon määrärahojen uudelleen kohdentamisesta. Urakoitsijoilla on mahdollisuus jo nyt itsenäisesti valita käyttämänsä työmenetelmät asetettujen hoidon laatuvaatimusten saavuttamiseksi, mutta glyfosaattipohjaisten torjunta-aineiden täydellisellä käytön lopettamisella on kustannusvaikutuksia. Taloudellisesti mikään menetelmä ei toistaiseksi ole yhtä tehokas kuin kemiallinen rikkakasvien torjunta, mikä selittää niiden laajan käytön. Jatkossa Helsingin kaupungin viher- ja katualueiden hoidon laatuvaatimuksissa rikkakasvien torjunnan painopistealueet määritellään tarkemmin. Meidän on opittava hyväksymään näkyvä muutos kaupunkikuvassa. Torjunta keskitetään puistojen istutuksiin. Jatkossa esim. katuviheralueiden rikkaruohottomuutta ei tavoitella siinä määrin kuin tähän asti on tehty.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Katriina Arrakoski, tiimipäällikkö, puhelin: 310 64382
katriina.arrakoski(a)hel.fi

§ 531

V 7.10.2020, Valtuutettu Laura Rissasen aloite yhden vyöhykkeen kertalippujen käyttöönotosta joukkoliikenteessä

HEL 2019-010631 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Lisätään kappaleeksi viisi:

”HSL:n tulee edelleen jatkaa lipputuotteiden kehittämistä ja hinnoittelun selkeyttämistä. Tavoitteena on selvitysten kautta löytää malli, jonka kustannusvaikutukset eivät ole mittavat ja jonka vaikutus kestävien kulkumuotojen käyttöön on kokonaisuutena positiivinen. Näillä reunaehdoilla tavoitteena tulee olla yhden vyöhykkeen kertalipun käyttöönotto myös A, B ja C-vyöhykkeillä.”

Kannattaja: Reetta Vanhanen

Kaupunginhallitus hyväksyi Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Valtuutettu Laura Rissanen ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteesaan yhden vyöhykkeen kertalippujen käyttöönottoa Helsingin seudun liikenteen (HSL) joukkoliikenteessä.

Kaupunginhallitus toteaa, että HSL toteutti keväällä laajan selvityksen, jossa käytiin läpi useita lippuratkaisuja mm. aloitteessa esitettyyn lyhyen matkan kertalippuun liittyen, myös yhden vyöhykkeen lipun osalta. Tarkastelu perustui sekä liikennemallilla että asiakaskeskeisillä menettelyillä tehtyihin arvioihin matkustuksen ja lipputulojen muuttumisesta. Samassa yhteydessä tarkasteltiin mahdollisten toteutusten resurssi-vaatimuksia. Selvityksen lopputulos oli, että mikään uusi lippuratkaisu ei juurikaan lisäisi kestävien kulkumuotojen osuutta, mutta aiheuttaisi riskin merkittävään lipputulojen menetykseen.

Lipputuotteita koskeva selvitys esiteltiin keväällä HSL:n hallituksen kokouksessa, jossa päätettiin, että lipputuotteistoon ei tuoda uutta ns. lyhyen matkan kertalippua.

Aloitteesta on saatu lausunnot kaupunkiympäristölautakunnalta ja HSL:ltä. Kaupunkiympäristölautakunta kannatti lausunnossaan selvityksen tekemistä yhden vyöhykkeen kertalipun käyttöönotosta. HSL on lausuntonsa jälkeen ilmoittanut lipputuotteita koskevan selvityksen tulokset sähköpostitse.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Oheismateriaali

- 1 Valtuutettu Laura Rissanen aloite
- 2 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) lausunto

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 487

HEL 2019-010631 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 21.01.2020 § 36

HEL 2019-010631 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista ja lippujen hinnoista kuuluvat HSL:n toimivaltaan.

HSL valmisteli huhtikuussa 2019 käyttöön otetun uudistetun taksa- ja lippujärjestelmänsä vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL pyysi ennen päätöksentekoaan kuntien lausuntoja ehdottamistaan muutoksista.

Kaupunginhallitus antoi 28.2.2011 lausunnon taksa- ja lippujärjestelmän vyöhykemalleista. Kaupunginhallitus totesi, että kantakaupungin

joukkoliikennejärjestelmä perustuu pitkälti raitioliikenteeseen ja kanta-kaupungin joukkoliikennematkat ovat pääsääntöisesti lyhyitä. Kaarimalissa taksa- ja lippujärjestelmään tulisikin sisältyä vain A-vyöhykkeelle kelpaava, kertaliput ja arvoliput sisältävä ”city-lippu”, joka palvelee satunnaista liikkumista kantakaupungin raitio-verkostolla.

Lausunnossaan 2.4.2012 taksa- ja lippujärjestelmän vyöhykerajoista ja lippujen hinnoitteluperiaatteista, kaupunginhallitus totesi, että mahdollisuus raitiovaunulippuun on syytä säilyttää taksa- ja lippujärjestelmässä.

Kaupunginhallitus antoi 16.9.2013 lausunnon lippujen hinnoitteluperiaatteista ja hintasuhteista uudessa vyöhykemallissa. Siinä todettiin, että kertalipun hinnan korotus suhteessa muiden lippujen hintoihin on kannatettavaa. Vaikka lipputuloja menetettäisiin kertalippujen myynnin vähenemisenä, nopeuttaa ajoneuvossa tapahtuvan myynnin väheneminen liikennettä ja tekee liikennöinnistä täsmällisempää. Aiempien selvitysten perusteella joukkoliikenteen houkuttelevuuden kannalta arvo- ja kausilippujen hintoja olisi tavoiteltavaa laskea ja kertalippujen hintaa korottaa.

Kaupunginhallituksen 9.9.2019 hyväksymässä lausunnossa HSL:n alustavasta TTS -suunnitelmasta vuosille 2020-2022 todetaan: ”Vyöhykeuudistuksen vaikutuksia tulee seurata tarkasti. Kun nähdään, miten kuntakohtaiset lipputulot ja liikenteen hoidon kustannukset uudistetussa vyöhykejärjestelmässä kehittyvät, voidaan lipunhintoihin ja lippulajeihin tehdä tarkistuksia.”

Aiempiin kaupunginhallituksen antamiin lausuntoihin ja vyöhykemuu- toksesta helsinkiläisille aiheutuneeseen joukkoliikennematkojen kallistumiseen viitaten, kaupunkiympäristölautakunta kannattaa selvitystä yhden vyöhykkeen kertalipun vaikutuksista. Tariffiuudistuksessa kerta- lippujen ja kausilippujen välinen hintasuhte muodostui suuremmaksi, kuin mitä HSL alun perin tavoitteli. Lautakunta ehdottaa, että HSL selvittää vaikutukset ja mahdollisuudet yhden vyöhykkeen kertalipuista sekä näiden johtopäätöksenä suunnittelee hinnoittelun yhden vyöhykkeen kertalipuille. Yhden vyöhykkeen lippuja tulisi saada kaikilla vyöhykkeillä (A, B, C), tosin Helsingin näkökulmasta tärkein on vyöhyke A. D-vyöhykkeellä yhden vyöhykkeen lipun ostaminen on mahdollista jo nykyisin. Ehdotetun tariffimuutoksen vaikutusarvioinnissa on huomioitava miten yhden vyöhykkeen sisäisten joukkoliikennematkojen mahdollinen lisääntyminen vaikuttaa pidempien joukkoliikennematkojen houkuttelevuuteen. Ensisijaisena tavoitteena on edelleen lyhyiden matkojen kulkeminen lihasvoimin. Pidemmällä matkoilla joukkoliikenteen on tärkeää pysyä kilpailukykyisenä yksityisautolla tehtäville matkoille.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja

14.09.2020

Asia/20

Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 532

V 7.10.2020, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite säännöistä sähköpotkulautojen pysäköinnille ja pysäköinninvalvonnalle

HEL 2019-010630 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti lisätä asian liitteeksi kaupunginhallitukselle 4.9.2020 toimitetun lisäselvityksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite
- 2 Lisäselvitys valtuutettu Ville Jalovaaran aloitteeseen säännöistä sähköpotkulautojen pysäköinnille ja pysäköinninvalvonnalle

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää mahdollisuudet laatia sähköpotkulautojen pysäköinnille ja pysäköinninvalvonnalle säännöt yhteistyössä alan yritysten kanssa. Lisäksi aloitteen tekijät esittävät, että kaupunki aloittaa keskustelun liikenneministeriön kanssa sähköpotkulautojen huomioimisesta tieliikennelaissa.

Kaupunki jatkaa aktiivista vuoropuhelua yritysten ja viranomaistahojen kanssa sähköpotkulautojen turvallisen liikennekulttuurin edistämiseksi.

14.09.2020

Liikenne- ja viestintäministeriön kanssa käydyissä keskusteluissa haetaan keinoja, joilla voidaan varmistaa sähköpotkulautojen turvallinen käyttö ja pysäköinti kaupunkiympäristössä. Keskustelun tuloksista raportoidaan kaupunkiympäristölautakunnalle.

Sähköpotkulautayritysten kanssa käydyissä keskusteluissa kaupunki on kehottanut alan yrityksiä opastamaan käyttäjiä pysäköimään oikein. Kaupungin oman pysäköinninvalvonnan kanssa on alustavasti sovittu toimintatavasta, jossa pysäköinnintarkastajat normaalien valvontakierroksensa lomassa tarkkailevat myös pysäköityjä sähköpotkulautoja ja ilmoittavat haittaa aiheuttavista pysäköidyistä laudoista sähköpotkulautayrityksille. Alkuvuoden 2020 aikana pidetään myös viranomaisyhteistyötä koskeva tapaaminen poliisin kanssa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 488

HEL 2019-010630 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.02.2020 § 78

HEL 2019-010630 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Uudet liikkumisvälineet ja -palvelut auttavat osaltaan edistämään kestävästä liikkumisesta, alueiden saavutettavuutta ja elinkeinoelämän toimivuutta. Sähköpotkulautayrityksiltä saadun tiedon mukaan sähköpotkulaudoilla oli marraskuun 2019 loppuun mennessä tehty Helsingissä yli 1,8 miljoonaa matkaa. Kaupunkipyörillä tehtiin suunnilleen samana aikana noin kolme miljoonaa matkaa. Kaupunkilaiset ovat matkamäärien perusteella ottaneet aktiivisesti käyttöönsä uudet liikkumispalvelut. Sähköpotkulaudat ovat myös herättäneet paljon keskustelua mm. liikumisen turvallisuuden, ajokäyttäytymisen ja lautojen pysäköinnin johdosta.

Sähköpotkulautayritysten kanssa käydyissä keskusteluissa on ilmennyt, että lautojen pysäköinnin osalta tärkeimmässä roolissa ovat varsinaiset sähköpotkulautojen käyttäjät. Tämän johdosta kaupunki on ohjeistanut, että sähköpotkulautayritysten tulee opastaa käyttäjiä pysäköimään oikein. Monet yritykset ovat ottaneet käyttöön menettelyn, jossa käyttäjän tulee ottaa pysäköinnistään valokuva palauttaessaan potkulautaa. Tämän toivotaan osaltaan ohjaavan parempiin pysäköintitapoihin. Yhdellä sähköpotkulautayrityksellä on myös tarjolla käyttäjilleen hyviin ajo- ja pysäköintitapoihin opastava ajokoulu internetissä.

Varsinaiset pysäköintiruudut eivät sovellu kovin hyvin sähköpotkulautojen nykyiseen toimintatapaan, joka perustuu asemattomuuteen ja siihen, että käyttäjät voivat vapaasti ajaa hyvin lähelle matkakohteita, joita on kaikkialla kaupungissa. Etenkin kantakaupungista on myös vaikea löytää vapaata tilaa vain potkulautoille varatuille pysäköintiruuduille.

Pysäköintipaikkoja ja -rajoituksia on mahdollista luoda virtuaalisesti sähköpotkulautayritysten sovellusten avulla, huomioiden kuitenkin paikannasta koskevat tekniset rajoitteet. Yrityksiä on kehoitettu luomaan esimerkiksi päärautatieaseman laiturialueelle pysäköintikielto, ja kaikki ovat näin myös toimineet. Yritysten kanssa on lisäksi keskusteltu mahdollisuuksista kokeilla keskitettyä pysäköintiä vilkkailla alueilla, kuten metroasemien läheisyydessä. Keskustelua tästä jatketaan HKL:n ja yritysten kanssa heti alkuvuodesta 2020.

Mahdollisuudet sähköpotkulautojen pysäköinnin säätelyyn ja ohjaamiseen lainsäädännön tai muiden säännösten perusteella ovat Suomessa rajalliset. Esimerkiksi aiemmin käytössä olleet kaupunkien omat järjestyssäännöt on korvattu järjestyksillä vuonna 2003. Monissa muissa maissa ja kaupungeissa on Suomesta poikkeavaa lainsäädäntöä, sääntöjä ja käytäntöjä sähköpotkulautojen ja muiden mikroliikkumisen kulkuvälineiden pysäköinnin järjestämisessä.

Sähköpotkulautayritykset toimivat yleensä useassa maassa ja näin on mahdollista saada tietoa muualla käytössä olevista käytännöistä ja niiden toimivuudesta. Yritykset soveltavat muualla kehittämiään parannuksia myös Suomessa. Lisäksi valtion viranomaiset seuraavat liikku- mispalveluiden kehittymistä, ja Helsingin kaupungilla on jo ollut keskustelua sähköpotkulautoista mm. liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Sähköpotkulautojen ja muiden uusien mikroliikkumisen kulkuvälineiden tulo on huomioitu EU -tasollakin ja joihinkin niihin liittyviin EU-direktiiveihin on mahdollisesti tulossa muutoksia, jotka vaikuttaisivat Suomessakin.

Kaupungin oman pysäköinninvalvonnan kanssa on alustavasti sovittu toimintatavasta, jossa pysäköinnintarkastajat normaalien valvontakierrosten lomassa tarkkailevat myös pysäköityjä sähköpotkulautoja ja ilmoittavat haittaa aiheuttavista pysäköidyistä laudoista sähköpotkulautayrityksille. Alkuvuoden 2020 aikana pidetään myös viranomaisyhteistyötä koskeva tapaaminen poliisin kanssa. Poliisille on ajoneuvojen siirtolaissa määritetty velvoite siirtää liikenneturvallisuutta vaarantavat ajoneuvot. Poliisin henkilöresurssit ovat kuitenkin rajalliset sähköpotkulautojen väärinpysäköinnin valvomiseen.

Seurataan tarkkaan, miten sähköpotkulautaliikenne ja yritystoiminta kehittyvät. Kaupunki jatkaa aktiivista vuoropuhelua yritysten ja viran-

14.09.2020

omaistahojen kanssa turvallisen liikennekulttuurin edistämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriön kanssa käydyissä keskusteluissa haetaan keinoja, joilla voidaan varmistaa sähköpotkulautojen turvallinen käyttö ja pysäköinti kaupunkiympäristössä. Kaupunkiympäristölautakunnalle raportoidaan keskustelun tuloksista.

Käsittely

11.02.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Seurataan tarkkaan, miten sähköpotkulautaliikenne ja yritystoiminta kehittyvät. Kaupunki jatkaa aktiivista vuoropuhelua yritysten ja viranomaistahojen kanssa turvallisen liikennekulttuurin edistämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriön kanssa käydyissä keskusteluissa haetaan keinoja, joilla voidaan varmistaa sähköpotkulautojen turvallinen käyttö ja pysäköinti kaupunkiympäristössä. Kaupunkiympäristölautakunnalle raportoidaan keskustelun tuloksista.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen.

04.02.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Ilari Heiska, liikenneinsinööri: 310 37220
ilari.heiska(a)hel.fi

§ 533

Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 12.5.2020 § 38 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-006963 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä elinkeinojohtajan 12.5.2020 § 38 päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen *****

Avustusta myönnetään 2000 euroa. Avustuksen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020).

Tällä päätöksellä Helsingin kaupungin ja avustuksensaajan välille syntyy valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja.

Avustuksen kustannukset maksetaan talousarvion kohdalta 140 01, projektinumero 1801058 kaupunginkanslian elinkeino-osaston uudet yritykset -yksikölle osoitetusta määrärahasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Veera Komulainen, asiantuntija, puhelin: 310 22299
veera.komulainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 4 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 5 Elinkeinojohtaja 12.5.2020 § 38

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksinyrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 15.5.2020 saapuneella hakemuksella. Elinkeinojohtaja on päätöksellään 12.5.2020 § 38 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska tukea haettu yrittäjän henkilökohtaisiin menoihin, ei yritystoimintaan.

***** on hakenut oikaisua elinkeinojohtajan päätökseen 12.5.2020 § 38.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 13.5.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 25.5.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa. Oikaisuvaatimuksen tekijää on 20.7.2020 pyydetty toimittamaan lisäselvitystä vaatimuksensa perusteista 3.8.2020 mennessä. Oikaisuvaatimuksen tekijä on toimittanut pyydetty lisäselvitykset.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

Oikaisuvaatimuksessa tuodaan esille, että yksinyrittäjä on alkujaan ymmärtänyt tukikelpoiset kustannukset väärin ja hän esittää hakevansa tukea vuokraan ja muihin yritystoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä on toimittanut todistuksen verovelosta.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020). Asetuksen 7 §:n mukaan valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan yksinyrittäjän tuessa on kyse 2000 euron suuruisesta kertakorvauksesta yksinyrittäjän yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Näitä ovat esimerkiksi yritystoimintaa varten hankittujen tilojen ja laitteiden kustannukset sekä kirjanpito- ja toimistomenot. Yrittäjän itselleen nostamaa palkkaa ei lueta kustannuksiin, mutta kaikkiin muihin kustannuksiin tukea voidaan käyttää.

***** on esittänyt oikaisuvaatimuksessa täsmennyksen kustannuksiin, joihin yksinyrittäjän toimintatukea haetaan. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaisesti yksinyrittäjän toimintatukea voidaan myöntää oikaisuvaatimuksessa esitettyihin kustannuksiin.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteella oikaisuvaatimuksen tekijän katsotaan täyttävän tuen myöntämisen ehdot. Edellä mainitun perusteella kaupunginhallitus päättää hyväksyä elinkeinojohtajan päätöksensä 12.5.2020 § 38 tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen oikaisuvaatimuksen tekijälle.

Ehdot

Kunnan myöntäessä tämän avustuksen, syntyy avustuksensaajan ja kunnan välille valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja. Avustuksensaaja on hakemuksen toimittaessaan hyväksynyt seuraavat ehdot:

Avustusta saa käyttää yksinyrittäjän taloudellisen tilanteen vakauttamiseen koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Avustusta saa käyttää ainoastaan tähän tarkoitukseen. Avustusta ei saa siirtää toisen tahon tai henkilön käytettäväksi.

Avustuksen määrä on 2 000 euroa. Avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista vähämerkityksistä valtiontukea (de minimis -tuki).

Kunta maksaa avustuksen hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille.

14.09.2020

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmaisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttötapauksessa kunta voi periä maksetun avustuksen takaisin.

Avustuksensaaja sitoutuu antamaan tarvittaessa avustuksen myöntäneelle kunnalle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että avustusta ei ole käytetty ehtojen vastaisesti.

Mikäli avustus maksetaan ennen päätöksen lainvoimaisuutta, avustuksensaaja sitoutuu palauttamaan jo maksetut avustukset, jos päätös muutoksenhaun johdosta muuttuu ja/tai elleivät avustuksen edellytykset täyty.

Valtiontukiarviointi

Myönnettyyn avustukseen sisältyy de minimis -tukea 2000 euroa. Komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (Euroopan unionin virallinen lehti L 352, 24.12.2013) perusteella julkista tukea voidaan yritykselle myöntää de minimis -tukena enintään 200 000 euroa (Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille tuen määrä on enintään 100 000 euroa) kuluvan verovuoden ja kahden sitä edeltäneen verovuoden muodostaman jakson aikana.

Avustuksen saaja vastaa siitä, että eri tahojen (mm. ministeriöt, ministeriöiden alaiset viranomaiset, Business Finland, Finnvera Oyj, kunnat, maakuntien liitot) myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ei ylitä tätä määrää. Avustuksen saaja on avustushakemuksessa ilmoittanut kunnalle kaikkien saamiensa de minimis -tukien määrät ja myöntöajankohdat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Veera Komulainen, asiantuntija, puhelin: 310 22299
veera.komulainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (Julkl (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Salassa pidettävä (Julkl (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Salassa pidettävä (Julkl (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 4 Salassa pidettävä (Julkl (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 5 Elinkeinojohtaja 12.5.2020 § 38

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

§ 534

Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 14.5.2020 § 43 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-006956 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä elinkeinojohtajan 14.5.2020 § 43 päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen *****

Avustusta myönnetään 2000 euroa. Avustuksen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020).

Tällä päätöksellä Helsingin kaupungin ja avustuksensaajan välille syntyy valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja.

Avustuksen kustannukset maksetaan talousarvion kohdalta 140 01, projektinumero 1801058 kaupunginkanslian elinkeino-osaston uudet yritykset -yksikölle osoitetusta määrärahasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k, Tietosuojalaki § 29)
- 2 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Elinkeinojohtaja 14.05.2020 § 43

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksinyrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 27.4.2020 saapuneella hakemuksella. Elinkeinojohtaja on päätöksellään 14.5.2020 § 43 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska tukea on haettu yrittäjän henkilökohdaisiin menoihin, ei yritystoimintaan.

***** on hakenut oikaisua elinkeinojohtajan päätökseen 14.5.2020 § 43.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 14.5.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 22.5.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa. Oikaisuvaatimuksen tekijää on 23.7.2020 pyydetty toimittamaan lisäselvitystä vaatimuksensa perusteista 6.8.2020 mennessä. Oikaisuvaatimuksen tekijä on toimittanut pyydetty lisäselvitykset annetussa määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

Oikaisuvaatimuksessa ***** tuo esille, että yksinyrittäjä on alkujaan hakenut tukea vuokraan, vakuutusmaksuihin sekä Varman laskuihin. Oikaisuvaatimuksessa yrittäjä tarkentaa, että nämä menot ovat nimenomaan yritystoiminnasta aiheutuvia kustannuksia ja käsittävät yksinyrittäjän työhuonekustannuksia, yrityksen vakuutusmaksuja ja yrittäjäläkemaksuja. Tämän lisäksi yksinyrittäjä aikoo käyttää tukea yritystoi-

minnasta aiheutuviin veroihin. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä on toimittanut vaatimuksensa tueksi selvityksen COVID-19-epidemian vaikutuksesta yritystoiminnan taloudelliseen tilanteeseen 16.3.2020 jälkeen sekä todistuksen verovelosta.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020). Asetuksen 7 §:n mukaan valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan yksinyrittäjän tuessa on kyse 2000 euron suuruisesta kerta-korvauksesta yksinyrittäjän yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Näitä ovat esimerkiksi yritystoimintaa varten hankittujen tilojen ja laitteiden kustannukset sekä kirjanpito- ja toimistomenot. Yrittäjän itselleen nostamaa palkkaa ei lueta kustannuksiin, mutta kaikkiin muihin kustannuksiin tukea voidaan käyttää.

***** on esittänyt oikaisuvaatimuksessa täsmennyksen kustannuksiin, joihin yksinyrittäjän toimintatukea haetaan. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaisesti yksinyrittäjän toimintatukea voidaan myöntää oikaisuvaatimuksessa esitettyihin kustannuksiin.

Oikaisuvaatimuksessa ja lisäselvityksessä esitetyn perusteella oikaisuvaatimuksen tekijän katsotaan täyttävän tuen myöntämisen ehdot.

Edellä mainitun perusteella kaupunginhallitus päättää hyväksyä elinkeinojohtajan päätöksestä 14.5.2020 § 43 tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen oikaisuvaatimuksen tekijälle.

Ehdot

Kunnan myöntäessä tämän avustuksen, syntyy avustuksensaajan ja kunnan välille valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja. Avustuksensaaja on hakemuksen toimittaessaan hyväksynyt seuraavat ehdot:

Avustusta saa käyttää yksinyrittäjän taloudellisen tilanteen vakauttamiseen koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Avustusta saa käyttää ainoastaan tähän tarkoitukseen. Avustusta ei saa siirtää toisen tahon tai henkilön käytettäväksi.

Avustuksen määrä on 2 000 euroa. Avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähä-

merkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista vähämerkityksistä valtiontukea (de minimis -tuki).

Kunta maksaa avustuksen hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille.

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttötapauksessa kunta voi periä maksetun avustuksen takaisin.

Avustuksensaaja sitoutuu antamaan tarvittaessa avustuksen myöntäneelle kunnalle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että avustusta ei ole käytetty ehtojen vastaisesti.

Mikäli avustus maksetaan ennen päätöksen lainvoimaisuutta, avustuksensaaja sitoutuu palauttamaan jo maksetut avustukset, jos päätös muutoksenhaun johdosta muuttuu ja/tai elleivät avustuksen edellytykset täyty.

Valtiontukiarviointi

Myönnettyyn avustukseen sisältyy de minimis -tukea 2000 euroa. Komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (Euroopan unionin virallinen lehti L 352, 24.12.2013) perusteella julkista tukea voidaan yritykselle myöntää de minimis -tukena enintään 200 000 euroa (Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille tuen määrä on enintään 100 000 euroa) kuluvan verovuoden ja kahden sitä edeltäneen verovuoden muodostaman jakson aikana.

Avustuksen saaja vastaa siitä, että eri tahojen (mm. ministeriöt, ministeriöiden alaiset viranomaiset, Business Finland, Finnvera Oyj, kunnat, maakuntien liitot) myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ei ylitä tätä määrää. Avustuksen saaja on avustushakemuksessa ilmoittanut kunnalle kaikkien saamiensa de minimis -tukien määrät ja myöntöajankohdat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k, Tietosuojalaki § 29)
- 2 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Elinkeinojohtaja 14.05.2020 § 43

14.09.2020

Asia/23

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

§ 535

Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 1.6.2020 § 75 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-007816 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä elinkeinojohtajan 1.6.2020 § 75 päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen *****

Avustusta myönnetään 2000 euroa. Avustuksen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020).

Tällä päätöksellä Helsingin kaupungin ja avustuksensaajan välille syntyy valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja.

Avustuksen kustannukset maksetaan talousarvion kohdalta 140 01, projektinumero 1801058 kaupunginkanslian elinkeino-osaston uudet yritykset -yksikölle osoitetusta määrärahasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Veera Komulainen, asiantuntija, puhelin: 310 22299
veera.komulainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 4 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 5 Elinkeinojohtaja 1.6.2020 § 75

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksinyrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 20.4.2020 saapuneella hakemuksella. Elinkeinojohtaja on päätöksellään 1.6.2020 § 75 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska yksinyrittäjän yritystoimintaa ei arvoitu kannattavaksi COVID-19 -epidemian jälkeen. Toiminta oli ollut tappiollista ennen COVID-19 -epidemiaa.

***** on hakenut oikaisua elinkeinojohtajan päätökseen 1.6.2020 § 75.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 2.6.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 11.6.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

***** tuo oikaisuvaatimuksessa esille, että vuoden 2019 tilikauden tulokseen on vaikuttanut tilauksen peruuntuminen asiakkaan työntekijän loukkaantumisen vuoksi. Kyseinen tilaus siirtyi edelleen COVID-19-epidemian seurauksena. Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että tämän lisäksi COVID-19 -epidemian seurauksena keväältä peruuntui kaksi muuta tilausta, joilla oli tarkoitus tasoittaa viime vuonna siirtyneestä tilauksesta aiheutuneita tappioita.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020). Asetuksen 5 §:n mukaan valtionavustusta saa käyttää yksinyrittäjien taloudellisen toiminnan vakauttamiseen edellyttäen, että

- 1) kunta tekee avustusta koskevan sopimuksen valtionavustuslain 7 §:n 3 kohdan mukaisesti avustuksen vastaanottavan yksinyrittäjän kanssa;
- 2) yksinyrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet COVID-19 -epidemian takia 16 maaliskuuta 2020 jälkeen;
- 3) yksinyrittäjällä arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan liiketoimintaan; ja
- 4) yksinyrittäjän saama avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukainen.

Asetuksen (199/2020) 7 §:n mukaan valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan lähtökohtana kannattavalle liiketoiminnalle on, että vuoden 2019 tilinpäätöksestä tai annetusta veroilmoituksesta ilmenee, että tilikauden tulos on ollut positiivinen. Jos tulos on ollut negatiivinen sen takia, että yrityksellä on normaaleja suuremmat poistot tai on maksettu itselle palkkaa, tuloksen tulkitaan olevan positiivinen. Kannattavan toiminnan arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yksinyrittäjän selvitys poikkeuksellisesta tilanteesta vuonna 2019.

***** hakemus yksinyrittäjän toimintatuesta on hylätty elinkeinotoimintajohdajan päätöksellä 1.6.2020 § 75, koska yksinyrittäjän yritystoimintaa ei ole arvioitu kannattavaksi COVID-19 -epidemian jälkeen. Toiminta oli ollut tappiollista ennen COVID-19 -epidemiaa. Hakemus on näin ollen hylätty, koska asetuksen (199/2020) 5 §:n 1 momentin 3-kohdan edellytyksen ei katsottu täyttyvän.

Oikaisuvaatimuksen tekijä tuo esille, että vuoden 2019 tilikauden tulokseen vaikutti asiakkaan työntekijän loukkaantuminen ja siitä seurannut tilauksen siirtyminen seuraavalle vuodelle. Oikaisuvaatimuksen tekijä on näin ollen esittänyt hyväksyttävän selvityksen vuoden 2019 tilikauden tulokseen vaikuttaneista syistä. Oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteella arvioituna yksinyrittäjän yritystoiminta arvioidaan kannattavaksi COVID-19 -epidemian jälkeen.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteella oikaisuvaatimuksen tekijän katsotaan täyttävän tuen myöntämisen ehdot. Edellä mainitun perusteella kaupunginhallitus päättää hyväksyä elinkeinojohtajan päätöksensä 1.6.2020 § 75 tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen oikaisuvaatimuksen tekijälle.

Ehdot

Kunnan myöntäessä tämän avustuksen, syntyy avustuksensaajan ja kunnan välille valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja. Avustuksensaaja on hakemuksen toimittaessaan hyväksynyt seuraavat ehdot:

Avustusta saa käyttää yksinyrittäjän taloudellisen tilanteen vakauttamiseen koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Avustusta saa käyttää ainoastaan tähän tarkoitukseen. Avustusta ei saa siirtää toisen tahon tai henkilön käytettäväksi.

Avustuksen määrä on 2 000 euroa. Avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista vähämerkityksistä valtiontukea (de minimis -tuki).

Kunta maksaa avustuksen hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille.

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmaisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttötapauksessa kunta voi periä maksetun avustuksen takaisin.

Avustuksensaaja sitoutuu antamaan tarvittaessa avustuksen myöntäneelle kunnalle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että avustusta ei ole käytetty ehtojen vastaisesti.

Mikäli avustus maksetaan ennen päätöksen lainvoimaisuutta, avustuksensaaja sitoutuu palauttamaan jo maksetut avustukset, jos päätös muutoksenhaun johdosta muuttuu ja/tai elleivät avustuksen edellytykset täyty.

Valtiontukiarviointi

Myönnettyyn avustukseen sisältyy de minimis -tukea 2000 euroa. Komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (Euroopan unionin virallinen lehti L 352, 24.12.2013) perusteella julkista tukea voidaan yritykselle myöntää de minimis -tukena enintään 200 000 euroa (Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoavil-

14.09.2020

le yrityksille tuen määrä on enintään 100 000 euroa) kuluvan verovuoden ja kahden sitä edeltäneen verovuoden muodostaman jakson aikana.

Avustuksen saaja vastaa siitä, että eri tahojen (mm. ministeriöt, ministeriöiden alaiset viranomaiset, Business Finland, Finnvera Oyj, kunnat, maakuntien liitot) myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ei ylitä tätä määrää. Avustuksen saaja on avustushakemuksessa ilmoittanut kunnalle kaikkien saamiensa de minimis -tukien määrät ja myöntöajankohdat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Veera Komulainen, asiantuntija, puhelin: 310 22299
veera.komulainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 4 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 5 Elinkeinojohtaja 1.6.2020 § 75

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

§ 536

Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 15.6.2020 § 97 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-008254 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä elinkeinojohtajan 15.6.2020 § 97 päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen *****

Avustusta myönnetään 2000 euroa. Avustuksen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020).

Tällä päätöksellä Helsingin kaupungin ja avustuksensaajan välille syntyy valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja.

Avustuksen kustannukset maksetaan talousarvion kohdalta 140 01, projektinumero 1801058 kaupunginkanslian elinkeino-osaston uudet yritykset -yksikölle osoitetusta määrärahasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Veera Komulainen, asiantuntija, puhelin: 310 22299
veera.komulainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Oikaisuvaatimus 22.6.2020, saate
- 3 Elinkeinojohtaja 15.6.2020 § 97

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksinyrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 8.6.2020 saapuneella hakemuksella. Elinkeinojohtaja on päätöksellään 15.6.2020 § 97 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska yksinyrittäjän yritystoimintaa ei ole arvoitu kannattavaksi COVID-19 -epidemian jälkeen. Toiminta on ollut tappiollista ennen COVID-19 -epidemiaa.

***** on hakenut oikaisua elinkeinojohtajan päätökseen 15.6.2020 § 97.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 15.6.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 22.6.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

***** tuo oikaisuvaatimuksessa esille selvityksen yrityksen perustamisesta vuonna 2019 ja sen vaikutuksesta liiketoiminnan kehitykseen.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020). Asetuksen 5 §:n mukaan valtionavustusta saa käyttää yksinyrittäjien taloudellisen toiminnan vakauttamiseen edellyttäen, että

- 1) kunta tekee avustusta koskevan sopimuksen valtionavustuslain 7 §:n 3 kohdan mukaisesti avustuksen vastaanottavan yksinyrittäjän kanssa;
- 2) yksinyrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet COVID-19 -epidemian takia 16 maaliskuuta 2020 jälkeen;
- 3) yksinyrittäjällä arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan liiketoimintaan; ja
- 4) yksinyrittäjän saama avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukainen.

Asetuksen (199/2020) 7 §:n mukaan valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan lähtökohtana kannattavalle liiketoiminnalle on, että vuoden 2019 tilinpäätöksestä tai annetusta veroilmoituksesta ilmenee, että tilikauden tulos on ollut positiivinen. Jos tulos on ollut negatiivinen sen takia, että yrityksellä on normaaleja suuremmat poistot tai on maksettu itselle palkkaa, tuloksen tulkitaan olevan positiivinen. Kannattavan toiminnan arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yksinyrittäjän selvitys poikkeuksellisesta tilanteesta vuonna 2019.

***** hakemus yksinyrittäjän toimintatuesta on hylätty elinkeinojohtajan päätöksellä 15.6.2020 § 97, koska yksinyrittäjän yritystoimintaa ei ole arvoitu kannattavaksi COVID-19 -epidemian jälkeen. Toiminta on ollut tappiollista ennen COVID-19 epidemiaa. Hakemus on näin ollen hylätty, koska asetuksen (199/2020) 5 §:n 1 momentin 3-kohdan edellytyksen ei katsottu täyttyvän.

Oikaisuvaatimuksessa esitetään selvitys yrityksen perustamisesta vuonna 2019 ja sen vaikutuksesta liiketoiminnan kehitykseen. Yritys on keskittynyt ensimmäisenä vuonna tuotekehitykseen. Oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteella arvioituna yksinyrittäjän yritystoiminta arvioidaan kannattavaksi COVID-19 -epidemian jälkeen.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteella oikaisuvaatimuksen tekijän katsotaan täyttävän tuen myöntämisen ehdot. Edellä mainitun perusteella kaupunginhallitus päättää hyväksyä elinkeinojohtajan päätöksestä 15.6.2020 § 97 tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yk-

sinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen oikaisuvaatimuksen tekijälle.

Ehdot

Kunnan myöntäessä tämän avustuksen, syntyy avustuksensaajan ja kunnan välille valtioneuvostonlaki (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja. Avustuksensaaja on hakemuksen toimittaessaan hyväksynyt seuraavat ehdot:

Avustusta saa käyttää yksinyrittäjän taloudellisen tilanteen vakauttamiseen koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Avustusta saa käyttää ainoastaan tähän tarkoitukseen. Avustusta ei saa siirtää toisen tahon tai henkilön käytettäväksi.

Avustuksen määrä on 2 000 euroa. Avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista vähämerkityksistä valtiontukea (de minimis -tuki).

Kunta maksaa avustuksen hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille.

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttötapauksessa kunta voi periä maksetun avustuksen takaisin.

Avustuksensaaja sitoutuu antamaan tarvittaessa avustuksen myöntäneelle kunnalle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että avustusta ei ole käytetty ehtojen vastaisesti.

Mikäli avustus maksetaan ennen päätöksen lainvoimaisuutta, avustuksensaaja sitoutuu palauttamaan jo maksetut avustukset, jos päätös muutoksenhaun johdosta muuttuu ja/tai elleivät avustuksen edellytykset täyty.

Valtiontukiarviointi

Myönnettyyn avustukseen sisältyy de minimis -tukea 2000 euroa. Komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (Euroopan unionin virallinen lehti L 352, 24.12.2013) perusteella julkista tukea voidaan yritykselle myöntää de minimis -tukena enintään 200 000 euroa (Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille tuen määrä on enintään 100 000 euroa) kuluvan verovuoden ja kahden sitä edeltäneen verovuoden muodostaman jakson aikana.

14.09.2020

Avustuksen saaja vastaa siitä, että eri tahojen (mm. ministeriöt, ministeriöiden alaiset viranomaiset, Business Finland, Finnvera Oyj, kunnat, maakuntien liitot) myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ei ylitä tätä määrää. Avustuksen saaja on avustushakemuksessa ilmoittanut kunnalle kaikkien saamiensa de minimis -tukien määrät ja myöntöajankohdat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Veera Komulainen, asiantuntija, puhelin: 310 22299
veera.komulainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Oikaisuvaatimus 22.6.2020, saate
- 3 Elinkeinojohtaja 15.6.2020 § 97

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

§ 537

Oikaisuvaatimus maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikön päätöksestä 18.5.2020 § 19 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-008041 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikön 18.5.2020 § 19 päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen *****

Avustusta myönnetään 2000 euroa. Avustuksen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020).

Tällä päätöksellä Helsingin kaupungin ja avustuksensaajan välille syntyy valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja.

Avustuksen kustannukset maksetaan talousarvion kohdalta 140 01, projektinumero 1801058 kaupunginkanslian elinkeino-osaston uudet yritykset -yksikölle osoitetusta määrärahasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 23 k., JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k, Tietosuojalaki 29 §)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 3 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 4 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 5 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 6 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 7 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 8 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 9 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 10 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 11 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 12 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 13 Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö 18.5.2020 § 19

Muutoksenhaku

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksityrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 5.5.2020 saapuneella hakemuksella. Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö on päätöksellään 18.5.2020 § 19 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska yksityrittäjän selvityksestä ei käy ilmi, että toiminnan merkittävä heikentynyt taloudellinen tilanne johtuu COVID-19 -epidemian 16.3.2020 jälkeisestä taloudellisen tilanteen heikkenemisestä.

***** on hakenut oikaisua maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikön päätökseen 18.5.2020 § 19.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 15.6.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 17.6.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

Oikaisuvaatimuksessa hakija kertoo, että 16.3. jälkeen asiakkaat ovat peruneet tapaamisia, vaikka mitään muutoksia markkinoinnissa tai viestinnässä ei yrityksen puolesta ole tehty. Asiakkailta on ollut COVID-19 -epidemian vaikutuksesta suuria vaikeuksia tulla fyysisesti tapaamiin, mikä on johtanut asiakasmäärien radikaaliin laskemiseen.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020). Asetuksen 5 §:n mukaan valtionavustusta saa käyttää yksinyrittäjien taloudellisen toiminnan vakauttamiseen edellyttäen, että

- 1) kunta tekee avustusta koskevan sopimuksen valtionavustuslain 7 §:n 3 kohdan mukaisesti avustuksen vastaanottavan yksinyrittäjän kanssa;
- 2) yksinyrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet COVID-19 -epidemian takia 16 maaliskuuta 2020 jälkeen;
- 3) yksinyrittäjällä arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan liiketoimintaan; ja
- 4) yksinyrittäjän saama avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukainen.

***** hakemus yksinyrittäjän toimintatuesta on hylätty maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikön päätöksellä 18.5.2020 § 19, koska yksinyrittäjän selvityksestä ei käynyt ilmi, että toiminnan merkittävä heikentynyt taloudellinen tilanne johtuu COVID-19 -epidemian 16.3.2020 jälkeisestä taloudellisen tilanteen heikkenemisestä. Hakemus on täten hylätty, koska asetuksen (199/2020) 5 §:n 1 momentin 2 kohdan edellytyksen ei katsottu täyttyvän.

Oikaisuvaatimuksessa ***** on esittänyt selvitystä COVID-19 -epidemian vaikutuksesta sovittujen asiakastapaamisten peruuntumiseen. Selvityksen perusteella yksinyrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet COVID-19 -epidemian takia 16. maaliskuuta 2020 jälkeen. Oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteella oikaisuvaatimuksen tekijän katsotaan täyttävän tuen myöntämisen ehdot.

Edellä mainitun perusteella kaupunginhallitus päättää hyväksyä maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikön päätöksestä 18.5.2020 § 19

tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen oikaisuvaatimuksen tekijälle.

Ehdot

Kunnan myöntäessä tämän avustuksen, syntyy avustuksensaajan ja kunnan välille valtioneuvostonlaki (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja. Avustuksensaaja on hakemuksen toimittaessaan hyväksynyt seuraavat ehdot:

Avustusta saa käyttää yksinyrittäjän taloudellisen tilanteen vakauttamiseen koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Avustusta saa käyttää ainoastaan tähän tarkoitukseen. Avustusta ei saa siirtää toisen tahon tai henkilön käytettäväksi.

Avustuksen määrä on 2 000 euroa. Avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista vähämerkityksistä valtiontukea (de minimis -tuki).

Kunta maksaa avustuksen hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille.

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttötapauksessa kunta voi periä maksetun avustuksen takaisin.

Avustuksensaaja sitoutuu antamaan tarvittaessa avustuksen myöntäneelle kunnalle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että avustusta ei ole käytetty ehtojen vastaisesti.

Mikäli avustus maksetaan ennen päätöksen lainvoimaisuutta, avustuksensaaja sitoutuu palauttamaan jo maksetut avustukset, jos päätös muutoksenhaun johdosta muuttuu ja/tai elleivät avustuksen edellytykset täyty.

Valtiontukiarviointi

Myönnettyyn avustukseen sisältyy de minimis -tukea 2000 euroa. Komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (Euroopan unionin virallinen lehti L 352, 24.12.2013) perusteella julkista tukea voidaan yritykselle myöntää de minimis -tukena enintään 200 000 euroa (Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille tuen määrä on enintään 100 000 euroa) kuluvan verovuoden ja kahden sitä edeltäneen verovuoden muodostaman jakson aikana.

14.09.2020

Avustuksen saaja vastaa siitä, että eri tahojen (mm. ministeriöt, ministeriöiden alaiset viranomaiset, Business Finland, Finnvera Oyj, kunnat, maakuntien liitot) myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ei ylitä tätä määrää. Avustuksen saaja on avustushakemuksessa ilmoittanut kunnalle kaikkien saamiensa de minimis -tukien määrät ja myöntöajankohdat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 23 k., JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k, Tietosuojalaki 29 §)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 3 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 4 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 5 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 6 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 7 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 8 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 9 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 10 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 11 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 12 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 25 k.)
- 13 Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö 18.5.2020 § 19

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 538

Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 25.5.2020 § 56 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-007348 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä elinkeinojohtajan 25.5.2020 § 56 päätöksestä tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yksinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen *****

Avustusta myönnetään 2000 euroa. Avustuksen myöntäminen perustuu valtioneuvoston asetukseen yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020).

Tällä päätöksellä Helsingin kaupungin ja avustuksensaajan välille syntyy valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja.

Avustuksen kustannukset maksetaan talousarvion kohdalta 140 01, projektinumero 1801058 kaupunginkanslian elinkeino-osaston uudet yritykset -yksikölle osoitetusta määrärahasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Elinkeinojohtaja 25.5.2020 § 56

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksinyrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 14.5.2020 saapuneella hakemuksella. Elinkeinojohtaja on päätöksellään 25.5.2020 § 56 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska yrityksen liikevaihto on ollut ennen COVID-19 -epidemiaa niin matala, ettei yrittäjän toiminnan heikentymisen voida katsoa aiheutuneen epidemiasta.

***** on hakenut oikaisua elinkeinojohtajan päätökseen 25.5.2020 § 56.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 26.5.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 2.6.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

***** tuo oikaisuvaatimuksessa esille, että tilikauden 2019 matalaan tulokseen vaikuttivat vuonna 2019 saamatta jääneet tulot. Oikaisuvaatimuksen tekijän selvitys on mainittu liitteessä 1.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille

14.09.2020

(199/2020). Asetuksen 5 §:n mukaan valtionavustusta saa käyttää yksinyrittäjien taloudellisen toiminnan vakauttamiseen edellyttäen, että

- 1) kunta tekee avustusta koskevan sopimuksen valtionavustuslain 7 §:n 3 kohdan mukaisesti avustuksen vastaanottavan yksinyrittäjän kanssa;
- 2) yksinyrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet COVID-19 -epidemian takia 16 maaliskuuta 2020 jälkeen;
- 3) yksinyrittäjällä arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan liiketoimintaan; ja
- 4) yksinyrittäjän saama avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukainen.

Asetuksen (199/2020) 7 §:n mukaan valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan taloudellisen tilanteen tulkitaan heikentyneen, mikäli yrityksen myyntituotot ja myyntisaatavat 16.3.2020 jälkeen ovat laskeneet yli 30 prosenttia. Tuottoja arvioidaan vuoden 2020 kuukausittaisen kirjanpidon tai tiliotteiden perusteella. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan lähtökohtana kannattavalle liiketoiminnalle on, että vuoden 2019 tilinpäätöksestä tai annetusta veroilmoituksesta ilmenee, että tilikauden tulos on ollut positiivinen. Kannattavan toiminnan arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yksinyrittäjän selvitys poikkeuksellista tilanteesta vuonna 2019.

***** hakemus yksinyrittäjän toimintatuesta on hylätty elinkeinojohtajan päätöksellä 25.5.2020 § 56, koska tukea yrityksen liikevaihto on ollut ennen COVID-19 -epidemiaa niin matala, ettei yrittäjän toiminnan heikentymisen voida katsoa aiheutuneen epidemiasta. Oikaisuvaatimuksen yhteydessä Auto-Revox on toimittanut liitteessä 1 mainitun selvityksen. Yksinyrittäjä on näin ollen esittänyt hyväksyttävän selvityksen tilikauden 2019 tuloksesta ja hänellä katsotaan olevan asetuksen (199/2020) 5 §:n 1 momentin 3- kohdan tarkoittamalla tavalla edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Oikaisuvaatimuksessa esitetyn selvityksen perusteella arvioituna yksinyrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat lisäksi heikentyneet COVID-19 -epidemian takia 16. maaliskuuta 2020 jälkeen.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyn perusteella oikaisuvaatimuksen tekijän katsotaan täyttävän tuen myöntämisen ehdot. Edellä mainitun perusteella kaupunginhallitus päättää hyväksyä elinkeinojohtajan päätöksensä 25.5.2020 § 56 tehdyn oikaisuvaatimuksen ja myöntää avustusta yk-

sinyrittäjän taloudellisen toiminnan vakauttamiseen oikaisuvaatimuksen tekijälle.

Ehdot

Kunnan myöntäessä tämän avustuksen, syntyy avustuksensaajan ja kunnan välille valtioneuvostonlaki (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan avustushakemuksessa eriteltyjä ehtoja. Avustuksensaaja on hakemuksen toimittaessaan hyväksynyt seuraavat ehdot:

Avustusta saa käyttää yksinyrittäjän taloudellisen tilanteen vakauttamiseen koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Avustusta saa käyttää ainoastaan tähän tarkoitukseen. Avustusta ei saa siirtää toisen tahon tai henkilön käytettäväksi.

Avustuksen määrä on 2 000 euroa. Avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista vähämerkityksistä valtiontukea (de minimis -tuki).

Kunta maksaa avustuksen hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille.

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttöpauksessa kunta voi periä maksetun avustuksen takaisin.

Avustuksensaaja sitoutuu antamaan tarvittaessa avustuksen myöntäneelle kunnalle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että avustusta ei ole käytetty ehtojen vastaisesti.

Mikäli avustus maksetaan ennen päätöksen lainvoimaisuutta, avustuksensaaja sitoutuu palauttamaan jo maksetut avustukset, jos päätös muutoksenhaun johdosta muuttuu ja/tai elleivät avustuksen edellytykset täyty

Valtiontukiarviointi

Myönnettyyn avustukseen sisältyy de minimis -tukea 2000 euroa. Komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (Euroopan unionin virallinen lehti L 352, 24.12.2013) perusteella julkista tukea voidaan yritykselle myöntää de minimis -tukena enintään 200 000 euroa (Maanteiden tavarankuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille tuen määrä on enintään 100 000 euroa) kuluvan verovuoden ja kahden sitä edeltäneen verovuoden muodostaman jakson aikana.

14.09.2020

Avustuksen saaja vastaa siitä, että eri tahojen (mm. ministeriöt, ministeriöiden alaiset viranomaiset, Business Finland, Finnvera Oyj, kunnat, maakuntien liitot) myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ei ylitä tätä määrää. Avustuksen saaja on avustushakemuksessa ilmoittanut kunnalle kaikkien saamiensa de minimis -tukien määrät ja myöntöajankohdat.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 3 Elinkeinojohtaja 25.5.2020 § 56

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

§ 539

Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 22.5.2020 § 54 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-006982 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hylätä elinkeinojohtajan päätöksestä 22.5.2020 § 54 tehdyn oikaisuvaatimuksen, koska oikaisuvaatimuksessa esitetyt perusteet eivät anna aiheutta päätöksen muuttamiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Elinkeinojohtaja 22.05.2020 § 54

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksinyrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 4.5.2020 saapuneella hakemuksella. Elinkeinojohtaja on päätöksellään 22.5.2020 § 54 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska yksinyrittäjä on saanut Business Finlandin rahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteisiin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

***** on hakenut oikaisua elinkeinojohtajan päätökseen 22.5.2020 § 54.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 25.5.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 25.5.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

Oikaisuvaatimuksessa *****

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020). Asetusta sovelletaan valtionavustuksen myöntämiseen kunnille kustannuksiin, jotka aiheutuvat COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi yksinyrittäjille myönnettävästä avustuksesta. Asetuksen 7 §:n mukaan valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö.

Työ- ja elinkeinoministeriön 30.4.2020 julkaiseman ohjeistuksen mukaan yrityksille koronatilanteesta selviytymiseen tarkoitettuja tukia ei ole tarkoitus käyttää samanaikaisesti. Tukea ei voi myöntää samaan tarkoitukseen kahta kertaa. Yksinyrittäjien tuen myöntää kunta, 1–5 henkeä työllistävien tuen ELY-keskus ja suurempien yritysten tuen Business Finland. Business Finlandin myöntämän koronatuon alkuvaiheessa rahoituksen hakijalle ei asetettu työntekijöiden määrään liittyvää rajoitusta. Mikäli yksinyrittäjä on tuolloin saanut Business Finlandin tukea, ei hän ole enää oikeutettu saamaan yksinyrittäjän tukea. Mikäli

14.09.2020

yksinyrittäjä on saanut aiemmin muuhun kuin koronatilanteeseen tarkoitettua tukea, tukiharkinta tehdään normaalisti.

***** hakemus yksinyrittäjän toimintatuesta on hylätty elinkeinojohtaja päätöksellä 22.5.2020 § 54, koska yksinyrittäjä on saanut Business Finlandin rahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteisiin. Oikaisuvaatimuksen yhteydessä ***** on esittänyt, että Business Finlandin kehitysavustusta ei voida käyttää yrityksen päivittäisten kustannusten hoitoon kuten yksinyrittäjän toimintatukea.

***** on saanut Business Finlandilta liiketoiminnan kehitysrahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteessa 10 000 euroa. Valtionapuviranomaisena toimivan työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan yrityksille koronatilanteesta selviytymiseen tarkoitettuja tukia ei ole tarkoitus käyttää samanaikaisesti. ***** ei ole oikeutettu kunnan myöntämään yksinyrittäjän toimintatukeen, koska yritykselle on jo myönnetty koronatilanteesta selviytymiseen tarkoitettua tukea Business Finlandilta.

Oikaisuvaatimus tulee hylätä, sillä siinä ei ole esitetty sellaisia laillisuus- tai tarkoituksenmukaisuusperusteita, joiden johdosta elinkeinojohtajan päätös olisi kumottava tai joiden johdosta päätöstä olisi muutettava.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Elinkeinojohtaja 22.05.2020 § 54

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

§ 540

Oikaisuvaatimus elinkeinojohtajan päätöksestä 1.6.2020 § 73 koskien yksinyrittäjien toimintatukea

HEL 2020-007405 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hylätä elinkeinojohtajan päätöksestä 1.6.2020 § 73 tehdyn oikaisuvaatimuksen, koska oikaisuvaatimuksessa esitetyt perusteet eivät anna aiheutta päätöksen muuttamiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Elinkeinojohtaja 1.6.2020 § 73

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on hakenut Helsingin kaupungilta yksinyrittäjän toimintatukea COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi 25.5.2020 saapuneella hakemuksella. Elinkeinojohtaja on päätöksellään 1.6.2020 § 73 hylännyt hakemuksen. Hakemus on hylätty, koska yksinyrittäjä on saanut Business Finlandin rahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteisiin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

***** on hakenut oikaisua elinkeinojohtajan päätökseen 1.6.2020 § 73.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimitelimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimitelimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätösote on toimitettu oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 2.6.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 2.6.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen perustelut

***** vaatii päätöstä oikaistavaksi siten, että yksinyrittäjälle myönnetään avustusta COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi.

Oikaisuvaatimuksessa ***** tuo esille, että Business Finlandin kehitysavustus on tarkoitettu yrityksen toiminnan kehitykseen ja sitä ei voida käyttää yrityksen päivittäisten kustannusten hoitoon kuten yksinyrittäjän toimintatukea.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtioneuvosto on 9.4.2020 voimaan tulleella asetuksella säätänyt yksinyrittäjien tukemiseen tarkoitetuista valtionavustuksista kunnille (199/2020). Asetusta sovelletaan valtionavustuksen myöntämiseen kunnille kustannuksiin, jotka aiheutuvat COVID-19 -epidemian aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi yksinyrittäjille myönnettävästä avustuksesta. Asetuksen 7 §:n mukaan valtionapuviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö.

Työ- ja elinkeinoministeriön 30.4.2020 julkaiseman ohjeistuksen mukaan yrityksille koronatilanteesta selviytymiseen tarkoitettuja tukia ei ole tarkoitus käyttää samanaikaisesti. Tukea ei voi myöntää samaan tarkoitukseen kahta kertaa. Yksinyrittäjien tuen myöntää kunta, 1–5 henkeä työllistävien tuen ELY-keskus ja suurempien yritysten tuen Business Finland. Business Finlandin myöntämän koronatuon alkuvaiheessa rahoituksen hakijalle ei asetettu työntekijöiden määrään liitty-

14.09.2020

vää rajoitusta. Mikäli yksityrittäjä on tuolloin saanut Business Finlandin tukea, ei hän ole enää oikeutettu saamaan yksityrittäjän tukea. Mikäli yksityrittäjä on saanut aiemmin muuhun kuin koronatilanteeseen tarkoitettua tukea, tukiharkinta tehdään normaalisti.

***** hakemus yksityrittäjän toimintatuesta on hylätty elinkeinojohtaja päätöksellä 1.6.2020 § 73, koska yksityrittäjä on saanut Business Finlandin rahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteisiin. Oikaisuvaatimuksen yhteydessä ***** on esittänyt, että Business Finlandin kehitysavustusta ei voida käyttää yrityksen päivittäisten kustannusten hoitoon kuten yksityrittäjän toimintatukea.

***** on saanut Business Finlandilta liiketoiminnan kehitysrahoitusta liiketoiminnan häiriötilanteessa 10 000 euroa. Valtionapuviranomaisena toimivan työ- ja elinkeinoministeriön ohjeistuksen mukaan yrityksille koronatilanteesta selviytymiseen tarkoitettuja tukia ei ole tarkoitus käyttää samanaikaisesti. ***** ei ole oikeutettu kunnan myöntämään yksityrittäjän toimintatukeen, koska yritykselle on jo myönnetty koronatilanteesta selviytymiseen tarkoitettua tukea Business Finlandilta.

Oikaisuvaatimus tulee hylätä, sillä siinä ei ole esitetty sellaisia laillisuus- tai tarkoituksenmukaisuusperusteita, joiden johdosta elinkeinojohtajan päätös olisi kumottava tai joiden johdosta päätöstä olisi muutettava.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mirkka Kesti-Helia, suunnittelija, puhelin: 310 36198
mirkka.kesti-helia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k)
- 2 Elinkeinojohtaja 1.6.2020 § 73

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 541

Laakson yhteissairaalahankkeen tehtävien hoitamista koskeva sopimus

HEL 2020-007727 T 10 06 00

Päätös

A)

Kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin välisen Laakson yhteissairaalahankkeen hankesuunnitteluvaiheen jälkeen toteutettavien tehtävien hoitamista koskevan sopimuksen siten, että sopimuksen mukaisten tehtävien kustannus on arvonlisäverottomana 6 000 000 euroa ja että Helsingin kaupungin osuus kustannuksista on arvonlisäverottomana 3 000 000 euroa.

B)

Kaupunginhallitus oikeutti teknisen johtajan allekirjoittamaan sopimuksen ja tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

Käsittely

Esteelliset: Jenni Rope, Reetta Vanhanen, Anna Vuorjoki
Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 HUS Helsingin kaupunki jatkosopimus_final

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
HUS

Otteen liitteet

Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Laakson yhteissairaala on Helsinkiin Laakson sairaala-alueelle Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) yhteishankkeena toteutettava psykiatrinen ja somaattinen sairaala.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Laakson yhteissairaalan 12.2.2020 päivätyn hankesuunnitelman 10.6.2020 § 157. HUS:n hallitus on hyväksynyt Laakson yhteissairaalan hankesuunnitelman 6.4.2020.

Osapuolet ovat valmistelleet sopimuksen Laakson yhteissairaalahankkeen hankesuunnitteluvaiheen jälkeen toteutettavien tehtävien hoitamisesta. Sopimus koskee hankkeen suunnittelua sekä hankintojen valmistelua ja toteuttamista. Osapuolten tarkoituksena on perustaa kiinteistöosakeyhtiö hankkeen rakennuttamista ja sairaalarakennusten omistamista varten. Sopimus käsittää hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen tarvittavat toimet siihen saakka, kunnes kiinteistöosakeyhtiö on perustettu ja hankkeen toteutusvastuu on siirtynyt kiinteistöosakeyhtiölle kuitenkin viimeistään 31.3.2021 mennessä.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin ja HUS:n hankesuunnitteluvaiheen yhteistyö perustuu kaupunginhallituksen 28.5.2018 § 385 ja HUS:n hallituksen 5.2.2018 § 12 hyväksymään Laakson yhteissairaalan hankesuunnitteluvaihetta ja siihen liittyvää hankintayhteistyötä koskevaan sopimukseen.

Osapuolet allekirjoittivat hankintayhteistyötä koskevan sopimuksen 25.6.2018 ja sitä täydentävän, hankesuunnitteluvaiheen projektinjohtopalvelun tuottamista sekä sopijapuolten puitejärjestelyjen käyttämistä yhteissairaalahankkeessa koskevan sopimuksen 1.10.2018. Hankesuunnitelma on hyväksytty hankkeen ohjausryhmässä 4.2.2020, jolloin edellä mainittujen sopimusten voimassaolo on päättynyt.

Hankesuunnitteluvaiheen sopimuksessa osapuolet sitoutuivat neuvottelemaan hankintayhteistyön jatkamisesta ja hankesuunnitteluvaiheen jälkeisestä yhteistyöstä, mikäli maakunta- ja sote-uudistus siirtyy suunnitellusta ajankohdasta. Sopimuksen mukaan hankesuunnitteluvaiheen jälkeisistä tehtävistä laaditaan erillinen sopimus, jonka lähtökohtana on, että hankesuunnitteluvaiheen sopimuksessa kuvattu yhteistyön periaatteita sovelletaan myös hankesuunnitteluvaiheen jälkeisessä yhteistyössä.

Sopimuksen sisältö

Nyt päätettävä jatkosopimus on pääperiaatteiltaan saman sisältöinen kuin hankesuunnitteluvaiheen sopimus. Sopimuksessa sovitaan muun muassa sairaalahankkeen suunnittelun jatkamisesta ja muista tarpeellisista toimenpiteistä niin, että hanke voi edetä hankesuunnitteluvaiheen jälkeen.

Sopimus astuu voimaan, kun se on allekirjoitettu ja päättyy, kun hanketta koskeva kiinteistöosakeyhtiö on rekisterissä ja sen hanketta koskeva rahoitus on järjestynyt tai viimeistään 31.3.2021. Kiinteistöosakeyhtiön perustamisen aikatauluun vaikuttavaa muun muassa hankkeen etenemisen yhteydessä tällä hetkellä tehtävät rahoitusratkaisua koskevat selvitykset, mikä viivästyttäneek sopimuksen mukaista tavoiteaikataulua yhtiön perustamiselle.

Sopimuksessa määritellään hankkeen organisoituminen, vastuut, hankintayhteistyö sekä kustannukset ja niiden jakautuminen. Sopimuksella osapuolet sitoutuvat edistämään yhteissairaalalle hankesuunnitelmassa asetettuja tavoitteita sekä sairaalahankkeen suunnittelua ja toteutumista siten, että hankkeen eteneminen on turvattu.

Sopimuksen mukaan osapuoli on oikeutettu irtisanomaan sopimuksen, mikäli jokin sopimuksessa mainituista osapuolten keskeisistä tavoitteista ei toteudu hankkeessa osapuolesta riippumattomasta syystä tai jos osapuolen sopimukseen liittyvät terveydenhuollon tehtävät siirtyvät maakuntaorganisaatiolle. Oikeus irtisanomiseen syntyy myös, mikäli hanke ei enää vastaa hankesuunnitelmaan kirjattuja toiminnallisia tai muita keskeisiä hankesuunnitelmassa määriteltyjä tavoitteita. Korvausvelvollisuutta ei ole, jos sopimus irtisanotaan edellä mainituilla irtisanomisperusteilla.

Irtisanomisen tapahduttua kummallakin osapuolella on oikeus jatkaa hanketta ja hyödyntää laadittuja suunnitelmia ilman toiselle sopijapuolelle maksettavaa korvausta.

Sopimus on liitteenä 1.

Kustannukset

Hankesuunnitteluvaiheen sopimuksessa Laakson yhteissairaalan hankesuunnittelua varten on varattu rahoitusta 9 milj. euroa, josta kaupungin osuus oli 5,3 milj. euroa. Hankesuunnitteluvaiheen toteutuneet kustannukset ovat yhteensä noin 6,6 milj. euroa. Tästä kaupungin osuus on 59 % eli noin 3,9 milj. euroa ja HUS:n osuus on 41 % eli noin 2,7 milj. euroa. Lisäksi kaupunki on vastannut kokonaan ennen sopimuksen voimaan tuloa muodostuneista kustannuksista, kuten esimerkiksi

Laakson sairaalan nykyisten rakennusten kunto- ja haitta-ainetutkimuksista. Kaupunki on vastannut myös niistä Laakson sairaala-alueen asemakaavan muutokseen tarvittavien suunnitelmien kustannuksista, jotka ovat kohdistuneet alueen muihin kuin Laakson yhteissairaalahankkeeseen sisältyviin osiin. Kaupungin osuus kaikki hankesuunnitteluvaiheessa toteutuneet kustannukset huomioiden on ollut arvonnalisäverottomana yhteensä noin 4,7 euroa.

Arvio jatkosopimukseen sisältyvien tehtävien kustannuksesta on arvonnalisäverottomana yhteensä 6 milj. euroa hankesuunnitteluvaiheen jälkeiselle ajalle. Sopimuksen mukaan kustannukset jakaantuvat tasan osapuolten kesken. Helsingin kaupungin osuus kustannuksista on arvonnalisäverottomana 3 milj. euroa. Kustannusjako koskee ainoastaan tätä sopimusta ja sitä noudatetaan siihen saakka, kunnes vastuu hankkeesta on siirtynyt perustettavalle kiinteistöosakeyhtiölle. Sopimuksen mukainen kustannusjako ei määritä perustettavan kiinteistöosakeyhtiön omistussuosuuksia.

Kaupunki maksaa HUS:lle projektinjohtopalvelusta ostopalvelusopimuksen mukaisen kustannuksen, joka on projektinjohtajan osalta 13 350 euroa (alv 0%) kuukaudessa sekä muun asiantuntijapalvelun kustannuksen, joka määräytyy tehdyn työmäärän ja HUS-Kiinteistöt Oy:n tuntihinnaston mukaisesti. Nämä kustannukset sisältyvät sopimuksen 13 kohdan mukaan kaupungin 50% kustannusosuuteen.

Kaupunki ja HUS ovat laatineet hankkeelle tarveselvityksen, joka on valmistunut keväällä 2017. Tarveselvitystä varten laaditun teoreettisen tilaohjelman perusteella arvioitiin, että kaupungin toimintaa yhteissairaala-alueella olisi kokonaisuudesta noin 59% ja HUS:in noin 41%. Tähän perustuen osapuolten kesken sovittiin, että hankesuunnitteluvaiheen kustannukset jaetaan tämä suhteen mukaisesti.

Nyt päätettävän jatkosopimuksen kohdassa 13 on sovittu suunnitteluvaiheen kustannuksista ja niiden jakautumisesta osapuolten kesken niin, että Helsingin kaupunki ja HUS vastaavat kumpikin 50% kustannuksista. Tämä kustannusten jako ei tässä vaiheessa perustu arvioon tilojen tulevan käytön jakautumisesta osapuolten kesken.

Kustannukset sisältyvät Helsingin kaupungin vuoden 2020 talousarvion liitteenä olevaan Vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevat uudis- ja peruskorjaushankkeet vuosina 2020–2022 kohtaan Sosiaali- ja terveystoimen toimialan osake- ja vuokrahankkeisiin, jossa hankkeelle on varattu 800 miljoonaa euroa vuosille 2021–2027.

Sopimuksella sovitaan, että kaikki hankesuunnitteluvaiheen jälkeen hankkeen ulkopuolisille maksamat kustannukset siirretään perustettavalle kiinteistöyhtiölle. Sopimuksessa määritetty kustannusjako ei mää-

14.09.2020

Asia/30

rittele omistusosuuksia tulevassa kiinteistöosakeyhtiössä. Hankkeen suunnittelu- ym. sopimukset tehdään perustettavan yhtiön lukuun siten, että ne voidaan myöhemmin siirtää perustettavalle yhtiölle tai muulle yhteisesti todetulle taholle, joka tulee hankkeen rakennusten omistajaksi.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 § 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Sopimuksessa sovittavista Laakson yhteissairaalahankkeen hankesuunnitteluvaiheen jälkeen toteutettavien tehtävien hoitamisesta aiheutuvien kustannusten jakamista koskevaa toimivaltaa ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 HUS Helsingin kaupunki jatkosopimus_final

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
HUS

Otteen liitteet

Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 25.06.2020
§ 97

14.09.2020

Asia/30

HEL 2020-007727 T 10 06 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle

A

Helsingin kaupungin ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä HUS:n välisen, Laakson yhteissairaalahankkeessa hanke-suunnitteluvaiheen jälkeen toteutettavien tehtävien hoitamista koskevan sopimuksen hyväksymistä siten, että sopimuksen mukaisten tehtävien kustannus on arvonlisäverottomana 6 000 000 euroa ja että Helsingin kaupungin osuus kustannuksesta on arvonlisäverottomana 3 000 000 euroa.

B

että kaupunginhallitus oikeuttaa teknisen johtajan sopimaan tarvittaessa vähäisiä teknisiä muutoksia sopimukseen ja allekirjoittamaan sopimuksen.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Erja Erra, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 39997
erja.erra(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Asia/31

§ 542

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponsi Malmin niitty-alueiden luontoarvojen säilyttämisestä

HEL 2019-006271 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 22.5.2019 hyväksymän toivomusponnen (Sirpa Asko-Seljavaara) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 22.5.2019 vastausta valtuutettu Emma Karin aloitteen Helsingin niittyverkoston laajentamisesta kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdottaman seuraavan toivomusponnen:

"Valtuusto edellyttää kaupunginhallituksen selvittävän, mitä luontoarvoja voidaan säilyttää Malmin lentokentän 100 ha:n suuruisesta niittyalueesta, joka on merkittävä lintu- ja luontokohde. Se on muuttolintujen levähdyspaikka ja siellä asuu mm. erittäin uhanalainen heinäkurppa. Kentän niittyalueella on todettu 1000 perhoslajia, kuten uhanalainen vi-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

heryökkönen. Kentällä asustaa myös harvinaisia lepakkoja kuten kimo-
lepakko ja pikkulepakko." (Sirpa Asko-Seljavaara)

Kaupunginhallitus toteaa, että kaavarungossa esitetty puistoverkosto
luo ekologisine yhteyksineen hyvät edellytykset alueen monien luon-
toarvojen säilymiselle. Esimerkiksi alueen keskelle on suunnitteilla
avoin lentokenttäpuisto, josta osa on tarkoitus rakentaa niittymäiseksi.
Sen alueella on mahdollista säilyttää tai korvata osa avoimista elinym-
päristöistä, ja samalla rakentaa uutta kaupunkiluontoa. Poikittaisten vi-
her- ja virkistysyhteyksien toteuttaminen ja erityisesti uuden puistosillan
rakentaminen Kivikon ulkoilupuistoon parantavat myös alueellisia vir-
kistysmahdollisuuksia huomattavasti.

Malmin lentokentän alueella olevia luontoarvoja on kartoitettu kaava-
runkotyön ja asemakaavahankkeiden aikana. Selvityksiä muun muassa
perhoslajien, linnuston, lepakoiden ja liito-oravien esiintymisalueista
päivitetään ja tarkennetaan säännöllisesti. Jokaisen asemakaavahank-
keen taustaksi päivitetään inventointeja ja todetut luontoarvot huomioi-
daan kaavaratkaisuissa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä ta-
valla.

Kaupunginhallitus pitää kaupunkiympäristölautakunnan tapaan erittäin
tärkeänä, että jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitettävät
inventoinnit, niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mah-
dollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuus-
den luontoarvot huomioiden.

Toivomusponnen johdosta on saatu lausunto kaupunkiympäristölauta-
kunnalta. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toi-
mitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen joh-
dosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hy-
väksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuute-
tuille.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020, että hallinto-
säännön 30 luvun 14 §:ssä tarkoitettut hyväksytyt toivomusponnen joh-
dosta tehdyistä toimenpiteistä toimitettavat selvitykset, joiden määräai-
ka on 1.4.-30.9.2020, tulee kaupunginhallituksen toimittaa viimeistään
30.9.2020.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313

14.09.2020

Asia/31

suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.10.2019 § 494

HEL 2019-006271 T 00 00 03

Hankenumero 5264_180

Lausunto

Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden..

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaavatilanne

Helsingin yleiskaavassa (2016) Malmin lentoaseman alueelle on osoitettu rakentamista lähikeskusta C3-merkinnällä ja asuntovaltainen alue A2-merkinnällä. Aluetta on yleiskaavan mukaisesti tarkoitettu kehittää pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä lähipalveluiden käyttöön. Alueelle on laadittu kaavarunko, joka on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 29.11.2016. Kaavarungossa erilaiset maankäytön tavoitteet on pyritty sovittamaan yhteen niin, että uudessa kaupunkirakenteessa voidaan merkittävän rakentamisen määrän ohella säilyttää myös luontoarvoja. Lisäksi osa luontoarvoista pyritään kytkemään osaksi laajempaa viherverkostoa. Kaavarungon alueella viheralueita on osoitettu yhteensä noin 102 hehtaaria. Nallen-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

rinteen ja Lentoasemankortteleiden asemakaavanmuutoksien laatiminen on vireillä, joissa merkittävimmät luontoarvot otetaan yksityiskohdaisemmin huomioon.

Tehdyt selvitykset

Malmin lentokentän alueen luontoarvoja on kartoitettu sekä kaavarunkotyön että vireillä olevien asemakaavahankkeiden aikana. Huomionarvoisten perhoslajien esiintymistä on selvitetty vuosina 2016 ja 2017, linnustoa on selvitetty vuosina 2015, 2016 ja 2017, lepakoita on selvitetty vuonna 2016 ja liito-oravia on selvitetty vuonna 2016 ja 2018. Vuoden 2019 liito-oravaselvitys on käynnissä. Vesistöön liittyviä arvoja on selvitetty muun muassa vesihuoltoon liittyvien selvitysten ja suunnitelmien yhteydessä. Näiden selvitysten pohjalta tiedetään monien lajien esiintymisalueet. Selvityksiä päivitetään ja tarkennetaan säännöllisesti. Muun muassa kesällä 2019 on päivitetty perhosselvitys.

Suunnittelualueella ei ole ollut tiedossa kasvupaikkoja, joissa voisi olettaa esiintyvän uhanalaisia kasvilajeja. Lentokenttäalueen kasvillisuutta päästään kuitenkin tutkimaan tarkemmin kesällä 2020, kun lentotoiminta on päättynyt.

Luontoarvojen säilyminen

Huomattava osa suunnittelualueen luontoarvoista liittyy kaupunkiympäristössä poikkeukselliseen avoimeen, aidattuun lentokenttäalueeseen. Käyttötarkoituksen muutos muuttaa kenttäalueen luonnetta voimakkaasti, eikä kaikkien luontoarvojen säilyttäminen ole valitussa maankäyttömallissa mahdollista.

Kaavarungossa esitetty puistoverkosto luo kuitenkin mahdollisuuksien mukaan hyvät edellytykset alueen monien luontoarvojen säilymiselle. Puistoalueille on varattu runsaasti pinta-alaa ja verkostomaisen rakenteensa ansiosta siitä muodostuu ekologisia yhteyksiä. Esimerkiksi alueen keskelle on suunnitteilla avoin lentokenttäpuisto, josta osa on tarkoitus rakentaa niittymäiseksi. Sen alueella on mahdollista säilyttää tai korvata osa avoimista elinympäristöistä ja samalla rakentaa uutta kaupunkiluontoa. Poikittaisten viher- ja virkistysyhteyksien syntyminen ja erityisesti uutta puistosiltaa pitkin Kivikon ulkoilupuistoon mahdollistuva yhteys parantavat myös alueellisia virkistysmahdollisuuksia huomattavasti.

Jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja ja todetut arvot huomioidaan kaavaratkaisuissa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Lentotoiminnan aikana alueen hoidon tärkeimpänä tavoitteena on ollut pitää alue siistinä ja kasvillisuus matalana. Eläimet ja linnut on häädetty pois vaarantamasta lentoturvallisuutta. Puustoisia alueita aidan ulkopuolella on myös hoidettu ja pidetty matalana. Turvasektoreilla olevia puita on kaadettu, jotta latvusto ei ole kasvanut liian korkeaksi.

Lentotoiminnan loppuessa avautuu uusia mahdollisuuksia alueen hoidolle ja käytölle. Alueen luonto muuntuu nopeasti myös itsestään. Alueen luonnon monimuotoisuutta voidaan tukea suunnittelemalla ja hoitamalla aluetta. Monipuolisilla hoitotoimilla huolehditaan ja kunnioitetaan nykyistä kasvillisuutta, mutta voidaan myös rakentaa uusia elinympäristöjä. Niittyverkoston vaihteellinen kehittäminen Malmin lentotaseman alueella tarkoittaa väliaikaisen käytön suunnittelua sekä uusien niittyalueiden luomista asemakaavoitettaville alueille. Esimerkiksi vireillä olevan Nallenrinteen asemakaavan pohjoisosan puiston maiseman luonne on avoin, ja sinne tulee hyönteisten elinympäristöiksi soveltuvia niittyalueita. Osa niittyalueista voivat olla myös kaupunkiviljelyä ja osa erityisille eliölajeille rakennettuja. Viheralueita suunnitellaan luonnollisesti myös toiminnallisesta näkökulmasta virkistyskäyttöön, liikuntaan ja leikkiin. Näkökulmien sovittaminen yhteen tapahtuu puistoalueiden tarkemmassa suunnittelussa ajantasaisen tiedon pohjalta.

Lajit

Malmin kenttä toimii syysmuuton aikaan uhanalaisen heinäkurpan levähdysalueena. Muuttoa kartoittaneessa selvityksessä vuonna 2017 alueella havaittiin muutamia yksilöitä. Selvityksen perusteella voidaan todeta, että joinakin vuosina merkittävä osa Uudellamaalla syysmuutolla levähtävistä heinäkurpista havaitaan Malmin lentokentällä. Tulevaisuudessa levähtävät heinäkurpat joutuvat etsimään vaihtoehtoisia levähdyspaikkoja, tosin alueelle rakennettava laaja lentokenttäpuisto niittyalueineen saattaa tulevaisuudessakin tarjota levähdysmahdollisuuden. Levähtävien yksilöiden määrät vaihtelevat vuosittain huomattavasti ja vaihtoehtoisia paikkoja on lähiympäristössä tarjolla. Voidaan olettaa, että lentokentän alue ei ole erityisesti suojeltavan lajin säilymisen kannalta tärkeä esiintymispaikka.

Kesällä 2016 selvitettiin kenttää ympäröivien alueiden rakennusten merkitystä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoina. Tulosten perusteella alueella ei sijaitse lepakoiden lisääntymispaikkoja, mutta yksittäisiä rakennuksia käytetään päiväpiilopaikkoina. Varmistettuja päiväpiiloja löydettiin kaksi ja todennäköisiä yksi. Lisäksi alueelta on tunnistettu lepakoiden ruokailualueita. Ruokailualueet ja yksittäisten yksilöiden päiväpiilot on mahdollista korvata lepakkoystävällisillä rakenteilla uusissa rakennuksissa, lepakonpöntöillä tai sisällyttämällä riittävästi viheralueita ja/tai tonttien kasvullisia alueita asemakaavaan.

Alueella on perhosten kannalta huomionarvoisia elinympäristöjä. Lentokentällä esiintyviksi tiedetyistä lajeista uhanalaisuuden kannalta merkittävin on viheryökkönen. Jatkosuunnittelussa kartoitetaan edelleen asemakaava-alueilla mahdollisesti esiintyvien huomionarvoisten perhoslajien esiintymistä ja ne huomioidaan asemakaavoituksessa. Osana viheralueverkoston suunnittelua luodaan paahdeympäristöjä, joilla pyritään varmistamaan viheryökkösen kannalta sopivat elinympäristöt alueella.

Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden.

Käsittely

08.10.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sirpa Asko-Seljavaara: Kaupunkiympäristölautakunta tuo kaupunginhallituksen tietoon, että hyväksyessään lausunnon Sirpa Asko-Seljavaara toivomusponteen, liittyen Emma Karin aloitteeseen kaupunginvaltuustossa 2.5.2019, Malmin lentokentän luontoarvoja voidaan säilyttää ainoastaan pieneltä osin, kun erittäin uhanalainen luontotyyppi, niitty, muuttuu asuntovaltaiseksi alueeksi.

Lentokenttä on ollut, kiitoratoja lukuunottamatta, sadan hehtaarin suuruinen aidattu niitty yli 80 vuoden ajan, jolloin sinne on muodostunut äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi. Se on merkittävä luontokohde ja mm heinäkurpan levähdyspaikka. Kenttäalueella on todettu lähes 1000 perhoslajia mm erittäin uhanalainen viheryökkönen. Alueella esiintyy valkoselkätikka ja liito-orava, harvinainen pikkulepakko ja kimolepakoita. Kenttäalueella majoilee metsäkauriita, kettuja, rusakoita ja kontiaisia, joiden elinympäristöä ei voida säilyttää.

Kannattaja: Atte Kaleva

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Lisätään kohtaan (3):

"Selvitykset eivät nykyisellään tarjoa kokonaisvaltaista kuvaa lentokenttäalueen lajistosta, esimerkiksi lepakkoselvitys on pinnallinen. Lentokenttäalueen rakentamisen vaikutusta läheiseen Longinojaan ei ole selvitetty. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointia ei ole tehty."

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaava-hankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden.

Kannattaja: Noora Laak

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kaupunkiympäristölautakunta tuo kaupunginhallituksen tietoon, että hyväksyessään lausunnon Sirpa Asko-Seljavaara toivomusponteen, liittyen Emma Karin aloitteeseen kaupunginvaltuustossa 2.5.2019, Malmin lentokentän luontoarvoja voidaan säilyttää ainoastaan pieneltä osin, kun erittäin uhanalainen luontotyyppi, niitty, muuttuu asuntovaltaiseksi alueeksi. Lentokenttä on ollut, kiitoratoja lukuunottamatta, sadan hehtaarin suuruinen aidattu niitty yli 80 vuoden ajan, jolloin sinne on muodostunut äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi. Se on merkittävä luontokohde ja mm heinäkurpan levähdyspaikka. Kenttäalueella on todettu lähes 1000 perhoslajia mm erittäin uhanalainen viheryökkönen. Alueella esiintyy valkoselkätikka ja liito-orava, harvinainen pikkulepakko ja kimolepakoita. Kenttäalueella majoilee metsäkauriita, kettuja, rusakoita ja kontiaisia, joiden elinympäristöä ei voida säilyttää.

Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Noora Laak, Jape Lovén, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kohtaan (3):

"Selvitykset eivät nykyisellään tarjoa kokonaisvaltaista kuvaa lentokenttäalueen lajistosta, esimerkiksi lepakkoselvitys on pinnallinen. Lentokenttäalueen rakentamisen vaikutusta läheiseen Longinojaan ei ole selvitetty. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointia ei ole tehty."

14.09.2020

Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Noora Laak, Jape Lovén, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Tyhjä: 0

Poissa: 0

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden..

Jaa-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Jape Lovén, Risto Rautava, Laura Rissanen

Ei-äännet: 8

Mia Haglund, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Noora Laak, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 0

Poissa: 0

01.10.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980
kaisa.jama(a)hel.fi

§ 543

Valtuutettu Atte Kalevan toivomusponsi niittyverkoston ja niittyjen ylläpitämien monimuotoisten biotooppien suojelusta

HEL 2019-006671 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 5.6.2019 hyväksymän toivomusponnen (Atte Kaleva) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Merkitessään tiedoksi 5.6.2019 Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2018 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää Helsingin kaupungin kiinnittävän jatkossa erityistä huomiota niittyverkoston ja niittyjen ylläpitämien monimuotoisten biotooppien suojeluun." (Atte Kaleva)

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunkistrategian 2017-2021 kirjauksen "Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi" mukaisesti kaupunkiympäristön

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

toimiala on tehnyt suunnitelmallista työtä kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi, avointen alueiden säilyttämiseksi, niittyjen lisäämiseksi, kulttuurimaisemien vaalimiseksi ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien parantamiseksi. Erityisesti niittyverkoston ja siihen liittyvien perinnebiotooppikohteiden kartoittamiseksi, säilyttämiseksi ja lisäämiseksi on niin ikään tehty säännöllistä työtä.

Uhanalaisia luontotyyppisiä edustaville arvoniityille on laadittu kohdekohtaisia hoitosuunnitelmia. Tavoitteena on, että hoitosuunnitelma tehdään tulevaisuudessa myös niille kohteille, jotka vaativat säännöllistä niittoa tai laidunnusta, ja käynnistetään niittyjen kunnostus- ja hoitotoimet. Jatkossa niittyverkoston kehittämishanke ohjaa entistä paremmin arvokkaan niittyverkostokokonaisuuden kunnostusta ja hoitoa. Hanke on käynnistetty kaupunkiympäristön toimialalla tänä vuonna.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020, että hallintosäännön 30 luvun 14 §:ssä tarkoitetut hyväksytyt toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä toimitettavat selvitykset, joiden määräaika on 1.4.-30.9.2020, tulee kaupunginhallituksen toimittaa viimeistään 30.9.2020.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 22.10.2019 § 514

HEL 2019-006671 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Malmin lentokentän alueelle on muodostunut laaja yhtenäinen niitty-alue, joka ylläpitää monimuotoista biotooppia. Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli joulukuussa 2018 alueen eteläisten osien, Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden, kaavarungon tarkennusta. Lautakunta hyväksyi kaavarungon tarkennuksen asemakaavan muutoksen pohjaksi siten, että kaavarungon tarkennuksessa huomioidaan kentän alueen erittäin tärkeiden luontoarvojen säilyttäminen.

Helsingin niittyverkostoa koskeva lausunto oli kaupunkiympäristölautakunnassa helmikuussa 2019.

Helsingin kaupungin tavoitteena on kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuuden lisääminen, avointen alueiden säilyttäminen, niittyjen lisääminen, kulttuurimaisemien vaaliminen ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien parantaminen.

Kaupunki on tehnyt avointen alueiden kartoitustyötä useaan otteeseen 1990-luvulta lähtien.

Hoidon piiriin otettujen niittyjen pinta-ala on kasvanut vuosittain. Yleisten alueiden rekisterin mukaan niittymäisiä, kaupungin omistuksessa olevia, alueita on Helsingissä noin 645 hehtaaria. Reilu 360 hehtaaria sisältää eri tavoin hoidettuja niittyalueita. Monimuotoisuudeltaan arvokaimmat keto- ja niittyalueet (arvoniityt) on tunnistettu, niille on laadittu hoitosuunnitelmat ja niitä hoidetaan säännöllisesti. Arvoniittyjen pinta-ala on 33 hehtaaria, kohteita on yhteensä 32. Kaksi arvoniittykohdetta – Patterinmäki ja Uussillanpuiston perinneketo – sisältyy Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan 2015–2024.

Vuosina 2017–2018 ympäristöpalvelut kartoitti Helsingin uhanalaisia luontotyyppisiä. Kartoituksessa on tähän mennessä rajattu 66 perinnebiotooppikohdetta, joiden yhteispinta-ala on 16,1 hehtaaria. Helsingin

perinnebiotooppikohteet ovat tyypillisesti pienialaisia ja hajallaan kaupunkirakenteessa. Osa näistä kohteista, eli arvoniityt, on hoidon piirissä ja niille on laadittu kohdekohtainen hoitosuunnitelma. Tavoitteena on, että hoitosuunnitelma tehdään tulevaisuudessa myös niille kohteille, jotka vaativat säännöllistä niittoa tai laidunnusta, ja käynnistetään niittyjen kunnostus- ja hoitotoimet.

Hoidettujen alueiden lisäksi kaupungissa on luonnostaan avoimena pysyviä luonnonniittyjä, joihin sisältyy kosteita ranta- ja tulvaniittyjä, kuivia kallioketoja sekä merenrantaniittyjä. Osa näistä luonnonniityistä sisältyy kaupungin luonnonsuojelualueverkostoon tai on suojeltu arvokkaina luontotyyppinä. Uhanalaisten luontotyyppien inventoinnin mukaan monet Helsingin saariston merenrantaniityt ovat kasvistoltaan rikkaita, monimuotoisia ja melko hyvin säilyneitä runsaasta virkistyskäyttöpaineesta huolimatta. Suurin uhka kohdistuu Itämeren hiekkarannat - luontotyyppiin kuuluville ranta-alueille, joiden kasvillisuus heikkenee ja häviää vähitellen kovan kulutuksen myötä. Kohteiden arvokkaan kasvilisyyden säilymistä voidaan parantaa kulkua ohjaamalla, haitallisten vieraskasvien, kuten kurturuusukasvustojen, poistotoimilla sekä tiedottamalla luontoarvoista.

Niittyjen monimuotoisuutta edistetään hoitamalla ja säilyttämällä niittyjä sekä luomalla edellytyksiä uusien niittyjen synnylle. Verkostotarkastelulla voidaan tunnistaa kaupunkialueen avoimet alueet ja niiden muodostama niittyverkosto, verkoston merkittävät osat sekä niittyjen väliset toimivat ja kehitettävät yhteydet. Helsingistä on tunnistettu 12 alueellisesti merkittävää niittyverkostokokonaisuutta mantereen alueelta ja kaksi saaristosta. Helsingin niittyverkoston kehittämishanke käynnistyy kaupunkiympäristön toimialalla vuoden 2020 aikana.

Näihin helmikuussa 2019 esitettyihin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin ei ole tullut muutoksia.

Käsittely

22.10.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Lisätään uusi kohta kohtien 1 ja 2 väliin:

"Malmin lentokentän alueelle on muodostunut laaja yhtenäinen niittyalue, joka ylläpitää monimuotoista biotooppia. Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli joulukuussa 2018 alueen eteläisten osien, Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden, kaavarungon tarkennusta. Lautakunta hyväksyi kaavarungon tarkennuksen asemakaavan muutoksen pohjaksi siten, että kaavarungon tarkennuksessa huomioidaan kentän alueen erittäin tärkeiden luontoarvojen säilyttäminen."

14.09.2020

Kannattaja: Nuutti Hyttinen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Atte Kalevan vastaehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540

tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32062

hanna.seitapuro(a)hel.fi

Päivi Islander, projektipäällikkö, puhelin: 310 38649

paivi.islander(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 544

Valtuutettu Jukka Järvisen toivomusponsi Kaljakellunta-tapahtuman haittojen ehkäisemisestä

HEL 2019-006269 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 22.5.2019 hyväksymän toivomusponnen (Jukka Järvinen) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 22.5.2019 valtuutettu Jukka Järvisen aloitetta Kaljakellunta-tapahtuman lopettamisesta kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunki selvittää mahdollisuudet lisätä tietoutta Kaljakellunnan ympäristö- ja linnuille koituvista haitoista sekä pyrkii aktiivisesti vähentämään tapahtumasta aiheutuvaa roskaamista ja kiinnittämään huomiota päihteidenkäytöstä aiheutuviin vaaratilanteisiin." (Jukka Järvinen)

Kaupunginhallitus toteaa, että Kaljakellunta-tapahtumasta aiheutuvat merkittävimmät haitat ovat roskaantumisen sekä tapahtuman aikaiset

14.09.2020

mahdolliset meluhaitat ja järjestyshäiriöt, joihin poliisi voi tarvittaessa puuttua omien resurssiensa puitteissa. Kaupunkiympäristön toimialan (aikaisemmin rakennusviraston) toimesta on aluetta pidetty puhtaana yhdessä liikuntatoimen kanssa.

Tapahtuma-alueen rantoja siivotaan jatkossakin tapahtuman jälkeen sekä kaupungin että vapaaehtoisten voimin siihen osoitettujen määrärahojen mahdollistamissa puitteissa. Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala selvittää mahdollisuudet roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvän viestinnän lisäämiseen osana vuotuista viestintäsuunnittelua.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020, että hallintosäännön 30 luvun 14 §:ssä tarkoitetut hyväksytyt toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä toimitettavat selvitykset, joiden määräaika on 1.4.-30.9.2020, tulee kaupunginhallituksen toimittaa viimeistään 30.9.2020.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 29.10.2019 § 538

HEL 2019-006269 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaljakellunnan aiheuttamia haittoja on torjuttu useamman vuoden ajan. Kaupunkiympäristön toimialan toimesta (aikaisemmin rakennusviraston) on aluetta pidetty puhtaana yhdessä liikuntatoimen avulla. Kaljakellunnan osuessa Helsingin puolelle, on eniten roskaantumista tapahtunut liikuntapalveluiden uimarannoilla.

Kaljakellunta aiheuttaa jonkin verran ympäristön likaantumista ja järjestyshäiriöitä lähialueen asukkaille. Tapahtuma on ilman virallista järjestäjää toteutettava epävirallinen tapahtuma, jolloin kaupungin ohjaavilla toimilla ei ole suoraa kohdetta. Kaljakellunnan sijainti vaihtelee. Aikaisempina vuosina tapahtuma on ollut joka toinen vuosi Helsingin puolella ja joka toinen vuosi Vantaan puolella. Poliisi taas on järjestyslakia valvova viranomainen, jolla on keinoja puuttua ihmisten kokemaan häiriöön tapahtuman johdosta.

Kaljakellunnasta on aikaisempina vuosina aiheutunut huomattavaa roskaantumista tapahtuma-alueen ympäristössä ja joen alajuoksulla, kun jopa kumiveneitä ja muita kelluntavälineitä on hylätty rannoille pienempien roskien lisäksi. Joki voi kuljettaa sinne heitetty jätteet mereen asti. Osa jätteistä vajoaa joen pohjaan, mistä niiden siivoaminen on hankalaa.

Tänä vuonna roskaantuminen oli aiempia vuosia vähäisempää ilmeisesti vapaaehtoisten siivousryhmien ja kellunnassa mukana olleen "roustausryhmän" ansiosta. Roustausryhmä oli joukko vapaaehtoisia, jotka valistivat ihmisiä roskaamisesta ja keräsivät roskia maissa ja "aluksilla. Jättemäärät olivat urakoitsijoiden mukaan tänä vuonna pieniä, kustannukset olivat alhaisia osittain siksi, että päätapahtuma oli tänä vuonna Vantaan puolella.

Alueen kasvillisuuteen tai eläimistöön tapahtumalla ei ole havaittu olevan juurikaan vaikutuksia. Merkittävimmät haitat ovat siis roskaantuminen sekä tapahtuman aikaiset mahdolliset meluhaitat ja järjestyshäiriöt, joihin poliisi tarvittaessa voi puuttua omien resurssiensa puitteissa.

14.09.2020

Alueen rantoja voidaan jatkossakin siivota tapahtuman jälkeen sekä kaupungin että vapaaehtoisten voimin. Yleisesti tapahtumien puhtaanapitoa voidaan parantaa, kun siihen kaupungin taloudessa varaudutaan. Alueen joen pohjaa voitaisiin puhdistaa sopivin väliajoin sukeltajien avulla jo nyt olemassa olevien keinojen lisäksi, jos tähän päätetään osoittaa määrärahat. Kaupunkiympäristön toimiala selvittää mahdollisuudet roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvän viestinnän lisäämiseen osana vuotuista viestintäsuunnittelua.

Yksittäisen tapahtuman roskaantumisvaikutukset ovat onneksi pienet suhteutettuna laajempaan kokonaisuuteen. Helsingin kaupunki on sitoutunut laaja-alaisesti Itämeren suojeluun vuonna 2007 Turun kanssa aloittamassaan Itämerihaasteessa. Se sisältää lähes 120 vesiensuojelutoimenpidettä, joista seitsemän liittyy roskaantumiseen. Vesistönsuojelua tukee myös vuonna 2018 hyväksytty hulevesiohjelma.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tea Karjalainen, ts. tiimipäällikkö: 310 39451
tea.karjalainen(a)hel.fi
Virve Kuusi, yksikönpäällikkö, puhelin: 310 79528
virve.kuusi(a)hel.fi
Petri Puttonen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 32009
petri.puttonen(a)hel.fi

§ 545

Valtuutettu Jenni Pajusen toivomusponsi kevyen liikenteen sillan rakentamiseksi Nihdistä Tervasaareen

HEL 2019-012427 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Pajunen Jenni, toivomusponsi, Kvsto 27.11.2019 asia 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.11.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään Sörnäisten Kalasataman (Nihti) asemakaavaa ja asemakaavan muutosta nro 12576 valtuusto hyväksyi 27.11.2019 ponnen, joka edellyttää selvitetävien mahdollisuuksien rakentaa Nihdistä Tervasaareen kevyen liikenteen silta, joka parantaisi entisestään alueen saavutettavuutta ja houkuttelevuutta.

Ponnesta on saatu kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan lausunto 31.3.2020 ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunto 5.5.2020. Kaupunginhallitus viittaa lausuntoihin ja toteaa, että jalankulun ja pyöräilyn sillan rakentaminen Nihdistä Tervasaareen ei alueen tämän hetkessä

14.09.2020

suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa ole ajankohtaista. Sillan tarkempi arviointi on perusteltua sen jälkeen, kun Kruunusillat ja Hakaniemensilta ovat valmistuneet ja Nihdin saavutettavuudesta jalan ja pyörällä on saatu riittävästi kokemusta. Nihdin asemakaavan osana on siltayhteys Merihakaan. Kaupungin tavoitteena on merkittävästi parantaa joukkoliikenteen ja vesiliikenteen yhteyksiä Hakaniemeen, mitä sillan rakentaminen Nihdistä Tervasaareen vaikeuttaisi. Samoin sillan rakentamisesta olisi alustavien selvitysten perusteella haittaa myös purjeventeilylle sekä saaristoristeilijöiden ja vuoroveneiden kotisatamalle, minkä lisäksi sillan tarvittava korkeus ja rakenteet vähentäisivät Tervasaaren maisemallisia ja virkistysarvoja.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Pajunen Jenni, toivomusponsi, Kvsto 27.11.2019 asia 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.05.2020 § 255

HEL 2019-012427 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Jalankulun ja pyöräilyn sillan rakentaminen Nihdistä Tervasaareen ei tämän hetkisessä suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa ole ajankohtaista. Sillan tarkempi arviointi on perusteltua sen jälkeen, kun Kruunusillat ja Hakaniemensilta ovat valmistuneet ja Nihdin saavutettavuudesta jalan ja pyörällä on saatu riittävästi kokemusta.

Nihdin asemakaavan osana on siltayhteys Merihakaan. Silta on varattu Kruunusillat-pikaraitiotielle, pyöräilijöille ja jalankulkijoille. Silta parantaa Kalasataman eteläosien yhteyksiä Helsingin keskustaan merkittävästi.

Hakaniemen asemakaavassa (Kylk 10.12.2019 § 641) nykyinen Hakaniemen silta osoitetaan korvattavaksi matalammalla ja ympäristöön paremmin sopivalla ratkaisulla. Tämä silta parantaa erityisesti pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiä Kalasataman ja keskustan välillä.

Tutkitut siltavaihtoehdot

Ponnessa esitettyyn siltayhteyteen Nihdistä Tervasaareen (etäisyys 250 metriä) on selvitetty erilaisia ratkaisumalleja. Vaihtoehtojen maksimousukulma on 5 % ja rakennepaksuus 1,3 metriä. Jotta vesibussiliikenne voisi liikennöidä Hakaniemestä, on tutkittavan sillan alituskorkeuden oltava vähintään 5,2 metriä. Kaikissa vaihtoehdoissa Nihdin asemakaavassa olevan Tihtaalipuiston järjestelyjä tulisi muuttaa ja jättää kaavassa osoitettu rakennusala käyttämättä.

Matala silta, jonka alituskorkeus on sama kuin Hakaniemensillassa (5,2 m)

Jos alituskorkeus on vähintään 5,2 metriä 10 metrin matkalla, tarvitaan noin 60 metrin pituinen ramppi ennen alituskorkeuden toteutumista Nihdin suunnasta ja Tervasaaresta noin 90 metriä ramppia. Siirtymäkaaret huomioiden sillan geometria on toteutettavissa vähintään 160 metrin pituisella sillalla.

Purjevenelaiturit Tervasaaren ja Nihdin välissä, sillasta katsoen Hakaniemen puolella, olisi tarpeen siirtää muualle. Silta ei mahdollista sillan alitusta purjeveneillä, ellei siltaa toteuteta avattavana.

Matala silta, siltapaikan kannalta optimaalinen alituskorkeus noin 7,2 m

Jos alituskorkeus on vähintään 7,2 metriä 10 metrin matkalla, tarvitaan noin 100 m pitkä ramppi ennen alituskorkeuden toteutumista Nihdin suunnasta ja Tervasaaresta noin 130 metriä pitkä ramppi. Siirtymäkaaret huomioiden sillan geometria on toteutettavissa vähintään 250 m pituisella sillalla.

Purjevenelaiturit Tervasaaren ja Nihdin välissä, sillasta katsoen Hakaniemen puolella, olisi tarpeen siirtää muualle. Silta ei mahdollista sillan alitusta purjeveneillä, ellei siltaa toteuteta avattavana.

Korkea silta, jonka alituskorkeus riittää osalle purjeveneistä (Nihti–Tervasaari)

Sillan alikulkukorkeus on 17 metriä 20 metrin matkalla, jolloin tarvitaan noin 296 m rampia ennen alituskorkeuden toteutumista Nihdin suunnasta ja Tervasaaresta noin 326 metriä. Siirtymäkaaret huomioiden sillan geometria on toteutettavissa 650 m pitkällä sillalla, jolloin se olisi yli kaksi kertaa pidempi kuin Tervasaaren ja Nihdin välinen vesialue. Tästä syystä sille ei löydy luontevaa Nihdin ja Tervasaaren yhdistävää linjausta.

Avattava silta, joka avattaisiin veneilijöille tasavälein

Avattavan sillan käyttöturvallisuus edellyttäisi ohjaamon sekä valvonnan järjestämistä. Joko erillinen miehitetty valvomo sillan yhteydessä tai yhdistettynä kaupungin muuhun valvomoon.

Sillan käyttösesonki ja purjeveneilysesonki ovat samat. Sillan avaaminen ja sulkeminen kestää noin 10 - 20 minuuttia, mikä haittaa sekä jalankulku- ja pyöräilyliikennettä että purjeveneliikennettä nimenomaan parhaimpaan käyttösesonkiaikaan.

Siltavaihtoehtojen vaikutus maisemaan ja Tervasaaren virkistyskäyttöön

Ehdotetun siltayhteyden maisemallinen vaikutusalue käsittää Kruununhaan itä- ja koillisrannan, Merihaan, Hanasaaren ja Nihdin tulevat asuinalueet, Korkeasaaren ja Hylkysaaren sekä Katajanokan pohjoisrannan. Sillan korkeudesta riippuen sen maisemallinen vaikutus voi ulottua kauemmaskin. Erityisesti siltayhteys muuttaa maisemaa Merihaan suunnalta kohti Kruunuvuorenselkää, jolloin silta asettuu avoimen kaukokerinäkymän eteen. Tervasaaren kannakselle linjattava vaihtoehto katkaisee myös Merihaasta ja Hanasaaresta Katajanokan pohjoisrantaan avautuvan näkymän. Tervasaarta ympäröivään maisematilaan on jo päätetty rakentaa kolme uutta siltaa, jotka vähentävät maiseman avoimuutta. Uusien maisemaa rajaavien siltojen rakentamista tulee harkita hyvin huolellisesti.

Idästä ja kaakosta, Korkeasaaren ja Hylkysaaren suunnalta katsottuna silta asettuu osaksi Pohjoisrannan kaupunkisiluettia. Lännessä Liisankatua pitkin Tervasaareen saavuttaessa silta muodostaa katunäkymään hallitsevan päätepisteen. Mikäli silta linjataan Tervasaaren kannakselle, vaatii se voimakkaita maanrakennus- ja maisemointitoimenpiteitä kannaksen alkupäähän. Lisäksi kannakselle ulottuva silta muuttaa maisemaa etenkin Tervasaaresta pohjoiseen ja Hakaniemen suuntaan.

Maisemallisten vaikutusten lisäksi siltayhteys tulee kaikissa vaihtoehdoissa vaikuttamaan Tervasaaren luonteeseen virkistysalueena. Suoraan Tervasaareen linjattavissa vaihtoehdoissa saaren kulutus ja läpikulku kasvavat huomattavasti, ja saaren tunnelma muuttuu läpikulkulii-kenteen takia. Kannakselle linjattava silta ohittaa itse Tervasaaren, mutta vaikuttaa sen ympäristöön merkittävästi; saari tulisi käytännössä sijaitsemaan 17 metriä korkean sillan katveessa. Siltavaihtoehdon 2 vaatima maanpinnan korotus Tervasaaren päässä tulee toteuttaa pitkälle matkalle, mikä saattaa merkitä muutoksia korotettavan raitin vieressä kasvavien puiden kasvuolosuhteisiin.

Tervasaari on Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan inventoinneissa luokiteltu arvoympäristöksi (arvoluokka III). Arvoympäristöt ovat historiallisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita tai edustavat tietyn aikakauden suunnitteluihanteita. Tervasaarella on historiallista arvoa entisenä tervavarastona, sekä käyttöarvoa Kruununhaan alueen tärkeänä ulkoilusaarena. Kohde on olennainen osa Pohjoissataman rantamaisemaa ja merellistä julkisivua. Saaren historia tervavarastona ulottuu aina 1600-luvulle asti, joten se on myös osa Helsingin varhaista teollisuushistoriaa. Saarella sijaitsee vielä yksi säilynyt terva-aitta, joka on rakennettu vuonna 1805. Kannas saarelle rakennettiin vuonna 1939 ja yleisölle saari avattiin 1970-luvulla.

Tervasaaren pohjoispuolella, merenpinnan alla on vuonna 2014 paikannettu muinaisen laiturin jäänteitä. Kohde kuuluu muinaismuistolain nojalla rauhoitettuihin kiinteisiin muinaisjäänneisiin. Arkistolähteistä tiedetään, että laituria on käytetty Tervasaassa säilytetyn tervan ja lautojen laivaamiseen. Laituri on rakennettu 1862 ja 1866 välisenä aikana.

Tervasaari kuuluu myös maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuun Helsingin empire-keskustan kulttuuriympäristökokonaisuuteen. Helsingin maisemakulttuurikartalla saari on luokiteltu aikakaudelleen tyypilliseksi puistoksi. Valintakriteereissä on painotettu erityisesti helsinkiläisen kulttuurimaiseman kannalta keskeisiä erityispiirteitä ja helsinkiläisten vapaa-ajan vietosta kertovia paikkoja.

Nihdin ja Tervasaaren välisen yhteyden ratkaiseminen penkereen ja nostosillan avulla tulisi tutkia huolellisesti sen ympäristövaikutusten osalta. Penkereellä on todennäköisesti suuria vaikutuksia veden virtauksiin ja sitä myötä veden laatuun ja pohjaolosuhteisiin.

Nihti–Tervasaari siltayhteyden vaikutus venepaikkoihin

Siltayhteyden taakse Hakaniemen puolelle jäisi noin 80 nykyistä venepaikkaa, joissa myös purjeveneet voivat ankkuroitua. Nihdin asema-

kaavassa oleva venesatama jäisi ainoastaan moottoriveneiden käyttöön.

Sillan vaikutus Hakaniemen kehittämiseksi

Tervasaaren silta olisi ongelmallinen Hakaniemen ja Merihaan kehittämiseksi. Hakaniemenrannan kehittämisen yhtenä tavoitteena on kehittää Hakaniemeä vesiliikenteen ja joukkoliikenteen solmukohtana, ja Tervasaaren silta tekisi Hakaniemestä hankalammin tavoitettavan. Se taas heikentäisi juurikin Hakaniemen saavutettavuutta vesitse ja siten vesiliikenteen houkuttelevuutta.

Merihaassa on noin 80 purjevenepaikkaa ja Siltavuorensalmessa noin 170 venepaikkaa. Pohjoisrannassa sijaitsevan saaristoristeilijöiden ja vesibussien Kotisataman toiminnan kannalta Tervasaaren silta olisi myös haasteellinen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Matti Kaijansinkko, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37195
matti.kaijansinkko(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 31.03.2020 § 60

HEL 2019-012427 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien Sörnäisten Kalasataman (Nihti) asemakaavaa ja asemakaavan muuttamista (nro 12576):

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto perustuu olettamukseen, että Sompasaaresta Tervasaaren rakennettava silta noudattaa samoja periaatteita kuin Kalasataman ja Mustikkamaan välinen kevyen väylän silta. Kalasataman ja Mustikkamaan välisen sillan alituskorkeus on 6,7 metriä.

Samalla alituskorkeudella toteutettu silta Sompasaaren ja Tervasaaren väliin aiheuttaa huomattavia muutoksia pienvenesatamien sekä reittiveneiden toimintaan. Reittiveneiden kotisatama sijaitsee Kruununhaassa.

Toteutuessaan silta vaikuttaisi haitallisesti Suomen Moottoriveneklubi ry:n, Merihaan Veneseura ry:n, Halkolaiturin Veneilijät ry:n sekä kau-

14.09.2020

pungin suoravuokrausvenepaikkojen käytettävyyteen. Arviolta noin 150–180 huvivenettä jäisi ilman kotisatamapaikkaa Hakaniemenrannan ja Pohjoisrannan alueella. Käytännössä tämä saattaisi pakottaa kerhot lakkauttamaan toimintansa. Liikuntapalvelut ei pystyisi osoittamaan venekerhoille uutta korvaavaa venesatamaa.

Lisäksi siltayhteys estäisi noin 10 ammattiliikenteessä olevan vesibussin pääsyn nykyiseen vesibussien kotisatamaan.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

§ 546

Valtuutettu Alviina Alametsän toivomusponsi pääkaupunkiseudun luontoalueiden saavutettavuudesta julkisella liikenteellä

HEL 2019-006272 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 22.5.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausunto 23.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 22.5.2019 vastausta valtuutettu Alviina Alametsän aloitteeseen pääkaupunkiseudun luontoalueiden saavutettavuudesta julkisella liikenteellä kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Helsingin kaupunki selvittää yhdessä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kanssa, kuinka myös ilman omaa autoa liikkuvien kaupunkilaisten ja matkailijoiden mahdollisuuksia saavuttaa pääkau-

punkiseudun luontoalueita voidaan edistää julkisella liikenteellä. Selvityksessä on toivottavaa kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin seikkoihin: a) liikennevälineiden vaihtojen sujuvuuteen b) linjojen suunnitteluun siten, että ne kulkevat perille asti luontoreittien lähelle c) luontokohteiden ja niiden saavutettavuuden viestintään d) kaupunkilaisten toiveisiin ja ehdotuksiin koskien luontoalueiden saavutettavuutta." (Alviina Alametsä)

Kaupunginhallitus toteaa, että HSL pyrkii tarjoamaan mahdollisimman hyvän joukkoliikenteen palvelutason, jonka suunnittelun lähtökohtana ovat käyttäjien tarpeet ja odotukset. Myös luontoalueiden yhteyksien suunnittelu on osa joukkoliikenteen suunnittelun kokonaisuutta, jossa pyritään vastaamaan kaikkiin matkustajien liikkumistarpeisiin houkuttelevasti, tehokkaasti ja taloudellisesti. Luontokohteiden saavutettavuuden viestintää HSL on edistänyt muun muassa laajentamalla kesäksi 2019 reittioppaan käsittämään myös saariston yhteyslauttojen aikataulut, vaikka lauttojen palvelut eivät olekaan HSL:n lippujärjestelmän piirissä. Lisäksi HSL ottaa mielellään vastaan kaupunkilaisten toiveita ja ehdotuksia liikennejärjestelmänsä toimivuudesta palautejärjestelmän kautta.

Kaupunginhallitus katsoo, että pääkaupunkiseudun luontokohteista esimerkiksi Keskuspuisto ja monet merenrantakohteet ovat hyvin saavutettavissa nykyisellä joukkoliikenneverkostolla. Etäämmällä sijaitsevien luontokohteiden osalta taas ympärivuotisia liikennepalveluja ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista merkittävästi parantaa pienen ja vaihtelevan joukkoliikenteen kokonaiskysynnän vuoksi. Kaupunginhallitus suhtautuu kuitenkin kaupunkiympäristölautakunnan tapaan myönteisesti siihen, että HSL selvittäisi mahdollisuuksia kehittää tällaisten luontokohteiden liikennepalveluja esimerkiksi Korkeasaaren bussivuo- rojen kaltaisena omana vetovoimaisena konseptinaan. Kaupunginhallitus katsoo, että joukkoliikenneyhteyksien kehittäminen luontokohteisiin on perusteltua tilanteessa, jossa kotimaanmatkailun ja pääkaupunkiseudun luontokohteiden kiinnostavuus lisääntyy sesonkiaikana.

Toivomusponnosta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. HSL on ilmoittanut ettei anna asiassa uutta lausuntoa, vaan viittaa vastauksenaan 23.1.2019 päivättyyn lausuntoonsa samansisältöisestä aloitteesta. Kaupunginhallituksen vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

14.09.2020

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausunto 23.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.02.2020 § 79

HEL 2019-006272 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingin seudulla. Tehtävänsä liittyen HSL suunnittelee joukkoliikenteen linjojen reitit ja aikataulut toimialueellaan eli siis myös pääkaupunkiseudun luontokohteiden joukkoliikenneyhteydet. Suunnittelussa tukeudutaan HSL:n joukkoliikenteen suunnitteluohjeeseen, jossa asetetaan tavoitteet joukkoliikenteen palvelutasolle erityyppisille alueille ja yhteyksille. Luontoalueiden yhteyksien suunnittelu on osa joukkoliikenteen suunnittelun kokonaisuutta, jossa pyritään vastaamaan kaikkiin matkustajien liikkumistarpeisiin houkuttelevasti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

HSL pyrkii tarjoamaan mahdollisimman hyvän joukkoliikenteen palvelutason. Joukkoliikenneyhteyksien suunnittelun lähtökohtana ovat käyttäjien tarpeet ja odotukset. Suunnitteluohjeen mukaisesti suunnittelun pohjana ovat aluekohtaiset palvelutasoluokat, joiden avulla määritellään peruspalvelutaso kullekin alueelle ja yhteysvälille. Peruspalvelutasoa parempaa palvelua tarjotaan kysynnän perusteella. Haja-asutusalueilla ei kysynnän vähäisyyden johdosta järjestetä varsinaisia joukkoliikennepalveluita, vaan siellä tarjotaan vain koulukuljetukset ja muut lakisääteiset kuljetuspalvelut. Palvelutasomäärittelyllä pyritään tasapuolisuuteen eri alueiden välillä niin, että samanlaisilla alueilla on samanlainen peruspalvelutaso.

HSL järjestää pääkaupunkiseudun joukkoliikennettä pääsääntöisesti päivittäisiä liikkumistarpeita varten. Liikennöinnin kustannukset ovat suurin rajoittava tekijä tarjottavalle palvelutasolle. Suorien, nopeiden ja tarjonnaltaan houkuttelevien yhteyksien luominen pitkien välimatkojen välille on kallista. Osa pääkaupunkiseudun luontokohteista esim. Keskuspuisto ja monet merenrantakohteet ovat hyvin saavutettavissa nykyisellä joukkoliikenneverkostolla. Lautakunta suosittaa HSL:ää selvittämään luontokohteiden liikennepalvelujen kehittämistä esimerkiksi Korkeasaaren bussivuorojen kaltaisena omana vetovoimaisenakonseptinaan. Ympärivuotisen liikenteen lisääminen kaukaisempiin kohteisiin ei ole välttämättä tarkoituksenmukaista, mutta kotimaanmatkailun ja pääkaupunkiseudun luonnon kiinnostavuuden lisääntyessä sesonkiaikana on kannattavaa kehittää yhteyksiä.

Pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmä perustuu nykyään verkostomaiseen linjastoon, jossa osa yhteyksistä toimii nopeina seudullisina runkolinjoina. Näihin vaihdetaan paikallisilta joukkoliikennelinjoilta. Matkustajan näkökulmasta varsinaisen liikennetarjonnan palvelutason lisäksi keskeisenä asiana on matkaketjujen toimivuus eli vaihtojen onnistuminen. Vaihtojen jouhevuus onkin tärkeä palvelutason tekijä, johon HSL erityisesti panostaa joukkoliikennettä suunnitellessaan.

Eräänä luontokohteiden saavutettavuutta parantavana toimenpiteenä HSL laajensi kesäksi 2019 reittioppaan käsittämään myös saariston yhteyslautojen aikataulut. Reittiopas neuvoo nykyisin yhteydet 26 pääkaupunkiseudun saareen, joihin on säännöllistä vesiliikennettä, vaikka nämä eivät olekaan HSL:n lippujärjestelmän piirissä. Tätä palvelun laajennusta HSL myös markkinoi. Muutoin HSL keskittyy joukkoliikennejärjestelmänsä yleiseen markkinointiin ja viestintään. Merellisten kohteiden lisäksi myös muiden luontokohteiden yhteyksien viestintä tukee ihmisten mahdollisuutta päästä luonnon äärelle.

HSL kerää matkustajien palautetta ja ehdotuksia palautejärjestelmäänsä. Vuonna 2018 HSL käsitteli yli 80 000 palautejärjestelmään tullutta

14.09.2020

palautetta. Perinteisen palautejärjestelmän lisäksi asiakasvuorovaikutusta tehdään liikkumiskyselyjen ja asukastyöpajojen muodossa. HSL:n tarkoituksena on synnyttää palveluja, jotka tuottavat asiakkaille lisäarvoa ja vastaavat heidän todellisiin tarpeisiinsa.

Käsittely

11.02.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kolmannen kappaleen loppu:

"Sen sijaan joukkoliikennepalvelujen merkittävä parantaminen kohteissa, jotka sijaitsevat hajallaan ja kaukana tiiviistä kaupunkirakenteesta ja joiden joukkoliikenteen kokonaiskysyntä on pientä ja kysynnän ajallinen vaihtelu suurta, ei ole taloudellisesti eikä liikenteellisesti tarkoituksenmukaista."

Voisi korvata:

"Lautakunta suosittaa HSL:ää selvittämään luontokohteiden liikennepalvelujen kehittämistä esimerkiksi Korkeasaaren bussivuorojen kaltaisena omana vetovoimaisena konseptinaan. Ympärivuotisen liikenteen lisääminen kaukaisempiin kohteisiin ei ole välttämättä tarkoituksenmukaista, mutta kotimaanmatkailun ja pääkaupunkiseudun luonnon kiinnostavuuden lisääntyessä sesonkiaikana on kannattavaa kehittää yhteyksiä."

Viidennen kappaleen loppu:

"Yksittäisten luontokohteiden yhteyksien markkinointi on ennen kaikkea luontotoimijoiden omassa intressissä."

Voisi korvata:

"Merellisten kohteiden lisäksi myös muiden luontokohteiden yhteyksien viestintä tukee ihmisten mahdollisuutta päästä luonnon äärelle."

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

04.02.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 547

Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite Retkeilijäntien liikenneturvallisuuden parantamisesta

HEL 2019-009566 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara esittää aloitteessaan, että Vuosaaren Retkeilijäntien liikenneturvallisuuksa parannetaan Matkailijansillan kohdalla suojatietä korottamalla tai muilla liikenneturvallisuuksitoimilla.

Kaupunginhallitus toteaa, että Meri-Rastilan kaavoitustyössä on tutkittu alueen liikenneturvallisuuksien parantamista. Matkailijansillan kohdalla suuri määrä jalankulkijoita ylittää kadun päivittäin metroasemalle. Aloitteessa mainitun suojatien kohdalta ei ole tilastoitu jalankulkijoille tai pyöräilijöille sattuneita onnettomuuksia, mutta myös suunnittelijoiden saaman palautteen mukaan se koetaan turvattomaksi.

Kyseinen suojatie on suunniteltu korotettavaksi Meri-Rastilan länsiosan asemakaavan liittyvässä liikennesuunnitelmassa (nro. 6987). Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli asemakaavaa 10.9.2019 ja päätti asettaa kaava-aineiston nähtäville. Nähtävillä olo 17.9.-16.10.2019 ei tuottanut korotettua suojatietä koskevia muistutuksia, joten hidaste toteute-

14.09.2020

taan kaavan tultua voimaan ja katusuunnitelman valmistuttua käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus antaa vastauksen aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 03.12.2019 § 629

HEL 2019-009566 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Retkeilijänkatu on tonttikatu, jolla vuorokauden keskimääräinen ajoneuvoliikenteen määrä on 2750 ajon/vrk. Sallittu ajonopeus kadulla on 30 km/h. Liikenne on pääosin alueen asukkaiden tuottamaa.

14.09.2020

Meri-Rastilan kaavoitustyössä on tutkittu alueen liikenneturvallisuuden parantamista. Matkailijansillan kohdalla suuri määrä jalankulkijoita ylittää kadun päivittäin metroasemalle. Aloitteessa mainitun suojatien kohdalta ei ole tilastoitu jalankulkijoille tai pyöräilijöille sattuneita onnettomuuksia, mutta myös suunnittelijoiden saaman palautteen mukaan se koetaan turvattomaksi.

Kyseinen suojatie on suunniteltu korotettavaksi Meri-Rastilan länsiosan asemakaavan liittyvässä liikennesuunnitelmassa (nro. 6987). Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli asemakaavaa 10.9.2019 ja päätti asettaa kaava-aineiston nähtäville. Nähtävillä olo 17.9.-16.10.2019 ei tuottanut korotettua suojatietä koskevia muistutuksia, joten hidaste toteutetaan kaavan tultua voimaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Janne Antila, liikenneinsinööri: 310 20355
janne.antila(a)hel.fi

§ 548

Valtuutettu Mai Kivelän toivomusponsi päästövähennystavoitteiden seurannan raportoinnin parantamiseksi

HEL 2019-007386 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 19.6.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään 19.6.2019 vuoden 2018 tilinpäätöksen kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

" Selvitetään mahdollisuudet tuoda päästövähennystavoitteiden seuranta valtuustolle nykyistä perusteellisemmin ja korkeammin priorisoina." (Mai Kivelä)

Vuoden 2019 ympäristöraportti on ensimmäinen raportti, jossa Hiili-neutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumista seurataan. Ympäristöraportissa on raportoitu päästövähennysohjelman toteutumisesta ja kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä. Ympäristöraportin käsittelyn yhteydessä esitellään toteutumista myös seurantatyökalun tuottaman tiedon pohjalta.

14.09.2020

Ympäristöraportointia on tarkoitus kehittää kohti sähköistä, neljännesvuosittain tehtävää raportointia, jolloin myös Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumisesta raportoidaan useammin.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020, että hallintosäännön 30 luvun 14 §:ssä tarkoitettujen hyväksytyjen toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä toimitettavat selvitykset, joiden määräaika on 1.4.–30.9.2020, tulee kaupunginhallituksen toimittaa viimeistään 30.9.2020.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 12.11.2019 § 571

HEL 2019-007386 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman keskeisin seurantanava on kaupungin nykyinen ympäristöraportointi. Ympäristöraportoinnin yhteydessä kaupunginvaltuustolle annetaan vuosittain kokonaiskuva toimenpideohjelman etenemisestä: miten Helsingin päästöt kehittyvät ja kuinka hyvin toimenpiteet ovat toteutuneet. Ympäristöraportointia varten kerätään tiedot kaupungin toimialoilta, liikelaitoksilta, tytäryhteisöiltä sekä kuntayhtymiltä, ja niiden pohjalta muodostetaan käsitys kaupungin ilmastotoimien kokonaisuudesta. Vuosittaisen ympäristöraportoinnin lisäksi toimenpideohjelman 147 toimenpidettä seurataan jatkuvasti ja aktiivisesti Ilmastovahti-seurantatyökalun avulla. Toimenpiteiden vastuutahot huolehtivat, että Ilmastovahti sisältää ajantasaiset tiedot toimenpiteiden etenemisestä. Ilmastovahti on verkossa ja kaikille avoin, jolloin myös kaupungin ulkopuoliset tahot pystyvät seuraamaan ja arvioimaan ohjelman etenemistä.

Vuoden 2019 ympäristöraportti tulee olemaan ensimmäinen raportti, jossa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumista seurataan, koska ohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2018. Ympäristöraportissa tullaan raportoimaan kattavasti päästövähennysohjelman toteutumisesta ja kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä. Ympäristöraportin käsittelyn yhteydessä esitellään toteutumista myös seurantatyökalun tuottaman tiedon pohjalta.

Jatkossa ympäristöraportointia on tarkoitus kehittää kohti sähköistä, neljännesvuosittain tehtävää raportointia, jolloin myös Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumisesta raportoidaan useammin.

Lautakunta painottaa neljännesvuosittain tapahtuvan sähköisen raportoinnin merkitystä päästöjen seurannassa ja edellyttää sen pikaista toteuttamista.

Käsittely

12.11.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Noora Laak: Lisäesitys lausuntoehdotuksen loppuun: "Lautakunta painottaa neljännesvuosittain tapahtuvan sähköisen raportoinnin merkitystä päästöjen seurannassa ja edellyttää sen pikaista toteuttamista."

Kannattaja: Anni Sinnemäki

14.09.2020

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Noora Laakin vastaehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Johanna Af Hällström, vs. tiimipäällikkö: +358 9 310 32044
johanna.afhallstrom(a)hel.fi

14.09.2020

Asia/38

§ 549

Lausunto Helsingin Musiikkitalon säätiön sääntömuutoksesta

HEL 2020-009488 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus antoi suostumuksensa Helsingin Musiikkitalon säätiön sääntöjen muuttamiselle liitteenä olevan sääntöluonnoksen mukaisesti.

Käsittely

Esteelliset: Nasima Razmyar
Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolaki 28.1 § 5 kohta)

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin Musiikkitalon säätiön lausuntopyyntö
- 2 Sääntöluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Helsingin Musiikkitalon säätiö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin Musiikkitalon säätiön tarkoituksena on edistää ja vaalia monipuolisen musiikkikulttuurin esille tuomista pääasiassa Musiikkitalossa. Se myöntää avustuksia ja apurahoja säätiön tarkoitusta edistävään toimintaan ja hankintoihin eikä tavoittele taloudellista voittoa. Säätiö kuuluu Helsingin kaupunkikonserniin.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto on 17.6.2019 § 69 hyväksynyt kaupunkikonsernin hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat periaatteet. Niiden osana hyväksyttiin mallisäännöt kaupunkikonserniin kuuluville säätiöille ja malliyhtiöjärjestykset yhtiöille. Helsingin Musiikkitalon säätiö on yhdessä kaupunginkanslian oikeuspalvelujen kanssa valmistellut säätiön sääntöjen muuttamisen vastaamaan kaupungin mallisääntöjä.

Uudet säännöt eivät sisällöllisesti poikkea merkittävästi säätiön nykyisistä säännöistä. Säätiön toimintamuotoja koskevaa 3 §:ää on täsmennetty vastaamaan mallisääntöjä ja siihen on osin yhdistetty aiempien sääntöjen säädepääomaa ja avustuksia koskevia kohtia. Hallitusta koskevaa 4 §:ää on täydennetty vastaamaan mallisääntöjä ja samalla aiempien sääntöjen hallituksen tehtäviä koskeva kohta on poistettu. Sääntöihin on lisätty mallisääntöjen mukaiset toimitusjohtajaa (6 §), erityistä tarkastusta (9 §), konserniohjausta (12 §), tietojensaantioikeutta (13 §) ja säätiön tarkoituksen muuttamista (15 §) koskevat kohdat. Edustamista (11 §), sääntöjen muuttamista (14 §) ja säätiön purkamista (16 §) koskevat kohdat on päivitetty vastaamaan mallisääntöjä.

Helsingin Musiikkitalon säätiön hallitus on pyytänyt asiasta kaupungin lausuntoa, koska säätiön sääntöjen muuttaminen edellyttää kaupungin suostumusta. Sääntöjen päivittäminen vastaamaan mallisääntöjä on kaupungin toiveiden mukaista, joten suostumus on perusteltua antaa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin Musiikkitalon säätiön lausuntopyyntö
- 2 Sääntöluonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Helsingin Musiikkitalon säätiö

Tiedoksi

Kaupunginkanslian konserniohjaus

14.09.2020

Asia/38

Kaupunginkanslian oikeuspalvelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 550

Valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponsi selvittää mahdollisuutta tarjota kasvijuomia maidon rinnalla kaikille halukkaille ruokavaliosta riippumatta

HEL 2019-010190 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 25.9.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Samalla kaupunginhallitus edellyttää, että pilotoitien jälkeen arvioidaan mahdollisuus laajentaa kasvimaitojen tarjontaa kaupungin järjestämissä ruokailuissa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisäys päätökseen: "Samalla kaupunginhallitus edellyttää, että pilotoitien jälkeen arvioidaan mahdollisuus laajentaa kasvimaitojen tarjontaa kaupungin järjestämissä ruokailuissa."

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Terhi Koulumies, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 7

Veronika Honkasalo, Marcus Rantala, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhainen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 3

Pia Pakarinen, Nasima Razmyar, Tomi Sevander

Kaupunginhallitus hyväksyi Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 5 - 7 (3 tyhjää).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuorjoki Anna, toivomusponsi 1, Kvsto 25.9.2019 asia 11

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 25.9.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään valtuutettu Atte Harjanteen liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittamisesta vuoteen 2025 mennessä koskevaa aloitetta (25.9.2019 § 260) kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen: "Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuutta, että kasvijuomia on tarjolla maidon rinnalla kaikille halukkaille ruokavaliosta riippumatta." (Anna Vuorjoki)

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa selvityksessään, että ravitsemussuositukset ohjaavat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokatarjonnan suunnittelua. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ravitsemussuositukset eivät tällä hetkellä ota kantaa kasvijuomien tarjoamiseen aterioiden ruokajuomana. Kasvijuomien vaikutuksesta pienten lasten ravitsemukseen toivotaan tutkimukseen perustuvaa lisätietoa ennen muutoksen jalkauttamista.

Kasvijuomat täydentävät nyt päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vegeaanista ja maitoallergista ruokavaliota noudattavien ateriakokonaisuutta. Stadin ammatti- ja aikuisopiston Prinsessantien toimipisteessä on lokakuusta 2019 lähtien ollut mahdollisuus valita kasvijuomat lounaan ruokajuomaksi. Vastaava muutos on tullut Abraham Wetterin tien

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

toimipisteelle elokuussa 2020. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käynnistymässä Omastadihankkeen (osallistuva budjetointi) kautta pilotti, jossa määrättyissä päiväkodeissa ja kouluissa mahdollistetaan kasvijuomien korvaaminen halukkaille. Pilottiin on budjetoitu 100 000 euroa ja käytännön toteutus käynnistyy elokuussa 2020. Pilotin kautta toimialle kertyy tietoa kasvijuomien kiinnostavuudesta ja menekistä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tieto on tärkeää kasvijuomien menekin, hävikin ja kustannusten arvioimisessa.

Kasvijuomien tarjonnan lisääminen toisen asteen oppilaitoksiin vapaasti otettavaksi juomavaihtoehdoksi on kustannuskysymys. Oletuksella, että tarjottavasta kasvijuomasta 50 % olisi kaurajuomaa ja 50 % soijajuomaa, olisi kustannustason nousu varhaiskasvatyksiköissä 0,26 euroa/annos ja kouluissa ja oppilaitoksissa 0,08 euroa/annos. Kustannusten arvioimista hankaloittaa se, ettei tietoa menekistä ja hävikistä ole saatavilla. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviossa ei ole huomioitu lisämäärärahaa, joka mahdollistaisi kasvijuomien tarjonnan laajentamisen kaikille halukkaille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että lausunnossa mainittujen kokeilujen jälkeen laajennetaan kasvijuomien tarjontaa aterioilla, mikäli se kokeilujen tulosten valossa on tarkoituksenmukaista.

Sosiaali- ja terveystoimiala toteaa lausunnossaan, että kasvijuomia on tällä hetkellä tarjolla sosiaali- ja terveystoimialalla potilas- ja asukasruokailussa maidotonta tai vegaaniruokavaliota noudattaville. Toimialan kilpailutetuissa ruokapalveluissa kasvijuomia tarjotaan sopimuksien mukaisesti myös samoin perustein kuin edellä.

Lastensuojelun yksiköissä kasvijuomia tarjotaan myös vain vegaaneille ja maitoallergisille. Lastensuojelun asiakkaista vain muutamat noudattavat näitä ruokavaliota. Vammaistyön asiakkaista kasvijuomaa tarjotaan maidotonta ruokavaliota noudattaville.

Kasvijuomien kulutuksen lisääntymistä on haastavaa arvioida, jos kasvijuomat olisivat tarjolla kaikille halukkaille. Muun muassa ikäihmisillä ja vammaisilla tottumukset ja tavat ohjaavat ruokavalintoja ja tällä hetkellä ikäluokat ovat vielä tottuneita käyttämään maitotaloustuotteita. Lastensuojelun nuorten vastaanottoyksiköissä saattaisi kasvijuomille olla eniten kysyntää vaihtoehtona maidon rinnalla.

Kasvijuomat ovat hinnaltaan yli kaksi, jopa kolme kertaa kalliimpia kuin maito. Kasvijuomien tarjoaminen vaihtoehtona maidon rinnalla nostaisi ateriapäivän hintaa asukas- ja potilasruokailussa. Palvelukeskus Helsinki tuottaa noin 87 % sosiaali- ja terveystoimialan asukas- ja potilasruokailusta. Palvelukeskus Helsingin laskelmien mukaan, jos kasvijuomien käyttäjiksi siirtyisi viisi prosenttia asiakkaista, ateriapäivän hinta

asukas- ja potilasruokailussa nousisi 2,5 senttiä/asiakas. Mikäli kasvi-juomien käyttäjiä olisi enemmän kuin 5 prosenttia asiakkaista, ateriapäivän hinta myös nousisi enemmän. Muut ruokapalvelutuottajat veloittaisivat kasvijuomien aiheuttamat lisäkustannukset kulutuksen mukaan.

Vammaistyön asumispalveluissa ja työ- ja päivätoiminnassa sekä lastensuojelun yksiköissä kukin yksikkö tilaa ruokajuomat tukun kautta, joten kustannukset menevät suoraan kulutuksen mukaan.

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta toteaa lausunnossaan, että kasvijuomien tarjoaminen kaikille maidon rinnalla on pääsääntöisesti toiminnallinen muutos, jossa on huomioitava tarjooman hintavaikutukset, mutta myös ravitsemussuositusten toteutuminen erityisesti varhaiskasvatuksen ja ikääntyneiden asiakasryhmissä.

Varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksessa (2018) sekä kouluruokailusuosituksessa (2017) ruokajuomaksi suositellaan rasvatonta D-vitamiinoitua maitoa tai piimää. Jos maito korvataan kasvijuomalla esim. vegaaniruokavaliossa, tulee käyttää vitamiineilla ja kivennäisaineilla täydennettyjä kasvijuomia. Kasvijuomien proteiinimäärät vaihtelevat: soijajuomassa proteiinia on lähes saman verran kuin maidossa (> 3 g/dl) ja kaurajuomassa noin 1 g/dl. Ruokajuomaa tarjotaan päiväko-deissa kaikilla aterioilla ja hoitolaitoksissa päivittäin vähintään kolmella aterialla. Ikääntyneiden ruokailusuosituksessa sekä sairaaloiden ja hoitolaitosten ruokailusuosituksessa korostetaan riittävän proteiinin saannin turvaamista ja tämä on tärkeää huomioida myös ruokajuomassa.

Voimassa olevissa hankintasopimuksissa kasvijuomien hinnat vaihtelevat ja hinta on korkeimmillaan kolminkertainen maitoon verrattuna. Kasvijuomista ei saa myöskään EU-maitotukea, joka on esim. rasvattoman luomumaidon osalta 34 snt/l. Nykyisten hankintasopimustemme pohjalta raaka-aineen lisäkustannus oletuksella, että tarjottavasta kasvijuomasta 50 % olisi kaurajuomaa ja 50 % soijajuomaa, olisi päiväko-deissa 0,26 eur / annos ja kouluissa 0,08 eur / annos. Kouluissa tarjottavan kasvijuoman raaka-aine on pääosin ulkolaista. Sopimushinnat muuttuvat hankintojen kilpailutusten myötä. Kilpailutuksissa käytetään kriteereinä kasvijuomien osalta ravitsemussuositusten mukaisia ravitsemuskriteereitä.

Markkinoilla tarjolla olevien kasvijuomien raaka-aineena käytetyn kauran alkuperämaa ja juomien valmistusmaa vaihtelevat. Palvelukeskus pyrkii kuitenkin käyttämään mahdollisimman paljon lähellä tuotettuja raaka-aineita. Jotta riittävä proteiinin saanti pystytään varmistamaan, soijajuomien lisääminen voi vähentää kotimaisuutta. Kaurajuomien osalta tarjolla on kotimaisia vaihtoehtoja, mutta niiden hinta on osin korkeampi ulkomaisiin verrattuna.

Kasvijuomia tarjotaan tällä hetkellä päiväkodeissa, kouluissa, sairaaloissa sekä ikääntyneiden hoitolaitoksissa maidotonta ja vegaania ruokavaliota noudattaville asiakkaille. Kasvijuomat ovat vapaasti valittavissa yhdessä stadin ammattiopistossa. Kolmen kuukauden seurannan perusteella noin neljännes kyseessä olevan ammattiopiston ruokailijoista valitsee kasvijuoman. Tiedossa ei ole vielä, kuinka kaikissa eri asiakasryhmissä valittaisiin kasvijuomaa, jos ne olisivat vapaasti valittavissa. Tämä vaikeuttaa kustannusvaikutusten arviointia.

Toiminnallisesti Palvelukeskus Helsingin on mahdollista tarjota kasvijuomia, joita on kaikkien palvelukeskuksen käyttämien tavarantoimittajien valikoimissa.

Päiväkodeissa tarjotaan tällä hetkellä ruokajuomana D-vitamiinoitua rasvatonta luomumaitoa. Luomutuotannon mukaisia kasvijuomia ei saa lainsäädännön mukaan täydentää vitamiineilla eikä kivennäisaineilla. Jos päiväkodeissa tarjotaan tavanomaisia täydennettyjä kasvijuomia, haasteeksi tulee, miten saavutetaan kaupunginvaltuuston asettama tavoite luomutuotteiden osuudesta päiväkotiruokailussa. Lisäksi lähellä tuotetun raaka-aineen osuus voi laskea esimerkiksi soijajuomien käytön lisääntyessä. Pohdittavaksi jää, kuinka pystytään minimoimaan hävikki pienryhmissä tapahtuvassa ruokailussa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvijuomien tarjoamiseen kaikille ruokailijoille maidon rinnalla liittyy ensiksi siihen, että ravitsemussuositukset toteutuvat eri asiakasryhmillä. Toiseksi kasvijuomien lisäämiseen liittyy kustannusvaikutuksia. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kasvijuomia on vaihtoehtona tarjolla edellä mainittujen reunaehtoien puitteissa.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuorjoki Anna, toivomusponsi 1, Kvsto 25.9.2019 asia 11

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Sosiaali- ja terveystoimiala
Palvelukeskusliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 498

HEL 2019-010190 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.04.2020 § 83

HEL 2019-010190 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Anna Vuorjoen toivomuspöytäkirjasta kasvijuomien tarjoamisesta kaikille halukaille ruokavaliosta riippumatta:

Ravintosuositukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatuksen ja opetuksen sekä oppilaitosten ruokalista- ja ateriasuunnittelua ohjaavat asiakasryhmäkohtaiset ravitsemussuositukset (Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014, Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Terveyttä ja iloa ruoasta –varhaiskasvatuksen ruokailusuositus VRN 2018 sekä Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ruokailusta VRN 2019).

Kansallisissa ravitsemussuosituksissa suositellaan ruokajuomaksi rasvatonta maitoa tai piimää. Nestemäiset maitovalmisteet voi korvata kasviperäisillä kalsiumilla ja D-vitamiinilla täydennetyillä kasvijuomilla kuten soija- ja kaurajuomilla. Sama suositus on myös toisen asteen opiskelijoiden ruokailusuosituksissa.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen ravitsemussuosituksessa suositellaan kuitenkin ainoastaan ruokajuomaksi rasvatonta maitoa ja piimää. Ravitsemussuositukset tehdään sen hetkien tutkimustiedon pohjalta ja ne arvioidaan kohderyhmille sopiviksi. Nyt tutkimustietoa kasvijuomien ravitsemuksellisista vaikutuksista ei vielä ole kattavasti saatavilla.

Maitoa korvaavissa kasvijuomissa ravintosisältö ei vastaa täysin maitotuotteita. Kriittisiä ravintoaineita ovat erityisesti proteiinit ja sen laatu sekä määrä, jodi, B2-vitamiini, B12-vitamiini, D-vitamiini ja kalsium. Maito on mm. hyvä proteiinin ja D-vitamiinin lähde. Maito sisältää proteiinia 3,5 g/dl, soijajuoma noin 3 g/dl ja vastaavasti kaurajuoma 1. Jos maito korvataan kasvijuomalla, tulee käyttää vitamiineilla ja kivennäisaineilla täydennettyjä kasvijuomia.

Lisäksi kasvijuomien ilmastovaikutusten vertaileminen on haastavaa, koska mm. kaurapohjaisia tuotteita on toistaiseksi tutkittu tieteellisesti vielä vähän eikä vertailua ilmastovaikutuksista ole saatavilla.

Kustannusvaikutus

Kasvijuomien hinnat vaihtelevat ja hinta on korkeimmillaan kolminkertainen maitoon verrattuna. Kasvijuomista ei saa myöskään EU-maitotukea. Nykyinen hintataso rasvattomassa maidossa on seuraava:

- Koulut ja oppilaitokset 0,64 euroa/litra (EU-maitotuki 0,16 euroa) eli 0,48 euroa/litra ja 0,10 euroa/lasi (2 dl).

- Päiväkodit 0,89 euroa/litra (EU-maitotuki 0,34 euroa/litra) eli 0,55 euroa/litra ja 0,11 euroa/ lasi (2 dl).

Oletuksella, että tarjottavasta kasvijuomasta 50 % olisi kaurajuomaa ja 50 % soijajuomaa, olisi kustannustason nousu varhaiskasvatussyksiköissä 0,26 euroa/annos ja kouluissa ja oppilaitoksissa 0,08 euroa/annos. Jälkimmäisessä kasvijuoman raaka-aine on pääosin ulkomaista. Oheisessa taulukossa on esitetty kustannusarvio kasvijuomien lisäämisestä kaikille halukkaille.

	lapset	toimintapäivät/ vuosi	ateriat/ päivä	lisäkustannus €/ ateria	arvioitu % kasvijuomille	kustannuslisä vuodelle 2021
Varhaiskasvatus	27 066	4 763 616	3	0,26	10,0 %	371 562
Peruskoulut	46 291	8 355 526	1	0,08	12,5 %	83 555
Lukiot	9 210	1 399 920	1	0,08	20,0 %	22 399
Ammatillinen koulutus	10 500	997 500	1	0,08	20,0 %	15 960
					yhteensä	493 476

Kasvijuomien nykytilanne

Kasvijuomat täydentävät nyt päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vegeaanista ja maitoallergista ruokavaliota noudattavien ateriakokonaisuutta.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston Prinsessantien toimipisteessä on loka-kuusta 2019 lähtien ollut mahdollisuus valita kasvijuomat lounaan ruokajuomaksi. Vastaava muutos on tulossa Abraham Wetterin tien toimipisteelle elokuussa 2020.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käynnistymässä Omastadihankkeen (osallistuva budjetointi) kautta pilotti, jossa määrättyissä päiväkodeissa ja kouluissa mahdollistetaan kasvijuomien korvaaminen halukkaille. Pilottiin on budjetoitu 100 000 euroa ja käytännön toteutus käynnistyy elokuussa 2020. Pilotin kautta toimialalle kertyy tietoa kasvijuomien kiinnostavuudesta ja menekistä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tieto on tärkeää kasvijuomien menekin, hävikin ja kustannusten arvioimisessa.

Johtopäätökset

Ravitsemussuositukset ohjaavat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokatarjonnan suunnittelua. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ravintosuositukset eivät tällä hetkellä ota kantaa kasvijuomien tarjoamiseen aterioiden ruokajuomana. Kasvisjuomien vaikutuksesta pienten lasten ravitsemukseen toivotaan tutkimukseen perustuvaa lisätietoa ennen muutoksen jalkauttamista.

Kasvijuomien tarjonnan lisääminen toisen asteen oppilaitoksiin vapaasti otettavaksi juomavaihtoehdoksi on kustannuskysymys. Kustannusten arvioimista hankaloittaa se, ettei tietoa menekistä ja hävikistä ole saatavilla. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviossa ei ole huomioitu lisämäärärahaa, joka mahdollistaisi kasvijuomien tarjonnan laajentamisen kaikille halukkaille.

Lautakunta pitää tärkeänä, että lausunnossa mainittujen kokeilujen jälkeen laajennetaan kasvimaitojen tarjontaa aterioilla, mikäli se kokeilujen tulosten valossa on tarkoituksenmukaista.

Käsittely

14.04.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään kohdaksi (14):

"Lautakunta pitää tärkeänä, että lausunnossa mainittujen kokeilujen jälkeen laajennetaan kasvimaitojen tarjontaa aterioilla, mikäli se kokeilujen tulosten valossa on tarkoituksenmukaista."

Kannattaja: Petra Malin

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kohdaksi (14): "Lautakunta pitää tärkeänä, että lausunnossa mainittujen kokeilujen jälkeen laajennetaan kasvimaitojen tarjontaa aterioilla, mikäli se kokeilujen tulosten valossa on tarkoituksenmukaista."

Jaa-äännet: 3

Ville Jalovaara, Pia Kopra, Dani Niskanen

Ei-äännet: 6

Ted Apter, Fatim Diarra, Emma Kari, Vesa Korkkula, Johanna Laisaari, Petra Malin

Tyhjä: 4

Martina Harms-Aalto, Hannu Oskala, Matias Pajula, Pia Pakarinen

Poissa: 0

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Vesa Korkkulan vastaehdotuksen äänin 6-3. Tyhjää äänesti 4.

24.03.2020 Pöydälle

14.09.2020

03.03.2020 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kari Salovaara, hankintapäällikkö, puhelin: 310 43033
kari.salovaara(a)hel.fi

Sirpa Jalovaara, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 43246
sirpa.jalovaara(a)hel.fi

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22589
katja.peranen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystoimiala 16.3.2020

HEL 2019-010190 T 00 00 03

Sosiaali- ja terveystoimiala antaa seuraavan lausunnon valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponnosta:

Kasvijuomia on tällä hetkellä tarjolla sosiaali- ja terveystoimialalla potilas- ja asukasruokailussa maidotonta tai vegaaniruokavaliota noudattaville. Toimialan kilpailutetuissa ruokapalveluissa kasvijuomia tarjotaan sopimusten mukaisesti myös samoin perustein kuin edellä.

Lastensuojelun yksiköissä kasvijuomia tarjotaan myös vain vegaaneille ja maitoallergisille. Lastensuojelun asiakkaista vain muutamat noudattavat näitä ruokavaliota. Vammaistyön asiakkaista kasvijuomaa tarjotaan maidotonta ruokavaliota noudattaville.

Kasvijuomien kulutuksen lisääntymistä on haastavaa arvioida, jos kasvijuomat olisivat tarjolla kaikille halukkaille. Muun muassa ikäihmisillä ja vammaisilla tottumukset ja tavat ohjaavat ruokavalintoja ja tällä hetkellä ikäluokat ovat vielä tottuneita käyttämään maitotaloustuotteita. Lastensuojelun nuorten vastaanottoyksiköissä saattaisi kasvijuomille olla eniten kysyntää vaihtoehtona maidon rinnalla.

Kasvijuomat ovat hinnaltaan yli kaksi, jopa kolme kertaa kalliimpia kuin maito. Kasvijuomien tarjoaminen vaihtoehtona maidon rinnalla nostaisi ateriapäivän hintaa asukas- ja potilasruokailussa. Palvelukeskus Helsinki tuottaa noin 87 % sosiaali- ja terveystoimialan asukas- ja potilasruokailusta. Palvelukeskus Helsingin laskelmien mukaan, jos kasvijuomien käyttäjiksi siirtyisi viisi prosenttia asiakkaista, ateriapäivän hinta asukas- ja potilasruokailussa nousisi 2,5 senttiä/asiakas. Palvelukeskus Helsingin veloittamat ateriapäivän hinnat vaihtelevat 13,10 – 16,41

euroa eli nousu olisi 0,15 - 0,19 %/ateriapäivä. Kokonaisasiakasmäärän ollessa noin 4000 lisäkustannus olisi 100 euroa/päivä. Mikäli kasvi-juomien käyttäjiä olisi enemmän kuin 5 prosenttia asiakkaista, ateriapäivän hinta myös nousisi enemmän. Muut ruokapalvelutuottajat veloittaisivat kasvijuomien aiheuttamat lisäkustannukset kulutuksen mukaan.

Vammaistyön asumispalveluissa ja työ- ja päivätoiminnassa sekä lastensuojelun yksiköissä kukin yksikkö tilaa ruokajuomat tukun kautta, joten kustannukset menevät suoraan kulutuksen mukaan.

Lisätiedot

Milla Härkönen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 43118
milla.harkonen(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 06.02.2020 § 3

HEL 2019-010190 T 00 00 03

Lausunto

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kasvijuomien tarjoaminen kaikille maidon rinnalla on pääsääntöisesti toiminnallinen muutos, jossa on huomioitava tarjoaman hintavaikutukset, mutta myös ravitsemussuositusten toteutuminen erityisesti varhaiskasvatuksen ja ikääntyneiden asiakasryhmissä.

Varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksessa (2018) sekä kouluruokailusuosituksessa (2017) ruokajuomaksi suositellaan rasvatonta D-vitamiinoitua maitoa tai piimää. Jos maito korvataan kasvijuomalla esim. vegaaniruokavaliassa, tulee käyttää vitamiineilla ja kivennäisaineilla täydennettyjä kasvijuomia. Kasvijuomien proteiinimäärät vaihtelevat: soijajuomassa proteiinia on lähes saman verran kuin maidossa (> 3 g/dl) ja kaurajuomassa noin 1 g/dl. Ruokajuomaa tarjotaan päiväko-deissa kaikilla aterioilla ja hoitolaitoksissa päivittäin vähintään kolmella aterialla.

Ikääntyneiden ruokailusuosituksessa sekä sairaaloiden ja hoitolaitosten ruokailusuosituksessa korostetaan riittävän proteiinin saannin turvaamista ja tämä on tärkeää huomioida myös ruokajuomassa.

Kasvijuomien hinta

Voimassa olevissa hankintasopimuksissa kasvijuomien hinnat vaihtelevat ja hinta on korkeimmillaan kolminkertainen maitoon verrattuna. Kasvijuomista ei saa myöskään EU-maitotukea, joka on esim. rasvatoman luomumaidon osalta 34 snt/l. Nykyisten hankintasopimustemme

pohjalta raaka-aineen lisäkustannus oletuksella, että tarjottavasta kasvijuomasta 50 % olisi kaurajuomaa ja 50 % soijajuomaa, olisi päiväkodeissa 0,26 eur / annos ja kouluissa 0,08 eur / annos. Kouluissa tarjottavan kasvijuoman raaka-aine on pääosin ulkolaista. Sopimushinnat muuttuvat hankintojen kilpailutusten myötä. Kilpailutuksissa käytetään kriteereinä kasvijuomien osalta ravitsemussuositusten mukaisia ravitsemuskriteereitä.

Markkinoilla tarjolla olevien kasvijuomien raaka-aineena käytetyn kauran alkuperämaa ja juomien valmistusmaa vaihtelevat. Pyrimme kuitenkin käyttämään mahdollisimman paljon lähellä tuotettuja raaka-aineita. Jotta riittävä proteiinin saanti pystytään varmistamaan, soijajuomien lisääminen voi vähentää kotimaisuutta. Kaurajuomien osalta tarjolla on kotimaisia vaihtoehtoja, mutta niiden hinta on osin korkeampi ulkomaisiin verrattuna.

Kasvijuomia tarjotaan tällä hetkellä päiväkodeissa, kouluissa, sairaaloissa sekä ikääntyneiden hoitolaitoksissa maidotonta ja vegaania ruokavaliota noudattaville asiakkaille. Kasvijuomat ovat vapaasti valittavissa yhdessä stadin ammattiopistossa. Kolmen kuukauden seurannan perusteella noin neljännes kyseessä olevan ammattiopiston ruokailijoista valitsee kasvijuoman. Tiedossamme ei ole vielä, kuinka kaikissa eri asiakasryhmissä valittaisiin kasvijuomaa, jos ne olisivat vapaasti valittavissa. Tämä vaikeuttaa kustannusvaikutusten arviointia.

Toiminnalliset vaikutukset

Toiminnallisesti Palvelukeskus Helsingin on mahdollista tarjota kasvijuomia, joita on kaikkien käyttämiemme tavarantoimittajien valikoimissa.

Päiväkodeissa tarjotaan tällä hetkellä ruokajuomana D-vitamiinoitua rasvatonta luomumaitoa. Luomutuotannon mukaisia kasvijuomia ei saa lainsäädännön mukaan täydentää vitamiineilla eikä kivennäisaineilla. Jos päiväkodeissa tarjotaan tavanomaisia täydennettyjä kasvijuomia, haasteeksi tulee, miten saavutetaan kaupunginvaltuuston asettama tavoite luomutuotteiden osuudesta päiväkotiruokailussa. Lisäksi lähellä tuotetun raaka-aineen osuus voi laskea esimerkiksi soijajuomien käytön lisääntyessä. Pohdittavaksi jää, kuinka pystytään minimoimaan hävikki pienryhmissä tapahtuvassa ruokailussa.

Esittelijä

yksikönjohtaja
Mikael Neuvonen

Lisätiedot

Mikael Neuvonen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27752

14.09.2020

Asia/39

---

mikael.neuvonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 551

Valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponsi selvittää mahdollisuutta toteuttaa kattavammin tarkastuslautakunnan vaatimuksia omaishoitoa tukevien palveluiden kehittämiseksi

HEL 2019-012969 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 11.12.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuorjoki Anna, toivomusponsi, Kvsto 11.12.2019 asia 6
- 2 Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään selvitystä vuoden 2018 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen (11.12.2019 § 369): "Valtuusto edellyttää selvittämään mahdollisuutta toteuttaa kattavammin tarkastuslautakunnan

14.09.2020

vaatimuksia omaishoitoa tukevien palveluiden kehittämiseksi." (Anna Vuorjoki)

Tarkastuslautakunta edellytti vuoden 2018 arviointikertomuksessa, että sosiaali- ja terveystoimiala:

- parantaa yli 64-vuotiaiden omaishoidettavien hoidon laatua omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana sekä
- ympärivuorokautisessa hoidossa että kotiin annettavana palveluna
- laajentaa kotiavustajapalvelu ilta-aikaan tai kehittää uusia kotiin annettavan palvelun muotoja
- parantaa omaishoidon palveluiden saavutettavuutta järjestämällä kuljetus palvelun piiriin esimerkiksi taksisetelin avulla
- tiedottaa entistä laajemmin omaishoitajana toimimisen mahdollisuuksista, erityisesti työssäkäyville.

Sosiaali- ja terveystoimi toteaa lausunnossaan (liite), että tarkastuslautakunnan edellyttämät toimenpiteet on toteutettu.

Yli 64-vuotiaiden omaishoidettavien hoidon laatua omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana sekä ympärivuorokautisessa hoidossa että kotiin annettavana palveluna on kehitetty edelleen. Lyhytaikaishoitoa on kehitetty asetettuihin tavoitteisiin ja asiakaspalautteisiin pohjaten. Huomiota on kiinnitetty erityisesti toiminnan sisältöön, kuntouttavien ja virikkeellisten elementtien vahvistamiseen sekä osallisuuden lisäämiseen. Käytännössä on lisätty esimerkiksi arkiaktiivisuutta ja yhteistointainta päivätoiminnan kanssa.

Kotiavustajapalvelua saa myös ilta-aikaan. Lisäksi uusia kotiin annettavan palvelun muotoja on kehitetty, esimerkiksi omaishoidontoimintakeskuksista on järjestetty etäryhmätoimintaa sekä keväällä 2019 että nyt korona-aikana.

Kuljetuksiin liittyvä taksisetelien käyttö ei ole hankintalain mukaan mahdollista, koska julkiset hankinnat pitää kilpailuttaa niiden arvonnäytässä 60 000 euroa.

Työssäkäyville omaishoitajille on julkaistu omaishoidon tuen internetsivulla heille suunnattu materiaali ja myös ikääntyneiden omaishoitoperheiden internetsivuja on päivitetty. Lisäksi viestinnän monipuolistamista omaishoitoperheille sekä perinteisin keinoin että sosiaalisen median avulla on suunniteltu.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä.

14.09.2020

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuorjoki Anna, toivomusponsi, Kvsto 11.12.2019 asia 6
- 2 Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Sosiaali- ja terveystoimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 499

HEL 2019-012969 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Anna Vuorjoen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lisätiedot

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36117
juha.kesanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystoimiala 26.5.2020

HEL 2019-012969 T 00 00 03

Sosiaali- ja terveystoimen lausunto kaupunginvaltuustolle Anna Vuorjoen toivomusponteen mahdollisuudesta toteuttaa kattavammin tarkastuslautakunnan vaatimuksia omaishoitoa tukevien palvelujen kehittämiseksi (kaupunginvaltuuston kokous 11.12.2019 §369).

Tarkastuslautakunta edellytti vuoden 2018 arviointikertomuksessa, että sosiaali- ja terveystoimiala

- parantaa yli 64-vuotiaiden omaishoidettavien hoidon laatua omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana sekä ympärivuorokautisessa hoidossa että kotiin annettavana palveluna
- laajentaa kotiavustajapalvelu ilta-aikaan tai kehittää uusia kotiin annettavan palvelun muotoja
- parantaa omaishoidon palveluiden saavutettavuutta järjestämällä kuljetus palvelun piiriin esimerkiksi taksisetelin avulla
- tiedottaa entistä laajemmin omaishoitajana toimimisen mahdollisuuksista, erityisesti työssäkäyville

Sosiaali- ja terveystoimi toteaa, että tarkastuslautakunnan edellyttämät toimenpiteet on toteutettu. Yli 64-vuotiaiden omaishoidettavien hoidon laatua omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana sekä ympärivuorokautisessa hoidossa että kotiin annettavana palveluna on kehitetty edelleen. Mahdollisuutta käynnistää lyhytaikaishoidon tutkimuksellisen kehittämishanke kartoitettiin, mutta yli kaksivuotisen hankkeen toteuttaminen 200 lyhytaikaishoidon asiakkaalle olisi vaatinut liian paljon lyhytaikaishoidon työntekijöiden työpanosta, ja siksi sitä ei katsottu tarkoituksenmukaisesti toteuttaa. Lyhytaikaishoitoa on kuitenkin kehitetty asetettuihin tavoitteisiin ja asiakaspalautteisiin pohjaten. Huomiota on kiinnitetty erityisesti toiminnan sisältöön, kuntouttavien ja virikkeellisten elementtien vahvistamiseen sekä osallisuuden lisäämiseen. Käytännössä on lisätty esimerkiksi arkiaktiivisuutta ja yhteistoimintaa päivätoiminnan kanssa. Pitkäjänteisen kehittämisen kannalta on oleellista asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman linkittäminen vahvemmin LAH-jakson aikaiseen suunnitelmaan. Lisäksi Helsingin kaupunki osallistui aktiivisesti Hallituksen I & O –kärkihankkeeseen, joka osaltaan tuki omaishoidon laadun parantamista.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Kotiavustajapalvelua saa myös ilta-aikaan. Lisäksi uusia kotiin annettavan palvelun muotoja on kehitetty, esimerkiksi omaishoidon toimintakeskuksista on järjestetty etäryhmätoimintaa sekä keväällä 2019 että nyt korona aikana. Henkilökohtaisen budjetin suunnittelua on jatkettu, mutta siinä on huomioitava mahdollinen kansallinen sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus sekä lukuisat eri toimijat. Uusi palvelusetelijärjestelmä tarjosi 1.2.2020 alkaen mahdollisuuden joustavoittaa palvelusetelin käyttöä siten, että kotiin annettavaa 12 tunnin palveluseteliä/vapaapäivä voi nyt käyttää haluamissaan jaksoissa entisen vähintään 6 tunnin jakson sijasta.

Kuljetuksiin liittyvä taksisetelien käyttö ei ole hankintalain mukaan mahdollista, koska julkiset hankinnat pitää kilpailuttaa niiden arvon ylittäessä 60 000 euroa.

Työssäkäyville omaishoitajille on julkaistu omaishoidon tuen internetsivuilla heille suunnattu materiaali ja myös ikääntyneiden omaishoitoperheiden internetsivuja on päivitetty. Lisäksi viestinnän monipuolistamista omaishoitoperheille sekä perinteisin keinoin että sosiaalisen median avulla on suunniteltu.

Lisätiedot

Maarit Rautio, palvelualueen johtaja, puhelin: 310 42192
maarit.rautio(a)hel.fi

§ 552

Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2021–2023

HEL 2020-008003 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2021–2023 seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän strategiasuunnitelman 2018–2021 visio ja strategiset painopisteet antavat hyvän perustan HSL:n toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin ja seudun kehittämisen tavoitteita liittämällä joukkoliikenteen palvelut osaksi kokonaisvaltaista kehitystä.

Näiden lisäksi on Helsingin näkemyksen mukaan edelleen edistettävä ns. yhden vyöhykkeen kertalipun käyttöönottoa myös A, B ja C-vyöhykkeillä reunaehdoilla jotka täyttävät kohtuullisen kustannustehokkuuden ja kestävien kulkumuotojen edistäminen tavoitteet.

Keskeiset strategiset tavoitteet TSS-kaudella 2021–2023

1) ”Kehitämme runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä ottaen huomioon asiakkaiden liikkumistarpeet.”

Runkolinjojen perustaminen on tarpeen. Niiden avulla voidaan vähentää keskustaan suuntautuvan bussiliikenteen vuoromääriä ja parantaa esikaupunkialueiden liityntäyhteyksien palvelutasoa. Helsingin yleiskaavan mukaisen raideliikenteen verkostokaupungin kehittäminen edellyttää yleiskaavaa toteutettaessa HSL:n linjastosuunnitelmien päivittämistä. Keskustalähtöistä bussilinjastoa on perusteltua kehittää ja laajenevan kantakaupungin uusia terminaalitarpeita selvittää yhteistyössä kaupungin ja HSL:n kesken.

HKL on varautunut säilyttämään ja kehittämään Ruskeasuon nykyistä bussivarikkoa samalla, kun alueelle rakennetaan erityisesti läntistä raitioliikennettä palveleva raitiovaunuvarikko. Bussivarikon säilyttäminen läntisessä kantakaupungissa mahdollistaa bussioveroinnin tehokkaan järjestämisen alueella. Varikkoinvestointien toteutus ripeässä aikataulussa edellyttää, että varikoiden tarpeet selvitetään ja toteutus suunnit-

tellaan tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin ja HSL:n kesken siten, että varikkoinvestointien pitkän aikavälin rahoitus ja käyttö joukko liikenteen tarpeisiin on turvattu.

Junaliikennettä tulee kehittää siten, että Käpylän ja Valimon vaihtosemien matkustajaliikenne pystytään hoitamaan myös tulevaisuudessa, kun matkustajamäärät kasvavat. A-junaa tulisi käsitellä samanarvoisena kaupunkirata-junana kuin muitakin lähijunia vuorovälin ja liikennöintiaikojen suhteen. Nykyisin A-junan vuoroväli on päivä- ja iltapäivä-aikaan pidempi kuin muilla kaupunkiratojen junilla.

2) ”Selkeytämme hinnoittelua ja sujuvoitamme palveluitamme helpottaaksemme asiakkaidemme matkantekoa.”

Tavoitteet lippujärjestelmän kehittämisestä ja kokonaisvaltaisesta asiakkaan kannalta joustavasta maksamisesta ovat erittäin hyviä. Panostus digitaalisiin palveluihin sujuvoittaa liikennettä ja vastaa asiakkaiden toiveisiin. Matkakortin nettilatauksen lanseeraus kesällä 2020 oli toivottu parannus. Siirtyminen tilipohjaiseen lippujärjestelmään avaa osaltaan uusia mahdollisuuksia.

70+ asiakasryhmään kuuluvat saavat kerta-, arvo- ja lisävyöhykelipuista 50 prosentin alennuksen, kun liput ostetaan klo 9–14 välisenä aikana. Aikarajoituksen poistamisesta on esitetty laajasti toiveita koko sen ajan, kun lipputyypit on ollut olemassa. Aikarajoitetun alennettua kertalipun korvaaminen alennushintaisella kausilipulla olisi koko lippujärjestelmän kannalta järkevä ratkaisu. Alennusprosentin olisi hyvä olla yhtenevä opiskelija-alennuksen kanssa (-45 %). Kausilipun yhteyteen tuotu alennus olisi kaupungin strategian mukainen ratkaisu, jolla edistetään kestävien liikkumistapojen kulkumuoto-osuutta. Kausilipun haltijat käyttävät joukkoliikennettä eniten kaikissa liikkumistarpeissaan. Muutos edistäisi myös tärkeää tavoitetta selkeästä ja yksinkertaisesta lippujärjestelmästä. Muutoksen voisi toteuttaa siten, että tarjottaessa alennettua kausilippua 70+ asiakasryhmälle ilmoitetaan samalla, että siirtymäajan puitteissa aikarajoitteinen kertalipun alennus poistuu.

Lastenvaunuja kuljettavan matkustajan maksuttomuuden syynä ollut turvallisuusperuste on poistunut. Mobiililippujen lisäksi automaatti- ja muu myynti-paikkaverkosto ennakkoon ostettavan lipun saatavuuden osalta on laaja. Lukijalaitteet sijaitsevat nykyään runkolinjoihin kuuluvissa busseissa lukuun ottamatta kaikissa joukkoliikennevälineissä siinä tilassa, johon lastenvaunuilla nousee. Lastenvaunuja kuljettavan matkalippukäytäntöä muutettaessa tulee ottaa huomioon, ettei raitiovaunuissa ja busseissa pystytä kohtuullisilla kustannuksilla varmistamaan sitä, että lastenvaunujen kanssa mahtuu aina mukaan kyytiin. Jos lastenvaunujen kuljettaminen muuttuisi maksulliseksi, olisi asiak-

kaalla myös oikeus vaatia parempaa palvelutasoa. Helsinki ei kannatta lastenvaunujen kanssa matkustavien maksuttomuuden poistamista. Osaratkaisuna asiassa voitaisiin rattaissa kuljetettavan lapsen ikärajaa laskea nykyisestä 6 vuodesta. Lisäksi lastenvaunulla ja rollaattorilla liikkuvien maksuvaatimuksia on perusteltua arvioida samalla tavalla.

Bussiliikenteen osalta on syytä arvioida kuljettajarahastuksen palauttamisen tarpeellisuutta koronan aiheuttaman poikkeustilanteen poistuesssa. Avorahastuksen vaikutus bussiliikennettä sujuvoittavana tekijänä on merkittävä. Yksittäisten pysäkillä tapahtuvien pitkäkestoisten rahastustapahtumien jääminen pois parantaa bussiliikenteen matkanopeutta, säännöllisyyttä ja täsmällisyyttä huomattavasti.

3) ”Kasvatamme kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuutta ja vaikutamme kestävästä liikennepolitiikkaan.”

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuuden kasvattaminen on merkittävässä osassa kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävässä toimissa, koska liikenne tuottaa 20 % Helsingin kaikista hiilidioksidipäästöistä. MAL-suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä edistetään monipuolisesti Helsingin seudun kestävästä kehitystä. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on myös Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaista. HSL:n tulee kaikessa toiminnassaan huomioida myös koko liikennejärjestelmän toimivuus. Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL) on varautunut toteuttamaan sähkölatausinvestointeja HSL:n kanssa sovittavalla tavalla.

4) ”Olemme mukana luomassa toimivaa ja kestävästä joukkoliikenteen ekosysteemiä.”

HSL:n tavoite luoda seudulle toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä tehokkaasti ja kilpailuneutraalisti on kannatettavaa. Ekosysteemi sisältää eri toimijoiden tuottamia joukkoliikenteen taustajärjestelmiä, liikkumispalveluja ja fyysisiä toimintaympäristöjä. Konkreettisia ja kriittisiä kehittämiskohteita ovat esimerkiksi joukkoliikenteen varikot, merkittävät vaihtopaikat ja sähköbussien latausinfra. Näitä hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Joukkoliikennettä täydentäviä liikkumispalveluja tulee kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa. HSL:n tulisi selvittää miten ja millä aikataululla voidaan ottaa käyttöön normaalia lippuhintaa hie- man halvemmat tukkuhinnat lippujen jälleenmyyjille.

Helsingin näkökulmasta joukkoliikenteen seudullistumiskehitys on keskeinen tulevaisuudessa tapahtuva toimintaympäristön muutos, johon on syytä varautua. HSL:n strategiasuunnitelmassa on nostettu erityisesti esiin kaluston ja varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyt lin-

jaukset. Näillä linjauksilla voidaan merkittävästi vaikuttaa joukkoliikenteen luotettavuuteen ja kokonaiskustannustasoon erityisesti kaupunkiraideliikenteessä. Lisäksi asia on keskeinen myös kaupunkikehitysnäkökulmasta. Koska tehtävillä infran ja kaluston hallinnan linjauksilla on laajat sekä pitkäaikaiset vaikutukset liikennöintiin sekä kaupunkikehitykseen, tulee nämä tehdä infran omistajakaupunkien strategisen tason keskustelujen pohjalta ja hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa hyödyntäen osapuolten olemassa olevaa osaamista. Erityisesti kaupunkiraideliikenteen osalta tehtyjen asiantuntijaselvitysten valossa joukkoliikenteen tuottamisen seudullinen organisointi infran, kaluston ja varikoiden hoitamiseksi voisi mahdollistaa synergiaetuja.

5) ”Keräämme ja hyödynnämme matkustustietoa monipuolisesti, jotta palvelisimme asiakkaitamme entistä paremmin.”

Tiedolla on olennainen merkitys päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Korkealuokkainen suunnittelu edellyttää kattavaa tilannekuvaa. Sen muodostamiseksi Helsingin ja HSL:n on hyvä tiivistää entistään tutkimustoiminnan yhteistyötä. Matkustamisen ja liikenteen toteutumisen seurannasta kertyvän datan analysointi antaa hyvät lähtökohdat joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen. Entistä parempi ymmärrys joukkoliikenteen matkustajien matkaketjuista parantaa mahdollisuuksia tehdä asiakkaiden tarpeista lähtevää linjastosuunnittelua.

Metron kapasiteetin nostaminen on keskeisiä HKL:n ja HSL:n yhteisiä tavoitteita. Tässä reaaliaikaisten matkustajamäärätietojen hyödyntäminen matkustajien informoimiseen on yksi keinovalikoimista. Reaaliaikaiseen tietoon perustuen matkustajia voitaisiin ohjata junissa ja asemilla täyttämään vaunuja tasaisemmin ja siten parantaa kapasiteetin käyttöä.

Lippu- ja vyöhykeuudistuksen vaikutuksia tulee seurata ja analysoida siten, että valtuustokauden 2017–2021 aikana tehdään selvitys vaikutuksista matkustajamääriin ja kuntaosuuksiin sekä niihin perustuvat toimenpide-ehdotukset.

Tiedon avaaminen tuo läpinäkyvyyttä julkishallinnon toimintaan. Kun kerätty tieto on saatavilla avoimen rajapinnan kautta, sitä voivat hyödyntää myös muut kuin tiedon tuottajaorganisaatio.

6) ”Oman toimintamme sisäisen laadun varmistaminen”

HSL:n omalle toiminnalleen asettamat tavoitteet ovat oikeansuuntaisia. Kun tavoitteena on jatkuva joukkoliikenteen houkuttelevuuden sekä taloudellisuuden ja kustannustehokkuuden parantaminen, seurannan avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjen

muutosten vaikuttavuutta. Vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointi edellyttää monipuolista mittaristoa. Myös strategiset painopisteet on perusteltua sitoa tämän hetkiseen tilanteeseen lukujen osalta. Lisäksi tunnuslukujen aikasarjat antavat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa.

Toiminta- ja taloussuunnitelma

Tarve talouden tasapainottamiseen tulee vaikuttamaan useita vuosia sekä HSL:n että kaupungin toimintaan ja taloussuunnitteluun. Tulevien vuosien talouteen liittyy nyt paljon epävarmuutta, mikä on tuotu esille selvästi myös HSL:n talousarviossa. Joukkoliikenteen käyttäjien luottamuksen palauttamisella vältetään sen kulkumuoto-osuuden lasku. Seudun kasvaminen kestäväällä tavalla edellyttää, että pitkällä aikavälillä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella.

Lähtökohtaisesti joukkoliikenteen talouden tasapainottamisessa ei tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tule ennalta käsin sulkea mitään vaihtoehtoa pois. Kaikki käytössä olevat keinot on syytä säilyttää keinovalikoimassa; kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen sekä palvelutason ja tarjonnan sopeuttaminen. Kuntaosuuksilla kateaan vuositasolla tarkasteltuna kokonaiskustannuksista enintään 50 % ja lipputuottojen kasvun tulisi olla suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava. Koronavaikutusten johdosta kuntaosuuksille ja lipputuottojen kasvulle esitetyt yleisiä tavoitteita voidaan tapauskohtaisesti vuotuisesti tarkentaa. Tarvittavat talouden sopeutus-toimet tulisi osata kohdistaa siten, että lipun hinnat, palvelutaso ja kuntakohtaisten maksuosuuksien taso pidetään kohtuullisessa tasapainossa. Lisäksi HSL:n tulee yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa tehdä vaikuttamistyötä valtion pääkaupunkiseudulle antaman joukkoliikenteen tuen kasvattamiseksi.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia. Helsinkiä koskevat bussiliikenteen lähivuosien linjastomuutokset ovat vaikutukseltaan kustannusneutraaleja.

Pandemian aiheuttaman talouden tasapainotustarpeen vuoksi esitetyt palvelutason heikennykset ja tarjonnan vähennykset ovat perusteltuja. Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti pandemiatilanteen edetes-

sä. Joukkoliikenteen palvelutason kokonaistilanne tulee arvioida uudelleen, kun pysyvistä liikkumisen muutoksista saadaan riittävästi tietoa.

Pandemiasta huolimatta on tärkeää kehittää erilaisia digitaalisia ratkaisuja esimerkiksi yhdessä MaaS-toimijoiden kanssa.

Kuntaosuuksien taso

Talousarvioon 2020 sisältyvässä taloussuunnitelmassa vuosille 2020–2022 Helsingin kaupunki on varautunut vuoden 2021 HSL:n maksusuuteen 214,4 miljoonalla eurolla. HSL:n alustavan TTS-suunnitelman 2021–2023 eri lipputuloskenaarioiden mukaan Helsingin vuoden 2021 kuntaosuus olisi 3–49 miljoonaa euroa taloussuunnitelmassa varauduttua suurempi. HSL:n talouden tasapainottamiseksi tulee tarkastella kaikkia edellä lueteltuja keinoja.

Koronavaikutusten johdosta voidaan tapauskohtaisesti vuotuisesti tarkentaa yleistä tavoitetta kattaa kuntaosuuksilla vuositasolla tarkasteltuna kokonaiskustannuksista enintään 50 %.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella ja lipunhinnan korotukset

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä kalettu lipputuloilla noin puolet. Pandemiasta johtuvassa joukkoliikenteen talouden tasapainottamiseen on olemassa kolme keinoa: kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen ja palvelutarjonnan sopeuttaminen. Kaupunginhallitus katsoo, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa joukkoliikenteen kilpailukyvyyn, turvallisuuden ja kulkumuoto-osuuden turvaamiseksi HSL:n talouden tasapainottaminen tulee tapahtua ensisijaisesti kuntaosuuksien kautta. Epävarman ensi vuoden osalta peruslippujen, kuten 30 päivän kausilipun, hintaa ei tulisi nostaa. Helsingin kaupungin kannalta ei ole mahdollista, että joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus pysyvästi laskisi. Tämän tärkeän seikan turvaamiseksi viimesijainen keino tässä poikkeuksellisessa koronatilanteessa olisi erottaa joukkoliikennesubventio kuntakohtaiseksi, jolloin helsinkiläisten kausiliput olisivat voimakkaammin subventoituja ja siten edullisempia.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60-80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Liputta matkusta-

misesta aiheutuu haittaa kolmansille osapuolille, samoin väärästä pysäköinnistä, josta haitan lisäksi voi aiheutua myös vaaraa kolmansille osapuolille.

Kuntakohtaisen ylijäämän tai alijäämän käyttö

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän kattaminen esityksen mukaisesti on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi. Yhtenä keinona vuoden 2020 aikana mahdollisesti kertyvän alijäämän kuntakohtaisten maksuosuuksien tasaamisessa voisi käyttää kolmea vuotta pidempää aikaväliä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kappale 31 seuraavasti:

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä katettu lipputuloilla noin puolet. Pandemiasta johtuvassa joukkoliikenteen talouden tasapainottamiseen on olemassa kolme keinoa: kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen ja palvelutarjonnan sopeuttaminen. Kaupunginhallitus katsoo, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa joukkoliikenteen kilpailukyvyyn, turvallisuuden ja kulkumuoto-osuuden turvaamiseksi HSL:n talouden tasapainottaminen tulee tapahtua ensisijaisesti kuntaosuuksien kautta. Epävarman ensi vuoden osalta peruslippujen, kuten 30 päivän kausilipun, hintaa ei tulisi nostaa. Helsingin kaupungin kannalta ei ole mahdollista, että joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus pysyvästi laskisi. Tämän tärkeän seikan turvaamiseksi viimesijainen keino tässä poikkeuksellisessa koronatilanteessa olisi erottaa joukkoliikennesubventio kuntakohtaiseksi, jolloin helsinkiläisten kausiliput olisivat voimakkaammin subventoituja ja siten edullisempia.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Strategiasuunnitelmaa koskevan kohdan 2 ensimmäisen kappaleen perään lisätään lause:

”Näiden lisäksi on Helsingin näkemyksen mukaan edelleen edistettävä ns. yhden vyöhykkeen kertalipun käyttöönottoa myös A, B ja C-vyöhykkeillä reunaehdoilla jotka täyttävät kohtuullisen kustannustehokkuuden ja kestävien kulkumuotojen edistäminen tavoitteet.”

Kannattaja: Marcus Rantala

Kaupunginhallitus hyväksyi Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kappale 32:

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60-80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Liputta matkustamisesta aiheutuu haittaa kolmansille osapuolille, samoin väärästä pysäköinnistä, josta haitan lisäksi voi aiheutua myös vaaraa kolmansille osapuolille.

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: kpl 15, uusi lause: HSL:n tulisi selvittää miten ja millä aikataululla voidaan ottaa käyttöön normaalia lippuhintaa hieman halvemmat tukkuhinnat lippujen jälleenmyyjille.

Kannattaja: Pia Pakarinen

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Kappale 10 ennen kahta viimeistä virkettä lisää lause:

"Helsinki ei kannatta lastenvaunujen kanssa matkastuvien maksuttomuuden poistamista."

Kannattaja: Anna Vuorjoki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Veronika Honkasalo, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 6

Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov

Tyhjä: 4

Terhi Koulumies, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori, Anna Vuorjoki

14.09.2020

Kaupunginhallitus hyväksyi Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 5 - 6 (4 tyhjää).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 10

Veronika Honkasalo, Terhi Koulumies, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 5 - 10.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen kappaletta 32 koskevan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 7

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 8

Veronika Honkasalo, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Kaupunginhallitus hyväksyi Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 7 - 8.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen kappaletta 31 koskevan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 2

Wille Rydman, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 12

Veronika Honkasalo, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Marcus Rantala,

Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Tyhjä: 1
Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 2 - 12 (1 tyhjä).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.6.2020
- 2 Lausuntopyyntö 16.6.2020, liite, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma
- 3 Lausuntopyyntö 16.6.2020, liite, pöytäkirjanote 16.6.2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2021–2023 seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän strategiasuunnitelman 2018–2021 visio ja strategiset painopisteet antavat hyvän perustan HSL:n toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin ja seudun kehittämisen tavoitteita liittämällä joukkoliikenteen palvelut osaksi kokonaisvaltaista kehitystä.

Keskeiset strategiset tavoitteet TSS-kaudella 2021–2023

1) ”Kehitämme runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä ottaen huomioon asiakkaiden liikkumistarpeet.”

Runkolinjojen perustaminen on tarpeen. Niiden avulla voidaan vähentää keskustaan suuntautuvan bussiliikenteen vuoromääriä ja parantaa esikaupunkialueiden liityntäyhteyksien palvelutasoa. Helsingin yleiskaavan mukaisen raideliikenteen verkostokaupungin kehittäminen edellyttää yleiskaavaa toteutettaessa HSL:n linjastosuunnitelmien päivittä-

mistä. Keskustalähtöistä bussilinjastoa on perusteltua kehittää ja laajenevan kantakaupungin uusia terminaalitarpeita selvittää yhteistyössä kaupungin ja HSL:n kesken.

HKL on varautunut säilyttämään ja kehittämään Ruskeasuon nykyistä bussivarikkoa samalla, kun alueelle rakennetaan erityisesti läntistä raitioliikennettä palveleva raitiovaunuvarikko. Bussivarikon säilyttäminen läntisessä kantakaupungissa mahdollistaa bussioveroinnin tehokkaan järjestämisen alueella. Varikkoinvestointien toteutus ripeässä aikataulussa edellyttää, että varikoiden tarpeet selvitetään ja toteutus suunnitellaan tiiviissä yhteistyössä Helsingin kaupungin ja HSL:n kesken siten, että varikkoinvestointien pitkän aikavälin rahoitus ja käyttö joukko liikenteen tarpeisiin on turvattu.

Junaliikennettä tulee kehittää siten, että Käpylän ja Valimon vaihtosemien matkustajaliikenne pystytään hoitamaan myös tulevaisuudessa, kun matkustajamäärät kasvavat. A-junaa tulisi käsitellä samanarvoisena kaupunkirata-junana kuin muitakin lähijunia vuorovälin ja liikennöinti-aikojen suhteen. Nykyisin A-junan vuoroväli on päivä- ja iltaiikaan pidempi kuin muilla kaupunkiratojen junilla.

2) ”Selkeytämme hinnoittelua ja sujuvoitamme palveluitamme helpottaaksemme asiakkaidemme matkantekoa.”

Tavoitteet lippujärjestelmän kehittämisestä ja kokonaisvaltaisesta asiakkaan kannalta joustavasta maksamisesta ovat erittäin hyviä. Panostus digitaalisiin palveluihin sujuvoittaa liikennettä ja vastaa asiakkaiden toiveisiin. Matkakortin nettilatauksen lanseeraus kesällä 2020 oli toivottu parannus. Siirtyminen tilipohjaiseen lippujärjestelmään avaa osaltaan uusia mahdollisuuksia.

70+ asiakasryhmään kuuluvat saavat kerta-, arvo- ja lisävyöhykelipusta 50 prosentin alennuksen, kun liput ostetaan klo 9–14 välisenä aikana. Aikarajoituksen poistamisesta on esitetty laajasti toiveita koko sen ajan, kun lipputyyppejä on ollut olemassa. Aikarajoitetun alennettua kertalipun korvaaminen alennushintaisella kausilipulla olisi koko lippujärjestelmän kannalta järkevä ratkaisu. Alennusprosentin olisi hyvä olla yhtenevä opiskelija-alennuksen kanssa (-45 %). Kausilipun yhteyteen tuotu alennus olisi kaupungin strategian mukainen ratkaisu, jolla edistetään kestävien liikkumistapojen kulkumuoto-osuutta. Kausilipun haltijat käyttävät joukkoliikennettä eniten kaikissa liikkumistarpeissaan. Muutos edistäisi myös tärkeää tavoitetta selkeästä ja yksinkertaisesta lippujärjestelmästä. Muutoksen voisi toteuttaa siten, että tarjottaessa alennettua kausilippua 70+ asiakasryhmälle ilmoitetaan samalla, että siirtymäajan puitteissa aikarajoitteinen kertalipun alennus poistuu.

Lastenvaunuja kuljettavan matkustajan maksuttomuuden syynä ollut turvallisuusperuste on poistunut. Mobiililippujen lisäksi automaatti- ja muu myynti-paikkaverkosto ennakkoon ostettavan lipun saatavuuden osalta on laaja. Lukijalaitteet sijaitsevat nykyään runkolinjoihin kuulumattomia busseja lukuun ottamatta kaikissa joukkoliikennevälineissä siinä tilassa, johon lastenvaunuilla noustaan. Lastenvaunuja kuljettavan matkalippukäytäntöä muutettaessa tulee ottaa huomioon, ettei raitiovaunuissa ja busseissa pystytä kohtuullisilla kustannuksilla varmistamaan sitä, että lastenvaunujen kanssa mahtuu aina mukaan kyytiin. Jos lastenvaunujen kuljettaminen muuttuisi maksulliseksi, olisi asiakkaalla myös oikeus vaatia parempaa palvelutasoa. Osaratkaisuna asiassa voitaisiin rattaissa kuljetettavan lapsen ikärajaa laskea nykyisestä 6 vuodesta. Lisäksi lastenvaunulla ja rollaattorilla liikkuvien mak-suvaatimuksia on perusteltua arvioida samalla tavalla.

Bussiliikenteen osalta on syytä arvioida kuljettajarahastuksen palauttamisen tarpeellisuutta koronan aiheuttaman poikkeustilanteen poistuesssa. Avorahastuksen vaikutus bussiliikennettä sujuvoittavana tekijänä on merkittävä. Yksittäisten pysäkillä tapahtuvien pitkäkestoisten rahastustapahtumien jääminen pois parantaa bussiliikenteen matkanopeutta, säännöllisyyttä ja täsmällisyyttä huomattavasti.

3) ”Kasvatamme kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuutta ja vaikutamme kestävästä liikennepolitiikkaan.”

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuuden kasvattaminen on merkittävässä osassa kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävässä toimis-sa, koska liikenne tuottaa 20 % Helsingin kaikista hiilidioksidipäästöistä. MAL-suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä edistetään monipuolisesti Helsingin seudun kestävästä kehitystä. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on myös Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaisista. HSL:n tulee kaikessa toiminnassaan huomioida myös koko liikennejärjestelmän toimivuus. Helsingin kaupungin liikennelaitos liikelaite (HKL) on varautunut toteuttamaan sähkölatausinvestointeja HSL:n kanssa sovittavalla tavalla.

4) ”Olemme mukana luomassa toimivaa ja kestävästä joukkoliikenteen ekosysteemiä.”

HSL:n tavoite luoda seudulle toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä tehokkaasti ja kilpailuneutraalisti on kannatettavaa. Ekosysteemi sisältää eri toimijoiden tuottamia joukkoliikenteen taustajärjestelmiä, liikkumispalveluja ja fyysisiä toimintaympäristöjä. Konkreettisia ja kriittisiä kehittämiskohteita ovat esimerkiksi joukkoliikenteen varikot, merkittävät vaihtopaikat ja sähköbussien latausinfra. Näitä hankkeita tulee suunnit-

tella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Joukkoliikennettä täydentäviä liikkumispalveluja tulee kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa.

Helsingin näkökulmasta joukkoliikenteen seudullistumiskehitys on keskeinen tulevaisuudessa tapahtuva toimintaympäristön muutos, johon on syytä varautua. HSL:n strategiasuunnitelmassa on nostettu erityisesti esiin kaluston ja varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyt linjaukset. Näillä linjauksilla voidaan merkittävästi vaikuttaa joukkoliikenteen luotettavuuteen ja kokonaiskustannustasoon erityisesti kaupunkiraideliikenteessä. Lisäksi asia on keskeinen myös kaupunkikehitysnäkökulmasta. Koska tehtävillä infran ja kaluston hallinnan linjauksilla on laajat sekä pitkäaikaiset vaikutukset liikennöintiin sekä kaupunkikehitykseen, tulee nämä tehdä infran omistajakaupunkien strategisen tason keskustelujen pohjalta ja hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa hyödyntäen osapuolten olemassa olevaa osaamista. Erityisesti kaupunkiraideliikenteen osalta tehtyjen asiantuntijaselvitysten valossa joukkoliikenteen tuottamisen seudullinen organisointi infran, kaluston ja varikoiden hoitamiseksi voisi mahdollistaa synergiaetuja.

5) ”Keräämme ja hyödynnämme matkustustietoa monipuolisesti, jotta palvelisimme asiakkaitamme entistä paremmin.”

Tiedolla on olennainen merkitys päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Korkealuokkainen suunnittelu edellyttää kattavaa tilannekuvaa. Sen muodostamiseksi Helsingin ja HSL:n on hyvä tiivistää entistään tutkimustoiminnan yhteistyötä. Matkustamisen ja liikenteen toteutumisen seurannasta kertyvän datan analysointi antaa hyvät lähtökohdat joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen. Entistä parempi ymmärrys joukkoliikenteen matkustajien matkaketjuista parantaa mahdollisuuksia tehdä asiakkaiden tarpeista lähtevää linjastosuunnittelua.

Metron kapasiteetin nostaminen on keskeisiä HKL:n ja HSL:n yhteisiä tavoitteita. Tässä reaaliaikaisten matkustajamäärätietojen hyödyntäminen matkustajien informoimiseen on yksi keinovalikoimista. Reaaliaikaiseen tietoon perustuen matkustajia voitaisiin ohjata junissa ja asemilla täyttämään vaunuja tasaisemmin ja siten parantaa kapasiteetin käyttöä.

Lippu- ja vyöhykeuudistuksen vaikutuksia tulee seurata ja analysoida siten, että valtuustokauden 2017–2021 aikana tehdään selvitys vaikutuksista matkustajamääriin ja kuntaosuuksiin sekä niihin perustuvat toimenpide-ehdotukset.

Tiedon avaaminen tuo läpinäkyvyyttä julkishallinnon toimintaan. Kun kerätty tieto on saatavilla avoimen rajapinnan kautta, sitä voivat hyödyntää myös muut kuin tiedon tuottajaorganisaatio.

6) ”Oman toimintamme sisäisen laadun varmistaminen”

HSL:n omalle toiminnalleen asettamat tavoitteet ovat oikeansuuntaisia. Kun tavoitteena on jatkuva joukkoliikenteen houkuttelevuuden sekä taloudellisuuden ja kustannustehokkuuden parantaminen, seurannan avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjen muutosten vaikuttavuutta. Vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointi edellyttää monipuolista mittaristoa. Myös strategiset painopisteet on perusteltua sitoa tämän hetkiseen tilanteeseen lukujen osalta. Lisäksi tunnuslukujen aikasarjat antavat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa.

Toiminta- ja taloussuunnitelma

Tarve talouden tasapainottamiseen tulee vaikuttamaan useita vuosia sekä HSL:n että kaupungin toimintaan ja taloussuunnitteluun. Tulevien vuosien talouteen liittyy nyt paljon epävarmuutta, mikä on tuotu esille selvästi myös HSL:n talousarviossa. Joukkoliikenteen käyttäjien luottamuksen palauttamisella vältetään sen kulkumuoto-osuuden lasku. Seudun kasvaminen kestäväällä tavalla edellyttää, että pitkällä aikavälillä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella.

Lähtökohtaisesti joukkoliikenteen talouden tasapainottamisessa ei tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tule ennalta käsin sulkea mitään vaihtoehtoa pois. Kaikki käytössä olevat keinot on syytä säilyttää keinovalikoimassa; kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen sekä palvelutason ja tarjonnan sopeuttaminen. Kuntaosuuksilla kateaan vuositason tarkasteltuna kokonaiskustannuksista enintään 50 % ja lipputuottojen kasvun tulisi olla suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava. Koronavaikutusten johdosta kuntaosuuksille ja lipputuottojen kasvulle esitettyjä yleisiä tavoitteita voidaan tapauskohtaisesti vuotuisesti tarkentaa. Tarvittavat talouden sopeutus-toimet tulisi osata kohdistaa siten, että lipun hinnat, palvelutaso ja kuntakohtaisten maksuosuuksien taso pidetään kohtuullisessa tasapainossa. Lisäksi HSL:n tulee yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa tehdä vaikuttamistyötä valtion pääkaupunkiseudulle antaman joukkoliikenteen tuen kasvattamiseksi.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia. Helsinkiä koskevat bussiliikenteen lähivuosien linjastomuutokset ovat vaikutukseltaan kustannusneutraaleja.

Pandemian aiheuttaman talouden tasapainotustarpeen vuoksi esitetyt palvelutason heikennykset ja tarjonnan vähennykset ovat perusteltuja. Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti pandemiatilanteen edetessä. Joukkoliikenteen palvelutason kokonaistilanne tulee arvioida uudelleen, kun pysyvistä liikkumisen muutoksista saadaan riittävästi tietoa.

Pandemiasta huolimatta on tärkeää kehittää erilaisia digitaalisia ratkaisuja esimerkiksi yhdessä MaaS-toimijoiden kanssa.

Kuntaosuuksien taso

Talousarvioon 2020 sisältyvässä taloussuunnitelmassa vuosille 2020–2022 Helsingin kaupunki on varautunut vuoden 2021 HSL:n maksusuuteen 214,4 miljoonalla eurolla. HSL:n alustavan TTS-suunnitelman 2021–2023 eri lipputulostenaarioiden mukaan Helsingin vuoden 2021 kuntaosuus olisi 3–49 miljoonaa euroa taloussuunnitelmassa varauduttua suurempi. HSL:n talouden tasapainottamiseksi tulee tarkastella kaikkia edellä lueteltuja keinoja.

Koronavaikutusten johdosta voidaan tapauskohtaisesti vuotuisesti tarkentaa yleistä tavoitetta kattaa kuntaosuuksilla vuositasolla tarkasteltuna kokonaiskustannuksista enintään 50 %.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella ja lipunhinnan korotukset

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä katettu lipputulolla noin puolet. Pandemiasta johtuvassa joukkoliikenteen talouden tasapainottamisessa on perusteltua käyttää kaikkia keinoja. Siten myös matkustajien lipunhintojen korotukset ovat mahdollisia.

Tarkastusmaksun korottaminen

Vuonna 2021 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Kuntakohtaisen ylijäämän tai alijäämän käyttö

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän kattaminen esityksen mukaisesti on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi. Yhtenä keinona vuoden 2020 aikana mahdollisesti kertyvän alijäämän kuntakohtaisten maksuosuuksien tasaamisessa voisi käyttää kolmea vuotta pidempää aikaväliä.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

HSL pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa HSL:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2021–2023. Lausuntoa on pyydetty 31.8.2020. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 14.9.2020 asti.

Yleistä

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. HSL:n hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Ehdotuksesta pyydetään jäsenkuntien lausunnot. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

HSL on pyytänyt kaupungilta lausuntoa taloussuunnitelmaehdotuksesta 2021–2023 ja siihen liittyen strategiasuunnitelmasta, liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista, kuntaosuuksien tasosta, lipputulotavoitteista TTS-kaudella, tarkastusmaksun korottamisesta ja kuntakohtaisen ali-/ylijäämän käytöstä suunnitelmakaudella.

HSL pyytää jäsenkuntiaan ottamaan lausunnoissaan kantaa erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

1) Koronapandemian ja sen seurausten aiheuttamien lipputulojen menetykset tuovat haasteita HSL:n ja sen jäsenkuntien taloudelle tulevina TTS-vuosina. Kunnilta pyydetään kannanottoa seuraaviin keinoihin kestävän talouden varmistamiseksi:

- Miten kunta suhtautuu siihen, että koronapandemiasta johtuvat lipputulomenetykset katetaan väliaikaisesti pääosin korotetuilla kuntaosuuksilla ja subventiotasolla? Mikä on kunnan näkökulmasta hyväksyttävä kuntaosuuden taso (euromääräisesti tai keskimääräinen subventiotaso HSL-tasolla)?
- Kannattaako kunta ajatusta, että vuodelta 2020 todennäköisesti kertyvä alijäämä katetaan kuntalain mukaisesti seuraavan kolmen TTS-vuoden aikana?
- Miten kunta suhtautuu matkalippujen hintojen korotuksiin?
- Mikä on kunnan näkemys liikenteen palvelutason muutoksiin yleisesti ottaen ja oman kunnan alueella?
- Mitä muita keinoja kunta näkee mahdolliseksi kestävän talouden varmistamiseksi?

2) Alustavassa TTS-suunnitelmassa on HSL:lle määritelty yhteensä kuusi (5+1) keskeistä toiminnallista tavoitetta. Kunnilta pyydetään näkemystä tavoitteista sekä niiden saavuttamiseksi asetetuista toimenpiteistä ja niiden seurannasta.

3) Alustavassa TTS-suunnitelmassa ehdotetaan tarkastusmaksun koroittamista nykyisestä 80 eurosta 100 euroon. Kunnilta pyydetään näkemystä asiasta.

HSL:n strategiasuunnitelma 2018–2021

HSL:n yhtymäkokous hyväksyy hallituskausittain laadittavan toiminnan kehittämistä ohjaavan strategian. HSL:n perustehtävä on strategian mukaan tarjota houkutteleva ja tehokas joukkoliikenne sekä kehittää yhteistyössä toimivaa liikkumisen kokonaisuutta. HSL:n visio on ”Kestävällä liikkumisella sujuva arki ja maailman toimivin kaupunkiseutu”.

Strategiassa viisi painopistettä ovat: erinomainen asiakaskokemus, tehokas runkoverkko, ennakointi ja uudistuminen, aktiivinen yhteistyö sekä kestävä talous.

HSL:n keskeiset toiminta- ja taloussuunnitelmakauden strategiset tavoitteet ovat:

- 1) Kehitämme runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä ottaen huomioon asiakkaiden liikkumistarpeet,
- 2) Selkeytämme hinnoittelua ja sujuvoitamme palveluitamme helpottaaksemme asiakkaidemme matkantekoa,
- 3) Kasvatamme kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuutta ja vaikutamme kestävästä liikennepolitiikkaan,
- 4) Olemme mukana luomassa toimivaa ja kestävästä joukkoliikenteen ekosysteemiä ja
- 5) Keräämme ja hyödynnämme matkustustietoa monipuolisesti, jotta palvelisimme asiakkaitamme entistä paremmin. Kuudes, sisäisen toiminnan tavoite ”Oman toimintamme sisäisen laadun varmistaminen” tukee varsinaisten toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista ja keskittyy kestävästä talouden, osaamisen ja tehokkuuden varmistamiseen sekä toiminnan seurantaan ja jatkuvaan kehittämiseen

Taloussuunnitelma

HSL:n toiminnan ja talouden suunnittelu vallitsevassa koronapandemian tilanteessa on erittäin vaikeaa. Koronaviruspandemian kesto on merkittävin epävarmuustekijä, jonka vuoksi niin matkustajamäärien

kuin lipputulokertymien ennustaminen on lähes mahdotonta. Sen vuoksi nyt lausunnoille lähetettävä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma kuvaa kolme erilaista ennustetta vuoden 2021 Helsingin seudun joukkoliikennenäkömistä. Kaikissa ennusteissa on lähdetty siitä, että käynnissä olevan pandemian vaikutukset näkyvät myös vuonna 2021. Matkustusmääriä voivat vähentää esim. terveysviranomaisten suositukset, yleinen talouden ja työllisyyden heikentyminen, etätyön lisääntyminen tai muu ihmisten matkustuskäyttäytymisen muutos.

Valtion toimivaltaisille viranomaisille lisätalousarviossa kesäkuussa 2020 esitettyä yhteensä 100 milj. euron ylimääräistä valtion tukea ei ole vielä voitu ottaa huomioon laskelmissa. Tuki jaetaan luultavimmin Traficomien hakemusmenettelyn kautta myöhemmin kesällä/syksyllä 2020. Tuen jakautumisesta toimivaltaisten viranomaisten kesken ei ole vielä tässä vaiheessa tietoa.

HSL:n toimintamenojen on vuonna 2021 arvioitu olevan yhteensä 735,0 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2020 toteutumaennusteesta 8,0 milj. euroa (+ 1,1 %). Vuonna 2022 toimintamenojen arvioidaan olevan 755,9 milj. euroa ja vuonna 2023 822,8 milj. euroa.

Joukkoliikenteen operointikustannukset vuonna 2021 ovat 524,3 milj. euroa, mikä muodostaa 71,3 % HSL:n toimintamenoista. Liikennemuodoittain kustannukset jakautuvat seuraavasti: bussiliikenne 328,2 milj. euroa (62,6 %), junaliikenteen 89,8 milj. euroa (17,1 %), raitioliikenne 57,4 milj. euroa (10,9 %), metrolinjat 44,4 milj. euroa (8,5 %) ja lauttaliikenne 4,5 milj. euroa (0,9 %).

HSL:n kautta laskutettava kuntien joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2021 on 140,8 milj. euroa. Tästä metron osuus on 97,5 milj. euroa. Inframenoihin sisällytetään 50 % investointien poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä.

Vuoden 2021 talousarviovalmistelu on lähtenyt kolmesta eri skenaariosta, jossa lipputulojen arvioidaan jäävän 10, 20 tai 30 prosenttia pienemmiksi vuoden 2019 tasosta

Skenaario 1 (-10%): ”Joukkoliikenteen matkustus palaa lähes ennalleen, etätyö ja muut kulkutavat korvaavat hieman joukkoliikennematkustusta”.

Skenaario 2 (-20%): ”Koronakriisin johdosta ihmisten etätyö- ja liikkumiskäyttäytyminen on muuttunut selvästi”. Skenaariossa ollaan selvästi aiempaa enemmän etätyössä tai työmatkat jäävät tekemättä työttömyyden tai lomautusten vuoksi. Siirtymää yksilöllisiin kulkutapoihin (pyöräily, henkilöautot) on niin ikään tapahtunut

Skenaario 3 (-30%): "Epidemia ja rajoitukset jatkuvat, liikkumisen määrä ja kulkutavat ovat muuttuneet merkittävästi". Skenaariossa koronaepidemia jatkuu erilaisine yhteiskunnan rajoituksineen. Etätöissä ollaan merkittävästi aiempaa enemmän tai työmatkat jäävät tekemättä työttömyyden tai lomatusten vuoksi. Siirtymää yksilöllisiin kulkutapoihin (pyöräily, henkilöautot) on niin ikään tapahtunut paljon.

Skenaarioita tarkennetaan syksyllä 2020 ja silloin huomioidaan kesän aikana tapahtunut yleinen kehitys sekä matkustuksen palautuminen pandemiavaiheen/-vaiheiden jälkeen ja kulkumuotojen väliset erot matkustusmuutoksissa.

HSL:n toimintatulot vuonna 2021 ovat yhteensä 768,7 milj. euroa. Talousarviossa esitetyt lipputulot eivät sisällä hintojen korotusesityksiä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Helsingin osuudet arvioituista lipputuloista eri matkustajamääräskenaarioilla ja vastaavat kuntaosuudet sekä subventioaste.

Helsingin	skenaario 1	skenaario 2	skenaario 3
	-10 %	-20 %	-30 %
lipputulot	202 500 000 e	179 800 000 e	157 100 000 e
kuntaosuudet	216 800 000 e	239 500 000 e	262 200 000 e
subventioaste	51,9 %	57,3 %	62,8 %

Tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 80 eurosta 100 euroon vuonna 2021. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan kertyvän 5,0 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Tarkastusmaksutuotot on laskettu taloussuunnitelmassa voimassaolevan 80 euron tarkastusmaksun määrän mukaisina.

Toimintakatteen ennen rahoitustuottoja ja -kuluja sekä poistoja, arvioidaan olevan 33,7 milj. euroa ylijäämäinen. Vuosikate rahoituserien jälkeen on 33,6 milj. euroa ylijäämäinen, joka riittää kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ovat 18,9 milj. euroa vuonna 2021. Tilikauden ylijäämäksi arvioidaan 14,7 milj. euroa ja sillä katetaan edellisvuodelta kertynyttä alijäämää.

Keskeisiä muutoksia suunnitelmakaudella

HSL:n tilaama lähijunaliikenne siirtyy kilpailutettuun sopimukseen ke-
säkuussa 2021. Järvenpään kaupunki liittyy HSL:n jäseneksi 1.1.2022
lähtien.

Merkittävimmät liikenteen palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella
ovat:

Koronakriisin taloudellisten vaikutusten vuoksi kaikkien liikennemuoto-
jen osalta toteutetaan sopeutustoimia syysliikenteen alkaessa 2020.
Säästöjä on pyritty kohdistamaan vähäisen kysynnän ajankohtiin var-
haiseen aamuun sekä iltoihin, mutta myös ruuhka-ajan liikennöintiä on
vähennetty siellä, missä se on matkustajakapasiteetin puolesta mah-
dollista. Sopeutustoimet ovat voimassa koko suunnitelmakauden 2021-
2023. Joitakin palvelutasoa parantavia ja liikennetarjontaa lisääviä
suunnitelmia ei toteuteta.

Vuonna 2021

- Raitioliikenteessä jatketaan linjan 6 reitti Hietalahdesta Eiranran-
taan ja linjan 9 reittiä Atlantinkadun kautta Saukonpaadesta Länsi-
terminaaliin.
- Bussiliikenteessä toteutetaan Helsingin poikittaisliikenteen kehittä-
missuunnitelmassa ja Haagan linjastosuunnitelmassa esitetyt linjas-
tomuutokset syysliikenteen alkaessa. Samoin toteutetaan Lahden-
väylän linjastosuunnitelman mukaiset muutokset 700-sarjan seutu-
linjoille siten, että osa nykyisin Hämeentietä keskustaan kulkevasta
linjoista ohjataan Hermannin rantatien kautta.

Vuonna 2022

- Helsingin ja Järvenpään välisen junaliikenteen tarjontaa arkisin päi-
väliikenteessä ja lauantaisin parannetaan syysliikenteen alusta.
Vuoroväliä tihennetään siten, että Järvenpäästä palvelevilla junilla
olisi noin 15 minuutin vuorovälit nykyisen 30 minuutin vuorovälin si-
jaan.
- Raitioliikenteessä varaudutaan jatkamaan linjan 7 reittiä Pasilasta
Meilahteen uudelle Rosina Heikelin puiston kääntöpaikalle ja linjan
9 reittiä Pasilasta Ilmalan torille. Lisäksi linjojen 8 ja 9 reittejä jatke-
taan Länsiterminaalilta Bunkkerin edustalla olevalle uudelle kääntö-
paikalle alasatamaan.
- Bussiliikenteessä toteutetaan Hämeenlinnanväylän ja Vihdintien lin-
jastosuunnitelmien mukaiset muutokset syysliikenteen alusta.
Suunnitelmien mukaisesti perustetaan uudet runkolinjat 300, 400,
520 ja 530.

Vuonna 2023

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

- Metroliikenteessä varaudutaan metroradan Kivenlahden jatkeen avautumiseen, tällöin nykyisin Matinkylään päättyvät junat jatketaan Kivenlahteen.
- Raitioliikenteessä varaudutaan linjan 6 reitin jatkamiseen Eiranrannasta Hernesaareen ja linjan 7 reitin jatkamiseen Jätkäsaarella osuudella Länsi-terminaalilta Melkinlaituriin.
- Bussiliikenteessä Kivenlahden metron valmistuminen vaikuttaa olennaisesti länsimetron vaikutusalueen bussilinjastoon.

Esittelijän kannanotot

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain mukaan tarkastusmaksun määrä voi olla enintään 40 kertaa niin suuri kuin alin aikuisten kertamaksu (8.6.2006/448). Alin aikuisen kertamaksu vuoden 2020 tariffissa on mobiili- tai arvokertalippu AB, jonka hinta on 2,80 euroa. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. HSL esittää tarkastusmaksun korottamista vuonna 2021 100 euroon.

Esittelijä esittää HSL:n esityksen mukaisesti tarkastusmaksun korottamista 100 euroon toisin kuin kaupunkiympäristölautakunta. Tarkastusmaksun korotus on tarpeen, jotta liputta matkustamisen houkuttelevuutta saataisiin vähennettyä, ja liputta matkustamisen kasvu pysähtymään. Vuonna 2015 liputta matkustavia oli HSL:n mukaan keskimäärin 2,7 %, vuonna 2016 keskimäärin 2,9 % ja vuonna 2017 keskimäärin 3,3 % tarkastetuista matkustajista. Tarkastusmaksun suuruuden osalta esittelijän lausuntoesitys poikkeaa kaupunkiympäristölautakunnan lausunnossaan esittämästä. Lautakunnan mukaan tarkastusmaksun korottaminen ei ole perusteltua.

Esittelijä ei ole ottanut lausuntoesitykseen kaupunkiympäristölautakunnan ehdotusta, että peruslippujen hintaa ei tulisi nostaa, koska tällä hetkellä ei ole vielä tiedossa pandemian aiheuttaman lipputulopohjan romahduksen määrää. Ei ole syytä ennalta rajata mitään keinoja pois valikoimasta. Myöskään kaupunkiympäristölautakunnan ehdotusta kuntakohtaisesta joukkoliikennesubventiosta ei ole otettu lausuntoesitykseen, sillä suurempaa subventiota ei voida pitää realistisena tässä haastavassa taloudellisessa tilanteessa, jossa kuntakohtaiseen maksusuuteen kohdistuu jo nyt suuria kasvupaineita. Kuntakohtainen suurempi subventio ei myöskään edistäisi HSL-alueen yhtenäisen taksa- ja lippujärjestelmän luomisessa. Lausuntoehdotus poikkeaa kaupunkiympäristölautakunnan päättämästä ehdotuksesta myös siltä osin, että maininnat infrakorvausten korottavasta vaikutuksesta lipunhintoihin ja subventioasteen hankekohtaisesta määrittämisestä on poistettu. Esittelijä on keskittynyt lausunnossa vastaamaan erityisesti HSL:n lausunto-pyyntöä esiin nostamiin ajankohtaisiin kysymyksiin). Lausuntoehdotukseen on lisätty kaupunkiympäristölautakunnan tekemä poisto lauta-

14.09.2020

kunnan esityslistatekstistä 70+ -asiakasryhmän aikarajoitteisen kertali-pun alennuksen siirtymäajan puitteissa tapahtuvasta poistamisesta, koska lippujärjestelmän tulisi olla mahdollisimman yhtenäinen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.6.2020
- 2 Lausuntopyyntö 16.6.2020, liite, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma
- 3 Lausuntopyyntö 16.6.2020, liite, pöytäkirjanote 16.6.2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 503

HEL 2020-008003 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.08.2020 § 400

HEL 2020-008003 T 00 01 06

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiasuunnitelman 2018-2021 visio ja strategiset painopisteet antavat hyvän perustan HSL:n toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin ja seudun kehittämisen tavoitteita liittämällä joukkoliikenteen palvelut osaksi kokonaisvaltaista kehitystä.

Keskeiset strategiset tavoitteet TTS-kaudella 2021-2023

1) ”Kehitämme runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä ottaen huomioon asiakkaiden liikkumistarpeet.”

Helsinki suhtautuu runkolinjojen perustamiseen positiivisesti. Näiden järjestelyiden myötä on perusteltua vähentää keskustaan suuntautuvan bussiliikenteen vuoromäärää ja parantaa esikaupunkialueiden liittyttyhteyksien palvelutasoa pitkällä aikavälillä. Helsingin yleiskaavan mukaisen raideliikenteen verkostokaupungin kehittäminen vaatii myös HSL:n linjastosuunnitelmien päivittämistä yleiskaavaa toteutettaessa. Siten keskustalähtöistä bussilinjastoa on perusteltua kehittää ja laajenevan kantakaupungin uusia terminaalitarpeita selvittää yhteistyössä kaupungin ja HSL:n kesken. Junaliikennettä tulee kehittää siten, että Käpylän ja Valimon vaihtoasemien matkustajaliikenne pystytään hoitamaan myös tulevaisuudessa, kun matkustajamäärät kasvavat. A-junaa tulisi käsitellä samanarvoisena kaupunkirata-junana kuin muitakin lähijunia vuorovälin ja liikennöinti-aikojen suhteen. Nykyisin A-junan vuoroväli on päivä- ja ilta-aikaan pidempi kuin muilla kaupunkiratojen junilla.

2) ”Selkeytämme hinnoittelua ja sujuvoitamme palveluitamme helpottaaksemme asiakkaidemme matkantekoa.”

Tavoitteet lippujärjestelmän kehittämisestä ja kokonaisvaltaisesta asiakkaan kannalta joustavasta maksamisesta ovat erittäin hyviä. Matkakortin nettilatauksen lanseeraus kesällä 2020 oli toivottu parannus. Siirtyminen tilipohjaiseen lippujärjestelmään avaa osaltaan uusia mahdollisuuksia.

70+ asiakasryhmään kuuluvat saavat kerta-, arvo- ja lisävyöhykelipuis- ta 50 prosentin alennuksen, kun liput ostetaan klo 9-14 välisenä aikana. Aikarajoituksen poistamisesta on esitetty laajasti toiveita koko sen ajan, kun lipputyyppejä on ollut olemassa. Aikarajoitetun alennetun kerta- lipun korvaaminen alennushintaisella kausilipulla olisi koko lippujärjes-

telmän kannalta järkevä ratkaisu. Alennusprosentin olisi hyvä olla yhtenevä opiskelija-alennuksen kanssa (-45%). Kausilipun yhteyteen tuotu alennus olisi kaupungin strategian mukainen ratkaisu, jolla edistetään kestävien liikkumistapojen kulkumuoto-osuutta. Kausilipun haltijat käyttävät joukkoliikennettä eniten kaikissa liikkumistarpeissaan. Muutos edistäisi myös tärkeää tavoitetta selkeästä ja yksinkertaisesta lippujärjestelmästä.

Lastenvaunuja kuljettavan matkustajan maksuttomuuden syynä ollut turvallisuusperuste on poistunut. Mobiililippujen lisäksi automaatti- ja muu myynti-paikkaverkosto ennakkoon ostettavan lipun saatavuuden osalta on laaja. Lukijalaitteet sijaitsevat nykyään runkolinjoihin kuuluttomia busseja lukuun ottamatta kaikissa joukkoliikennevälineissä siinä tilassa, johon lastenvaunuilla noustaan. Lastenvaunuja kuljettavan matkalippukäytäntöä muutettaessa on hyvä ottaa huomioon, ettei raitiovaunuissa ja busseissa pystytä kohtuullisilla kustannuksilla varmistamaan sitä, että lastenvaunujen kanssa mahtuu aina mukaan kyytiin. Jos lastenvaunujen kuljettaminen muuttuisi maksulliseksi, olisi asiakkaalla myös oikeus vaatia parempaa palvelutasoa. Osaratkaisuna asiassa voitaisiin rattaissa kuljetettavan lapsen ikärajaa laskea nykyisestä 6 vuodesta. Lisäksi lastenvaunulla ja rollaattorilla liikkuvien maksumuutoksia on perusteltua arvioida samalla tavalla.

Bussiliikenteen osalta on syytä arvioida kuljettajarahastuksen palauttamisen tarpeellisuutta koronan aiheuttaman poikkeustilanteen poistuesssa. Avorahastuksen vaikutus bussiliikennettä sujuvoittavana tekijänä on merkittävä. Yksittäisten pysäkillä tapahtuvien pitkäkestoisten rahastustapahtumien jääminen pois parantaa bussiliikenteen matkanopeutta, säännöllisyyttä ja täsmällisyyttä huomattavasti.

3) ”Kasvatamme kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuutta ja vaikutamme kestävästä liikennepolitiikkaan.”

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kestävästä liikkumisesta kulkutapaosuuden kasvattaminen on merkittävässä osassa kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävässä toimisessa, koska liikenne tuottaa 20 % Helsingin kaikista hiilidioksidipäästöistä. MAL-suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä edistetään monipuolisesti Helsingin seudun kestävästä kehitystä. Bussiliikenteen nopea sähköistäminen on myös Helsingin kaupungin ympäristötavoitteiden mukaisista. HSL:n tulee kaikessa toiminnassaan huomioida myös koko liikennejärjestelmän toimivuus.

4) ”Olemme mukana luomassa toimivaa ja kestävästä joukkoliikenteen ekosysteemiä.”

HSL:n tavoite luoda seudulle toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä tehokkaasti ja kilpailuneutraalisti on kannatettava. Ekosysteemi sisältää eri toimijoiden tuottamia joukkoliikenteen taustajärjestelmiä, liikkumispalveluja ja fyysisiä toimintaympäristöjä. Konkreettisia ja kriittisiä kehittämiskohteita ovat esimerkiksi joukkoliikenteen varikot, merkittävät vaihtopaikat ja sähköbussien latausinfra. Näitä hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Joukkoliikennettä täydentäviä liikkumispalveluja tulee kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa.

5) ”Keräämme ja hyödynnämme matkustustietoa monipuolisesti, jotta palvelisimme asiakkaitamme entistä paremmin.”

Tiedolla on olennainen merkitys päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Korkealuokkainen suunnittelu edellyttää kattavaa tilannekuvausta. Sen muodostamiseksi Helsingin ja HSL:n on hyvä tiivistää entistään tutkimustoiminnan yhteistyötä. Matkustamisen ja liikenteen toteutumisen seurannasta kertyvän datan analysointi antaa hyvät lähtökohdat joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen. Entistä parempi ymmärrys joukkoliikenteen matkustajien matkaketjuista parantaa mahdollisuuksia tehdä asiakkaiden tarpeista lähtevää linjastosuunnittelua.

Reaaliaikaisia matkustajamäärätietoja hyväksikäyttäen voitaisiin kehittää sovelluksia esimerkiksi junien matkustajien informoimiseen. Nykyisin junat kuormittuvat epätasaisesti niin, että junan etupään vaunut ovat paljon täydempiä kuin junan takapäässä olevat vaunut. Reaaliaikaiseen tietoon perustuen matkustajia voitaisiin ohjata junissa ja asemilla täyttämään vaunuja tasaisemmin.

Lippu- ja vyöhykeuudistuksen vaikutuksia tulee seurata ja analysoida siten, että valtuustokauden 2017–2021 aikana tehdään selvitys vaikutuksista matkustajamääriin ja kuntaosuuksiin sekä niihin perustuvat toimenpide-ehdotukset. Tässä yhteydessä kannattaa selvittää mahdollisuudet yhden vyöhykkeen kertalipun toteuttamiseen.

6) ”Oman toimintamme sisäisen laadun varmistaminen”

HSL:n omalle toiminnalleen asettamat tavoitteet ovat oikeansuuntaisia. Kun tavoitteena on jatkuva joukkoliikenteen houkuttelevuuden sekä taloudellisuuden ja kustannustehokkuuden parantaminen, seurannan avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjen muutosten vaikuttavuutta. Vaikuttavuuden ja tuottavuuden arviointi edellyttää monipuolista mittaristoa. Myös strategiset painopisteet on perusteltua sijoittaa tähän hetkiseen tilanteeseen lukujen osalta. Lisäksi tunnuslukujen aikasarjat antavat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa.

Toiminta- ja taloussuunnitelma

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa joukkoliikenteen kilpailukyvyyn, turvallisuuden ja kulkumuoto-osuuden turvaamiseksi HSL:n talouden tasapainottaminen tulee tapahtua ensisijaisesti kuntaosuuksien kautta. Epävarman ensi vuoden osalta peruslippujen, kuten 30 päivän kausilipun, hintaa ei tulisi nostaa.

Helsingin kaupungin kannalta ei ole mahdollista, että joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus pysyvästi laskisi. Tämän tärkeän seikan turvaamiseksi viimesijainen keino tässä poikkeuksellisessa koronatilanteessa olisi erottaa joukkoliikennesubventio kuntakohtaiseksi, jolloin helsinkiläisten kausiliput olisivat voimakkaammin subventoituja ja siten edullisempia.

Talouden tasapainottamiseen on olemassa kolme keinoa: kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen ja palvelutarjonnan sopeuttaminen. Tulevien vuosien talouteen liittyy nyt paljon epävarmuutta, mikä on tuotu esille selvästi myös HSL:n talousarviossa. Joukkoliikenteen käyttäjien luottamuksen palauttamisella vältetään sen kulkutapaosuuden lasku. Seudun kasvaminen kestäväällä tavalla edellyttää, että pitkällä aikavälillä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella.

Lähtökohtaisesti joukkoliikenteen talouden tasapainottamiseen tulee käyttää kaikkia käytössä olevia keinoja; kuntaosuuksien kasvattamista, lipunhintojen korottamista sekä palvelutason ja tarjonnan sopeuttamista. Kuntaosuuksilla katetaan vuositasolla tarkasteltuna kokonaiskustannuksista enintään 50 % ja lipputuottojen kasvun tulisi olla suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava. Koronavaikutusten johdosta kuntaosuuksille ja lipputuottojen kasvulle esitettyjä yleisiä tavoitteita voidaan tapauskohtaisesti vuotuisesti tarkentaa. Tarvittavat talouden sopeutustoimet tulisi osata kohdistaa siten, että lipun hinnat, palvelutaso ja kuntakohtaisten maksuosuuksien taso pidetään kohtuullisessa tasapainossa. Lisäksi HSL:n tulee yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa tehdä vaikutustyötä valtion pääkaupunkiseudulle antaman joukkoliikenteen tuen kasvattamiseksi.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Helsingin joukkoliikenteen palvelutasoon liittyvät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia. Helsinkiä koskevat bussiliikenteen lähivuosien linjastomuutokset ovat vaikutukseltaan kustannusneutraaleja.

Pandemian aiheuttaman talouden tasapainotustarpeen vuoksi esitetyt palvelutason heikennykset ja tarjonnan vähennykset ovat perusteltuja. Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti pandemiatilanteen edetessä. Joukkoliikenteen palvelutason kokonaistilanne tulee arvioida uudelleen, kun pysyvistä liikkumisen muutoksista saadaan riittävästi tietoa.

Pandemiasta huolimatta on tärkeää kehittää erilaisia digitaalisia ratkaisuja esimerkiksi yhdessä MaaS-toimijoiden kanssa.

Kuntaosuuksien taso

Talousarvioon 2020 sisältyvässä taloussuunnitelmassa vuosille 2020-2022 Helsingin kaupunki on varautunut vuoden 2021 HSL:n maksusuuteen 214,4 miljoonalla eurolla. HSL:n alustavan TTS-suunnitelman 2021-2023 eri lipputulostenaarioiden mukaan Helsingin vuoden 2021 kuntaosuus olisi 3-49 miljoonaa euroa taloussuunnitelmassa varauduttua suurempi. HSL:n talouden tasapainottamiseksi tulee käyttää kaikkia edellä lueteltuja keinoja.

Koronavaikutusten johdosta yleistä tavoitetta enintään 50 %:n kuntasuudesta voidaan tapauskohtaisesti vuotuisesti tarkentaa.

Pidemmällä aikavälillä periaate, jossa joukkoliikennejärjestelmän kehittämisen investointikustannuksia kierrätetään HSL:n infrakorvausten kautta, tarjoaa mahdollisuuden kehittää kokonaisvaltaisesti seudun joukkoliikennejärjestelmää. Lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien investointien kattamiseksi ei ole kestävä ratkaisu, kun seutu kasvaa vauhdilla. Subventioasteen voisi ajoittain määritellä erikseen hankekohtaisesti, jolloin kuntaosuuksien yhteenlaskettu osuus voi olla tilapäisesti yli puolet HSL:n tuloista. Tämä on perusteltua myös siksi, että infrainvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kuntien maankäytön kehittämiseen.

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella ja lipunhinnan korotukset

Joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista on vuosikymmeniä katettu lipputulolla noin puolet. Tämä on hyvä periaate tulevaisuudessaakin erityisesti operatiivisten kustannusten osalta, jotta joukkoliikenteen lippujen hinnoittelu pysyy kilpailukykyisenä. Pandemiasta johtuvassa joukkoliikenteen talouden tasapainottamisessa on perusteltua käyttää kaikkia keinoja. Siten myös matkustajien lipunhintojen korotukset ovat mahdollisia.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkees-

tä riippuen 60-80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta matkustamisesta, väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kolmansille osapuolille. Viiden miljoonan euron vuotuisista tarkastusmaksutuloista jää saamatta noin kaksi miljoonaa euroa, mikä osaltaan osoittaa sen, että maksulla tavoitellut vaikutukset jäävät jo nykyisellään osittain saavuttamatta.

Kuntakohtaisen ylijäämän tai alijäämän käyttö

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän kattaminen esityksen mukaisesti on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi. Yhtenä keinona vuoden 2020 aikana mahdollisesti kertyvän alijäämän kuntakohtaisten maksuosuuksien tasaamisessa voisi käyttää kolmea vuotta pidempää aikaväliä.

Käsittely

11.08.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli liikenneinsinööri Markku Granholm. Asian-tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kappaleeksi 21: Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että tässä poikkeuksellisessa tilanteessa joukkoliikenteen kilpailukyvyyn, turvallisuuden ja kulkumuoto-osuuden turvaamiseksi HSL:n talouden tasapainottaminen tulee tapahtua ensisijaisesti kuntaosuuksien kautta. Epävarman ensi vuoden osalta peruslippujen, kuten 30 päivän kausilipun, hintaa ei tulisi nostaa.

Helsingin kaupungin kannalta ei ole mahdollista, että joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus pysyvästi laskisi. Tämän tärkeän seikan turvaamiseksi viimesijainen keino tässä poikkeuksellisessa koronatilanteessa olisi erottaa joukkoliikennesubventio kuntakohtaiseksi, jolloin helsinkiläisten kausiliput olisivat voimakkaammin subventoituja ja siten edullisempia.

Tämän muutoksen lisäksi pohjaesityksen kappaleen 21 ensimmäinen lause muuttuu muotoon " ... talouden tasapainottamiseen on olemassa kolme keinoa: kuntaosuuksien kasvattaminen, lipunhintojen korottaminen ja palvelutarjonnan sopeuttaminen."

Kannattaja: Laura Rissanen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Lisätään kohtaan ”Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset” viimeiseksi kappaleeksi:

”Pandemiasta huolimatta on tärkeää kehittää erilaisia digitaalisia ratkaisuja esimerkiksi yhdessä MaaS-toimijoiden kanssa.”

Kannattaja: Laura Rissanen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Risto Rautavan vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Kohdasta ”Tarkastusmaksun korottaminen” poistetaan seuraava teksti:

”Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Helsingissä maksuvyöhykkeestä riippuen 60-80 euroa. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun ei ole perusteltua olla suurempi kuin pysäköintivirhemaksun. Toisin kuin liputta matkustamisesta, väärästä pysäköinnistä voi aiheutua haittaa tai vaaraa myös kolmansille osapuolille. Viiden miljoonan euron vuotuisista tarkastusmaksutuloista jää saamatta noin kaksi miljoonaa euroa, mikä osaltaan osoittaa sen, että maksulla tavoitellut vaikutukset jäävät jo nykyisellään osittain saavuttamatta.”

Poistetun tekstin tilalle lisätään teksti:

”Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon on perusteltua.”

Kannattaja: Laura Rissanen

Vastaehdotus:

Sirpa Asko-Seljavaara: 70+ lipun hinnoittelusta poistetaan viimeinen virke, jossa ehdotetaan senioreille vain alennettua kausilippua, ei ollenkaan kertalippua. Kertalippu on vähävaraisille 70+ henkilöille tärkeä, sillä he eivät matkusta säännöllisesti eikä heillä ole varaa kausilippuihin

Kannattaja: Jape Lovén

Jäsen Risto Rautavan toisesta vastaehdotuksesta ja jäsen Sirpa Asko-Seljavaaran vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Risto Rautavan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

14.09.2020

Jaa-äännet: 9

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Noora Laak, Jape Lovén, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 4

Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Risto Rautava, Laura Rissanen

Esittelijän ehdotus jäi tältä osin voimaan äänin 9-4.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Sirpa Asko-Seljavaaran vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 4

Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Noora Laak, Jape Lovén

Tyhjä: 2

Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Sirpa Asko-Seljavaaran vastaehdotuksen äänin 7-4 (2 tyhjää).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 553

Citylogistiikan toimenpideohjelman päivittäminen

HEL 2020-006520 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päivitetyn Helsingin citylogistiikan toimenpideohjelman toteutettavaksi ja kehotti ottamaan siinä mainitut toimenpiteet ja toimenpideaikataulun huomioon kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin citylogistiikan toimenpideohjelman päivittäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Citylogistiikan kehittämisen tavoitteina ovat kuljetusten kustannustehokkuuden ja ympäristöystävällisyyden parantaminen sekä toiminnan aiheuttamien haittojen minimoiminen. Citylogistiikan toimenpideohjelmassa on esitetty keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteiden toteutumisen seurantaan kehitetään mittarit ja ohjelman toteutuksesta seuraa logistiikan yhteistyöryhmä.

Toimenpiteet on jaoteltu lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteisiin. Lisäksi on tunnistettu tarpeellisia toimenpiteitä, joissa kaupunki ei ole vastuutahona. Toimenpiteille on määritelty vastuutaho, osallistujat, aikataulu ja resurssitarve. Toimenpiteiden toteutuminen edellyttää niiden huomioimista talouden ja toiminnan suunnittelussa samoin kuin hyvää yhteistyötä eri osapuolten kesken. Ohjelmaa on valmisteltu yhteistyössä toimijoiden kanssa. Esitetyt toimenpiteet perustuvat yrityksille tehtyyn citylogistiikkakyselyyn, asiantuntijahaastatteluiden ja kansainväli-

sen katsauksen tuloksiin sekä työhön osallistuneiden eri osapuolten asiantuntemukseen.

Citylogistiikan tärkeimpiä kehittämiskohteita ovat pysähtymisen helpottaminen jakelukohteissa, liikenteen välityskyvyn parantaminen pahimmissa ongelmakohteissa, maanalaisen jakelun kehittäminen edistämällä keskustan huoltotunnelin käyttöä, ympäristöystävällisten jakeluratkaisujen edistäminen, yhteistyön parantaminen alan eri toimijoiden ja viranomaisten kesken sekä informaatiojärjestelmän toteuttaminen jakelua helpottamaan.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus hyväksyi Helsingin citylogistiikan toimenpideohjelman 23.3.2015 § 316. Toimenpideohjelma sisälsi 11 toimenpidettä citylogistiikan ongelmien ratkaisemiseksi. Näistä toimenpiteistä lähes kaikki on toteutettu. Osa toimenpiteistä on toteutunut markkinaehtoisesti siten, että niissä ei kaupunki ole ollut aktiivisesti mukana.

Toimenpideohjelma on päivitetty, jotta löydettäisiin toimenpiteet parantamaan citylogistiikan toimintaedellytyksiä ja edistämään kaupungin tavoitteita. Päivityksessä on huomioitu citylogistiikan yleinen kehitys kuten uudet kevytlogistiikan ratkaisut, digitalisaation ja älyliikenteen tuomat mahdollisuudet kuljetuksissa, entisestään korostuneet ympäristönäkökohdat sekä Helsingin kantakaupungin rajalliset tilat logistiikan toiminnoille.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti, että sille tuodaan syksyllä 2020 esitys keinoista lisätä keskustan huoltotunnelin käyttöä. Lisäksi lastausruutujen käyttöä seurataan digitaalisesti tavoitteena kehittää järjestelmää.

Helsingin citylogistiikan kehittämisen tärkeimmät tavoitteet

Citylogistiikan kehittämisen tärkeimmät tavoitteet ovat kuljetusten kustannustehokkuus, ympäristöystävällisyys sekä mahdollisimman pienet haittavaikutukset ympäröivän kaupunkialueen toiminnoille. Tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi ei ole toimivia mittareita. Yhdeksi toimenpiteeksi esitetään mittareiden kehittämistä citylogistiikan tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi. Tavoitteiden toteutumista seuraa myös Yhteisen Toimialaliiton koordinoima logistiikan yhteistyöryhmä.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaan kaupungissa kehitetään aktiivisesti liike-elämän logistiikan edellytyksiä. Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelmassa (2015) asetettujen tavoitteiden mukaan tavaliikennettä tehostetaan ja jakelun kustannuksia vähennetään yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Helsingin pysäköintipolitiikan (2014)

mukaan tavara- ja jakeluliikenteelle on tärkeää saada varmuus vapaan kuormauspaikan löytymisestä. Raskaalla liikenteellä on myös erityistarpeita koskien pidempiaikaisia lepo- ja taukoajoja.

Toimenpideohjelma

Toimenpideohjelma perustuu yrityskyselyyn, asiantuntijahaastatteluiden ja kansainvälisen katsauksen tuloksiin sekä Helsingin citylogistiikan toimivuudesta saatuihin kokemuksiin. Toimenpiteet on luokiteltu lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteisiin sekä toimenpiteisiin, joissa kaupunki ei ole vastuutahona.

Lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteet eroavat toisistaan toteuttamisen aikajänteen sekä toteuttamiskustannusten osalta. Pitkän aikavälin toimenpiteiden toteuttaminen vaatii yleensä enemmän suunnittelua, joten niiden toteuttaminen on hitaampaa. Toimenpiteet, joissa kaupunki ei ole vastuutahona, on otettu toteuttamishjelmaan mukaan, koska niiden toteutuminen on katsottu kaupungille tärkeäksi, vaikka kaupunki ei suoraan voi vaikuttaa niiden toteutumiseen.

Toimenpideohjelmassa on kuvattu toimenpiteet sekä määritelty niille vastuutaho, osallistujat, aikataulu ja resurssitarve. Vastuutaho huolehtii toimenpiteen käynnistämisestä ja etenemisestä. Osallistujat tuovat asiantuntemuksensa toimenpideprojektin käyttöön. Toimenpiteiden toteuttamisesta on esitetty aikataulu ja resurssitarpeet. Koska käytävissä olevat resurssit vaikuttavat toimenpiteiden toteuttamismahdollisuuksiin, ne on huomioitava toiminnan ja talouden suunnittelussa, jotta toimenpiteet voivat toteutua aikataulun mukaisesti. Ohjelman aikataulut ovat lähtötietona varsinaiselle toiminnansuunnittelulle. Ohjelma on valmisteltu yhteistyössä eri vastuutahojen kanssa.

Lyhyen aikavälin toimenpiteitä ovat esimerkiksi jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen käyttöönotto, jakeluliikenteen lastaus- ja purkupaikkojen kehittämissuunnitelman laatiminen ja nopean aikavälin kehittäminen, väärin pysäköityjen henkilöautojen valvonnan tehostaminen, toimivan jakeluliikenteen vuorovaikutuskampanjan toteuttaminen, jakeluliikenteen sujuvuuden ja toimivuuden varmistaminen sisääntuloväylillä sekä citylogistiikan yhteistoiminta/kehittämistyöryhmän perustaminen ja toimenpiteiden vaikutusten seurannan kehittäminen.

Pitkän aikavälin toimenpiteitä ovat esimerkiksi keskustan huoltotunnelin käytön tehostaminen ja maanalaisen jakelun lisääminen sekä ympäristöystävällisten jakeluratkaisujen edistäminen.

Toimenpiteitä, joissa kaupunki ei ole vastuutahona, ovat esimerkiksi jakelukuljetusten yön aikaisen jakelun laajentamismahdollisuuksien kehittäminen, keskustan huoltotunnelin saavutettavuuden kehittäminen sekä

Helsingin citylogistiikan informaatiojärjestelmän toteutettavuusarviointi ja toteuttamissuunnitelman laatiminen sekä järjestelmän toteuttaminen.

Citylogistiikan ratkaisuja eri maissa

Toimenpideohjelman laatimisen tueksi ja kansainvälisen tilanteen selville saamiseksi tehtiin kirjallisuuskatsaus eri maissa käytössä tai kokeilussa olevista citylogistiikan kehittämiskäytännöistä. Löydetyt kehittämiskäytännöt voi ryhmitellä seuraavasti:

- viimeisten kilometrien ratkaisut ja teknologia,
- viranomaisten ja yritysten välinen yhteistyö,
- yhteislastauskeskukset ja yhteistoimintamallit,
- infrastruktuurin tehokas käyttö ja tavaraliikenteen sääntely,
- tavaraliikenteen avoimet tietojärjestelmät sekä
- useita kehittämistoimia yhdistelevät kehittämissuunnitelmat.

Viimeisten kilometrien jakelua voidaan Helsingissä helpottaa sijoittamalla lähijakeluasema ydinkeskustaan tai sen vaikutusalueelle. Lähijakeluaseman tulee kuitenkin sijaita kiinteistössä eikä yleisellä alueella. Tämä toimenpide on toimenpideohjelmassa.

Kaupunkikeskustojen ulkopuolelle on useissa Euroopan kaupungeissa perustettu yhteislastauskeskuksia, joista jakelu ydinkeskustaan tehdään sähkökäyttöisillä ajoneuvoilla. Tällä ja muilla tavoilla toimituksia yhdistämällä on saatu jopa 60 %:n vähennyksiä jakelukuljetuksiin ja niiden aiheuttamiin päästöihin.

Infrastruktuurin tehokkaalla käytöllä ja tavaraliikenteen sääntelyllä on tavoitteena saada nykyinen kaupungin infrastruktuuri mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön ja kohdistaa kriittisissä kohteissa jakeluliikenne optimaalisiin ajankohtiin. Esimerkkejä ovat kuormauspaikkojen lisääminen sekä jakelun salliminen kävelykaduilla vain tiettyinä aikoina.

Yksityiset toimijat tuottavat markkinalähtöisesti sovelluksia helpottaen jakelua. Kaupunki voi osallistua ja myötävaikuttaa toimenpiteeseen, mutta järjestelmän toteuttamisen ja ylläpidon vastuu tulee olla yksityisellä toimijalla.

Citylogistiikkakysely

Toimenpideohjelman laatimisen yhteydessä tehtiin citylogistiikkakysely Helsingissä toimiville tavaraliikenteen kuljetusyrittäjille ja tavarantoimittajayrittäjille. Kyselyn tavoitteena oli selvittää alan toimijoiden käsityksiä citylogistiikan toimivuudesta sekä ehdotuksia kehittämiskohteiksi.

Jakelua tehdään Helsingissä pääsääntöisesti kuorma-autoilla. Vapaan pysähtymispaikan löytäminen on jakeluyrityksille haastavaa. Logistiikka- ja kuljetusyrityksistä 85 % vastasi vapaan pysäköintipaikan etsimisen hidastavan tavaroiden jakelua joko erittäin usein tai melko usein. Yleisimmin pysähdytään jakelun ajaksi asiakkaan lastaus- tai purkupaikalle, pihalle, ajoradalle, jalkakäytävälle tai pyörätielle.

Logistiikka- ja kuljetusyritykset merkitsivät kyselyssä karttapohjalle Helsingin kantakaupungin lastaus- ja purkupaikkojen ongelmakohtia. Vastajat merkitsivät myös kohteita, missä tarvitaan uusia lastaus- ja purkupaikkoja. Kaupunki selvittää tehtyjä esityksiä hyödyntäen, mitä jakeluliikenteen pysähtymisolosuhteiden parantamiseksi voidaan tehdä.

Kartalle merkittiin jakeluliikenteen kannalta merkittävimmät liikenteelliset ongelmakohdat. Ydinkeskusta on jakeluliikenteen kannalta vaikein alue. Kaupunki tutkii saadun palautteen liikenteellisistä ongelmakohteista ja selvittää, mitä tilanteen parantamiseksi on tehtävissä. Ydinkeskustassa otetaan huomioon koko liikennejärjestelmän toimivuus, turvallisuus, ympäristöasiat ja yleinen viihtyisyys.

Hieman yli puolet kyselyyn vastanneista piti tarpeellisena lähijakeluaseman perustamista ydinkeskustan vaikutusalueelle. Lähijakeluasemalta voidaan osa tavaroista jakaa kevyellä jakelukalustolla ympäristöystävällisesti loppuasiakkaalle. Lähijakeluasemalle saatiin lukuisia sijaintiehdotuksia.

Kyselyyn vastanneista logistiikka- ja kuljetusyrityksistä hieman alle 20 %:lla on tällä hetkellä käytössä sähkö- tai kaasukäyttöinen jakeluajoneuvo. Tulevaisuudessa niiden arvioidaan lisääntyvän, vaikka vielä on paljon epävarmuustekijöitä määrällisen kehityksen arvioimisessa. Sähkökäyttöisten ajoneuvojen yleistymisen suurimmiksi esteiksi mainittiin ajoneuvojen korkea hinta, lyhyt toimintamatka, alhainen kuljetuskapasiteetti sekä latauspisteiden vähäisyys. Kaasukäyttöisten ajoneuvojen yleistymisen suurimpia esteitä ovat tankkauspisteiden vähäisyys, ajoneuvojen korkea hinta ja heikko saatavuus.

Eri toimijoiden välistä yhteistyötä pidettiin tärkeänä, jotta jakeluliikenteen ongelmat tulevat tietoon ja niihin löydetään ratkaisuja. Kaupunkijakelun informaatiojärjestelmää pitää tarpeellisena yli 80 % kyselyyn vastanneista logistiikka- ja kuljetusyrityksistä. Tärkeimpiä siihen sisältyviä tietoja ovat liikennetilanne, jakelukuljetusten aikarajoitukset lastaus- ja purkupaikoilla sekä reaaliaikainen tieto lastaus- tai purkupaikan vapaana olosta. Kaupunkijakelun informaatiojärjestelmä toteutetaan yritysvetoisesti.

Citylogistiikan sidosryhmien haastattelutulokset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Sidosryhmähaastatteluihin osallistui logistiikka-alan ja Helsingin kaupungin edustajia. Näin mukaan saatiin monipuolisia näkemyksiä sekä työn suorittaja- että viranomaispuolelta.

Haastatteluissa tunnistettuja jakeluliikenteen ongelmia olivat kuorma- ja mauspaikkojen liian vähäinen määrä ja väärinpysäköinti niissä, puutteellinen talvikunnossapito, liian suuret liikennemäärät tiiviissä kanta-kaupungissa sekä jakeluliikenteen määrän kasvu keskustassa palveluiden lisääntyessä, runsaat katutyöt ja rakennushankkeet, riittämätön yritysten ja viranomaisten välinen yhteistyö, jakeluliikenteestä aiheutuvat ympäristöhaitat asukkaille, kuljettajien työhyvinvoinnin väheneminen heikkojen toimintaolosuhteiden vuoksi sekä liian vähäinen yö- ja muu hiljaisen ajan jakelu.

Haastatteluissa esiin nousseita ratkaisuehdotuksia olivat digitaalisten ratkaisujen kehittäminen toiminnan helpottamiseksi eri aihealueilla, jakeluliikenteen infrastruktuurin kehittäminen, jakeluliikenteen parempi huomioiminen maankäytön suunnittelussa, kaupungin aloitteellisuus yhteistyön kehittämisessä eri sidosryhmien kesken, yönaikaisen jakelun laajentaminen sen haittavaikutuksia minimoimalla, autoliikenteen vähentäminen keskustassa edistämällä kestäviä liikkumismuotoja sekä ympäristövyöhykkeellä vähentää päästöjä ja parantaa kaupunkialueen ilmanlaatua sekä viihtyisyyttä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin citylogistiikan toimenpideohjelman päivittäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 504

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

HEL 2020-006520 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.08.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 09.06.2020 § 347

HEL 2020-006520 T 02 08 02 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle Helsingin ci-tylogistiikan toimenpideohjelman päivittämisen hyväksymistä ja ohjeellisenä noudattamista sekä toimenpideohjelman toteuttamista siten, että toteuttamisaikataulu on tavoitteellinen ja siinä huomioidaan käytettävissä olevat resurssit.

Lautakunnalle tuodaan syksyllä 2020 esitys keinoista lisätä keskustan huoltotunnelin käyttöä.

Lastausruutujen käyttöä seurataan digitaalisesti tavoitteena kehittää järjestelmää.

Käsittely

09.06.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus: Osmo Soininvaara

1) Lautakunnalle tuodaan syksyllä 2020 esitys keinoista lisätä keskustan huoltotunnelin käyttöä.

2) Lastausruutujen käyttöä seurataan digitaalisesti tavoitteena kehittää järjestelmää.

Kannattaja: Risto Rautava

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Osmo Soininvaaran vastaehdotuksen.

02.06.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

§ 554

Kaupunginvaltuuston 9.9.2020 tekemien päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston 9.9.2020 tekemät päätökset saadaan pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön seuraavasti:

191 §, Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

192 §, Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ei toimenpidettä.

193 §, Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille.

Tiedoksi kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle sekä Taloushallintopalveluliikelaitokselle.

194 §, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

195 §, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote päätöksessä mainituille sekä Helsingin käräjäoikeudelle.

196 §, Myynti- ja vuokrausperiaatteiden määrittäminen toimitilatontille (Länsisatama, Ruoholahti, KTY tontti 20798/1)

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote varauksensaajalle.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle.

197 §, Vuokrausperiaatteiden määrittäminen sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevan korttelialueen tontille sekä autopaikkatontille (Suutarila ja Herttoniemi)

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle.

198 §, Marian kasvuyrityskampuksen asemakaavan muuttaminen (nro 12629), Lapinlahdenkatu 16

Toivomusponnet kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjanote Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Helen Sähköverkko Oy:lle, Museovirastol-

le/kulttuuriympäristön suojelu sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle/Vesihuolto.

Tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle, kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle, kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle, asemakaavoitukselle, kaupunginmuseolle sekä sosiaali ja terveystoimialalle.

199 §, Valtuutettu Otto Meren aloite vuokraoikeuden siirron kieltämisestä kaupungin vuokra-asunnoissa

Ei toimenpidettä.

200 §, Valtuutettu Kati Juvan aloite matkakorttien ja kaavakkeiden saattamisesta sukupuolineutraaleiksi

Asia palautetaan kaupunginkansliaan uudelleen valmisteltavaksi.

201 §, Valtuutettu Ted Apterin aloite yhdestä palvelukanavasta kiinteistöjen huoltopyyntöille

202 §, Valtuutettu Sandra Hagmanin aloite sateenkaarinuorten tilanteen parantamisesta

203 §, Valtuutettu Amanda Pasasen aloite nuorten poliittisesta toiminnasta kaupungin tiloissa

204 §, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite TET-jakson syrjimättömyydestä

205 §, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite koulukiusaamisen kitkemisestä

206 §, Valtuutettu Johanna Nuortevan aloite englanninkielisen opetuksen lisäämisestä

207 §, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite kiertävien fysioterapeuttien palkkaamisesta kouluihin

208 §, Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite erityisen tuen järjestämisestä lukioissa

209 §, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kuplahallista Lauttasaareen

210 §, Valtuutettu Fatim Diarran aloite Havis Amandan kunnostamisesta tai korvaamisesta

Ei toimenpidettä.

211 §, Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite Koskelan seniorikeskuksen vesiliikuntatiloista

Toivomusponsi kaupunginkansliaan valmisteltavaksi.

212 §, Valtuutettu Petrus Pennasen aloite kotona asuvien potilaiden lääkehoidon järjestämisestä sairaalakäynneillä

213 §, Valtuutettu Sampo Terhon aloite ikäihmisille jaettavista kenkiin kiinnitettävistä liukusteista

Ei toimenpidettä.

214 §, Valtuutettu Kati Juvan aloite kehitysvammaisten työllistymisen ja työtoiminnan kehittämisestä

Asia esitellään uudelleen kaupunginvaltuustolle 23.9.2020.

215 §, Valtuutettu Petra Malinin aloite jälkihuollon tukiasuntojen saatavuudesta

Ei toimenpidettä.

216 §, Kokouksessa jätetyt aloitteet

Aloitteet 26-31 kaupunginkansliaan valmisteltavaksi

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.09.2020

§ 555

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikoilla 36 ja 37.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

- suomenkielinen jaosto 8.9.2020

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta

1.9.2020,
8.9.2020

- ympäristö- ja lupajaosto

3.9.2020,
10.9.2020

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

pelastuslautakunta

8.9.2020

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

8.9.2020

- kulttuuri- ja kirjastojaosto

3.9.2020

- liikuntajaosto

1.9.2020

- nuorisajaosto

sosiaali- ja terveyslautakunta

1.9.2020

- sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto

3.9.2020

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

14.09.2020

Asia/44

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali- ja terveystoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.09.2020

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554 ja 555 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539 ja 540 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

14.09.2020

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);

14.09.2020

2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimus päätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksun mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakuajan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

14.09.2020

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

3

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 541 §.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

14.09.2020

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

ANVISNINGAR FÖR SÖKANDE AV ÄNDRING

1 FÖRBUD MOT SÖKANDE AV ÄNDRING

520, 525 och 530 § i protokollet.

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

14.09.2020

Ändring i beslutet får inte sökas eftersom beslutet gäller beredning eller verkställighet.

Tillämpat lagrum: 136 § i kommunallagen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

14.09.2020

Kaupunginhallitus

Jan Vapaavuori
puheenjohtaja

Asta Vennelä
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Anni Sinnemäki

Nasima Razmyar

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 23.09.2020.